

AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU

Elmi-praktiki jurnal

№ 2
2026

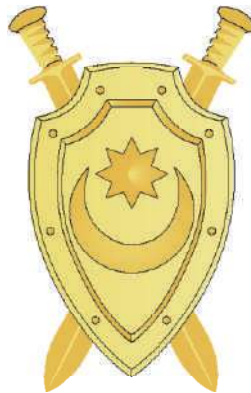
www.genprosecutor.gov.az

“Biz inkişafda cəsarətli olmalı, tarixi irsin qorunmasında isə son dərəcə ehtiyatlı davranmalıyıq. Şəhərlərin inkişafı insanların rifahına, rahatlığına və həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət etməlidir.”

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU

Təsisçi:

Azərbaycan Respublikasının
Baş Prokurorluğu

REDAKSİYA HEYƏTİ

Baş redaktor:

Heydər Məmmədov

Baş redaktorun müavini:

Fazil Həsənəliyev

Redaksiya heyətinin üzvləri:

Tural Aslanov
Natiq Hüseynov
Aynur Osmanova
Səbuhi Aliyev
Elnur Musayev
Vüqar Əliyev
Natiq Abdullayev
Asəf Sarıkişiyev
Elmir Süleymanov

Məsul katib:

Fərizə Mirzəyeva

Redaksiyanın ünvanı:

Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu,
Süleyman Sani Axundov küçəsi 160.

Telefon: 361 14 26

www.genprosecutor.gov.az

Elmi-praktiki jurnalın 2-ci nömrəsi

Aprel - İyun (2026-cı il)

“Media haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq qaydada təsis edilmişdir.

Jurnal 2003-cü ildən etibarən rübdə bir dəfə dövrliliklə dərc edilir.

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 19 may 2021-ci il tarixli, 09/06 nömrəli əmri ilə “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalının redaksiya heyətinin yeni tərkibi təsdiq edilmişdir. “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalının fəaliyyəti üçün məsul qurum Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzidir.

Yazılardakı məlumatların doğruluğuna jurnalın redaksiya heyəti məsuliyyət daşıyır.

Jurnalda dərc edilmiş məlumatlardan istifadə zamanı jurnalda istinad etmək vacibdir.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun mətbəəsində səhifələnmiş və 350 nüsxə kağız, 150 nüsxə elektron daşıyıcıda çap edilmişdir.

Jurnalın çapına məsul: Rövşən Abdullayev

Texniki heyət: Samir Vahidov

Çapa imzalanmışdır: 10.07.2026

60x84 1/8 formatda 196 səhifə həcmdədir.

© “Azərbaycan Prokurorluğu”, 2026

I ÖLKƏDƏ

5 İlham Əliyevin Gürcüstana dövlət səfəri

- 5 İlham Əliyev Gürcüstana dövlət səfərinə gəlib
- 5 İlham Əliyev Tbilisidə Qəhrəmanlar Memorialını və Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib
- 6 İlham Əliyevin Tbilisidə rəsmi qarşılanma mərasimi olub
- 6 İlham Əliyevin Gürcüstanın Prezidenti Mixeil Kavelaşvili ilə təkbətək görüşü olub
- 7 İlham Əliyevin Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze ilə təkbətək və geniş tərkibdə görüşü olub
- 8 Azərbaycan Prezidenti və Gürcüstanın Baş naziri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

- 10 İlham Əliyev Türkiyə Ali Məhkəməsinin Baş prokurorunu qəbul edib

11 İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri

- 11 İlham Əliyev Türkiyəyə işgüzar səfərə gəlib
- 11 İlham Əliyevin Antalyada Moldova Prezidenti ilə görüşü olub
- 12 İlham Əliyev Antalyada Diplomatiya Forumunun açılış mərasimində iştirak edib
- 13 Antalyada Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın görüşü keçirilib

14 Latviya Respublikasının Prezidenti Edgars Rinkeviçsin Azərbaycana səfəri

- 14 Latviya Prezidentinin rəsmi qarşılanma mərasimi olub
- 14 İlham Əliyev və Latviya Respublikasının Prezidenti Edgars Rinkeviçsin iştirakı ilə Azərbaycan-Latviya biznes-forumu keçirilib
- 19 Azərbaycan və Latviya prezidentlərinin geniş tərkibdə görüşü keçirilib

20 İlham Əliyevin Qəbələyə səfəri

- 20 Qəbələdə İlham Əliyevin Ukrayna Prezidenti ilə təkbətək və geniş tərkibdə görüşü olub
- 21 Qəbələdə Çexiyanın Baş naziri Andrey Babişin rəsmi qarşılanma mərasimi olub
- 21 Qəbələdə Azərbaycan-Çexiya biznes-forumu keçirilib
- 25 İlham Əliyev Avropa çempionatında komanda hesabında çempion olan güləşçiləri qəbul
- 26 İlham Əliyevin İtaliya Nazirlər Şurasının sədri ilə geniş tərkibdə görüşü olub
- 27 İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər
- 27 İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Faşizm üzərində Qələbə uğrunda mübarizədə həlak olan Azərbaycan övladlarının xatirəsini ehtiramla yad ediblər

28 İlham Əliyevin Qazaxıstana işgüzar səfəri

- 28 İlham Əliyev Qazaxıstana işgüzar səfərə gəlib
- 28 İlham Əliyev və TDT-nin qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün digər iştirakçıları Türkmənistanda bir sıra mədəni məkanlarla tanış olublar
- 29 İlham Əliyev Türkmənistanda TDT-nin qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak edib

31 İlham Əliyevin Şuşaya, Xankəndiyə və Xocalıya səfəri

- 31 İlham Əliyev Şuşanın Böyük Qaladərəsi kəndində görülən işlərlə tanış olub, sakinlərlə görüşüb
- 32 İlham Əliyev Xankəndidə əsaslı şəkildə yenidən qurulmuş Mədəniyyət Mərkəzinin açılışında iştirak edib
- 32 İlham Əliyev Xocalı şəhərində "Qarabağ Tekstil Evi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) açılışında iştirak edib
- 33 İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Zəfər tağının önünə gül dəstələri düzüb
- 34 İlham Əliyevin iştirakı ilə Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib

40 Türkmənistan Prezidentinin Azərbaycana səfəri

- 40 Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun Bakıda rəsmi qarşılanma mərasimi olub
- 40 Azərbaycan və Türkmənistan prezidentlərinin iştirakı ilə "Dostlug" tankerinin onlayn formatda hədiyyə olunması mərasimi keçirilib
- 41 Azərbaycan və Türkmənistan prezidentləri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər
- 43 İlham Əliyev və Sərdar Berdiməhəmmədov Şuşa şəhərində inşa edilmiş birinci yaşayış kompleksində olublar
- 43 Azərbaycan və Türkmənistan prezidentləri Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Yaradıcılıq Mərkəzində "Heydər Əliyev və Qarabağ" sərgisi ilə tanış olublar
- 44 Türkmənistan Prezidentinə Qarabağ atı hədiyyə edilib

I ÜMUMDÜNYA ŞƏHƏRSALMA FORUMUNUN 13-CÜ SESSİYASI (WUF13)

- 45 İlham Əliyev Serbiya Prezidenti ilə görüşüb
- 45 İlham Əliyev Bakıda Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının (WUF13) açılış mərasimində iştirak edib
- 50 İlham Əliyev Çin Dövlət Şurasının Baş nazirinin müavini qəbul edib
- 51 İlham Əliyev Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevlə görüşüb
- 52 İlham Əliyev "Euronews" televiziyasına müsahibə verib
- 54 İlham Əliyev BMT Baş katibinin müavini qəbul edib
- 55 Dövlət qulluqçularının təltif edilməsi haqqında

I PROKURORLUQDA

- 58 Baş prokuror Gürcüstan Vəkillər Kollegiyasının sədri İrakli Kandaşvilini qəbul edib
- 59 Baş prokuror Türkiyə Respublikası Ədliyyə Nazirinin müavini Can Tuncayın rəhbərlik etdiyi heyəti qəbul edib
- 59 Türkiyənin Baş prokuroru Bakıya rəsmi səfərə gəlmişdir
- 61 Bakı Dövlət Universitetində Azərbaycan və Türkiyə Baş prokurorlarının iştirakı ilə mühazirə keçirilib
- 63 Baş prokuror Kamran Əliyev Çin Xalq Respublikasında rəsmi səfərdə olmuşdur
- 64 Baş prokuror Kamran Əliyev Çin Xalq Respublikasında İsveçrə Konfederasiyasının Baş prokuroru ilə görüş keçirilmişdir
- 65 Baş prokurorun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının İcraiyyə Komitəsinin iclasında iştirak edib
- 66 Baş prokuror Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin nümayəndə heyətini qəbul edib
- 67 Baş Prokurorluqda Geniş Kollegiya iclası keçirilib
- 69 Baş prokuror İran İslam Respublikasının ölkəmizdəki səfirini qəbul edib
- 70 Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti məraikəli həmkarı Hicham El Blaouinin dəvəti ilə Rabat şəhərində işgüzar səfərdə olmuşdur
- 72 Monqolustanın Baş prokuroru Jarqalsaikhan Banzraqın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Kamran Əliyevin dəvəti ilə ölkəmizdə rəsmi səfərdə olmuşdur
- 74 Baş Prokurorluqda Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümü ilə bağlı tədbir keçirilib
- 76 Prokurorluq əməkdaşları Fəxri Xiyabanı ziyarət edib
- 77 Baş prokuror Qarabağ Universitetinin tələbləri ilə görüşüb
- 78 Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının nümayəndə heyəti ölkəmizdə işgüzar səfərdə olmuşdur
- 79 Vyetnamın Baş prokurorunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Bakıya işgüzar səfərə gəlib
- 80 Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikasının Qars şəhərində rəsmi səfərdə olub
- 81 Baş prokuror İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının nümayəndələri ilə görüşüb
- 82 Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Slovakiya Respublikasına işgüzar səfər edib
- 83 Bakı Hərbi Prokurorluğunun inzibati binasının açılışı olub
- 84 Baş prokuror itkin düşmüş şəxslər üzrə Beynəlxalq Komissiyanın (ICMP) Baş direktoru ilə görüşüb
- 85 Baş prokurorun yerlərdə qəbulları

I BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR

- 88 Azərbaycan Prokurorluğunun nümayəndə heyəti KazanForum-2026 çərçivəsində beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib
- 88 Baş Prokurorluğun nümayəndə heyəti Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının rəhbərliyi ilə görüşüb
- 89 Baş Prokurorluğun əməkdaşları Türkiyədə beynəlxalq təlimdə iştirak edib
- 90 Baş Prokurorluğun nümayəndələri narkotiklərə qarşı mübarizəyə dair beynəlxalq forumda iştirak edib
- 90 Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Litvada beynəlxalq tədbirdə iştirak edib
- 91 Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Tanzaniyada beynəlxalq tədbirdə iştirak edib
- 92 Baş Prokurorluğun nümayəndələri beynəlxalq forumda iştirak edib
- 93 Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Odlu Silahlar üzrə İşçi Qrupunun iclasında iştirak edib

- 93** Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğunun nümayəndələri Daşkənddə keçirilən beynəlxalq antikorrupsiya tədbirlərində iştirak edib
- 94** Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Beynəlxalq Antikorrupsiya Orqanları Assosiasiyasının (IAACA) Konfransında iştirak edib
- 95** Azərbaycan Prokurorluğunun nümayəndəsi Daşkənddə keçirilən beynəlxalq elmi-praktik forumda iştirak edib
- 95** Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Avropa İnternet İdarəçiliyi Dialoqunun illik Konfransında iştirak edib
- 96** Baş Prokurorluq Vyanada, BMT-nin Baş Qərargahında beynəlxalq tədbir təşkil edib
- 97** Baş Prokurorluğun nümayəndə heyəti beynəlxalq konfransda iştirak edib
- 97** Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəis müavini beynəlxalq konfransda iştirak edib
- 98** Süni intellekt və rəqəmsal transformasiya dövründə ictimai dəyərlərə həsr edilmiş beynəlxalq forumda Azərbaycan Prokurorluğu təmsil olunub
- 99** Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun müsbət təcrübəsi beynəlxalq tədbirdə maraqla qarşılanıb
- 99** Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun nümayəndəsi ATƏT-in Vyanada keçirdiyi görüşdə iştirak edib

I PROKURORLUQDA

- 100** Dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunub
- 100** Baş Prokurorluqda "Elektron sübutlar və müasir kriminalistika" mövzusunda təlim keçirilib
- 101** Şəkidə dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə növbəti regional iclas keçirilib
- 101** Vəkilliyə namizədlər üçün Baş Prokurorluqda maarifləndirici seminar keçirilib
- 102** İmişlidə "Memarlıq və şəhərsalma sahəsində dövlət nəzarəti və prokurorluğun rolu" mövzusunda konfrans keçirilib
- 103** Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın ləqəlləşdirilməsi əməlinin istintaq xüsusiyyətləri barədə təlim keçirilib
- 104** Prokurorluq fəaliyyətinin əsas istiqamətləri üzrə konfrans keçirilib
- 104** Prokurorluq əməkdaşları növbəti ağacəkmə kompaniyası keçirib
- 105** Tərtər rayonunda Antikorrupsiya davranış modelinin formalaşdırılması mövzusunda tədbir keçirilib
- 106** Prokurorluq əməkdaşları Mir Cəlal Paşayevin yaşadığı ev-muzeyi ziyarət edib
- 107** Gəncədə dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorların regional iclası keçirilib
- 107** Korrupsiyaya qarşı mübarizənin əhəmiyyəti mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib
- 108** Baş Prokurorluqda məişət zorakılığına qarşı mübarizə sahəsində təlim keçirilib
- 108** Şirvanda dövlət ittihamçıların regional iclası keçirilib tarixi qeyd etmək
- 109** Prokurorluq əməkdaşlarından "Talassemiyaşız həyat naminə" aksiyasına dəstək – 208 nəfər qan verib
- 109** Baş Prokurorluqda gənc hüquqşünaslarla görüş keçirilib
- 110** Baş Prokurorluqda III Respublika Hüquq Olimpiadası keçirilib
- 110** "Cinayətkarlıqla mübarizədə nəzəri və praktiki mübadilə" mövzusunda seminar keçirilib
- 111** Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin növbəti regional iclası keçirilib tarix
- 111** Baş Prokurorluqda dövlət qulluqçuları üçün gender bərabərliyi mövzusunda təlim keçirilib
- 112** Vəkilliyə namizədlər üçün maarifləndirici seminar təşkil olunub
- 112** Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının nümayəndə heyəti Milli Aviasiya Akademiyasında mühazirə ilə çıxış ediblər
- 113** Niderland nümayəndə heyəti ilə probasiya sahəsində əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə olunub
- 114** Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə Tovuzda konfrans keçirilib
- 115** Bakı İƏT-in antikorrupsiya gündəminin mərkəzində: hazırlıq üzrə əməkdaşlıq sənədi imzalanıb
- 116** "Dövlət qulluqçularının peşə bayramı günü münasibətilə Baş Prokurorluqda tədbir keçirilib
- 117** Baş Prokurorluqda hazırlıq kursu keçirilib
- 118** Hərbi Prokurorluq və Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universiteti arasında birgə əməkdaşlığa dair Anlaşma memorandumu imzalanıb
- 118** Hərbi prokuror Daxili Qoşunların hərbi hissəsində görüş keçirib
- 119** Hərbi prokuror Müdafiə Nazirliyinin artilleriya hərbi hissəsində "Ulu Öndər irsi – dövlətçilik və ordu quruculuğunun təməli" mövzusunda tədbir keçirib
- 119** Hərbi Prokurorluq Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümünə həsr olunmuş tədbir keçirib

- 120** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə yerli icra hakimiyyəti orqanlarında, ali və orta-ixtisas təhsili müəssisələrində kiberhücumlara qarşı mübarizə və təhlükəsizlik tədbirləri ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri keçirilib
- 120** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə "Məişət zorakılığı, erkən nikah, yetkinlik yaşına çatmayanlar və ailə münasibətləri əleyhinə olan hüquqpozmalar və onların profilaktikası" mövzusunda maarifləndirmə tədbirləri davam etdirilib
- 121** Tələbələr Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda təcrübə keçiblər
- 121** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun kollektivi Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib
- 121** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə ali və orta-ixtisas təhsili müəssisələrində və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında narkomaniyaya qarşı mübarizə ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri keçirilib
- 122** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşəbbüsü ilə Muxtar Respublikanın yerli icra hakimiyyəti orqanlarında "Sudan səmərəli və qanuni istifadə" mövzusunda tədbirlər keçirilib
- 122** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən və ya onlara qarşı törədilən hüquqpozmaların vaxtında qarşısının alınması və bu sahədə profilaktiki işlərin kəşərliliyinin artırılması məqsədilə tədbirlər keçirilib
- 123** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə "Şəhərsalma və tikinti sahəsində dövlət nəzarəti və qanunvericiliyin tələbləri" mövzusunda maarifləndirmə tədbiri keçirilib
- 123** Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu tərəfindən İnsan hüquqları ilə bağlı tədbirlər keçirilib
- 124** Bakı şəhər prokurorluğu əməyin mühafizəsi üzrə müsabiqənin qalibi olub
- 125** Xətai rayon prokurorluğunda "Açıq Qapı" günü təşkil olunub
- 125** Yasamal rayon prokurorluğunda əmək hüquqlarının müdafiəsində dair seminar təşkil edilib
- 126** Yasamal rayon prokurorluğunda "Açıq Qapı" günü keçirilib
- 127** İmişli rayon prokurorluğunda "Açıq Qapı" günü təşkil olunub
- 127** İmişlidə "Tikinti və şəhərsalma proseslərində qanun pozuntularına qarşı mübarizə" mövzusunda seminar keçirilib
- 128** Ağdaşda "Milli genofondun və sosial rifahın təmini: narkomaniya, erkən nikah və psixoloji böhranların qarşısının alınmasında strateji hədəflər" mövzusunda panel iclas keçirilib
- 129** Tovuz rayon prokurorluğunda "Açıq qapı" günü təşkil olunub

I PROKURORLUQ VƏ CƏMİYYƏT

- 130** Mətbuat xidmətinin məlumatı
- 134** *Fazil Həsəneliyev* – Prokurorluq orqanlarının əmək bazarında rolu, iştirakı və yaradılan şərait
- 137** *Mahir Tağıyev* – İnzibati Xətalər Məcəlləsinin bir sıra normalarının, onun tənzimləmə predmetinə uyğun olaraq, yeni redaksiyada müəyyən edilməsinə zərurət vardır
- 144** *Zaur Əliyev* – Konstitusiyanın işığında suverenlik və insan hüquqları məsələlərinə baxış
- 150** *Faiq Səfərov* – Valideyn-övlad münasibətləri hüquqi və mənəvi müstəvidə
- 153** *Улдуз Мусаева* – Здоровая семья — основа здорового общества и сильного государства

I GƏNC HÜQUQŞÜNASIN MƏQALƏSİ

- 157** *Rəna Abbaszadə* – Esse yazmağın (hüquqi yazı vərdişlərinin formalaşdırılmasının ilk addımı kimi) xarakterik cəhətləri

I XARİCİ HƏMKARLARIMIZIN TƏCRÜBƏSİ

- 161** *Матлуба Аминжоновна* – Этапы становления и развития деятельности органов прокуратуры в Республике Узбекистан

I PROKURORLUĞUN VETERANLARI

- 164** Veteran prokurorluq işçiləri təbrik edilib
- 168** Prokurorluğun veteranı Abisalam Heydərovun "Azərbaycan Prokurorluğu" jurnalına müsahibəsi

I HÜQUQİ AKTLAR

- 172** Qanunvericiliyə dəyişikliklər
- 195** Baş Prokurorluq üzrə əmrilər

İlham Əliyevin Gürcüstana dövlət səfəri

İlham Əliyev Gürcüstana dövlət səfərinə gəlib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 6-da Gürcüstana dövlət səfərinə gəlib.

Tbilisi şəhərinin Şota Rustaveli Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevanı Gürcüstanın xarici işlər naziri Maka Boçorişvili və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

İlham Əliyev Tbilisidə Qəhrəmanlar Memorialını və Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva aprelin 6-da Tbilisidə Qəhrəmanlar Memorialını, sonra Heydər Əliyev adına mədəniyyət və istirahət parkında xalqımızın Ümummilli Liderinin abidəsini ziyarət ediblər.

Qəhrəmanlar Memorialında Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü. Sonra Azərbaycanın və Gürcüstanın Dövlət himnləri səsləndirildi. Dövlətimizin başçısı Memorialın və abidənin önünə əklil qoydu.

İlham Əliyevin Tbilisidə rəsmi qarşılanma mərasimi olub

Aprelin 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Gürcüstanın paytaxtı Tbilisidə rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Prezident İlham Əliyevin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Gürcüstan Prezidenti Mixeil Kavelaşvili Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Azərbaycan Prezidentinə raport verdi.

Azərbaycanın və Gürcüstanın Dövlət himnləri səsləndirildi.

Prezidentlər fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

İlham Əliyevin Gürcüstanın Prezidenti Mixeil Kavelaşvili ilə təkbətək görüşü olub

Aprelin 6-da Tbilisidə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Gürcüstanın Prezidenti Mixeil Kavelaşvili ilə təkbətək görüşü olub.

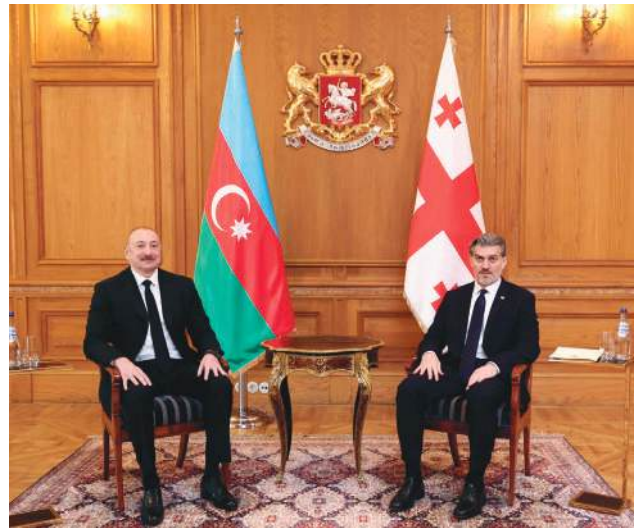
Söhbət zamanı Azərbaycan-Gürcüstan ikitərəfli əlaqələrinin dostluq, mehriban qonşuluq və strateji tərəfdaşlıq prinsiplərinə əsaslandığı qeyd edilərək, əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi, energetika, yaşıl enerji, nəqliyyat, sərmayələr və digər sahələrdə uğurla inkişaf etdiyi bildirildi. Müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin münasibətlərimizin genişlənməsində roluna toxunuldu.

Azərbaycan ilə Gürcüstanın birgə həyata keçirdikləri nəqliyyat və enerji layihələrinin önəmi vurğulandı, onların strateji və iqtisadi əhəmiyyəti qeyd edildi.

Görüşdə Cənubi Qafqazda sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin edilməsi baxımından Azərbaycanla Ermənistan arasında normalaşma prosesinin rolu vurğulandı.

Azərbaycan və Gürcüstan prezidentləri ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığından məmnunluqlarını bildirdilər, əlaqələrimizin perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi apardılar.

Görüşdən sonra dövlətimizin başçısı xatirə kitabına ürək sözlərini yazdı.

İlham Əliyevin Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze ilə təkbətək və geniş tərkibdə görüşü olub

Azərbaycan Prezidenti və Gürcüstanın Baş naziri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

Aprelin 6-da Tbilisidə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Əvvəlcə Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze bəyanatla çıxış etdi.

Baş nazir İrakli Kobaxidzenin bəyanatı

– Salam, Zati-aliləri cənab Prezident.
Hörmətli nazirlər.
Xanımlar və cənablar.
Media nümayəndələri.

Əvvəlcə Gürcüstanın əziz dostu cənab İlham Əliyevə Gürcüstana səfər etdiyinə görə səmimi təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Onun Gürcüstana gəlişi hamımız üçün xüsusi şərəfdir.

Cənab Prezident, Sizi Gürcüstanda qəbul etmək və həm ikitərəfli əməkdaşlığa aid məsələləri, həm də regiondakı cari prosesləri müzakirə etmək imkanından məmnunam. Mən bu fürsətdən istifadə edərək, bütün Gürcüstanın Katolikos Patriarxi, Zati-müqəddəsləri İkinci İlyanın vəfatı ilə əlaqədar Azərbaycanın və şəxsən Sizin verdiyiniz başsağlığına görə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Əsrlər boyu xalqlarımızı yaxşı qonşuluq və xüsusi tarixi dostluq bağlayıb. Bu, məntiqi olaraq, dövlətlərimiz arasında güclü strateji tərəfdaşlığı əks etdirir. Gürcüstan ilə Azərbaycan arasında münasibətlər müxtəlif istiqamətlər üzrə dinamik qaydada inkişaf edir. Biz bu prosesdə Sizin şəxsi səylərinizi və iştirakinizi xüsusi dəyərləndiririk. Mən, həmçinin həmin münasibətlərin inkişafında xüsusi rol oynayan nümayəndə heyətinin üzvlərinə, hökumət üzvlərinə və səfirlərə təşəkkür edirəm.

Mən Gürcüstanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə Azərbaycanın verdiyi qəti dəstəyinə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Gürcüstan öz müstəqilliyini bərpa etdikdən etibarən hər zaman Azərbaycanın milli ma-

raqlarının, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün güclü tərəfdarı olub, hazırda tərəfdarıdır və gələcəkdə də tərəfdar qalacaq. Bu gün keçirilmiş görüş çərçivəsində, biz nəinki ikitərəfli münasibətləri, həmçinin bütövlükdə Cənubi Qafqaz regionunun gələcəyinə dair məsələləri təfərrüatı ilə müzakirə etdik.

Biz bu xüsusda Azərbaycan ilə Ermənistan arasında cari sülh prosesini alqışlayırıq. Gürcüstan dinc yanaşı yaşamağı, konstruktiv əməkdaşlığı və regionda yeni təşəbbüsü qəti şəkildə dəstəkləyir. Lazım olan təqdirdə, biz hər zaman dialoqa və sülh proseslərinə şərait yaratmağa hazırıq. Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əməkdaşlıq bütöv region üçün yeni perspektivlər açır. Qlobal geosiyasi dəyişikliklər, ümumiyyətlə, Orta Dəhlizin vacibliyini, o cümlədən Qara Dənizin və Cənubi Qafqazın strateji məkan kimi əhəmiyyətini daha da artırır.

Asiya ilə Avropanı birləşdirən körpü kimi ölkələrimiz daşımalarda mühüm rol oynayır. Bu baxımdan, biz nəqliyyat və logistika infrastrukturunun inkişafına və müasirləşdirilməsinə xüsusi önəm veririk. Gürcüstan ilə Azərbaycan dəfələrlə sübuta yetiriblər ki, biz beynəlxalq enerji və nəqliyyat layihələrində etibarlı və məsuliyyətli tərəfdaşlarıq.

Görüş zamanı biz, həmçinin ticarət və iqtisadi əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə etdik. Azərbaycan Gürcüstanın ən iri ticarət tərəfdaşlarından biri kimi qalır və həmçinin iqtisadi münasibətlərin artırılan sərmayələr sayəsində daha da dərinləşəcəyini gözləyirik. Biz yüksək səviyyədə dialoqu davam etdirməyə və müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığı daha da dərinləşdirməyə hazır olduğumuzu ifadə etdik.

Əminəm ki, strateji tərəfdaşlığımız xalqlarımız və ölkələrimizin rifahı naminə uğurla inkişaf etdirməkdə davam edəcək. Prezidentin səfəri bu baxımdan mühüm rol oynayır.

Yekun olaraq, cənab Prezident, dövlətlərimiz arasında münasibətlərin gücləndirilməsinə verdiyiniz şəxsi töhfəyə, səfərə gəldiyinizə və məhsuldar əməkdaşlığa görə Sizə bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Cənab Prezident, ikitərəfli münasibətlərin dərinləşməsi və inkişafına verdiyiniz şəxsi töhfəyə görə xüsusən minnətdaram.

Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

– Hörmətli cənab Baş nazir.

Əziz dostlar.

Cənab Baş nazir, dəvətə və qonaqpərvərliyə görə Sizə minnətdaram. Yenidən qardaş Gürcüstanda olmaq mənim üçün böyük şərəfdir. Əminəm ki, mənim səfərim iki qardaş ölkə arasındakı əlaqələrə yeni təkan verəcək. Bu gün müzakirə etdiyimiz məsələlər bir daha onu göstərir ki, Gürcüstan və Azərbaycan hər zaman olduğu kimi bir yerdədir. Bizim tarixi əlaqələrimiz dövlətlərarası əlaqələrimiz üçün möhkəm zəmindir. Əsrlər boyu gürcü və Azərbaycan xalqları dostluq, qardaşlıq şəraitində yaşamışlar və bu gün bu ənənələr davam etdirilir. Bu gün iki müstəqil dövlət kimi Gürcüstan və Azərbaycan inamla inkişaf edir. Fərsətdən istifadə edərək, Gürcüstanın əldə etdiyi uğurlar münasibətilə Sizi və hökumətinizi təbrik etmək istəyirəm.

Gürcüstanın dinamik iqtisadi inkişafı göz önündədir. Gürcüstanda çox müsbət sərmayə iqlimi var və məhz buna görə bir çox investorlar, o cümlədən Azərbaycan investorları Gürcüstana böyük maraq göstərilir. Təbii ki, bütün uğurların təməlinə əsas şərt, əsas amil siyasi sabitlikdir. Bu siyasi sabitlik Gürcüstanda var. Bunun təminatçısı gürcü xalqıdır və Sizin apardığınız siyasətdir. Biz sizin dostlarınız, qonşularınız kimi buna sevinirik və əminik ki, Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələri bundan sonra da inamla inkişaf edəcək.

Biz bütün beynəlxalq təşkilatlarda da hər zaman bir-birimizi dəstəkləyirik. Cənab Baş nazir qeyd etdiyi kimi, hər zaman bir-birimizin ərazi bütövlüyünü, suverenliyini, sərhədlərimizin toxunulmazlığını dəstəkləmişik, dəstəkləyirik və dəstəkləyəcəyik.

Biz iqtisadi sahədə böyük uğurlar əldə etmişik. Mən səfərdən öncə arayışlara baxdıqda gördüm ki, keçən il bizim ticarət dövriyyəimiz 800 milyon dollardan çox olmuşdur və bu ilin ilk rübündə yenə də artım kifayət qədər yüksəkdir. Belə gedərsə, biz bəlkə də ilin sonuna qədər bir milyard rəqəminə də çatacağıq. Qeyd etdiyim kimi, Gürcüstanda mövcud olan çox müsbət sərmayə iqlimi Azərbaycan investorlarını da həvəsləndirir və bu günə qədər Azərbaycan tərəfindən Gürcüstan iqtisadiyyatına 3,7 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. Biz bu gün həm Azərbaycan, həm də Gürcüstan üçün yeni in-

vestisiya layihələri haqqında fikir mübadiləsi aparmışığı və nə vaxtsa üçüncü ölkələrə də birgə sərmayə qoyuluşu nəzərdə tutula bilər.

Təbii ki, biz hər dəfə görüşəndə bir çox məsələləri müzakirə edirik, o cümlədən regional vəziyyət, regional təhlükəsizlik məsələlərini. Bu gün də istisna deyil. Bu gün Cənubi Qafqazda tamamilə yeni vəziyyət yaranmaqdadır və Cənubi Qafqazda yerləşən ölkələr bu imkanları əldən verməməlidir. Çünki bu gün sülh, təhlükəsizlik, əmin-amanlıq, sabitlik əfsuslar olsun ki, dünyanın müxtəlif yerlərində pozulur və bunun nəticəsində qanlı toqquşmalar, müharibələr, əzab-əziyyət və itkilər baş verir. Cənubi Qafqazda da vaxtilə buna oxşar mənzərə mövcud idi. Amma bu gün Cənubi Qafqaz artıq sülh, əmin-amanlıq, təhlükəsizlik, əməkdaşlıq məkanına çevrilir və mən burada Gürcüstanın rolunu da xüsusilə qeyd etmək istədim.

Cənab Baş nazir Azərbaycanla Ermənistan arasındakı sülh prosesinə də toxundu. Deyə bilərəm ki, bu prosesi gücləndirmək üçün, sadəcə olaraq, imzalanmış sənədlər yetərli deyil. Biz hər an, hər addım atıldıqda gərək bu sülhü gücləndirək və bunun ən yaxşı istiqaməti də ticarətdir. Bu gün Azərbaycanla Ermənistan arasında ticarət Gürcüstan vasitəsilə həyata keçirilir. Buna görə Gürcüstan hökumətinə öz təşəkkürümü bildirmək istədim.

Azərbaycan energetika sahəsində uzun illər bir çox ölkələrin enerji təhlükəsizliyini gücləndirən addımlar atmışdır. Bu gün Azərbaycan qazı 16 ölkəyə ixrac edilir. Ancaq bu ixrac yenə də Gürcüstandan başlayır və Gürcüstan burada birinci ölkədir. Həm Azərbaycan nefti, qazı Gürcüstan vasitəsilə dünya bazarlarına çıxarılır, həm də Xəzərin şərq sahillərindən neft resursları Azərbaycan, Gürcüstan üzərindən keçirilir. Biz bu mövcud infrastruktur haqqında kifayət qədər danışmışıq. Bütün bu infrastruktur göz önündədir və artıq 20 ildir ki, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri uğurla fəaliyyət göstərir. Cənub Qaz Dəhlizi də ondan sonra icra edilmişdir və bu gün bu infrastruktur, əslində, böyük coğrafiya üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Biz sonra bu dəhlizlər üzərindən nəqliyyat dəhlizlərini də inşa etdik və bu gün nəqliyyat dəhlizlərinin genişləndirilməsi istiqamətində işlər aparılır. Orta Dəhliz Azərbaycan və Gürcüstan üzərindən keçir. Bu bizim üçün əsas nəqliyyat damarıdır və bunu genişləndirmək üçün əlavə səylər də göstərilir və göstəriləcəkdir.

Bir sözlə, bizim ikitərəfli gündəliyimiz çox genişdir və bu gündəlik getdikcə genişlənir. Yeni layihələr, yeni fikirlər ortaya atılır və birgə səylərlə biz bunları həll edirik. Bunun əsas şərti və amili, əlbəttə ki, bizim ikitərəfli münasibətlərimizdir. Bizim münasibətlər deyə bilərəm ki, bütün qonşular üçün nümunə ola bilər. Çünki onlar qarşılıqlı hörmət, qarşılıqlı inam, ortaq mənfəət, qarşılıqlı maraqlar, dostluq və qardaşlıq üzərində qurulubdur. Əminəm ki, biz bundan sonra da bu yolla uğurla gedəcəyik.

Fərsətdən istifadə edərək, qardaş Gürcüstan xalqına sülh, əmin-amanlıq, firavanlıq, xoşbəxtlik arzulayıram. Dəvətə və qonaqpərvərliyə görə bir daha Sizə minnətdaram.

İlham Əliyev Türkiyə Ali Məhkəməsinin Baş prokurorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 7-də Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin Baş prokuroru Muhsin Şentürkü qəbul edib.

Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin Baş prokuroru qəbula görə minnətdarlığını bildirərək, dövlətimizin başçısı ilə görüşdən şərəf hissi duyduqlarını dedi.

Muhsin Şentürk Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Söhbət zamanı qardaşlıq və strateji mütəffiqlik prinsiplərinə əsaslanan ikitərəfli münasibətlərimizin bütün sahələrdə uğurlu inkişafı məmnunluqla vurğulandı, dünyada Azərbaycan və Türkiyə qədər bir-birinə yaxın ölkələrin olmadığı qeyd edildi.

Görüşdə ölkələrimizin prokurorluq orqanları arasında uğurlu əlaqələrin qurulduğu bildirildi, bu xüsusda Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində həyata keçirilən səmərəli əməkdaşlığa toxunuldu, təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinin önəmi vurğulandı.

Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri

İlham Əliyev Türkiyəyə işgüzar səfərə gəlib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dəvəti ilə 5-ci Antalya Diplomatiya Forumunda iştirak etmək üçün aprelin 16-da Türkiyəyə işgüzar səfərə gəlib.

Antalya Beynəlxalq Hava Limanında Prezident İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevanı Antalya şəhərinin valisi Hulusi Şahin və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

İlham Əliyevin Antalyada Moldova Prezidenti ilə görüşü olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 17-də Antalyada Moldova Respublikasının Prezidenti Maya Sandu ilə görüşüb.

Söhbət zamanı dövlətimizin başçısı ilə Maya Sandunun Azərbaycanda və Moldovada, həmçinin beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində keçirdiyi görüşlər məmnunluqla xatırlandı.

Azərbaycan-Moldova münasibətlərinin perspektivləri müzakirə olundu, əlaqələrimizin inkişaf etdiyi vurğulandı, müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi baxımından roluna toxunuldu.

Ölkələrimiz arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq üçün geniş imkanların olduğu vurğulandı. Moldovanın xüsusilə enerjiyə ehtiyac duyduğu zamanda Azərbaycan tərəfindən nümayiş olunan dəstək bir daha yüksək qiymətləndirildi.

Maya Sandu vurğuladı ki, Moldovada yaşayan Azərbaycan icması ictimai-siyasi həyatda fəal iştirak etməklə bu ölkənin inkişafına öz töhfəsini verir.

Görüşdə dövlət başçıları qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi apardılar.

İlham Əliyev Antalyada Diplomatiya Forumunun açılış mərasimində iştirak edib

Aprel 17-də Türkiyənin Antalya şəhərində 5-ci Antalya Diplomatiya Forumunun açılış mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

Tədbirdə Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan açılış nitqi ilə çıxış etdi.

Sonra Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxış etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxışında Türkiyə ilə Ermənistan arasında davam edən normallaşma prosesinin Azərbaycanla əlaqəli şəkildə aparıldığını vurğuladı. Türk Dövlətləri Təşkilatından danışan Türkiyə Prezidenti qurumun fəaliyyətinin daha da inkişaf etdiyini bildirərək dedi: "Bu ilin son aylarında ölkəmizdə təşkil edəcəyimiz

XIII Türk Dünyası Zirvəsində yeni dövrdə sədrliyi Azərbaycandan təhvil alacağıq. İnşallah, bu müddətdə təşkilatımızın beynəlxalq fəaliyyətini və nüfuzunu daha da artıracağıq. Azərbaycanla əlaqələndirilmiş şəkildə qonşumuz Ermənistanla normallaşma prosesində addım-addım irəliləyirik. Bu minvalla Asiya ilə Avropa arasındakı ticarətdə ən etibarlı marşrut olan və Xəzərdən keçən Şərq-Qərb – Orta Dəhliz təşəbbüsünə də güclü dəstəyimiz davam edir".

Qeyd edək ki, geosiyasi gərginliklər, dəyişən güc balansları, ticarət maneələri və çoxtərəfliliyə artan təzyiq

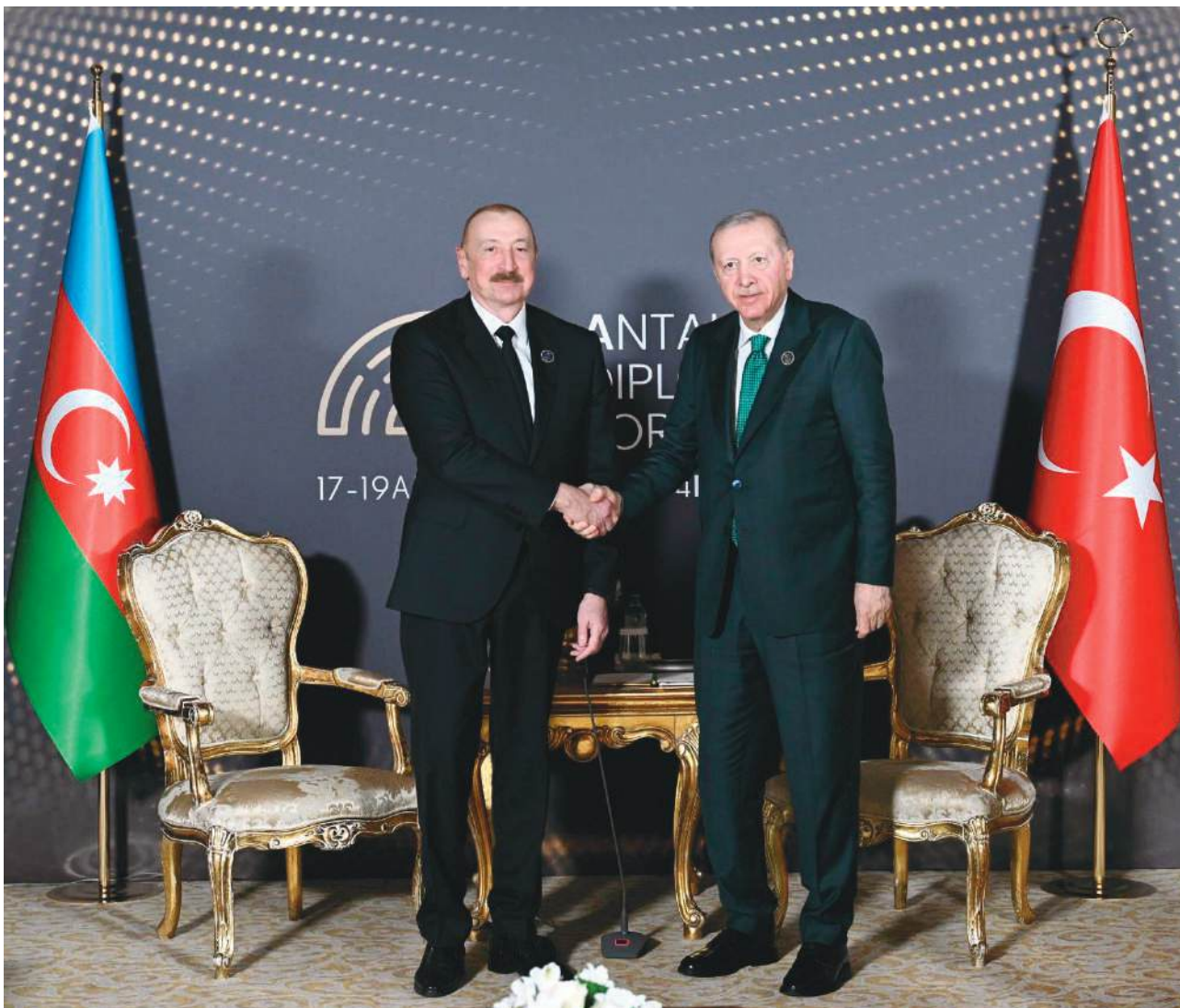
fonunda cari global mənzərənin proqnozlaşdırılması getdikcə daha çətin xarakter alır. Beşinci Forumun mövzusu "Gələcəyi planlaşdırarkən qeyri-müəyyənliklərin öhdəsindən gəlmək" riskləri və imkanları müəyyənləşdirməyi, strategiyalar hazırlamağı və əldə olunan razılaşmaları əməli addımlara çevirməyi tələb edir.

Bu ilki forumda 150-dən çox ölkədən 22 dövlət və hökumət başçısı, 14 dövlət və hökumət başçısının müavini, 39-u xarici işlər naziri olmaqla 50-dən artıq nazir, həmçinin 75-i beynəlxalq təşkilatların nümayəndəsi olmaqla ümumilikdə 500-dən çox yüksək səviyyəli şəxs iştirak edir.

Forum çərçivəsində liderlərin panelləri də daxil olmaqla, 40-dan çox tədbir və sessiyanın keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Antalyada Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın görüşü keçirilib

Aprelin 17-də Antalyada
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti İlham Əliyevlə
Türkiyə Respublikasının
Prezidenti Rəcəb Tayyib
Ərdoğanın görüşü keçirilib.

Latviya Respublikasının Prezidenti Edqars Rinkeviçsin Azərbaycana səfəri

Latviya Prezidentinin rəsmi qarşılanma mərasimi olub

Aprelin 22-də Latviya Respublikasının Prezidenti Edqars Rinkeviçsin rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Latviya Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Latviya Prezidenti Edqars Rinkeviçsi qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Latviya Prezidentinə raport verdi.

Latviya Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Prezident Edqars Rinkeviçsə, Latviya nümayəndə heyətinin üzvləri Prezident İlham Əliyevə təqdim olundu.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Latviya Prezidenti Edqars Rinkeviçsin qarşısından keçdi.

Dövlət başçıları rəsmi foto çəkdirdilər.

İlham Əliyev və Latviya Respublikasının Prezidenti Edqars Rinkeviçsin iştirakı ilə Azərbaycan-Latviya biznes-forumu keçirilib

Aprelin 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Latviya Respublikasının Prezidenti Edqars Rinkeviçsin iştirakı ilə Azərbaycan-Latviya biznes-forumu keçirilib.

Dövlət başçıları tədbirdə çıxış ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Cənab Prezident, rəsmi nümayəndə heyətinin üzvləri, Latviyadan gələn qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Latviya Prezidentini rəsmi səfərdə qəbul etməkdən çox məmnunam. Bizim əla müzakirələrimiz oldu və sənədlər imzalandı. Müzakirə etdiyimiz bir çox məsələlər arasında iqtisadi tərəfdaşlıq mövzusu da var idi. Xüsusilə bu gün təşkil olunan biznes-forum birlikdə çalışmaq üçün qarşılıqlı istəyimizi real şəkildə nümayiş etdirir.

Məmnunam ki, cənab Prezidenti Latviyadan olan iş adamlarının böyük qrupu müşayiət edir. Əminəm ki, onların azərbaycanlı həmkarları ilə təmasları maraqlı və məhsuldar olacaq. Əlbəttə ki, istənilən biznes fəaliyyətinin arxasında bir neçə amil dayanır – ilk növbədə biznes qurduğunuz ölkədəki sabitlik, proqnozlaşdırılma imkanı, biznes və investisiya mühiti, həmçinin bağlantılar, ixrac bazarlarına çıxış imkanları və daxili bazarın həcmi kimi bir çox digər amillər.

Biz Azərbaycanda ölkəni tamamilə neft və qazdan asılı olan bir dövlətdən öz iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi prosesi ilə fəxr edə biləcək bir ölkəyə çevirmək üçün çox işlər gördük. Ümumi daxili məhsulun strukturuna nəzər salsaq, son dörd-beş il ərzində sürətli artımın şahidi olarıq. ÜDM-də qeyri-neft sə-

nayesinin payı 50 faizdən artaraq 70 faizi keçib və bu proses davam edir. Bu isə o deməkdir ki, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi artıq reallıqdır.

İndi biz ixracatımızın şaxələndirilməsi üzərində fəal işləyirik, baxmayaraq ki, bunu etmək çətin olacaq. Çünki Azərbaycanda təbii qaz hasilatı artır və artacaq. Hasil etdiyimiz qazın böyük hissəsi isə ixrac olunur. Beləliklə, qeyri-neft-qaz sektoruna aid sənaye və iqtisadiyyat artan hasilat profili və beynəlxalq bazarlarda, ilk növbədə Avropa bazarlarında artan tələbatla uzlaşmalıdır.

İstər yerli, istərsə də xarici investorlar üçün maliyyə sabitliyi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu sahədə də yaxşı nailiyyətlər haqqında danışa bilərik. Maliyyə sistemimiz sabitdir. Biz strateji plana əsaslanaraq borclanmadan asılılığımızı tədricən azaltdıq. Bu gün biz yalnız yüksək texnoloji fəaliyyət tələb edən layihələr üçün Dünya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı və digər bu kimi aparıcı beynəlxalq qurumlardan kredit alırıq.

Xarici borcun azaldılması planının yerinə yetirildiyini düşünürəm. Xarici borcumuz ÜDM-in 6,1 faizinə bərabərdir. Valyuta və qızıl ehtiyatlarımız xarici borcumuzu 18 dəfədən çox üstələyir. Başqa sözlə, biz xarici öhdəliklərimizi, zənnimcə, bir neçə ay ərzində sıfıra endirə bilərik.

Lakin təbii ki, əlavə investisiyalara böyük ehtiyac var. Bu da ilk növbədə işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərinin yenidən qurulmasına və bərpaasına yönəldilib. İnvestisiya prioritetləri aydındır. Biz bunu artıq qismən müzakirə etmişik və müzakirə etməyə davam edəcəyik.

Həmçinin əminəm ki, azərbaycanlı həmkarlar qonaqlara rəqəmlər barədə də məlumat veriblər. Son iyirmi il ərzində iqtisadiyyatımıza 350 milyard ABŞ dollarından çox investisiya qoyulub ki, bunun da təqribən yarısı – 170 milyard ABŞ dolları xarici mənbələrdən gələn investisiyalardır. Beləliklə, investisiya üçün əlverişli mühitin yaradılması qarşımızda duran hədəflərdən biri idi və buna böyük mənada nail olunub.

Planlarımıza gəlicə, biz Azərbaycanda və həmçinin xaricdə, əsasən qonşu ölkələrdəki və Avropa İttifaqı zonasındakı enerji aktivlərinə investisiya qoymağa davam edirik. Bu, Avropa Komissiyası tərəfindən də dəstəklənir. Avropa Komissiyası ilə bir neçə əməkdaşlıq formatımız var ki, onlardan biri də enerji əməkdaşlığıdır.

Avropa Komissiyası öz ictimai bəyanatlarında hər zaman Azərbaycanı enerji sahəsində etibarlı tərəfdaş adlandırır və bu enerji əməkdaşlığı böyüyür. Biz neft satışı ilə başladıq, indi təbii qaz, elektrik enerjisi, neft-kimya məhsulları ixrac edirik və yaşıl enerji ixrac etməyi planlaşdırırıq. Portfelimizdə olan sərmayə sahələrindən biri də nəhəng Günəş və külək potensialına malik bərpaolunan enerji mənbələridir.

Biz artıq böyük oyunçuların ciddi marağına səbəb olmuşuq. Bizim planımız, – hansı ki, təkcə niyyət deyil, həm də imzalanmış hüquqi qüvvəyə malik müqavilələrə əsaslanır, – 2032-ci ilə qədər 8 gigavattlıq Günəş, külək və hidroenerji gücünə malik olmaqdır və bu, tamamilə realdır. Biz elektrik enerjisi istehsalı üçün istifadə etdiyimiz təbii qazı böyük ölçüdə bərpaolunan enerji ilə əvəz edəcəyik. Bu isə hazırda beynəlxalq bazarlarda çox ehtiyac duyulan bir neçə milyard kubmetr qaza qənaət etməyimizə imkan verəcək.

Bu qaza hər zaman ehtiyac olub, son bir neçə ildə ehtiyac artmışdı, son bir neçə ayda isə daha da artmış oldu. Planımız istehsalı və mütləq şəkildə ixracı artırmaqdır. Bu gün Avropa İttifaqının 10 üzvü Azərbaycandan təbii qaz alır. Ölkələrin ümumi sayı 16-dır və bu göstərici üzrə biz dünyada birinci yerdəyik.

Biz ən böyük hasilatçı və ixracatçı deyilik, bizdən daha böyük oyunçular var. Lakin boru kəmərləri və sitəsilə qaz ixrac edən ölkələr arasında təchizat coğrafiyasına görə biz birinciyik.

Avropa İttifaqına üzv olan ölkələr üçün Azərbaycan qazı və nefti onların enerji istehlakı portfelinin ən böyük hissəsini təşkil edir. Əsasən keçmişdə, indi və gələcəkdə diqqət yetirəcəyimiz digər sahə bağlantıdır. Burada coğrafiya investisiyalarımızla və Azərbaycanın açıq dənizə çıxışı olmayan ölkədən beynəlxalq nəqliyyat qovşağına çevrilməsi üçün uzunmüddətli siyasətlə tamamlanır. Bu, artıq baş verib və Şərqdən Qərbə və əks istiqamətdə, Şimaldan Cənuba və əks istiqamətdə nəqliyyat dəhlizləri artıq fəaliyyət göstərir. Azərbaycan ərazisində aparılan bütün tikinti işləri tamamlanmışdır. İndi gördüyümüz işlər isə müasirləşməyə, yeni fiziki infrastrukturun yaradılmasına, rəqəmsallaşdırılmaya, o cümlədən süni zəka tərəfindən yaradılan imkanlara investisiyaların yatırılmasından ibarətdir ki, Azərbaycan ərazisindən daşımalar bugünkü geosiyasi vəziyyətdə nəinki təkcə ən təhlükəsiz, lakin, eyni zamanda, daşıma haqları və zamanı nöqteyi-nəzərindən rəqabətli olsun. Burada investisiyalar üçün böyük imkanlar var, çünki bu gün Azərbaycan olmadan Şərq və Qərb arasında bağlantı problemlidir. Dediym kimi, biz buraya çoxlu investisiyalar yatırıbmışıq və dost ölkələrlə, birbaşa qonşularımızla və qonşularımızın qonşuları ilə əməkdaşlıq edərək yüklər üçün təhlükəsiz və etibarlı nəqliyyat marşrutunu təmin edə bilmişik. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan ərazisindən keçən yüklərin həcmi ildən-ildə artır.

Bu gün biz əsasən ölkələrimiz arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıqla bağlı olan fərsətləri də müzakirə etdik. Birgə İqtisadi Komissiyanın həmsədrlərinin hər ikisi kənd təsərrüfatı naziridir. Əlbəttə ki, əhalimizin qırx faizindən çoxunun kənd yerlərində yaşadığını nəzərə alaraq bu məsələ bizim hökumətimiz üçün prioritetlərdən biri olmağa davam edəcək. Orada yaxşı infrastruktur yaradılıb və rayonlarda biznes imkanları var. Əlbəttə ki, onlar paytaxtda olan biznes imkanlarından fərqlidir. Buna görə də kənd təsərrüfatı, turizm, su ehtiyatlarının idarəedilməsi – bütün bu sahələrdə dövlət və özəl şirkətlər Azərbaycanda layihələr həyata keçirirlər. Hesab edirəm ki, Latviya investorları üçün bu fərsətləri nəzərdən keçirmək də maraqlı olardı. Həmçinin Ələt Azad İqtisadi Zonası da yaxşı xidmətləri təmin edir və böyük həcmdə xarici investisiyaların cəlb olunmasına artıq imkan yaradan investisiyayönümlü qanunvericilik mövcuddur. Buna baxmayaraq, bu gün aydındır ki, xarici investisiyaları cəlb etmək asan bir iş deyil. Lakin hesab edirəm ki, qanunverici baza və əsas dəniz limanlarına və dəmir yoluna yaxınlıq Ələt Azad İqtisadi Zonasını cəlbedici edir.

Müzakirə etdiyimiz və bəlkə də potensial əməkdaşlıq sahəsi olacaq məsələlərdən biri də müdafiə

sənayesidir. Biz hər iki ölkənin bu sahədə imkanlarını fəal şəkildə inkişaf etdirdiyini öyrəndik. Bizə gəldikdə isə biz müdafiə sənayesi sahəsində fəaliyyət göstərən şirkətlərimizin, – söhbət özəl və dövlət şirkətlərindən gedir, – məhsullarını böyük sayda ölkələrə artıq ixrac edirik. Beləliklə birgə istehsal sahəsində əməkdaşlıq, işbirliyinin yaradılması bizim nəzərdən keçirə biləcəyimiz məsələlər ola bilər. Bir çox digər məsələlər də var.

Bu gün etdiyimiz qısa çıxışlarımızda tərəfdaşlığın bütün sahələrini əhatə etmək çətindir. Lakin mən əminəm ki, forum ərzində və ondan sonrakı təmaslarda, – çünki əlbəttə, bu tədbirin təcrid edilməməsi üçün sonrakı təmaslar olmalıdır, – bir çox digər imkanlar araşdırılacaqdır. Sözsüz ki, biz bir ölkə olaraq və mən əminəm ki, biznes dairələrimiz də Latviyada, Sizin prioritet hesab etdiyiniz layihələrdə investisiya imkanlarında maraqlıdır.

Bu gün müzakirə etdiyimiz kimi, biz hər iki ölkənin uğurla əməkdaşlıq edə biləcəyi potensial layihələrin siyahısını hazırlaya bilərik. Sonuncu məsələ isə Prezidentin səfərinin əhəmiyyəti ilə bağlıdır. Mən dəvətimi qəbul etdiyinizə görə Sizə bir daha minnətdarlığımı bildirirəm. Mən təkbətək görüşümüzdən, nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşdən və nahar zamanı apardığımız müzakirədən çox məmnun qaldım. Bir daha təşəkkür edirəm, Sizə yaxşı vaxt keçirməyi arzu edirəm. Əminəm ki, bizim biznes nümayəndə heyətləri bütün müsbət tendensiyaları dəstəkləyəcəklər. Bir daha xoş gəlmisiniz.

Sonra Latviya Prezidenti çıxış etdi.

Prezident Edgars Rinkeviçsin çıxışı

– Cənab Prezident, nazirlər, həm Azərbaycanın, həm də Latviyanın biznes ictimaiyyətinin nümayəndələri.

Əvvəla, cənab Prezident, bizi qəbul etdiyiniz üçün və biznes-forumda iştirak edərək hər iki ölkədən olan sahibkarların qarşısında çıxış etdiyiniz üçün çox sağ olun. Sizin çıxışınızdan sonra danışmaq çox asandır, çünki Siz hər məqamı əhatə etdiniz və mən Sizinlə razılaşa bilərəm. Əlavə edə biləcəyim yeganə məsələ Latviyanın, Latviyada olan imkanların kiçik reklam edilməsi ola bilər. Azərbaycanın prioritetlərini və inkişafını məharətlə vurğuladığınız üçün hesab edirəm, əlavə etmək lazımdır ki, Latviya da Azərbaycanla əməkdaşlığa, ticari əlaqələrini dərinləşdirməyə və genişləndirməyə hazırdır.

Tarixə nəzər salsaq görürük ki, Bakı neft hasil edən şəhərə çevrilən zaman XIX əsrin sonu və XX əsrin əvvəllərində bir çox latviyalı artıq burada mühəndis, müəllim kimi iş taparaq çalışıblar. Bizim həm iqtisadi, həm də mədəni bağlantımız düşündüyümüzədən daha da böyük və daha da genişdir. Hesab edirəm ki, təlatümlərin baş verdiyi bu vaxtda, – mən Avropada və Yaxın Şərqdə baş verən hadisələri, bütün geosiyasi çağırışları nəzərdə tuturam, – biz yaxşı və etibar etdiyimiz tərəfdaşlarımızla yeni əməkdaşlıq yollarını tapmağa çalışırıq. Azərbaycan həmişə Latviya üçün Cənubi Qafqazda və əslində daha geniş regionda əsas siyasət və ticarət tərəfdaşı olub, ticarət tərəfdaşıdır və ticarət tərəfdaşı olmağa davam edəcəkdir.

Prezidentin elə indicə qeyd etdiyi kimi, müzakirələrimizin əsas hissəsi iqtisadi və ticari əlaqələrə həsr olunmuşdur. Mən sadəcə cənab Prezidentin dediyini təkrarlamaq istəyirəm. Müdafiə sənayesi sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirmək üçün böyük maraq var. Biz görürük ki, müdafiə sənayesində texnologiyalar çox sürətlə inkişaf edir. Hazırda, elə biz danışdığımız zaman süni zəka, fərqli həll variantları ixtira olunur. Bilirəm ki, burada, Azərbaycanda çox yaxşı potensial var. Lakin mən, həmçinin qeyd edə bilərəm ki, Latviyanın da çox sürətlə inkişaf edən müdafiə sənayesi var. Dronlar, dronəleyhinə sistemlər yalnız görünən hissədir, bununla belə, müdafiə sənayemiz müxtəlif layihələr üzərində işləyir və müdafiə sənayemiz həm Avropada, həm kənarda tərəfdaşları tapmaq və onlarla əlaqələri gücləndirməkdə maraqlıdır.

Nəzərə alsaq ki, burada həmin sənayenin nümayəndələri əyləşib, ümidvaram ki, bizim yaxın vaxtlarda müəyyən göyəcəran və real nəticələrimiz olacaq. Prezidentin təklifi ilə mən Ağ Şəhəri ziyarət etdim. Bu, mənə çox böyük təəssürat bağışladı. Cənab Prezident, mənə söylədilər ki, bu layihə 15 ildən az müddətdə həyata keçirilib. Bildirdilər ki, bu ideya hələ 2011-2012-ci illərdə hazırlanıb və Siz əvvəlcə çirklənmiş əraziləri təmizləməyə müvəffəq oldunuz, sonra isə memarlıq möcüzəsini yaradaraq XXI əsrə uyğun müasir şəhəri yaratdınız.

Bu, Azərbaycanın potensialını göstərir. Həmçinin inanıram ki, istər memarlıq, istərsə də mühəndis təklifləri və ya dizayn sahəsində öz ekspert bacarıqlarını təqdim etmək məqsədilə bu cür layihələrə qoşulmaq və iştirak etmək üçün sərmayədarlara və digər ölkələrə böyük dəvət var. Burada görürəm ki, bizim potensialımız var və Latviyanın bu sahədə çox təklifləri mövcuddur.

Biz, həmçinin kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığı xeyli müzakirə etdik. Belə alınıb ki, həm bizim, həm də sizin tərəfdən Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədrləri kənd təsərrüfatı nazirləridir. Düşünürəm ki, bu sahədə ticarətin artırılması yollarını araşdırmaq imkanları çox böyükdür, çünki biz rəqabət aparən tərəf deyilik.

Əslində, biz bir-birimizi tamamlaya bilərik. Əlbəttə, həll olunmalı məsələlər hər zaman var. Məsələn, yoxlamalar, sertifikatlaşdırma və sairə. Lakin biz çox müsbət yanaşıırıq ki, Azərbaycanın hakimiyyət orqanları və hökuməti bu yaxınlarda qərar qəbul etdilər ki, biz bu sahədə ticarətə və mübadilələrə imkan yaradacağıq. Latviya meşələr ölkəsidir və bizim meşə ehtiyatlarının idarə olunmasında zəngin təcrübəmiz var.

Buradan belə çıxır ki, Latviyada kənd təsərrüfatı naziri meşəçilik məsələlərinə də cavabdehdir. O, həmin sahədə Latviyada hökumətin həyata keçirdiyi bütün siyasətə görə məsuliyyət daşıyır. Beləliklə, biz söylədiyiniz proqramın icrası, ağacların əkilməsi, Azərbaycanda, o cümlədən azad edilmiş ərazilərdə meşəçilik işlərinin icrasında imkanların araşdırılmasına hazırıq və bunda maraqlıyıq. Burada mən, həmçinin təhsil və təlim sahələrində əyani əməkdaşlıq imkanını görürəm.

Biz, həmçinin digər sahələr, əczaçılıq sənayesi haqqında söhbət apardıq. Bağlantılar məsələsinə nəzər saldıq. Bir daha qeyd edim ki, Latviya hər zaman Şimali və Mərkəzi Avropa üçün giriş qapısı olub.

Bəzi geosiyasi hadisələr cərəyan edir və biz onları maneə kimi deyil, hava limanlarında yük infrastrukturunun, hava daşımalarının, digər daşıma yollarının və logistikanın inkişaf etdirilməsi imkanı kimi görürük. Çünki bu sahələr ölkələrimizin təqdim edəcəyi və əslində, bir-birini tamamladığı sahələrdir. Burada, həmçinin Latviyanın xeyli ekspert bacarıqları var. Burada bir az çətinliklə üzləşirəm, yəni əgər mən və ya cənab Prezident hansısa məsələni qeyd etmiriksə, bu o demək deyil ki, biz onu yaddan çıxardıq, yaxud o, vacib deyil. Sadəcə, müəyyən vaxt çərçivəsi var. Bir sözlə, mən çox ümid edirəm ki, cənab Prezidentlə və onun nazirləri ilə apardığımız danışıqlar və bu biznes-forum işgüzar dairələrimizə əməkdaşlıq yollarını tapmaq, yeni ideyaları qazanmaq, ola bilsin, əvvəlki layihələrə yenidən nəzər salmaq, onları gündəmə gətirərək, hazırlamaq kimi işlərə təkan verəcək. Düşünürəm ki, Azərbaycan Prezidenti və mənim iştirakımla gördüyünüz və eşitdiyiniz odur ki, biz ticari və iqtisadi əlaqələrimizə önəm veririk. Bəli, bəzi tarixçəmiz oldu. İqtisadi və ticari münasibətləri müəyyən dərəcədə əngəlləyən COVID dövrü oldu.

Çıxış etdiyimiz zaman regionda müəyyən hadisələr cərəyan edir. Lakin düşünürəm ki, hadisələr həm hökumətlərimizi, həm işgüzar dairələri birgə işdən ayırmalı deyil. Avropa İttifaqının, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının, o cümlədən NATO-nun üzvü kimi Latviya Azərbaycan ilə həmin təşkilatlar, eləcə də ikitərəfli təşkilatlar arasında əməkdaşlıq üçün işləməyə və dəstək verməyə, iqtisadi əlaqələrin təşviqi üçün bütün ekspert bacarıqları ilə bölüşməyə hazırdır. Biz, həmçinin bir faktı da yüksək dəyərləndiririk ki, Azərbaycan nəinki Latviya, o cümlədən bir çox Avropa ölkəsi üçün həm siyasi, həm iqtisadi sahədə və ən vacibi isə energetika sahəsində strateji tərəfdaşdır.

Cənab Prezident Azərbaycanda hazırda hansı işlərin aparıldığını artıq qeyd etdi. İnanın mənə Avropada və o cümlədən bizim regionda bu, yüksək dəyərləndirilir. Qeyri-müəyyənlik dövründə etibarlı tərəfdaşların əldə olunması ən mühüm sərvətdir.

Latviyanın iqtisadi inkişafı sabitdir. Bizim həll olunmalı çox çağırışlarımız var. Mən tam əminəm ki, elə indicə təsvir etdiyimiz həmin strategiyalar vasitəsilə sərmayə yollarını tapmağa çalışmalıyıq.

Sərmayələr birtərəfli olmur. Düşünürəm ki, ideyalar Azərbaycandan, sərmayədarlardan daxil olur və onlar Latviyaya sərmayə yatırmaq üçün imkanları araşdırmalı və bundan yararlanmalıdırlar. Həmçinin ya birgə müəssisə, yaxud burada müxtəlif texnoloji sahələrdə sərmayədar olmağa maraq göstərən Latviya şirkətləri də var.

Bir sözlə qeyd etmək istəyirəm ki, bizim əla siyasi müzakirələrimiz oldu. Tam razıyam ki, burada müxtəlif məsələlərə aid çox yaxşı müzakirəmiz oldu. Bilirsiniz, bundan kimsə mütləq yararlanmalıdır, çünki cənab Prezidentlə razılaşdığımız kimi, müəyyən vaxtdan sonra görüşəcəyik. Mən, həmçinin Azərbaycan Prezidentini Latviya Respublikasına rəsmi səfərə dəvət etdim. Çox güman ki, səfər gələn il baş tutaçaq.

Beləliklə, hamımızın - prezidentlərin, hökumətlərin və biznes icmalarının növbəti görüşümüzə qədər təxminən bir il vaxtı var. Çox ümid edirəm ki, sonra Riqada görüşdüyümüz zaman bizim nəinki bölüşməyə gözəl ideyalarımız, o cümlədən bu biznes-forumdan sonra baxacağımız çox konkret nəticələrimiz olacaq. Bir sözlə, biznes-foruma çox məhsuldar iş arzu edirəm.

Mən tədbirdə iştirakına, Latviyaya və həmçinin ticari əlaqələrə çox müsbət münasibət bəslədiyinə görə Prezident Əliyevə şəxsən təşəkkürümü bildirirəm. Mən Sizinlə işimizi davam etdirməyi səmimiyyətlə arzulayıram. Belə də davam etməlidir.

Çox sağ olun.

Azərbaycan və Latviya prezidentlərinin geniş tərkibdə görüşü keçirilib

Aprelin 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Latviya Respublikasının Prezidenti Edgars Rinkeviçs ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib.

Qonaqları salamlayan **Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev** dedi:

– Cənab Prezident.
Nümayəndə heyətinin üzvləri.
Əziz qonaqlar.

Bir daha xoş gəlmisiniz. Cənab Prezidentlə müxtəlif məsələlər ətrafında əla müzakirəmiz oldu və işimizi nümayəndə heyətləri ilə birgə davam etdiririk. Bilirəm ki, səfərdən əvvəl çox işlər görülmüşdür, o cümlədən Hökumətlərarası Komissiyanın iclası çox uğurla keçirilmişdir. Həmçinin əminəm ki, bu gün keçiriləcək biznes-forum birgə işin aparılmasına olan qarşılıqlı maraq əsasında yaxşı nəticələr verəcək.

Təbii ki, aramızda çox yaxşı siyasi əlaqələr mövcuddur. Bu gün onlar bir daha təsdiqləndi. Ticarəti və qarşılıqlı sərmayələri artırmaq, energetika, daşımalar, rəqəmsallaşma və burada Azərbaycanda fəal şəkildə təşviq etdiyimiz bütün sahələrə aid olan məsələləri həll etmək məqsədilə əməkdaşlığımıza dair praktiki məsələləri nəzərdən keçirməliyik.

Əlbəttə, biz regionumuzda siyasi hadisələri geniş şəkildə müzakirə etdik və həmin müzakirəni cənab Prezidentlə davam etdirəcəyik. Əminəm ki, nümayəndə heyətlərinin üzvləri də bu vaxtdan istifadə edərək, ikitərəfli tərəfdaşlığımızın ən mühüm məsələlərini müzakirə edəcəklər. Mən dəvətimi qəbul etdiyinə görə cənab Prezidentə olduqca minnətdaram, onu ye-

nədən görməyimə çox şadam. O, əvvəlki vəzifəsində olarkən Bakıda dəfələrlə olub. Mən hər zaman görüşlərimizdən məmnun qalmışam. Sizə bu dəfə də Azərbaycanda xoş səfər arzu edirəm. Bir daha xoş gəlmisiniz.

Sonra **Latviya Prezidenti Edgars Rinkeviçs** çıxış edərək dedi:

– Çox sağ olun, cənab Prezident. Dəvətə və çox səmimi qonaqpərvərliyə görə olduqca minnətdaram.

Görüşümüz əsnasında Sizə söylədiyim kimi, Bakıya sonuncu səfərimdən, demək olar ki, 9 il ötür. O, 2017-ci ildə baş tutmuşdu. Şəhəri tanımaq olmur. Düşünürəm ki, bu vaxta qədər şahidi olduğumuz inkişaf böyük təəssürat bağışlayır. Mən Sizi və Azərbaycan xalqını həm siyasi, həm iqtisadi inkişaf, həmçinin uzun çəkən məsələnin həlli münasibətilə təbrik etmək istəyirəm.

Haqlı olaraq qeyd etdiyiniz kimi, təkbətək görüşümüzə Yaxın Şərqdə və Avropada siyasi hadisələrə, regional təhlükəsizliyə aid bir sıra məsələləri artıq müzakirə etdik. Təsdiqləmək və bir daha vurğulamaq istədiyim məqam odur ki, Latviya Azərbaycanı strateji tərəfdaş və dost hesab edir. Siyasi və iqtisadi əməkdaşlığımızın real dəyərini görürük. Nümayəndə heyətimdən gördüyünüz kimi, hətta ikinci cərgədə də çox təmsilçilərimiz var. Nümayəndə heyətini ixtisar edə bilmirdim, çünki hamı burada olmağa, çox praktiki məsələləri müzakirə etməyə maraq göstərir. Mən, həmçinin Hökumətlərarası Komissiyanın işini alqışlamaq istəyirəm.

İlham Əliyevin Qəbələyə səfəri

Qəbələdə İlham Əliyevin Ukrayna Prezidenti ilə təkbətək və geniş tərkibdə görüşü olub

Aprelin 25-də Qəbələdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski ilə təkbətək və geniş tərkibdə görüşü olub.

Söhbət zamanı dövlətimizin başçısının Volodimir Zelenski ilə əvvəlki görüşləri məmnunluqla xatırlandı, Ukrayna Prezidentinin ölkəmizə bu səfərinin ikitərəfli əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaradacağına əminlik bildirildi. Əməkdaşlığın bir çox istiqamətdə, o cümlədən enerji sahəsində genişləndirilməsinə dair fikir mübadiləsi

aparıldı, kənd təsərrüfatı ilə bağlı əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu, Hökumətlərarası Komissiyanın fəaliyyətinə toxunuldu.

Ölkəmizin Ukraynaya humanitar dəstəyini, eyni zamanda, Azərbaycan dövləti tərəfindən ukraynalı uşaqlara olan diqqət və qayğınyı yüksək qiymətləndirən qonaq bütün bunlara görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi. Tezliklə bir qrup ukraynalı tələbənin reabilitasiya məqsədilə, həmçinin Azərbaycanın mədəniyyəti və incəsənəti ilə tanış olması üçün ölkəmizə səfərinin nəzərdə tutulduğu vurğulandı.

Qəbələdə Çexiyanın Baş naziri Andrey Babişin rəsmi qarşılanma mərasimi olub

Aprelin 27-də Qəbələdə Çex Respublikasının Baş naziri Andrey Babişin rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Çexiyanın Baş nazirinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Çexiyanın Baş naziri Andrey Babişi qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Çexiyanın Baş nazirinə raport verdi.

Çex Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Çexiyanın Baş naziri Andrey Babişin qarşısından keçdi.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Baş nazir Andrey Babişə, Çexiya nümayəndə heyətinin üzvləri isə Prezident İlham Əliyevə təqdim olundu.

Sonra rəsmi foto çəkdirildi.

Qəbələdə Azərbaycan-Çexiya biznes-forumu keçirilib

Aprelin 27-də Qəbələdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Çex Respublikasının Baş naziri Andrey Babişin iştirakı ilə Azərbaycan-Çexiya biznes-forumu keçirilib.

Azərbaycan Prezidenti və Çexiyanın Baş naziri tədbirdə çıxış ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti biznes-forumda çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Günortanız xeyir, xanımlar və cənablar, əziz qonaqlar.

Çox şadıq ki, Baş nazir Babişin rəsmi səfəri zamanı Çexiyanın böyük biznes nümayəndə heyəti onu müşayiət edir. Bu, biznesin birgə aparılmasında qarşılıqlı marağın çox aydın işarəsidir. Adətən, işgüzar dairələr öz qərarını layihənin gəlirliyi ilə bağlayır, lakin eyni zamanda, bir çox məsələlər hüquqi əsaslar və siyasi ölçülərdən asılı olur.

Beləliklə düşünürəm ki, bu gün Çexiya və Azərbaycan liderləri özlərinin işgüzar dairələrinə çox aydın mesaj göndərirlər: ikitərəfli ticarət, sərmayələrdə iştirak etmək, praktiki layihələrə nəzər salmaq və işbirliyinin qurulması yolları haqqında düşünmək vaxtdır. Fikrimcə, bu gün yüksək səviyyədə qurulan siyasi təmaslar çox güclü siyasi bünövrəni təşkil edir.

Bu gün artıq qeyd olunduğu kimi, biz Baş nazir Babişlə üç ay əvvəl Davosda bir araya gəldik, indi isə burada, Qəbələdə görüşürük. Bir sözlə, bu, həqiqətən göstərir ki, hər iki tərəf müxtəlif sahələrdə tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsində çox maraqlıdır. Bu gün siyasi gündəliyin, o cümlədən regional və global siyasi gündəliyin bir çox mühüm məsələləri ilə yanaşı, biz, həmçinin biznes imkanları, qarşılıqlı sərmayələr haqqında xeyli danışdıq. Biz konkret layihələrə toxunduq və birmənalı olaraq biznes-forumda bütün həmin məsələlər nəzərdən keçirilir.

Əlbəttə, hüquqi çərçivəyə əlavə, hər hansı sərmayədar üçün potensial sərmayələr sahəsində iqtisadi vəziyyət də vacibdir. Auditoriyanı məlumatlandırma bilərəm ki, Azərbaycanın maliyyə və iqtisadi vəziyyəti sabitdir. Çox illər ərzində, artıq doqquz ildir ki, valyutamız sabitdir. Əslində, məzənnə dəyişməz olaraq qalır. 2017-ci ildən etibarən bir dollar 1,7 manat təşkil edir. Düşünürəm ki, bu, hər hansı yerli və xarici potensial sərmayədar üçün mühüm göstəricidir. Son iyirmi il ərzində Azərbaycana sərmayə kimi 350 milyard ABŞ dolları yatırılmışdır və onun demək olar ki, yarısı xarici tərəfdaşlardan daxil olmuşdur. Bir sözlə, müsbət sərmayə iqlimi, əlbəttə ki, əsas hədəf idi. Çünki aydındır ki, sərmayələr olmasa, heç bir iqtisadiyyat inkişaf edə bilməz, xüsusilə də beynəlxalq gündəliyin qarışıq vaxtlarında.

Biz borcalmanı azaldaraq maliyyə sistemimizin gücləndirilməsinə nail olduq. Əslində, biz xarici borcu aşağı salmaq üçün bir neçə il əvvəl əsas borcaltmaları dayandırdıq. Hazırda biz yenidən borcaltmaya başladırıq, çünki indi xarici borc ÜDM-in cəmi 6,1 faizini təşkil edir.

İnfrastruktur layihələri. Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun azad olunmuş sahələrində yenidənqurmaya gəldikdə, görüləsi işlər çoxdur. Beləliklə, biz Dünya Bankı, AYİB, Asiya İnkişaf Bankı, Asiya İnfrastruktur və

Sərmayə Bankı və digər aparıcı maliyyə təsisatları ilə artıq fəal işə başlamışıq. Məqsəd qarşımızda olan mühüm layihələrin icrasında daha çox dinamika yaratmaqdır. Beynəlxalq təcrübəyə gəldikdə, biz, həmçinin qeyd edə bilərik ki, “Moody’s” Reyting Agentliyi Azərbaycanın kredit reytingini müsbət proqnozlu sərmayə reytingi səviyyəsinə qaldırıb. Düşünürəm ki, bütün bunlar Azərbaycana pul vəsaitlərinin qoyulması üçün münasib məkan olması barədə investorlara yaxşı işarədir. Birmənalı olaraq, siyasi sabitlik, sosial sabitlik, təhlükəsizlik, yəni ölkədə işgüzar fəaliyyətlə məşğul olmaq qərarını qəbul edən sərmayədara ilk növbədə lazım olan hər meyar var.

İkitərəfli əməkdaşlığın perspektivlərinə gəldikdə, əvvəlcə bildirmək istədim ki, biz Avropa İttifaqından ilk kənar ölkəyə – Azərbaycana səfər etdiyinə görə Baş nazir Babişə çox minnətdarıq. Biz bunu dostluq, hörmət əlaməti kimi görürük və bu, həmçinin göstərir ki, həqiqətən hər iki ölkənin bir-birinə ehtiyacı var. Biz Azərbaycandan ardı kəsilməyən neft təchizatı ilə enerji sahəsində artıq yaxşı tərəfdaşlıq qurmuşuq. Bu gün biz təbii qaz sahəsində əməkdaşlığın başlanılması imkanlarını geniş şəkildə müzakirə etdik. Neft, qaz, neftayırma məhsulları, neft-kimya, gübrələr, elektrik enerji, süni zəka, məlumat mərkəzləri böyük potensial əsasında ikitərəfli qaydada hər iki ölkənin fəal işlədiyi bütün digər sahələri əhatə edəcək strateji əməkdaşlığın qurulması məqsədilə həmin məsələlərə geniş perspektivdən nəzər saldıq.

Nəticə verən sahələrdən biri müdafiə sənayesidir. Çexiya müdafiə sənayesi sahəsində özünün çox müasir və etibarlı məhsulları ilə xeyli tanınır. Biz Çexiyanın şirkətləri ilə artıq bir neçə müqavilə imzalamışıq. Hazırda fəaliyyət dairəsini artırmağı və birgə istehsalata başlamağı planlaşdırırıq. Elə danışdığımız zaman heyətlərimiz bunun üzərində işləyir. Bu, istənilən ölkə üçün, xüsusən də müharibə və münaqişələrin yağışdan sonra göbələk kimi artdığı dövrdə çox mühüm sahədir. Hər bir ölkə öz suverenliyini, ərazi bütövlüyünü və sərhədlərinin toxunulmazlığını müdafiə etməyə hazır olmalıdır. Bu nöqteyi-nəzərdən düşünürəm ki, biz böyük artım potensialı olan bu sahədə əməkdaşlıq üçün çox güclü əsas qoyduq.

Həmçinin bu gün cənab Baş nazirlə birgə qəbul etdiyimiz qərarlar arasında Birgə İqtisadi Komissiyaanın həmsədrliyinin səviyyəsinin nazirlər səviyyəsinə qaldırılması və Birgə Hökumətlərarası Komissiyasının iclasının təşkili də var idi. Yaxşı olardı ki, bu iclas bu il keçirilsin. Birgə Hökumətlərarası Komissiyaanın iclası sonuncu dəfə 3 il bundan əvvəl keçirilmişdir. Beləliklə, bir çox məsələlər üzərində iş gedir. Biz bu məsələlərin gedişi barədə xəbərdar edilməliyik, informasiya mübadiləsi aparılmalıdır, biznes ictimaiyyəti istiqamətləndirilməlidir və onlar üçün daha yaxşı mühit təmin edilməlidir.

Ölkəmiz üçün prioritet sayılan sahələrdə Azərbaycana yatırılacaq potensial investisiyalara gəldikdə, birinci sahə əlbəttə ki, sənayenin inkişafıdır və birgə istehsalıdır. Biz nəqliyyat infrastrukturunun aparıcı istehsalçıları ilə Azərbaycanda birgə müəssisə yaratmaq məqsədilə Çexiyanın çox məşhur olan nəqliyyat sektorunu geniş müzakirə etdik.

Biz Azərbaycanda böyük potensialı olan bərpaolunan enerji sahəsini fəal şəkildə inkişaf etdiririk. Planımız 2032-ci ilə qədər Günəş, külək və hidroelektrik enerjidən 8 gigavatt əldə etməkdir və bu, təkcə planlara yox, artıq imzalanmış müqavilələrə əsaslanır. Bunun üçün çoxlu sahə işləri aparılmalıdır. Əlbəttə ki, bu, sahələrdən biri ola bilər.

Bağlantı. Bu gün biz Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizinə geniş sərmayə yatırırıq və bu gün ənənəvi təchizat zəncirinin kəsilməsinə, logistika və tranzitlə bağlı problemlərə görə bu dəhlizə heç vaxt olmadığı kimi ehtiyac var. Beləliklə, Azərbaycan Şərqdən Qərbə və əks istiqamətdə, hətta Şimaldan Cənuba və Cənubdan Şimala təhlükəsiz və etibarlı tranziti təmin edir. Biz hər iki dəhlizin kəsişməsində yerləşirik və son illərdə infraqururura geniş investisiyalar ilə biz bir çox ölkələrə lazım olan bu böyük aktivi artıq yaratmışıq.

Turizm, əlbəttə ki, tərəfdaşlığın önəmli sahəsi ola bilər. Hər iki ölkənin zəngin tarixi, mədəniyyəti, abidələri, təbiəti var. Yeri gəlmişkən, bugünkü forum təkcə Azərbaycanın deyil, daha geniş coğrafiyanın qədim parçası olan bir yerdə keçirilir. Qəbələ əsrlər boyu qədim Qafqaz Albaniyası dövlətinin paytaxtı olub. Bu gün deyərdim ki, Azərbaycanın turizm paytaxtıdır. Biz əlbəttə ki, əlaqələr, xalqlararası təmaslar, mövcud olan, lakin planlarımızı nəzərə alaraq artırılmalı olduğumuz hava yolu əlaqəsi üzərində çalışmalıyıq.

Biz, həmçinin Azərbaycanın regionda artıq önəmli rol oynadığı hava ilə yükdaşımaları sahəsində potensial

əməkdaşlığı müzakirə etdik. Bir çox digər sahələr də var. Əlbəttə ki, qeydlərimizdə bütün məsələləri əhatə etmək mümkün deyil. Lakin mən əminəm ki, biznes dairələri bu gün biznesin qurulması və dostyana mühitin yaradılması üzrə potensiala dair aydın anlayışla bir araya gəliblər. Ümid edirəm ki, Çexiya və Azərbaycandan olan biznes dairələrinin nümayəndələri həm də yaxşı dost olacaqlar. Bu dostluğun təməli bu gün qoyulacaq və o, davam edəcəkdir.

Bir daha, cənab Baş nazir, hörmətli qonaqlar, Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Sonra Çexiyanın Baş naziri biznes-forumda çıxış etdi.

Baş nazir Andrey Babişin çıxışı

– Hörmətli cənab Prezident Əliyev, nazir Cəbbarov, hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Ən dinamik ölkələrdən biri olan Odlar diyarı Azərbaycanla əlaqələrin gücləndirilməsinə və yeni üfqlərin kəşfinə həsr olunmuş Çexiya-Azərbaycan biznes-forumu üçün burada, Qəbələdə olmaqdan böyük şərəf hissi duyuram.

Azərbaycan əlbəttə ki, bizim üçün, Çex Respublikası üçün strateji tərəfdaşdır. Buna görə də Avropa İttifaqına üzv olmayan ölkələr arasında ilk səfərimi məhz buraya edirəm. Biz cənab Prezidentlə Davosda görüşmüşdük, bu səfəri razılaşdırmışdıq və burada olmağımdan şadam və şərəf hissi keçirirəm. Eyni zamanda, Sizi Praqada qəbul etmək üçün dəvəti də çatdırıram.

Ölkələrimiz arasında Birgə İqtisadi Komissiyaanın təşkil edilməsi ilə bağlı ideya var və bizim tərəfdən bu komissiyaya birinci vitse-premyer cənab Havliçik rəhbərlik edəcəkdir. Hesab edirəm ki, bu komissiya işinə mümkün qədər tez – bu il başlamalıdır ki, biz bütün bu layihələrdə irəli gedə bilək.

Enerjiyə gəldikdə, biz Avropa İttifaqında enerjiden danışırıq. Çex Respublikası bütün liderlərə, komissiyaya və Avropa İttifaqı Şurasına dörd məktub göndərib. Bizim problemimiz var. Bizim problemimiz yaşıl razılaşma ilə bağlıdır və bu məsələ bugünkü durumundan fərqli olaraq tamamlanmaq üzrədir. Bununla da “ETS1”, “ETS2” ilə Avropa sənayesi məhv edilir, Avropanın və Avropa vətəndaşlarının həyatlarına zərbə vurulur. İndi isə Hörmüz boğazı ilə bağlı problem yaşayırıq. İndi Avropada xam neft və qaz məsələsi üzə çıxır. Biz buraya enerji ilə bağlı danışılar aparmaq üçün də gəlmişik, çünki Azərbaycan Çex Respublikasına xam neftin ən böyük təchizatçısıdır, 42 faiz təchiz olunur. Siz bir nömrəli təchizatçımızsınız.

Biz buraya qazın ən böyük paylayıcısı olan ÇES şirkəti ilə gəlmişik və əlbəttə ki, uzunmüddətli əməkdaşlığı, uzunmüddətli müqaviləni, ikitərəfli investisiyaları müzakirə etməyə çox şad olardıq. Siz yeni qaz yataqlarını kəşf edəcəksiniz və əlbəttə ki, bizim bu məsələyə çox böyük marağımız var. Hər ikimiz etibarlı tərəfdaş olduğumuzu bilirik və bizim əməkdaşlığımız qarşılıqlı hörmətə və etibara əsaslanır. 2025-ci ildən indiyədək ticarət dövriyyəsi 1,75 milyard avro təşkil etmişdir və bu, əsasən xam neftin təchizinə görə olmuşdur. Lakin gələcəkdə şaxələndirmə üçün böyük potensial mövcuddur. Məhz buna görə, cənab Prezident, çox önəmli 50 Çex şirkətinin nümayəndələri ilə buraya təşrif buyurmuşam və Sizi bu gün burada bizimlə bir yerdə olan bu konkret şirkətlərlə tanış etmək istəyirəm. Biz enerji üzrə həllərin tam spektrini təklif edən kurasiamızda olan bir qrup ixtisaslaşmış şirkətləri bir araya gətirmişik. Bu gün burada təmsil olunmuş şirkətlər arasında ÇES, “Inco Engineering”, “Provico”, “TTC Marconi”, “ZPA Pečky”, “ZVVZ Engineering” və “ŽDAS” var.

İcazə verin, həmçinin müdafiə sektorunda fəaliyyət göstərən bir qrup şirkəti Sizə təqdim edim və Siz artıq onlarla tanışsınız. Çex Respublikası 1939-cü ildə dünyada hərbi avadanlıq və silahların ən böyük istehsalçısı idi. Burada Çexiya və Slovakiya qrupu da təmsil olunur, birgə müəssisələr, investisiyalar, – “L-39NG Aero Vodochody”, “CSG Aerospace”, “Česká Zbrojovka”, “Colt”, “Excalibur International”, “Explosia”, “VOP CZ”, “Omnipol” və “Livance SRO Meteopress”, – biz bu layihələri müzakirə etmişik. Bütün bu şirkətlər Sizin xüsusi ehtiyaclarınıza uyğun hərtərəfli çeşiddə məhsul və integrasiya olunmuş həlləri təklif edirlər. Nümayəndə heyətimiz müasir nəqliyyat mühəndisliyində ən yaxşı həlləri təcəssüm etdirir. Bu şirkətlər qatarlar və dəmir yolu texnologiyasından tutmuş, qabaqcıl nəqliyyatı idarəetmə sistemi və “ağıllı” infraqurşağa qədər hər şeyi təmin edirlər. Onlar bizə daha da sürətli, təhlükəsiz və dayanıqlı nəqliyyat şəbəkəsini qurmağa kömək etmək üçün buradadırlar. Əlbəttə ki, “ŠKODA Transportation” və Çexiyada çox önəmli və iqtisadi qrup

olan “PPF”-in üzvü olan “ŠKODA” şirkətlər qrupunun Bakı metrosunda keçirilən tenderdə uğur qazanması bizi çox şad edərdi. Həmçinin “AŽD Praha”, “CZ Loco”, “Daco” və “Tatra Export” şirkətləri də burada təmsil olunur. Burada olan bütün bu şirkətlər çox konkret layihələr təqdim ediblər və mən əminəm ki, bizimlə işbirliyi qursanız, bundan çox məmnun qalarsınız.

Həmçinin geologiya və mədən sənayesi sektorunu təmsil edən ixtisaslaşmış “Česká geologická služba” və “Frýdlantské strojířny”, “TR”, “SRO” şirkətlərini də təqdim etmək mənim üçün şərəfdir. Bu şirkətlər suyun idarəedilməsi və dayanıqlılıq məsələlərində ixtisaslaşmış şirkətlərdir. Burada “MEGA”, “Chemoprojekt” və maliyyə sektorunda fəaliyyət göstərən “Czech Export Bank”, “Exportní garancní a pojišťovací společnost”, analitik texnologiyalar və laborator şəbəkə xidmətləri üzrə fəaliyyət göstərən “JTH Holding” şirkətləri də var.

Bu gün müzakirələrimizin təbii ki, sənaye və iqtisadi artıma fokuslanmasına baxmayaraq, biz tərəfdaşlığın texnologiya və ticarətdən daha dərin olduğunu hesab edərək, onun, eyni zamanda, mədəniyyəti, təhsili və sosial məsuliyyəti əhatə etdiyini düşünürük. Bu kontekstdə musiqi alətləri üzrə ixtisaslaşmış və ümumdünya miqyasında tanınmış şirkət olan “Petrov”u salamlamaq istəyirəm. Bundan əlavə çox vacib məsələni də Sizin diqqətinizə çatdırmaqdan fərəh hissi keçirirəm. Burada təmsil olunan şirkət və təşkilatlardan bəziləri sosial tərəqqiyə, xüsusilə qadınların cəmiyyətdə və peşəkar sahədə roluna dərinlən bağlıdırlar. Bunu nəzərə alaraq, mən Qadın Sahibkarlarının və Menecerlərinin Çexoslovak Moraviya Assosiasiyası olan “FCEM”i salamlamağa çox şadam. Bu şirkətlər müvafiq sənayelərin zirvəsini təmsil edərək onilliklər ərzində davam edən Avropa ənənələrini bu gün global bazarları müəyyənləşdirən müasir innovasiyalarla birləşdiriblər. Beləliklə, şirkətlərin siyahısı budur, çox böyük maraq var idi və biz yaxın ki, siyahıya 100 şirkəti əlavə edə bilərdik. Lakin, cənab Prezident, biz düşündük ki, müəyyən seçimlər etməliyik. Beləliklə, bu siyahı Çex şirkətlərinin gözəl ölkənizə və sizinlə iş qurmağa olan marağını əks etdirir.

İndi isə şirkətləri öz təklifləri ilə çıxış etməyə dəvət edirəm. Hesab edirəm ki, bugünkü forum, əlbəttə ki, bizim əməkdaşlığımızı intensivləşdirərək irəli aparacaq və bu bizim üçün çox önəmlidir. Çünki biz əminik ki, şirkətlərimiz əla məhsul və xidmətləri təklif edirlər. Biz birgə müəssisə yaratmağa, insanların işə götürməyə, tədqiqat və araşdırmaya investisiya yatırmağa, universitetlərlə əməkdaşlıq etməyə hazırıq və ölkəmizdə böyük potensial mövcuddur.

Çox sağ olun. Mən Sizi Praqada qəbul etməyi səbirsizliklə gözləyirəm və bundan əvvəl ümid edirəm ki, nümayəndələrimiz bu layihələri irəli aparacaq və ticarət dövriyyəyimiz xeyli artacaq.

Çox sağ olun, cənab Prezident.

İlham Əliyev Avropa çempionatında komanda hesabında çempion olan güləşçiləri qəbul edib

Aprelin 30-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Albaniyanın paytaxtı Tiranada keçirilmiş Avropa çempionatında komanda hesabında Avropa çempionu olan yunan-Roma güləşi və sərbəst güləş, həmçinin qadın güləşi üzrə medal qazanmış idmançılar və onların məşqçilərini qəbul edib.

İlham Əliyevin İtaliya Nazirlər Şurasının sədri ilə geniş tərkibdə görüşü olub

Mayın 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin İtaliya Respublikası Nazirlər Şurasının sədri Ciorcia Meloni ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Görüşdə çıxış edən **Prezident İlham Əliyev** dedi:

– Xanım Baş nazir, nümayəndə heyətinin üzvləri, bir daha xoş gəlmisiniz. Bizim müxtəlif aspektlər üzrə mükəmməl danışıqlarımız oldu. İndi danışıqlarımızı geniş tərkibdə davam etdirəcəyik. Əvvəlcə bizimlə bir yerdə olduğunuz üçün Sizə bir daha təşəkkür edirəm. Bu səhər, hətta dünəndən bəri necə məşğul olduğunuzu bilirəm. Ermənistandan gələrək bizi ziyarət etməyiniz çox rəmzi mənə daşıyır. Bu, bir daha Azərbaycana dost münasibətin olduğunu göstərir. Bizim də İtaliyaya eyni münasibətimiz var. Sizin bugünkü səfəriniz strateji münasibətlərimizin inkişafında çox həlledici olacaq. Bir daha xoş gəlmisiniz.

İtaliya Nazirlər Şurasının sədri Ciorcia Meloni çıxış edərək dedi:

– Çox sağ olun, hörmətli Prezident. Burada olmaq mənim üçün şərəfdir və məndə məmnunluq hissi doğurur. Hesab edirəm ki, buraya gəlmək vacib idi, çünki Azərbaycan İtaliya üçün çox vacib tərəfdaşdır. Lakin buna baxmayaraq, mənə məlum oldu ki, 2013-cü ildən bəri İtaliyanın Baş naziri buraya səfər etməyib. Bu da mənə kifayət qədər qəribə görünür. Ona görə hesab edirəm ki, bu səfəri etmək həqiqətən vacib idi, çünki bizim əməkdaşlığımız həqiqətən də çox genişdir. Biz bir çox strateji sahələr üzrə əməkdaşlıq edirik, – əlbəttə ki, enerji, infrastruktur, bağlantı və mədəniyyət.

İtaliya Respublikası Prezidentinin Azərbaycana səfəri həm də bizim mədəni əlaqələrimizin və universitetlə bağlı aparılmış işin nümayiş etdirilməsi nöqteyi-nəzərindən əlamətdar bir hadisə idi. Lakin hesab edirəm ki, biz həmişə birlikdə daha çox iş görə bilərik. Fikrimizcə, Azərbaycan bizim beynəlxalq müstəvidə çətin vəziyyətdə olmağımıza baxmayaraq, strateji tərəfdaşımızdır. Eyni zamanda, Azərbaycan körpü rolunu oynayır. Biz bu körpünün rolunu elan etmək istəyirik. Bu körpü buradan Aralıq dənizi regionuna qədər çox uzun bir körpü ola bilər.

İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Mayın 10-u müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, xalqımızın dahi oğlu və Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümü günüdür.

Bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mayın 9-da Fəxri xiyabanda Ulu Öndərin məzarını ziyarət ediblər.

Prezident İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarı önünə əklil qoydu, Ulu Öndərin xatirəsini ehtiramla yad etdi.

Sonra birinci xanım Mehriban Əliyeva Ümummilli Liderin xatirəsini dərin hörmətlə andı.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Dövlətimizin başçısı və birinci xanım Ulu Öndər Heydər Əliyevin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsinə ehtiramlarını ifadə edərək məzarı üzərinə gül dəstələri qoydular.

Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad olundu.

İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Faşizm üzərində Qələbə uğrunda mübarizədə həlak olan Azərbaycan övladlarının xatirəsini ehtiramla yad ediblər

Mayın 9-da faşizm üzərində tarixi Qələbədən 81 il ötmüşdür.

Bu münasibətlə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, tank qoşunları general-mayoru Həzi Aslanovun məzarını ziyarət ediblər.

Dövlətimizin başçısı və birinci xanım Həzi Aslanovun abidəsinin önünə gül dəstələri qoyub, müharibədə həlak olan bütün Azərbaycan övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər.

İlham Əliyevin Qazaxıstana işgüzar səfəri İlham Əliyev Qazaxıstana işgüzar səfərə gəlib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin dəvəti ilə Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarından qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün mayın 15-də bu ölkəyə işgüzar səfərə gəlib.

Türküstan şəhərinin Hazret Sultan Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Azərbaycan Prezidentini Qazaxıstanın Dövlət müşaviri Yerlan Karin, Türküstan vilayətinin akimi Nuralxan Kuşerov və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

İlham Əliyev və TDT-nin qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün digər iştirakçıları Türküstanda bir sıra mədəni məkanlarla tanış olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 15-də Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarından qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak edən digər prezidentlərlə birlikdə Türküstan şəhərindəki “Həzrət Sultan” Muzey-Qoruğu ilə tanış olub.

Dövlət başçılarına qoruq haqqında məlumat verildi. Bildirildi ki, “Həzrət Sultan” Milli Tarix-Mədəniyyət Muzey-Qoruğu 1989-cu ildə yaradılıb. Muzeydəki “Nadir Eksponatlar Zalı” Qazaxıstanın ən əhəmiyyətli muzey və sərgi layihələrindən biridir. Məqsəd orta

əsrlər dövrünün nadir tarixi və mədəni irsini qorumaq və təbliğ etməkdir. Muzeydə Türküstanın zəngin tarixi, Türk dünyasının mənəvi irsi və Xoca Əhməd Yasəvi məqbərəsinə aid nadir artefaktlar nümayiş olunur. Hazırda muzey-qoruğun kolleksiyasında 26 mindən çox eksponat var ki, onların da təxminən 80 faizi artefaktdır.

Sonra Türküstanda yerləşən Xoca Əhməd Yasəvi məqbərəsi ilə tanışlıq oldu. Bura Mərkəzi Asiyanın ən böyük İslam memarlığı abidələrindən biridir və Qazaxıstanın mənəvi rəmzi kimi qəbul edilir. Məqbərə XIV əsrin sonunda görkəmli sufi şair, mütəfəkkir Əhməd Yasəvinin dəfn olunduğu yerdə Əmir Teymurun göstərişi ilə inşa olunub. Vahid memarlıq dizaynına malik bu kompleksdə 35-dən çox müxtəlif təyinatlı otaq yerləşir. Nadir artefaktların saxlanıldığı məqbərə İslam dünyasının mənəvi və mədəni mərkəzlərindən biri hesab olunur.

İlham Əliyev Türküstanda TDT-nin qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qazaxıstanın Türküstan şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak edib. Dövlətimizin başçısını Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev qarşıladı. Azərbaycan Prezidenti və tədbirdə iştirak edən digər dövlət başçıları birgə foto çəkdirdilər. Prezident İlham Əliyev Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Hörmətli Kasım-Jomart Kemeleviç.

Hörmətli dövlət başçıları.

İlk növbədə, göstərilən səmimi qonaqpərvərliyə görə Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevə təşəkkürümü bildirirəm. Qədim və zəngin tarixi-mədəni irsə malik Türküstan şəhərində olmaqdan çox məmnunam. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşanın işğaldan azad edildikdən sonra qardaşlaşdığı ilk şəhər Türküstan şəhəri olmuşdur. Qədim şəhərlərimiz də xalqlarımız kimi qardaşdır.

Qazaxıstan ilə Azərbaycan arasındakı sıx əlaqələri nümayiş etdirmək üçün təkcə prezidentlər səviyyəsində həyata keçirilən qarşılıqlı səfərləri göstərmək olar. Son 5 ildə bu, mənim Qazaxıstana səkkizinci səfərimdir. Prezident Tokayev isə Azərbaycana altı dəfə səfər etmişdir. Dörd il əvvəl imzalanmış Birgə Bəyannamə əlaqələrimizi müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmışdır.

Sevindirici haldır ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları ilkin dəfə 2024-cü ildə Şuşada keçirilmiş qeyri-rəsmi Zirvə Görüşü təşəbbüsü artıq ənənəyə çevrilir.

Bu gün Türk Dövlətləri Təşkilatının beynəlxalq çəkisi artır, global proseslərdə rolu və mövqeyi güclənir. Keçən ilin oktyabr ayında Qəbələ Zirvə Görüşündə sədrliyi qəbul edən Azərbaycan təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın daha da dərinləşməsi istiqamətində fəaliyyət göstərir.

Yaxın günlərdə Bakıda keçiriləcək BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyası çərçivəsində Türk Dövlətləri Təşkilatının şəhərsalma üzrə yüksək səviyyəli dialoqu təşkil ediləcək.

Türk xalqlarının elmi-mədəni birliyinə böyük töhfə vermiş Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illiyinə həsr edilən Türk dünyası həftəsi iyun ayında Bakıda keçiriləcək. Əminəm ki, bu tədbir xalqlarımızın mədəni həyatında əlamətdar hadisəyə çevriləcək.

Hörmətli həmkarlar, Zirvə görüşünün mövzusu dövrü-

müzün çağırışlarını və prioritetlərini əks etdirir. Dünya rəqəmsal inkişaf və süni intellektin yaratdığı imkanlar sayəsində yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyur. Türk dövlətləri bu prosesdə ön sıralarda yer almalıdır.

Azərbaycanın rəqəmsal suverenliyinin möhkəmləndirilməsi və innovasiya əsaslı iqtisadi modelə keçidin sürətləndirilməsi əsas vəzifələrimizdən biridir. Bu məqsədlə Rəqəmsal İnkişaf Şurası, Milli Süni İntellekt Mərkəzi və Süni İntellekt Akademiyası yaradılmışdır.

Ötən il ölkəmizdə Süni İntellekt Strategiyası qəbul edilmişdir. Strategiyanın əsas məqsədləri sırasında süni intellekt sənayesinin inkişafı, ixtisaslı kadrların hazırlanması və süni intellektin dövlət idarəçiliyində geniş tətbiqi yer alır.

Ölkəmizdə sabit genişzolaqlı internetin əhatəsi 100 faizə çatdırılmışdır. Bütün dövlət xidmətlərinin vahid rəqəmsal platforma üzərindən həyata keçirilməsi istiqamətində işlər davam edir.

Bununla yanaşı, süni intellektdən məsuliyyətli istifadənin təmin edilməsi, onun qanunazidd məqsədlər üçün istifadəsinin qarşısının alınması istiqamətində tədbirlər həyata keçirilir.

Rəqəmsal inkişaf sahəsində türk dövlətləri ilə əməkdaşlıq uğurla davam edir. Avropa ilə Asiya arasında "Rəqəmsal İpək Yolu" layihəsi icra olunur. Bu layihənin tərkib hissəsi olan, Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasında Trans-Xəzər Fiber-Optik Kabel xəttinin yaxın aylarda istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

Türk dövlətləri ilə nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığımız genişlənir. Cari global geosiyasi şəraitdə Orta Dəhlizin əhəmiyyəti daha da artır. Reallaşmaqda olan Zəngəzur dəhlizi Orta Dəhlizin əsas seqmentlərindən birinə çevriləcək.

Orta Dəhliz boyunca gömrük prosedurları sadələşdirilir. Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində hazırlanmış "e-Permit" sistemi elektron icazələrin operativ şəkildə verilməsini təmin edir.

Əziz dostlar, ailəmiz olan Türk dünyası XXI əsrin nüfuzlu geosiyasi güc mərkəzlərindən birinə çevrilməlidir. Azərbaycan bundan sonra da Türk Dövlətləri Təşkilatının möhkəmləndirilməsi naminə səylərini əsirgəməyəcək.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sonda dövlətimizin başçısı və digər prezidentlər Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün Türküstan Bəyannaməsini və Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibinin müavininin təyin olunması haqqında qərarı imzaladılar.

İlham Əliyevin Şuşaya, Xankəndiyə və Xocalıya səfəri

İlham Əliyev Şuşanın Böyük Qaladərəsi kəndində görülən işlərlə tanış olub, sakinlərlə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 28-də Şuşa rayonunun Böyük Qaladərəsi kəndində fərdi evlərin və infrastrukturun bərpası sahəsində görülən işlərlə tanış olub və kəndə qayıdan sakinlərlə görüşüb.

Şuşa rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov dövlətimizin başçısına görülmüş işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, Böyük Qaladərəsi Şuşa rayonunun Qaladərəsi kənd inzibati ərazi dairəsində yerləşir.

Kənd 1992-ci ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdi. 2023-cü ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin həyata keçirdiyi antiterror əməliyyatı zamanı Böyük Qaladərəsi işğaldan azad olunub.

Bildirildi ki, kənddə yaşayış üçün lazımi şəraitin yaradılması və sosial məsələlərin həlli istiqamətində bir sıra layihələr icra olunub. Burada transformator quraşdırılıb, yeni elektrik xətləri çəkilib, mövcud xətlər isə bərpa olunub. İlk mərhələdə məskunlaşdırılacaq fərdi evlər sayğaclaşdırılıb. Bundan başqa, kənddə yeni qaz xətti çəkilib və sayğacların quraşdırılması işlərinə başlanılıb. Sakinlərin içməli su ilə təmin olun-

ması üzrə də işlər görüldü, paylayıcı su xətləri çəkilib, sayğaclar quraşdırılıb. Hazırda kənddə rabitə xətlərinin çəkilməsi işləri davam etdirilir. Kənddaxili yollar abadlaşdırılıb. Həmçinin Böyük Qaladərəsində sakinlərin istirahəti üçün park salınıb, Bayraq meydanı yaradılıb.

Kənddə ümumilikdə 50 fərdi ev var. Onlardan 13-ü yararsızdır, 37-si isə qismən yararlıdır.

Birinci mərhələdə artıq 17 ev bərpa olunub. Növbəti mərhələdə isə 20 evin bərpası planlaşdırılır.

İlkin olaraq kəndə 64 nəfər (14 ailə) qayıdıb.

İlham Əliyev Xankəndidə əsaslı şəkildə yenidən qurulmuş Mədəniyyət Mərkəzinin açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 28-də Xankəndi şəhərində əsaslı şəkildə yenidən qurulmuş Mədəniyyət Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

Xankəndi şəhəri, Xocalı və Ağdərə rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Elçin Yusubov dövlətimizin başçısına görülmüş işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, Xankəndi şəhərində yerləşən Mədəniyyət Mərkəzinin binası XX əsrin 60-70-ci illərində tikilib. Uzunmüddətli istismar nəticəsində binanın yükdaşıyan konstruksiyalarında aşınmalar, deformasiyalar və müxtəlif zədələnmələr yaranmışdı.

Aparılmış əsaslı yenidənqurma işləri nəticəsində Mə-

dəniyyət Mərkəzində müxtəlif mədəni-kütləvi tədbirlərin təşkili, kino və səhnə fəaliyyəti, yaradıcılıq, təlim, məşğələ, inzibati idarəetmə, turizmyönümlü xidmətlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri şərait yaradılıb. Üçmərtəbəli binada akt və kino zalları, müxtəlif sahələrə aid dərnlərin yerləşdiyi çoxfunksiyalı zona, qrim otaqları, bufet, kassa və suvenir mağazası var. Mərkəzin 348 yerlik zalında konsert, tamaşa, film nümayişi, təqdimat, rəsmi görüş və digər mədəni-kütləvi tədbirlərin keçirilməsi mümkün olacaq.

Yenidənqurma işlərindən sonra bu mərkəz əhalisi artan, o cümlədən tələbələrle dolu Xankəndinin mədəni mühitinin canlandırılmasında mühüm rol oynayacaq, kütləvi tədbirlərin keçirilməsində əsas məkanlardan biri olacaq.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə digər sahələrlə yanaşı, mədəni abidələrimizin bərpasına da xüsusi diqqət yetirilir. Bu, ilk növbədə zəngin mədəni irsimizin qorunmasına Azərbaycan dövlətinin böyük əhəmiyyət verdiyini göstərir. Eyni zamanda, bu cür layihələrin icrası ümumilikdə işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan bərpa-quruculuq işlərinin həcmiini nümayiş etdirir.

İlham Əliyev Xocalı şəhərində “Qarabağ Tekstil Evi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 28-də Xocalı şəhərində “Qarabağ Tekstil Evi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) açılışında iştirak edib.

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və “Qarabağ Tekstil Evi” MMC-nin təsisçisi Rizvan Təhməzov dövlətimizin başçısına müəssisənin fəaliyyəti barədə məlumat verdilər.

Bildirildi ki, Türkiyə və Çin texnologiyalarının quraşdırıldığı müəssisədə il ərzində 1,4 milyon ədəd tekstil məhsulu istehsal olunacaq. İlk mərhələdə müəssisədə müxtəlif çeşiddə və ölçülərdə ev tekstili məhsulları, o cümlədən yataq dəsti, çarpayı və divan örtüyü, dəsmal və digər məhsulların istehsalı nəzərdə tutulur. Xammal tədarüku əsasən daxili bazar hesabına təmin ediləcək müəssisəyə, eyni zamanda, Türkiyə, Özbəkistan və Çindən də xammal idxal olunacaq. Müəssisənin məhsulları daxili bazarın tələbatını ödəməklə yanaşı, ixrac da ediləcək.

Müəssisədə 85 nəfər daimi işlə təmin olunub ki, onlar da əsasən işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdan və ətraf rayonlarda yaşayan vətəndaşlardır. Bununla yanaşı, Xocalı və Ağdam rayonlarının 40 sakini Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyinin dəstəyi ilə təşkil edilən 2 aylıq peşə təliminə cəlb olunacaq. Təlim proqramını uğurla başa vuran iştirakçılar müəssisədə işlə təmin ediləcəklər. Gələcəkdə iş yerlərinin sayının 200-ə çatdırılması, əlavə olaraq geyim istehsalının təşkili planlaşdırılır. Qeyd edək ki, "Qarabağ Tekstil Evi" MMC-nin Xankəndi şəhərində yerləşən tikəş fabrikində hazırda 60 nəfər çalışır.

İstehsal müəssisəsinin ilkin investisiya dəyəri 4,2 milyon manatdır. Onun yaradılmasına İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu

tərəfindən 3,2 milyon manat məbləğində güzəştli kredit ayrılıb, 1 milyon manat isə özəl investisiya yönləndirilib. Müəssisə işğaldan azad edilmiş ərazilərin rezidentləri üçün nəzərdə tutulan bütün güzəşt və azadolmalardan yararlanacaq.

Müəssisənin fəaliyyətə başlaması ölkəmizdə sənayenin inkişafına, yerli istehsalın və ixrac potensialının genişləndirilməsinə, idxaldan asılılığın azaldılmasına töhfə verəcək, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məşğulluğun artırılmasına şərait yaradacaq. Ümumilikdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə sahibkarlar üçün əlverişli investisiya və biznes mühiti yaradılıb ki, bu da regionda iqtisadi fəaliyyətin genişlənməsinə və dayanıqlı inkişafın təmin olunmasına xidmət edir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin rezidentləri üçün geniş vergi, gömrük və sosial güzəştlər tətbiq olunur.

İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Zəfər tağının önünə gül dəstələri düzüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Müstəqillik Günü münasibətilə mayın 28-də Xankəndi şəhərindəki Zəfər parkında ucaldılan Zəfər tağının önünə gül dəstələri düzüb.

İlham Əliyevin iştirakı ilə Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib

İyunun 18-də Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Əvvəlcə birgə foto çəkdirildi.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Sonra "Qurani-Kərim"dən ayə oxundu.

Daha sonra İslam İnkişaf Bankı (İsDB) haqqında videoçarx nümayiş olundu.

Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– İslam İnkişaf Bankı Qrupunun hörmətli cənab sədri.

Əziz qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Mən illik Toplantının bütün iştirakçılarını salamlayıram, Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Qrupa, onun sədrinə və bütün heyətə Azərbaycanı illik Toplantıya ev sahibliyi edən ölkə kimi seçdiklərinə görə olduqca minnətdaram. Bu, bizim üçün böyük şərəfdir və aramızda güclü əlaqələrin olmasını bir daha göstərir. Mən Azərbaycanda islahatlara verdiyi davamlı dəstəyə, Bankın gələcəyə doğru irəliləməsində planlarına və ölkəmizə səmimi münasibətinə görə cənab sədr doktor Əl-Casirə şəxsən təşəkkürümü bildirmək istərdim.

Doktor Əl-Casir artıq Azərbaycana dəfələrlə səfər edib və həmçinin azad edilmiş ərazilərdə iki dəfə səfərdə olub. Bu isə hamımızda xüsusi məmnunluq yaradır.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan ikinci dəfədir ki, illik Toplantıya ev sahibliyi edir və bu, həmçinin sıx əlaqələrimizi, əməkdaşlıq səviyyəsini və birgə fəaliyyətin miqyasını aydın şəkildə göstərir. 2010-cu ili çox yaxşı xatırlayıram. O vaxt biz ilk dəfə toplantıya ev sahibliyi edən ölkə idik.

Həmin illik Toplantı Qrup ilə tərəfdaşlığımıza, eləcə də iqtisadiyyatı şaxələndirmək üçün Azərbaycanın həyata

keçirdiyi islahatlara, enerji sektorundan asılılığı azaltmağa güclü təkan verdi. O vaxtdan etibarən Azərbaycanda və ətrafda çox dəyişikliklər baş verdi. Dəyişməyən yeganə məsələ Azərbaycanın sabit və uğurlu inkişafı oldu.

Bu, milli maraqlara əsaslanan, global səhnədə bütün iştirakçılarla yaxşı münasibətlərin qurulmasına, uğurlu inkişafımıza qəti sadiqliyimizə söykənən siyasətimizin təzahürüdür. Uğurlu inkişaf bir çox meyarə əsaslanır. Azərbaycan cəmi 35 ildir ki, müstəqildir. Müharibə, işğal, humanitar fəlakət, vətəndaş müharibəsi və digər çətinliklərlə səciyyələnən ilk iki ili istisna etməklə, qalan dövr ölkənin sabit inkişafı ilə yadda qaldı. Bu isə hər hansı ölkənin uğuru üçün əsas ilkin şərtlərdən biridir. Sabitlik pozulduqda biz inkişaf haqqında heç danışa bilmərik. Beləliklə, sabitlik, – yəni bu gün Azərbaycanın reallığını təşkil edən siyasi, iqtisadi və sosial sabitlik, – nəinki inkişafımızın əsas meyarıdır, o cümlədən regional inkişaf göstəricisidir. Çünki Azərbaycan regional və global səviyyədə güclü əlaqələr sayəsində bir çox aspektlərdə artıq mühüm iştirakçıya çevrilib.

Müstəqil xarici siyasətimiz beynəlxalq ictimaiyyətin güclü dəstəyini qazanıb. Dostlarımızın sayı ilbail artır. Beynəlxalq ictimaiyyətin verdiyi dəstək çox nümunəvi anlarda öz əksini tapır. Məsələn, namizədiyimiz müxtəlif təsisatlar üçün namizədlər siyahısında var idi və biz

tam mütləq dəstəyi qazandıq. Bu hal bir neçə il əvvəl BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına namizəd olduğumuz zaman müşahidə edildi. O vaxt biz 155 ölkənin dəstəyini qazandıq.

Bu hal 120 ölkədən ibarət və BMT-dən sonra ikinci ən böyük beynəlxalq qurum olan Qoşulmama Hərəkatının sədrliyinə namizəd olduğumuz zaman özünü büruzə verdi. Biz yekdilliklə seçildik və nəinki seçildik, sonradan sədrliyimiz müddəti yekdilliklə uzadıldı. Bütövlükdə, bu, beynəlxalq dəstəyin təzahürü idi. Bəzən "beynəlxalq ictimaiyyət" sözünü eşitdikdə bəziləri düşünür ki, o, inkişaf etmiş ölkələrdən ibarət bir məhdud qrupdur və əgər belə demək olarsa, bu adı özünə seçən ölkələr tərəfindən belə yanaşılır. Lakin bu, yanlış yanaşmadır.

Beynəlxalq ictimaiyyət bütün dünyadan, BMT-yə üzv olan ölkələrdən ibarətdir. Dünyanın tam mütləq əksəriyyətinin dəstəyini qazanmaq, artıq söylədiyim kimi, həqiqətən, yalnız bəyanatlar əsasında deyil, praktiki addımlara əsaslanan hörməti göstərir. İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2010-cu ildə keçirdiyi illik Toplantısından sonra biz bir çox beynəlxalq tədbirlərə uğurla ev sahibliyi edən ölkə olmuşuq. Ən sonuncular arasında əla nəticələrlə seçilən 2024-cü ildə keçirilmiş uğurlu COP29 tədbirini qeyd etmək istərdim. Eyni zamanda, böyük beynəlxalq toplantılardan olan Ümumdünya Şəhərsalma Forumu ötən ay Azərbaycanda uğurla keçirilmişdir. Bir çox digər tədbirlər də gözlənilir.

Bir sözlə bu, fəaliyyətimizin şaxələndirilmiş gündəliyini bir daha göstərir. Azərbaycan Avrasiya ölkələrini birləşdirən, xüsusən də enerji təchizat zəncirlərinin etibarlı olmadığı, o cümlədən enerji təhlükəsizliyinin hər bir ölkənin milli təhlükəsizliyinə çevrilən əsas amillərdən biri hesab edildiyi bir vaxtda onlara lazımı enerjini təchiz edən irimiqyaslı enerji infrastrukturunu layihələrini irəli sürən, maliyyələşdirən və icra edən global sahənin mühüm iştirakçısına çevrilib.

Çox müsbət sərmayə siyasəti müxtəlif sahələrə, o cümlədən enerji sahəsinə, Xəzər dənizini Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən, Xəzərdə hasil olunan qazın Avropa bazarlarına çıxaran boru kəmərlərinin çəkilməsinə milyardlarla vəsaiti cəlb etməyə imkan yaratmışdır.

Bu, həqiqətən böyük səylər diplomatiya, siyasi münasibət, qonşularla yaxşı münasibətlər, qonşuların qonşusu ilə əlaqələr, maliyyələşmə, yaxşı nüfuz və güclü iqtisadiyyat tələb edirdi. Beləliklə, həmin meyarlar toplusu hazırda Azərbaycana mühüm enerji təchizatçılarından birinə çevrilmək imkanı yaratdı.

Təbii qaz təchizatı ilə bağlı. Bu gün Azərbaycan boru kəməri ilə qaz təchizatının coğrafiyası baxımından birinci yerdədir. Biz təbii qazı 16 ölkəyə nəql edirik. Onların sayı ilbəl artır və artmaqda davam edəcək. Neft təchizatı daha çox ölkələri əhatə edir və bu, hasilatçı, tranzit ölkələrə və istehlakçıların hamısına fayda gətirir.

Beləliklə, bu, yaradılmış komanda işidir və həqiqətən, layihələrin mürəkkəb icrası, maliyyələşməsi, relyefi, qarşımızda olan müxtəlif siyasi maneələr baxımından unikalıdır.

Biz əsasən infraqurum sərmayə yatıraraq diqqətimizi təkcə ölkə daxilindəki infraqurum üzərinə yox, ölkə daxilində olan beynəlxalq əhəmiyyətli infraqurum

cəmlədik. Digər sözlə, biz bildiyiniz kimi, Azərbaycanı açıq dənizə çıxışı olmayan ölkədən beynəlxalq nəqliyyat qovşağına çevirməyə, güclü nəqliyyat infraqurumunu qurmaq üçün coğrafiyamızdan bünövrə kimi istifadə etməyə çalışdıq. Çünki əlbəttə, coğrafiya önəmlidir. Lakin onun üzərinə infraqurumu əlavə etməsək böyük bir çəkisi olmur. Odur ki, bu gün Azərbaycandan keçən Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizləri sayı artmaqda olan ölkələr üçün çox önəmli təchizat marşrutlarını təmin edir. Sadəcə, xəritəyə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycan Avropa və Asiyanın arasında yerləşir. Coğrafi yerləşmə, əlbəttə ki, gündəlikdən asılı olaraq başağrısı da ola bilər, üstünlük də ola bilər. Bizə gəldikdə bu, təkcə bizim üçün yox, bir çox ölkələr üçün üstünlükdür. Bu gün artıq qeyd etdiyim kimi, Azərbaycandan keçən dəhlizlər bir çox ölkələr üçün əlaqələndirilmiş və razılaşdırılmış nəqliyyat vətərinə yaradır. Əlbəttə ki, bir çox işlər görülməlidir və yeri gəlmişkən, bu, bizim prioritetlərimizdən biridir.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafı müsbətdir və qeyd etdiyim kimi, iqtisadiyyat sabitdir. Biz dəyəri 350 milyard ABŞ dollarından çox olan birbaşa investisiyaları, onların yarısını son 20 ildə demək olar ki, xarici mənbələrdən cəlb edə bilmişik. Bizim investisiya planlarımız davam edir, çünki bu gün investorlar sabit yerlərin axtarışındadır. Əfsuslar olsun ki, vaxt ötdükcə sabit yerlərin sayı artmır. Təəssüf ki, bu, günümüzün reallığıdır. Buna görə yaxşı investisiya mühiti, investisiyaların qorunması, qanunvericilik bazası və artıq həyata keçirilmiş layihələr bizə təkcə enerji sahəsinə yox, həm də qeyri-enerji sahəsinə investisiyaları cəlb etməyə imkan verir ki, bu da, yeri gəlmişkən, bizim prioritetlərimizdən biridir. Biz bu barədə 16 il bundan əvvəl Bakıda keçirilmiş İslam İnkişaf Bankının illik Toplantısında danışdıq və o vaxtdan bəri biz dəyişmişik.

Bu gün qeyri-neft və qaz sektorunun ÜDM-də payı 70 faizdən artıqdır ki, bu da özlüyündə əlamətdar bir nailiyyətdir. Lakin biz ixracımızda neft, qaz və qeyri-neft və qaz sektorunun balansının dəyişdirilməsini davam etdirmək üçün gərgin çalışmalıyıq. Bu gün ixracımızın mütləq əksəriyyətini enerji resursları təşkil edir. Beləliklə, biz vəziyyəti dəyişmək üçün çox gərgin çalışırıq və bunun üçün əlbəttə ki, bizə daha çox islahatlar, daha çox investisiyalar və yeni bazarlar lazımdır və bu da problemdir. Çünki bazarlar uğrunda, mən belə deyərdim, çox fəal mübarizə gedir. Beləliklə, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi artıq reallıqdır, lakin biz, əlbəttə ki, davam etməliyik.

Xarici borcumuzu azaltmağa nail olduq. Bu, mənim tərəfimdən bir neçə il bundan əvvəl qarşıya qoyulmuş bir hədəf idi və biz bunu etdik və hətta planlaşdırdığımızdan artıqna nail olduq. Bu gün xarici borcumuz ÜDM-in yalnız 6 faizini təşkil edir, odur ki, biz yenidən vəsaitləri cəlb etməyə başladırıq. Fasilə yaranmışdır, lakin biz yenidən vəsaitləri cəlb etməyə başladırıq və əlbəttə ki, bizim müraciət etdiyimiz birinci maliyyə təsisatı İslam İnkişaf Bankı idi. Çünki bizim bu Bankla güclü əlaqələrimiz, ortaq tariximiz və çox məhsuldar, konstruktiv münasibətlərimiz var.

Toplantı zamanı yeni infrastruktur layihələrinə təkan vermək üçün bir çox müqavilələr imzalanacaq və onlar da, öz növbəsində, qeyri-neft sektorunun dəyərinin artmasına gətirib çıxaracaqdır. Beləliklə, xarici borcun aşağı səviyyədə olması, əlbəttə ki, böyük üstünlükdür. Biz daha çox borc götürə bilərik, lakin bunu çox ehtiyatla edəcəyik. Buna baxmayaraq, bizim xarici valyutada olan ehtiyatlarımız xarici borcumuzu demək olar ki, 20 dəfə üstələyir. Hesab edirəm ki, bu göstəriciyə görə Azərbaycan çox sabit maliyyə vəziyyəti, tarazlaşdırılmış büdcəsi olan aparıcı ölkələrdən biridir və bu hal reytingimizi investisiya reytinginə qaldıran “Moody's” və “Fitch” kimi aparıcı reyting agentlikləri tərəfindən dəyərləndirilir. Onların verdiyi proqnoz müsbət və sabitdir. Beləliklə, iqtisadi inkişafımızla bağlı hər hansı bir çətinlik görmürük və irimiqyaslı sosial proqramlarımız da buna uyğundur. Ötən bir neçə ildə əhalimizin demək olar ki, 30 faizindən çoxunu əhatə edən bir neçə sosial dəstək layihəsini icra etmişik. Yoxsulluğun və işsizliyin azaldılması da hədəflərimizdən biri idi və biz buna uğurla nail olduq. Bu gün yoxsulluğun və işsizliyin səviyyəsi təqribən 5 faiz təşkil edir. Məşğulluqla bağlı olan məsələlər əhalisi artmaqda olan istənilən digər ölkə kimi, bizim də diqqətimizin mərkəzində olacaq. Çünki əhali artdığı zaman, – təəssüf ki, müsəlman ölkələrində bu tendensiyanın davam etdiyini hamımız bilirik, – bunun, eyni zamanda, özü ilə bir çox çağırışlar gətirdiyini görürük. Çünki siz iş yerləri yaratmalısınız, daha çox sosial infrastruktur və ümumiyyətlə, infrastruktur qurmalısınız. Beləliklə, bu məsələ – işsizlik səviyyəsinin çox aşağı səviyyədə saxlanılması həmişə diqqət mərkəzində olacaq.

Əlbəttə ki, 2010-cu ildə keçirdiyimiz toplantıdan bəri baş vermiş əsas dəyişikliklərdən biri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsidir. 1990-cı illərin əvvəllərində torpaqlarımız işğal edilmişdir və bu da humanitar fəlakətə yol açmışdır. 1990-cı illərin əvvəllərində bizim 1 milyon qaçqın və məcburi köçkünümüz var idi. O vaxt əhalimiz 8 milyon idi, beləliklə, hər səkkiz nəfərdən biri məcburi köçkün, evsiz, işsiz, yaşamaq üçün heç bir maddi imkanı olmayan idi. Bu, həqiqi humanitar fəlakət idi və biz tək qalmışdıq. Müharibə cinayətlərini və Xocalı soyqırımını törətmiş, bizim şəhər və kəndlərimizi dağıtmış, işğal olunmuş ərazilərdə urbisid törətmiş Ermənistan qarşı sanksiya tətbiq olunmadı. Hər gün sanksiyalar haqqında eşidirik – sanksiyalar və yenə də sanksiyalar. Hər gün eşidirik. Haradasa hər hansı bir hadisə baş verən kimi dərhal sanksiyalar tətbiq olunur. Lakin Ermənistan qarşı heç kəs sanksiyalar tətbiq etmədi və bu, ikili standartların, həmçinin bəyan edilən qondarma dəyərlərlə real siyasət arasındakı fərqi açıq təzahürüdür. Əgər beynəlxalq hüququ pozduğuna, suveren dövlətin ərazilərini işğal etdiyinə və müharibə cinayətləri törətdiyinə görə Ermənistan qarşı sanksiyalar tətbiq edilsəydi, iki ölkə arasında münaqişə bu qədər uzun sürməzdi.

Bu münaqişə təxminən 30 il davam etdi və bu illər ərzində çoxsaylı nəticəsiz, sonsuz və mənasız danışıq raundları aparıldı. Həmin danışıqlara himayədarlıq edənlərin yalnız bir məqsədi var idi – torpaqlarımızı əbədi

olaraq Ermənistanın işğalı altında saxlamaq. Sülhün təmin edilməsi və ərazilərimizin azad olunması mandatını daşıyanların məqsədi məhz bundan ibarət idi. Mən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrilərini – BMT Təhlükəsizlik Şurasının üç daimi üzvü olan Fransanı, Rusiyanı və Amerika Birləşmiş Ştatlarını nəzərdə tuturam. Təsəvvür edin, bu ölkələr Ermənistanı Azərbaycan ərazilərini azad etməyə məcbur edə bilməzdilərmidi? Əlbəttə ki, edə bilərdilər. Sadəcə bunu istəmirdilər. Onlar torpaqlarımızın Ermənistanın işğalı altında qalmasını istəyirdilər. Bu, onların birgə qərarı idi. Lakin biz bu planları dəyişdirdik.

Danışıqlar prosesinin ilkin mərhələsində böyük ümidlərimiz var idi. Mən 2003-cü ildən Prezident kimi fəaliyyət göstərirəm və 17 il ərzində, dediyim kimi, sonradan nəticəsiz olduğu aydın olan bu danışıqlarda şəxsən iştirak etdim, sülh yolu ilə həll variantı tapmağa və böyük dövlətləri həqiqətin bizim tərəfimizdə olduğuna inandırmağa çalışdım. Biz deyirdik: “Haqq bizim tərəfimizdədir. Biz işğala məruz qalmışıq. Xəritəyə baxın, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bizim ərazilərimizdə harada yerləşdiyini görün”. Bunun müqabilində isə yalnız bir cavab alırdıq: “Gedin razılaşın” birinci mesaj. İkinci mesaj: “Bu münaqişənin hərbi həlli yoxdur”. Üçüncü mesaj: “Siz müharibəyə başlaya bilməzsiz”. Dördüncü mesaj: “Əgər müharibəyə başlasanız, sanksiyalara məruz qalacaqsınız” və bunun kimi çoxsaylı başqa mesajlar verilirdi, sadəcə, vaxtınızı çox almaq istəmirəm.

Beləliklə, dünya siyasətində qərar verən qüvvələrin torpaqlarımızın qeyri-qanuni şəkildə əbədi işğal altında qalmasına qərar verdiyini anladığımız zaman, biz öz qərarımızı verdik və bütün planları dəyişdirdik. 2020-ci ildə torpaqlarımızın azad olunması uğrunda müharibə 44 gün davam etdi və Ermənistanın kapitulyasiyası ilə nəticələndi. Biz işğal altında olan ərazilərimizin böyük hissəsini azad etdik, lakin hamısını deyil. Daha sonra – 2023-cü ildə bu məsələyə tam və qəti nöqtə qoyduq. Bu gün Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və dövlət suverenliyi tam şəkildə bərpa olunub və bu, bütün dünya tərəfindən qəbul edilir. Bundan sonra isə biz Ermənistanla sülh təklif etdik. İşğaldan və dağıntılardan əziyyət çəkmiş qalib ölkə, qalib xalq olaraq sülh təşəbbüsü ilə çıxış edən tərəf məhz biz olduq. Bu gün isə artıq sülh reallığa çevrilib.

Artıq təxminən bir ilə yaxındır ki, biz sülh şəraitində yaşayırıq və bunun müsbət nəticələrini görürük. Ermənistanın işğalçı qüvvələrinin xalqımıza və şəhərlərimizə qarşı törətdiklərini heç vaxt unutmayacağıq. Onların 65 məscidi dağıtmasını, xalqımızın dini hisslərini təhqir etmək məqsədilə məscidlərdə heyvan, o cümlədən donuz saxlamalarını heç vaxt unutmayacağıq. Biz Xocalı soyqırımını da heç vaxt unutmayacağıq. Lakin gələcəyə baxmağı bacarmalıyıq. Biz qisasımızı döyüş meydanında aldığımız və bu, kifayətdir. Müharibə dayanmalı idi və onu dayandıran da biz olduq. Güclü tərəf olaraq biz müharibəyə son qoyduq və sülh təklif etdik. Beləliklə, bu gün sülh artıq reallıqdır.

Ərazilərimizi azad etdikdən dərhal sonra genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma proqramına başladıq. Bu gün artıq Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda təxminən 90 min

insan yaşayır, çalışır və təhsil alır. Müxtəlif infrastruktur və yaşayış layihələrinin həyata keçirilməsi üçün dövlət büdcəsindən 15 milyard ABŞ dollarından artıq vəsait ayrılıb. Bütün maliyyə mənbələri nəzərə alındıqda isə azad edilmiş ərazilərə yönəldilən ümumi investisiyaların həcmi 17 milyard ABŞ dollarına yaxındır.

Hazırda genişmiqyaslı infrastruktur layihələri həyata keçirilir. Bunlara su anbarları, su kanalları, elektrik stansiyaları, artıq istifadəyə verilmiş beynəlxalq hava limanları, tunellər və körpülər daxildir. Azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulması istiqamətində bizim səylərimizi dəstəklədiyinə görə İslam İnkişaf Bankı Qrupuna minnətdarıq. Bu gün bu məsələ hökumətimizin əsas prioritetlərindən biridir, lakin yeganə prioritet deyil. Əminəm ki, Qrup çərçivəsində aparılan müzakirələr zamanı bu mövzular geniş şəkildə nəzərdən keçirilib.

Mən yalnız gələcəyə dair bir neçə prioritet istiqaməti xüsusi vurğulamaq istəyirəm. Onlardan biri, qeyd etdiyim kimi, bağlantıdır. Biz Azərbaycanı daha da güclü nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevirməyə davam etməliyik. Məqsədimiz Azərbaycan ərazisindən daşınan yüklərin həcmi iki dəfə artırmaqdır. Hazırda bu göstərici təxminən 14–15 milyon ton təşkil edir və biz bu rəqəmi ikiqat artırmağı hədəfləyirik. Əlbəttə, bunun hamısı yalnız bizdən asılı deyil. Bu, həm geosiyasi vəziyyətdən, həm də regiondakı ümumi şəraitdən asılı olacaq. Lakin bunlar bizim planlarımızdır.

Ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı planlarımız da tam ayağındır. Kənd təsərrüfatının inkişafına dair bu yaxınlarda qəbul edilmiş dövlət proqramı çərçivəsində əsas istehlak məhsulları üzrə maksimum özünütəminatmə səviyyəsinə nail olmağı planlaşdırırıq. Suvarma sahəsində, o cümlədən İslam İnkişaf Bankının su kanalları və su anbarlarının tikintisinə verdiyi dəstək sayəsində fermerlər su ehtiyatlarına daha geniş çıxış əldə edəcəklər və öz istehsalında məhsuldarlıq əhəmiyyətli dərəcədə artacaq.

Bərpaolunan enerji, həmçinin böyük potensiala malik sahələrdən biridir. Artıq beynəlxalq və yerli şirkətlərlə imzalanmış müqavilələr 2032-ci ilədək ölkəmizə 8 gigavat həcmində Günəş və külək enerjisi istehsal gücü qazandıracaq. Bu, minimum göstəricidir. Söhbət niyyət protokollarından deyil, artıq imzalanmış konkret müqavilələrdən gedir və bu rəqəm gələcəkdə daha da artacaq. Hazırda biz ötürücü xətlərin yaradılması və enerji ixracı istiqamətində çalışırıq, çünki qeyd etdiyim kimi, bu qədər enerjiyə ehtiyacımız olmayacaq. Buna görə də enerjiyə ehtiyacı olan bazarlara, ilk növbədə, Avropaya enerji ötürülməsini təmin edəcək infrastruktur üzərində işləyirik. Hamıya məlumdur ki, Avropanın uzun illər ərzində elektrik enerjisinə böyük ehtiyacı olacaq.

Bütün bunlar, eləcə də bir çox digər istiqamətlər strateji prioritetlərimiz sırasında yer alır. Əminəm ki, planlarımızın böyük hissəsi artıq auditoriyanın diqqətinə çatdırılıb. Vaxtınızı çox almaq istəmirəm. Bir daha Azərbaycanı ev sahibi ölkə kimi seçdiyinizə, bizimlə bir yerdə olduğunuza və göstərdiyiniz dəstəyə görə minnətdarlığımı bildirir, illik Toplantıların uğurla keçməsinə arzulayıram. Çox sağ olun.

İslam İnkişaf Bankı Qrupunun sədri Məhəmməd Süleyman Əl-Casir çıxış edərək dedi:

– Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Zati-aliləri cənab İlham Əliyev.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri, Rəhbərlər Şurasının sədri cənab Mikayıl Cəbbarov.

Zati-aliləri, rəhbərlər və alternativ rəhbərlər.

Hörmətli icraçı direktorlar, dəyərli nümayəndələr, xanımlar və cənablar.

Əs-səlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətuhi.

Sizi İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il illik Toplantıları münasibətilə möhtəşəm Bakı şəhərində səlamlamaq mənim üçün böyük şərəfdir. İlk növbədə, Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevə, həmçinin Azərbaycan hökumətinə və xalqına göstərilən xüsusi qonaqpərvərliyə və mükəmməl hazırlıqlara görə dərin minnətdarlığımızı bildirmək istəyirəm.

Toplantımızın Azərbaycanın Milli Qurtuluş Günü ilə üst-üstə düşməsi xüsusilə əlamətdardır. Bu gün – ölkənin sabitlik, dayanıqlılıq və yenilənmə yolunda yeni mərhələyə qədəm qoymasını təmin edən tarixi dönüş nöqtəsidir. Bu diyar əsrlər boyu Qədim İpək Yolundan bu günün Orta Dəhlizinə qədər Şərqlə Qərbi, Şimalla Cənubu birləşdirərək coğrafi mövqeyini ortaq imkanlara çevirmişdir. Lakin Azərbaycanın hekayəsi yalnız bağlantılar hekayəsi deyil. Bu, eyni zamanda, dözümlülük və yenilənmə hekayəsidir. Bu baxımdan Şuşaya son səfərimdən qısa bir təəssürat paylaşmaq istədim. Qarabağın incisi olan Şuşanın zəngin irsi şairə və xeyriyyəçi Xurşidbanu Natəvan kimi şəxsiyyətlərin timsalında yaşayır. O, mədəni dayanıqlılığın və mərhəmətin əbədi rəmzidir. Məni Xalq şairi Məmməd Arazın aşağıdakı misraları çox təsirləndirdi:

“Ayağa dur, Azərbaycan, səninləyəm!

Səndən qeyri biz hər şeyi bölə bilirik!”

Çox güclü misralardır. Bu sözlər heç vaxt ümidini itirməmiş xalqın ruhunu əks etdirir. Məhz həmin ruh Azərbaycanla tərəfdaşlığımızın əsasını təşkil edir.

Biz azad edilmiş Qarabağa səfər edən ilk çoxtərəfli İnkişaf Bankı olmaqdan qürur duyuruq və bununla Azərbaycanın yenidənqurma və inkişaf səylərinə sadiqliyimizi bir daha təsdiqləyirik.

Azərbaycanın 1992-ci ildə Banka qoşulmasından bəri əməkdaşlığımız uğurla inkişaf etmişdir. İslam İnkişaf Bankı Qrupu infrastruktur, enerji, kənd təsərrüfatı və sosial xidmətlər sahələrində 84 layihə üzrə təxminən 1,8 milyard ABŞ dolları həcmində maliyyələşdirmə təsdiqləmişdir. Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu və Ələt Azad İqtisadi Zonası kimi layihələr tək-cə milli layihələr deyil, onlar regional ticarətin əsas arteriyalarıdır və illik Toplantılarımızın “Davamlı rifah naminə regional integrasiya” mövzusunu mükəmməl şəkildə təcəssüm etdirir.

Zati-aliləri cənab Prezident, xanımlar və cənablar.

Regional integrasiya və ortaq rifah naminə hədəflərimiz inflyasiya, münaqişələr və təchizat zəncirlərindəki pozuntularla sınağa çəkilən qlobal mühitdə reallaşır. Qlobal iqtisadiyyat müəyyən dayanıqlılıq nümayiş etdirsə də, iqtisadi perspektivlər hələ də kövrək olaraq qalır. Üzv ölkələrimizdə iqtisadi artımın dünya və inkişaf etməkdə olan bazarların orta göstəricilərini üstələyəcəyi

proqnozlaşdırılsa da, bu ümumi göstərici daha həssas iqtisadiyyatların üzvləşdiyi çətin reallığı tam əks etdirmir. Məhz belə mürəkkəb şəraitdə İslam İnkişaf Bankı Qrupu fəaliyyətini daha da gücləndirmişdir. 2025-ci ildə maliyyələşdirmə təsdiqləri 20 faiz artaraq təxminən 16 milyard ABŞ dollarına çatmış, fəaliyyətə başladığımız vaxtdan etibarən ümumi təsdiqlənmiş maliyyələşdirmə həcmi isə 209 milyard ABŞ dollarına yüksəlmişdir.

Lakin yalnız öhdəliklər kifayət deyil. Nəticələr onların icrasından asılıdır. Buna görə də icra mexanizmlərimizi gücləndirərək vəsaitlərin ayrılmasını 2024-cü ildəki 9,2 milyard ABŞ dollarından 2025-ci ildə 11 milyard ABŞ dollarına çatdırmışıq. İslam İnkişaf Bankında təsdiqlənmiş 5,7 milyard ABŞ dolları həcmində maliyyə prioritet sahələrə yönəldilmişdir, bunun 46 faizi nəqliyyat və bağlantılara, 20 faizi su və şəhər xidmətlərinə, 16 faizi isə səhiyyənin maliyyələşdirilməsinə ayrılmışdır. Qrupun digər qurumları da bu dinamikanı daha da gücləndirmişdir. Beynəlxalq İslam Ticarət və Maliyyə Korporasiyası ticarətin maliyyələşdirilməsi üçün 9,3 milyard ABŞ dolları ayırmışdır. Özəl Sektorun İnkişafı üzrə İslam Korporasiyası özəl sektorun dəstəklənməsi məqsədilə 556 milyon ABŞ dolları həcmində maliyyələşdirmə təsdiqlənmişdir. İnvestisiyaların və İxrac Kreditlərinin Sığortalanması üzrə İslam Korporasiyası isə 17,8 milyard ABŞ dolları həcmində sığortalanmış biznes əməliyyatlarına dəstək vermişdir. Bu genişmiqyaslı fəaliyyət maliyyə intizamına əsaslanır. Qlobal qeyri-müəyyənliyə baxmayaraq, biz “AAA” kredit reytingimizi qoruyub saxlamış və 2025-ci ildə 5 milyard ABŞ dolları dəyərində sukuk buraxmışıq.

Zati-aliləri cənab Prezident, xanımlar və cənablar.

Beş il əvvəl üzv ölkələrimiz mənə bu möhtəşəm quruma rəhbərliyi etibar etdikdə daha çevik, daha təsirli və xidmət göstərdiyimiz insanlara daha yaxın olan yenilənmiş İslam İnkişaf Bankı Qrupu yaratmağa söz vermişdim. Bu vəd COVID19 pandemiyasının kölgəsində verilmişdi. Daha sonra Şərqi Avropadakı müharibə və onun üzv ölkələrimizin ərzaq təhlükəsizliyinə təsirləri vəziyyəti daha da mürəkkəbləşdirdi. Bu çətinliklərlə üz-ləşərkən ehtiyatlı gözləməyi deyil, fəaliyyət göstərməyi seçdik. Əməliyyatlarımızı genişləndirdik, çünki xidmət etdiyimiz icmaların gecikməyə vaxtı yox idi. Nəticələr bunu açıq şəkildə göstərir. Qrup üzrə illik maliyyələşdirmə təsdiqlərini 2020-ci ildəki 6,8 milyard ABŞ dollarından 2025-ci ildə təxminən 16 milyard ABŞ dollarına çatdıraraq iki dəfədən çox artırmışıq. Eyni zamanda, ayrılan vəsaitlərin həcmi 7,1 milyard ABŞ dollarından 11 milyard ABŞ dollarına yüksəlmişdir.

Lakin inkişaf yalnız yatırılan milyardlarla, dollarlarla ölçülmür. Onun əsl göstəricisi dəyişən həyatlarda və yenidən alovlanan ümiddə əks olunur. Bu, Kamerunda bir kənd rəhbərinin əvvəllər bütün gün çəkən yolunu indi cəmi bir saata qət etməsidir. Bu, Uqandanın kənd yerlərində doğulan körpələrin yaşamaq şansının artmasıdır. Bu, İndoneziyanın şəhərli kəndlərində yaşayan 8,5 milyon insanın daha təhlükəsiz və daha ləyaqətli yaşayış şəraitinə qovuşmasıdır. Bu, həmin icmalardan birinin lideri Ani Badriyanın daha yaxşı həyata doğru irəlilədiyinə görə Allaha şükür etməsidir.

Cakartadan Dakara, Almatıdan Abicana, Düşənbədən Corctaun və Paramariboya qədər səfərlərim zamanı İslam İnkişaf Bankının layihələrinin, – istər kiçik sosial təşəbbüslər, istərsə də transformativ infrastruktur proqramları olsun, – milyonlarla insanın həyatını yaxşılaşdırdığını və yeni imkanlar yaratdığını öz gözlərimlə görmüşəm. Bunların şahidi olmaq həyatımın ən gözəl və mənalı təcrübələrindən biri olmuşdur. Bu təcrübə mənə əsasən makroiqtisadi göstəricilər və pul siyasəti ilə məşğul olan mərkəzi bankırdən, 57 üzv ölkəmizin gündəlik çətinlikləri və böyük potensialı ilə birbaşa üz-ləşən inkişaf bankirinə çevirmişdir.

Zati-aliləri cənab Prezident, xanımlar və cənablar.

Son beş il ərzində həmkarlarımla birlikdə İslam İnkişaf Bankı Qrupunun üzv ölkələrimiz üçün əhəmiyyətini artırmaq, institusional idarəetməni gücləndirmək və Qrupun uzunmüddətli dayanıqlılığını təmin etmək istiqamətində yorulmadan çalışmışıq. Əlhəmdüillə, əvvəlki strategiyani yenidən uyğunlaşdırmış, tərəfdaşlıqlarımızı canlandırmış və İslam İnkişaf Bankı Qrupunun dünyanın aparıcı çoxtərəfli inkişaf bankları arasında mövqeyini daha da möhkəmləndirmişik. Həmçinin 2026-2035-ci illəri əhatə edən, özünəməxsusluq, həmrəylik və nəsillərarası rifah prinsiplərinə əsaslanan Onillik Strateji Çərçivəni istifadəyə vermişik. Bu uzunmüddətli baxış artıq Bankın və onun törəmə qurumlarının yeni Beşillik Korporativ Strategiyaları vasitəsilə konkret fəaliyyətlərə çevrilir. Bu strategiyalar 2026–2030-cu illər üçün iddialı Yol Xəritəsi müəyyən edir. İnşallah, bu toplantılar başa çatan kimi onların icrasına başlanılacaq.

Eyni zamanda, tarixi bir nailiyyət əldə etmişik. Artıq fəaliyyət göstərən İslam İnkişaf Bankının Güzəştli Fondu yüksəkətili yeni layihələri dəstəkləyir və həssas ölkələrin aktual inkişaf problemlərini həll etməsinə kömək göstərir. Bu mühüm təşəbbüsə artıq töhfə vermiş üzv ölkələrə səmimi təşəkkürümü bildirirəm. Onların dəstəyi qurumumuzu xarakterizə edən həmrəylik ruhunun bariz nümunəsidir. İrəliyə doğru gedərkən Fondun daha da gücləndirilməsi və heç bir üzv ölkənin geridə qalmamasının təmin olunması üçün davamlı dəstəyinizə və səxavətli töhfələrinizə ümid edirik.

Zati-aliləri cənab Prezident, xanımlar və cənablar.

Mənə ikinci müddət üçün bu quruma rəhbərlik etməyi təklif etdiyinə görə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına, eləcə də dəstəklərinə və etimadlarına görə hörmətli rəhbərlərə minnətdaram. Bu yenilənmiş etimad İslam İnkişaf Bankı Qrupunu daha da irəli aparmaq əzmimizi gücləndirir. Həmişə olduğu kimi, yaşayışımız milli prioritetlərə əsaslanan həllərə söykənəcək və investisiyalar üzv ölkələrimizin inkişaf məqsədləri ilə uzlaşdırılacaqdır.

İstiqamətimiz aydındır. Böyük miqyasda nəticələr əldə etmək, yüksək keyfiyyətlə fəaliyyət göstərmək və vahid bir qrup kimi çıxış etmək. Lakin heç bir qurum nə qədər güclü vizyona və strategiyaya malik olsa da, onun missiyasını hər gün həyata keçirən insanların fədakarlığı olmadan real təsir yarada bilməz.

İslam İnkişaf Bankı Qrupunun rəhbərliyinə və əməkdaşlarına peşəkarlıqları və sədaqətləri üçün dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Həmçinin bütün rəhbərlərimizə,

icraçı direktorlarımıza, Ərəb Koordinasiya Qrupundakı tərəfdaşlarımıza və daha geniş çoxtərəfli inkişaf bankları icmasına təşəkkür edirəm.

İllik Toplantıların təşkilat komandasına yorulmaz səylərinə görə xüsusi təşəkkürümü bildirir, dəyərli nümayəndələrə ortaq məqsədlərimizə sadıqlıklarına görə minnətdarlığımı ifadə edirəm. Bir daha Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevə toplantılarımıza göstərdiyi himayəyə, həmçinin Azərbaycan hökumətinə və xalqına səmimi qonaqpərvərliyə görə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Zati-aliləri cənab Prezident, xanımlar və cənablar.

Qeyri-müəyyənlik, parçalanma və artan həssaslıqlarla xarakterizə olunan dünyada həmrəylik artıq seçim deyil, zərurətdir. Müqəddəs "Qurani-Kərim" bizə buyurur: "Yaxşılıq və təqva üzərində bir-birinizə kömək edin". Bu əbədi prinsip missiyamızın əsasını təşkil edir. O bizə xatırladır ki, rifah müqəddəs əmanətdir – paylaşılmalı və hamı üçün ləyaqətə, imkanlara və ümidə çevrilməli olan bir nemətdir. Lakin üzv ölkələrimizin müxtəlif bölgələrində davam edən dərin humanitar böhranları nəzərə almadan rifahdan danışa bilmərik. Günahsız insanlar böyük əzablar, itkilər, məcburi köçkünlük və qeyri-müəyyənlik yaşayırlar. Bu reallıqlar bizə xatırladır ki, həmrəylik yalnız bəyanatlar və çıxışlarla məhdudlaşan prinsip olmamalıdır. O, kollektiv fəaliyyətə, ortaq məsuliyyətə və çətinliklərlə üzləşən insanlara real dəstəyə çevrilməlidir.

Gəlin Bakıdan elə ayrılmaq ki, ortaq səylərimiz nəticəsində bir uşaq təhsil ala bilsin, bir ana təhlükəsiz şəkildə övladını dünyaya gətirsin, bir fermer daha yaxşı dolanışiq əldə etsin və həssas bir icma gələcəyə daha böyük ümid və inamla baxsın.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Tədbirdə **iqtisadiyyat naziri, Rəhbərlər Şurasının sədri Mikayıl Cabbarov** çıxış edərək dedi:

– Zati-aliləri cənab Prezident, hörmətli sədr doktor Əl-Casir, hörmətli rəhbərlər, sizi salamlayıram.

Hörmətli cənab Prezident, icazənizlə, bu tədbirdə iştirakinizə və illik Toplantının hazırlanmasına göstərdiyiniz dəstəyə görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Sizin dəstəyiniz bu toplantıya xüsusi əhəmiyyət verir.

Hörmətli doktor Əl-Casir, Zati-alilərinin və hörmətli rəhbərlərin iştirakı ilə Sizi yenidən seçilməyiniz və yeni mandat almağınız münasibətilə təbrik edirəm. Bu, üzv dövlətlərimizin Sizə göstərdiyi etimaddır. Bundan başqa, Bakıda toplaşan bütün rəhbərlərə və həmkarlarıma təşəkkürümü bildirirəm. Bu illik Toplantını yüksək səviyyədə təşkil etdiklərinə görə həmkarlarıma və bütün komanda üzvlərinə minnətdaram.

Bizim tərəfdaşlığımız sonuncu görüşümüzədən bu günə qədər böyük inkişaf yolu keçmişdir. Bizim bank fəaliyyətlərimiz 10 dəfə - 0,1-dən 1 faizə qədər artmışdır. Portfelimiz də əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Burada Qarabağ suvarma kanalının inşasına dair müqavilənin imzalanmasını xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Azad edilmiş ərazilərdə dəmir yollarının və kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı bizim üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Əməkdaşlığımız artıq strateji səviyyəyə qalxıb. Çoxillik Strateji Tərəfdaşlıq Proqramının və Anlaşma Memorandumunun imzalanmasını xüsusilə qeyd etmək istəyirəm.

Azərbaycan öz uğur hekayəsini sizinlə bölüşür. İqtisadi transformasiyadan insan kapitalının inkişafına qədər və dövlət xidmətlərinin "ASAN xidmət" və DOST Agentliyi vasitəsilə göstərilməsi bizi daha da məşhurlaşdırmışdır. Eyni zamanda, bu mərkəzlərin azad olunmuş ərazilərdə də yaradılmasını qeyd etmək istəyirəm. Bunlar regional həb kimi xidmət göstərir və bu təcrübəmizi üzv dövlətlərlə də bölüşməyə hazırıq.

Zati-aliləri cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Cənub-Cənub ikitərəfli iqtisadi tərəfdaşlıq modeli inkişaf etdirə bilmişdir. Bu sahə üzv dövlətlərimizin əksəriyyətinin fəaliyyət göstərdiyi sahədir. Bundan başqa, bankların rəhbərliyinə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Azərbaycan Ərəb Koordinasiya Qrupu ilə əlaqələrin qurulması və tərəfdaşlıq bizə bir çox milyardlıq boru kəmərləri layihələrinin icrasına, dəmir yolları və avtomobil yollarının inşasına imkan yaratmışdır.

Özəl sektorun strateji inkişafı insan kapitalı və texnoloji inkişafı şərtləndirir. Bu həftə ərzində əldə olunan nailiyyətlər ümumi milli vizyonun nəticəsidir, hansı ki, davamlı şəkildə uzun illər ərzində icra edilmişdir. Eyni zamanda, bu dəstək qurumlara öz siyasətlərini müəyyənləşdirməyə və nəticə əldə etməyə imkan vermişdir.

Zati-aliləri cənab Prezidentin iştirakı ilə ölkəmiz 2010-cu ildə İslam İnkişaf Bankının 35-ci illik Toplantısına ev sahibliyi edib və 15 ildən sonra bu toplantılar dövlətimizin başçısının ali himayəsi altında tamamilə dəyişmiş bir ölkədə yenidən keçirilir. Biz İslam İnkişaf Bankı Qrupunu üzv ölkələrin əlaqələrini gücləndirən, ticarəti asanlaşdıran və insanların hərəkətini sadələşdirən ortaq çərçivələr vasitəsilə regional əməkdaşlığı daha da dərinləşdirmək yollarını bu ruhda öyrənməyə təşviq edirik. Bank bu sahədə bütün ümmət üçün iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi məqsədilə yolların axtarışındadır. Düşünürəm ki, bu illik Toplantılar zamanı siz məhsuldar müzakirələrin şahidi olacaqsınız. Bizim komandalar bankın komandası ilə əlaqələr qura biləcək. Eyni zamanda, Azərbaycanın zəngin tarixi, mədəniyyəti ilə tanış ola biləcəksiniz. Əminəm ki, həm də bizim mədəni proqramdan, musiqimizdən həzz alacaqsınız, təamlarımızdan dadacaqsınız və irsimiz haqqında daha çox öyrənəcəksiniz. Ona görə də biz hamınızı dəvət edirik. Bu, ən əhəmiyyətli illik Toplantılardan biri olacaq. Sizi, dostlarınızı və ailə üzvlərinizi Azərbaycanda xoş gördük və gələcəkdə də görməyə şad olacağıq. Çox sağ olun.

Daha sonra tədbirdə "Qarabağ suvarma kanalının yenidən qurulması" layihəsi üzrə Çərçivə (Kredit) sazişi, "Qarabağ suvarma kanalının yenidən qurulması" layihəsi üzrə Qrant Sazişi və "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi və İslam İnkişaf Bankı arasında Azərbaycan Respublikası üçün Üzv Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasının hazırlanmasına dair Anlaşma Memorandumu" imzalandı.

Türkmənistan Prezidentinin Azərbaycana səfəri

Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun Bakıda rəsmi qarşılanma mərasimi olub

İyunun 22-də Azərbaycan Respublikasına dövlət səfərinə gələn Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydana Türkmənistan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovu qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Türkmənistan Prezidentinə raport verdi.

Türkmənistanın və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun qarşısından keçdi.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədova, Türkmənistan nümayəndə heyətinin üzvləri isə Prezident İlham Əliyevə təqdim olundu.

Dövlət başçıları rəsmi foto çəkdirdilər.

Azərbaycan və Türkmənistan prezidentlərinin iştirakı ilə “Dostlug” tankerinin onlayn formatda hədiyyə olunması mərasimi keçirilib

İyunun 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun iştirakı ilə “Dostlug” neftdaşıyan tankerinin onlayn formatda hədiyyə olunması mərasimi keçirilib.

Azərbaycan tərəfindən Türkmənistana hədiyyə edilən “Dostlug” neftdaşıyan tankeri Bakı gəmiqayırma zavodunda inşa olunub. Tankerin ümumi uzunluğu 141 metr, eni 16,9 metr, suya oturmumu isə 4,54 metrdir. Dəvətyti 7875 ton olan tankerin Azərbaycanda inşası gəmiqayırma sənayemizin inkişafını nümayiş etdirməklə yanaşı, Azərbaycan-Türkmənistan dostluq əlaqələrinin inkişafına da töhfədir. Bu, eyni zamanda, Bakı gəmiqayırma zavodunda irihəcmli və texnoloji baxımdan mürəkkəb gəmiqayırma layihələrinin həyata keçirilməsinin mümkün olduğunu bir daha göstərir.

Bu zavodda indiyədək 14 gəminin inşası və 170-dən çox gəminin təmiri layihələri uğurla icra olunub. Hazırda zavodun sifariş portfelinə daxil olan 17 gəmidən 11-nin inşası davam edir, 6 gəmi isə layihələndirmə mərhələsindədir.

Azərbaycan və Türkmənistan prezidentləri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

İyunun 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Əvvəlcə dövlətimizin başçısı bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

– Hörmətli Sərdar Qurbanquluyev, hörmətli qonaqlar, əziz dostlar. Əziz qonağımızı – dövlət səfərində olan Türkmənistan Prezidentini salamlamaqdan bir daha şadam.

Dəvətimi qəbul etdiyinə və Azərbaycana səfərə gəldiyinə görə cənab Prezidentə bir daha təşəkkürümü bildirirəm. Əminəm ki, bu səfər ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin daha da möhkəmlənməsinə xidmət edəcək.

Bu gün həm təkbətək, həm də geniş tərkibdə danışıqlar aparıldı. İkitərəfli əməkdaşlığın bir çox məsələləri müzakirə edildi və əməkdaşlığımızın gələcək inkişafı yolları müəyyənləşdirildi.

Qarabağın bərpasında köməyə görə Türkmənistana, əziz qardaşım Arkadağ Qurbanqulu Məlikquliyev, Berdiməhəmmədova bir daha təşəkkürümü bildirmək istərdim. O, ötən ilin iyulunda ölkəmizə səfər edərkən Füzuli şəhərində məscidin tikintisi təşəbbüsünü irəli sürdü və artıq tikintiyə başlanılıb. Bu, Türkmənistanın, onun Ümummilli Liderinin və bütün qardaş Türkmənistan xalqının Azərbaycana səmimi, dostcasına münasibətinin daha bir göstəricisi idi.

Mən, həmçinin Sərdar Qurbanquluyevə əməkdaşlığa görə minnətdaram. Bu gün, artıq qeyd etdiyim kimi, bir çox məsələlər üzrə ətraflı fikir mübadiləsi apardıq. Konkret tapşırıqlar verildi. Əminəm ki, gələn ay Türkmənistanda keçiriləcək Hökumətlərarası Komissiya çərçivəsində bu gün verdiyimiz tapşırıqlar həmin vaxta qədər hərtərəfli işlənilib hazırlanacaq və biz yeni birgə problemlərin həlli, yeni layihələrin reallaşdırılması mərhələsinə keçəcəyik.

Münasibətlərimiz möhkəm təməl – tarixi bağlar, mədəni əlaqələr və mənəvi əlaqələr üzərində qurulub. Biz müntəzəm olaraq yaradıcı kollektivlərin çıxışlarını təşkil edirik. Elə bu yaxınlarda, bu ayın əvvəlində həm Aşqabadda, həm də Arkadağda Azərbaycan Mədəniyyəti Günləri keçirildi. Keçən il isə Türkmənistanın mədəniyyət xadimləri həm Bakıda, həm də Gəncədə keçirilən Mədəniyyət Günlərində bizi ziyarət etdilər.

Onu da qeyd etməliyəm ki, Bakı və Aşqabad Arkadağ və Füzuli kimi, qardaş şəhərlərdir. Bütün bunlar bizim birliyimizin nümayişidir. Əməkdaşlığımızı konkret məzmunla zənginləşdirməyə və qarşılıqlı fəaliyyətimizi dərinləşdirməyə çalışırıq.

Həmçinin Türkmənistan tərəfinə Azərbaycanın Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərət Şurasına

tamhüquqlu üzv qəbul edilməsində fəal dəstəyinə görə bir daha təşəkkürümü bildirmək istədim. Mən buna tarixi hadisə kimi baxıram, çünki coğrafi olaraq Mərkəzi Asiyanın bir hissəsi olmasaq da, mədəni və tarixi əlaqələrimiz, həmçinin bu gün regional qarşılıqlı əlaqə və nəqliyyat-logistika problemləri ilə bağlı həll etdiyimiz konkret məsələlər təbii olaraq böyük Mərkəzi Asiyanın vahid geosiyasi və geoiqtisadi bölgə kimi qəbul edilməsi üçün ilkin şərtlər yaradır. Təbii ki, biz ilk gündən çoxtərəfli formatda fəal qarşılıqlı fəaliyyət göstərməyə başladıq.

Bu gün nəqliyyat-logistika sahəsi haqqında da çox danışıldı. Təbii ki, ölkələrimiz arasında bu sahədə əməkdaşlıq artıq uzunmüddətli xarakter daşıyır, hətta deyərdim ki, bu, təkcə bizim üçün deyil, təkcə qonşularımız üçün deyil, həm də geniş bir coğrafiya üçün strateji əhəmiyyətə malikdir. Çünki bu gün dünyada öz aralarında əməkdaşlıq edən ölkələri birləşdirən çox etibarlı, təhlükəsiz nəqliyyat marşrutları o qədər də çox deyil. Bu, böyük nailiyyətdir. Belə olan halda nəqliyyat və logistika layihələrini siyasi qarşılıqlı fəaliyyətdən təcrid olunmuş şəkildə nəzərdən keçirmək mümkün deyil. Siyasi qarşılıqlı fəaliyyət olmasaydı, heç bir coğrafi şərait söylərimizi birləşdirməyə imkan verməzdi. Biz isə həm birgə söylərimiz nəticəsində artıq artan yük axınlarını daha da artırmaq, həm də üçüncü ölkələrdən yükdaşımaları cəlb etmək üçün nəqliyyat və logistika sektorundakı fəaliyyətimizi daha da əlaqələndirmək barədə razılığa gəldik. Buna görə də bu sahə təbii ki, həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli qarşılıqlı fəaliyyətimizin prioriteti olacaq.

Əlbəttə, Türkmənistan və Azərbaycan geniş faydalı qazıntılara və enerji ehtiyatlarına malik iki ölkədir. Belə olan halda biz söylərimizi birləşdirmək üzrə əməkdaşlıq etmək niyyətindəyik.

Əlbəttə ki, qardaş türkmən xalqını və onun rəhbərliyini sosial-iqtisadi inkişafda əldə edilən əhəmiyyətli nailiyyətlər münasibətilə təbrik etmək istədim. Mən artıq uzun illər ərzində dəfələrlə Türkmənistana səfər etmişəm və qardaş ölkəmizin davamlı inkişafına, şəhərlərin necə yaxşılaşdığına, infrastrukturun, o cümlədən turizmin necə qurulduğuna həmişə əmin olmuşam. Bütün bunlar rəhbərliyin müdrikliyindən və milli maraqların prioritet olmasından xəbər verir. Biz, dostlarınız və qardaşlarınız olaraq, beynəlxalq arena da daxil olmaqla, uğurlarınıza həmişə sevinirik və artıq dünyada geniş ictimai dəstək qazanmış Türkmənistanın neytrallıq siyasətini həmişə dəstəkləmişik və dəstəkləməyə davam edəcəyik.

Hörmətli cənab Prezident, Sizi bir daha salamlayıram və əziz qardaşım Arkadağa və Türkmənistanın bütün xalqına ən xoş arzularımı çatdırmağınızı xahiş edirəm.

Sonra bəyanatla çıxış edən **Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov** səmimi qəbula,

qonaqpərvərliyə və birgə iş üçün yaradılan gözəl şəraitə görə dövlətimizin başçısına bir daha minnətdarlığını bildirdi, təkbətək və geniş tərkibdə görüşlər zamanı ikitərəfli münasibətlərimizin hazırkı vəziyyətinin və perspektivlərinin müzakirə olunduğunu dedi.

İkitərəfli əməkdaşlığın hazırkı səviyyəsinin yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edən ali qonaq ölkələrimiz arasında münasibətlərin bərabərhüquqlu və qarşılıqlı faydalı prinsiplər əsasında dinamik və ardıcıl şəkildə inkişaf etdiyini məmnunluqla vurğuladı.

“İki ölkənin nüfuzlu beynəlxalq və regional təşkilatlar çərçivəsində fəal əməkdaşlığı davam etdirməyə hazır olduğu təsdiqləndi. Həmçinin Türkmənistanla Azərbaycan Respublikası arasında sıx qarşılıqlı fəaliyyət Xəzər dənizində beşərəfli əməkdaşlıq çərçivəsində davam etdiriləcək”, – deyən Sərdar Berdiməhəmmədov iqtisadi-ticarəti əməkdaşlığın da ətraflı müzakirə olunduğunu bildirdi. Energetika, nəqliyyat, kimya, tekstil sənayeləri və bir sıra digər sahələrin prioritet istiqamətlər kimi müəyyənləşdirildiyini qeyd edən Türkmənistan Prezidenti ölkələrimizin ərazilərindən Şərq-Qərb xətti üzrə nəqliyyat və tranzit dəhlizlərinin yaradılmasında sıx əməkdaşlıq etmək barədə razılığın əldə olunduğunu vurğuladı.

Mədəni və humanitar əlaqələrin inkişafına ayrıca diqqətin yetirildiyini bildirən ali qonaq dedi ki, görüşlər çərçivəsində mədəniyyət xadimlərimiz arasında təmasların davam etdirilməsinə və genişləndirilməsinə, həmçinin hər il Mədəniyyət Günlərinin keçirilməsinə hər iki ölkənin hazır olduğu təsdiqlənib.

“Nümayəndə heyətimiz bugünkü görüşün nəticələrini yüksək qiymətləndirir. Görüşün yekunlarına dair ikitərəfli mühüm sənədlər zərfi imzalandı. Türkmənistan və Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlıq bütün əsas sahələr üzrə inkişaf edəcək. Bu, ölkələrimizin və xalqlarımızın uzunmüddətli maraqlarına cavab verir”, – deyən Sərdar Berdiməhəmmədov vurğuladı.

İkitərəfli əlaqələrimizin möhkəmləndirilməsinə Azərbaycan Prezidentinin böyük şəxsi töhfəsini xüsusi qeyd edən Türkmənistanın dövlət başçısı buna görə minnətdarlığını bildirdi.

“Dostlug” neft tankerinin hədiyyə olunmasına görə də təşəkkür edən Sərdar Berdiməhəmmədov bunu ölkələrimiz arasındakı qardaşlıq münasibətlərinin rəmzi kimi qəbul etdiklərini vurğuladı, bu tankerin ölkələrimizin tərəqqisinə töhfə verəcəyinə və uğurlu əməkdaşlığımızın daha bir təzahürü olacağına əminliyini ifadə etdi.

Ali qonaq Türkmənistanın Azərbaycanla əməkdaşlığın daha da inkişafına böyük əhəmiyyət verdiyini deyərək, ölkələrimizi və xalqlarımızı əsrlər boyu mehriban qonşuluq ənənələri, ortaq tarix, mədəniyyət, dil və mənəvi dəyərlərin birləşdirdiyini vurğuladı.

“Yekun olaraq qeyd etmək istədim ki, Azərbaycan Respublikası tərəqqi və çiçəklənmə yolu ilə inamla irəliləyir”, – deyən ali qonaq qardaş Azərbaycan xalqına sülh, əmin-amanlıq və davamlı tərəqqi arzuladı.

İlham Əliyev və Sərdar Berdiməhəmmədov Şuşa şəhərində inşa edilmiş birinci yaşayış kompleksində olublar

İyunun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov Şuşa şəhərində inşa edilmiş birinci yaşayış kompleksində olublar. Şuşa rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov Türkmənistan Prezidentinə kompleks barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, təməli 2021-ci ildə dövlətimizin başçısı tərəfindən qoyulan və ümumi sahəsi 8 hektara yaxın olan bu kompleksdə iyirmi üç bina inşa edilib. Yaşayış kompleksindəki 450 mənzildən 28-i biotaqlı, 195-i ikiotaqlı, 190-ı üçotaqlı, 30-u dördotaqlı, 7-si isə beşotaqlıdır. Kompleksdə keçmiş məcburi köçkünlər, həmçinin xidməti mənzillərdə Şuşa şəhərində müxtəlif dövlət qurumlarında çalışan şəxslər yaşayırlar. Burada genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri görülüb, yaşıllıqlar salınıb, sakinlərin rahatlığı və istirahəti üçün hər cür şərait yaradılıb.

Azərbaycan və Türkmənistan prezidentləri Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Yaradıcılıq Mərkəzində “Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisi ilə tanış olublar

İyunun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Yaradıcılıq Mərkəzində “Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisi ilə tanış olublar.

“Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisində Ulu Öndərin Qarabağın siyasi, iqtisadi, sosial və mədəni inkişafında xidmətlərini əks etdirən fotosəkillər, sənədlər və videomateriallar nümayiş olunur. Burada, eyni zamanda, Ümummilli Liderin vaxtilə Qarabağa səfərlərinə, keçirdiyi müxtəlif görüş və tədbirlərə aid fotolar da yer alıb. Sərginin ekspozisiyası 1969-cu ildən başlayaraq Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun tarixində başlanan böyük dönüş dövrünü ziyarətçilərə çatdırır. Doğma xalqının

böyük təəssübkeşi olan dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin mürəkkəb tarixi şəraitdə bölgənin həyatının bütün sahələrində reallaşdırdığı geniş islahatlara dair faktlar foto və videomateriallar vasitəsi ilə ziyarətçilərə çatdırılır. Sərgidə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyatı və siyasi fəaliyyətindən bəhs edən “İz” filmi də nümayiş olunur.

Türkmənistan Prezidentinə Qarabağ atı hədiyyə edilib

İyunun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov Şuşada Cıdır düzündə olublar.

Prezident İlham Əliyev burada Türkmənistan dövlətinin başçısına “Mərd” adlı Qarabağ atını hədiyyə edib.

Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyası (WUF13) İlham Əliyev Serbiya Prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 17-də Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vuçiçlə görüşüb.

Aleksandar Vuçiç BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının əhəmiyyətini vurğulayaraq, bu tədbirin Bakıda keçirilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev təbriklərə görə təşəkkürünü bildirdi.

Söhbət zamanı Azərbaycan Prezidentinin bu ilin fevralında Serbiyaya rəsmi səfəri məmnunluqla xatırlandı, bu səfər zamanı müzakirə olunmuş məsələlərin həyata keçirilməsi istiqamətində addımların atıldığı vurğulandı.

Dövlət başçılarının səfərlərinin, həmçinin müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi işində önəminə toxunuldu.

Siyasi əlaqələrimizin yüksək səviyyədə olduğu bildirilərək, iqtisadi, enerji, investisiyalar, birgə layihələrin icrası və digər sahələrdə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi üçün yaxşı imkanların mövcudluğu qeyd edildi.

Görüşdə xalqlarımızın yaxınlaşdırılması və turizm potensialımızın möhkəmləndirilməsi baxımından Serbiyanın "Airserbia" şirkətinin Belqrad-Bakı marşrutu üzrə birbaşa uçuşlar həyata keçirməsinin əhəmiyyətinə toxunuldu.

Dövlət başçıları qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi apardılar.

İlham Əliyev Bakıda Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının (WUF13) açılış mərasimində iştirak edib

Mayın 18-də Bakıda Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının (WUF13) açılış mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN-Habitat) icraçı direktoru Anakludia Rossbax Sessiyada iştirak edən dövlət və hökumət başçılarını, nümayəndə heyətlərinin rəhbərlərini qarşıladılar.

Qarşılanma mərasimindən sonra birgə foto çəkdirildi.

Sonra BMT-nin Məskunlaşma Proqramı (UN-Habitat) tərəfindən hazırlanmış, WUF13-ün açılışına həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirildi və mədəni proqram təqdim olundu.

Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Zati-aliləri, xanımlar və cənablar, əziz qonaqlar.

Əvvəlcə mən Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun bütün iştirakçılarını Bakıda salamlamaq və Forumu uğurlar arzulamaq istərdim. Biz yaxın ki, qeydiyyatdan keçmiş iştirakçıların rekord sayına nail olduq. Bu şəhər mənə verilən məlumata görə, 182 ölkədən 45 mindən artıq qeydiyyatda alınmış iştirakçımız var. Bununla belə, bu, ilyarım əvvəl Azərbaycanda keçirilmiş COP29-dan sonra ikinci ən böyük beynəlxalq tədbirdir və ümid edirəm ki, Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının nəticəsi COP29 qədər uğurlu olacaq. Düşünürəm ki, Bakıda bu günlər ərzində, ilk dəfə ölkəmizə səfər edən qonaqların əksər hissəsi ölkəmizi və şəhərimizi daha yaxşı tanımaq, şəhərsalmanın inkişafı sahəsində Azərbaycanda görülməyi öz gözləri ilə görmək imkanını qazanacaqlar.

Azərbaycan Avropa ilə Asiya arasında yerləşir və hər zaman Şərqi Qərbi ilə qovuşduğu məkan olub. Bu, həmçinin ölkəmizin memarlığında əks olunub. Beləliklə, əgər siz Bakıda içərişəhərin qədim divarları arasında gəzsəniz, sonra bircə küçəni keçsəniz, özünüzlə tamamilə müasir mühitdə hiss edəcəksiniz – vaxtilə üç kilometr olmuş Bakı Bulvarı hazırda 15 kilometrədən artıq tanınmış dənizkənarı məkandır.

Daha sonra isə Avropa memarları tərəfindən layihələndirilmiş və tikilmiş XIX əsrə aid binalar var. Bir sözlə, Bakıda, qədimliklə yenilik, tarixi irsimizin qorunması ilə şəhərsalmanın planlaşdırılması və müasirləşdirilməsi zəruriliyi arasında təbii vəhdət mövcuddur. Bu, həqiqətən əcdadlarımızın istedadının bariz nümunəsi, tarixi və memarlıq irsimizi necə qoruduğumuzun təzahürüdür. Şəhərsalma nəinki Bakı, o cümlədən Azərbaycanın bir çox şəhərləri üçün gündəlik əsaslarla işlədiyimiz məsələdir.

Bu il mənim Sərəncamıma əsasən “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan edilmişdir. Mən bu tədbirin təşkilinə verilən dəstəyə, əməkdaşlığa və Forumun 13-cü Sessiyasına ev sahibliyi etmək üçün bu cür çox məsuliyyətli vəzifənin bizə həvalə edildiyinə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. 2022-ci ildən etibarən biz BMT-nin Məskunlaşma Proqramı ilə Azərbaycanda, uzun illər işğal altında olmuş şəhərlərdə – Ağdamda, Zəngilanda və Xankəndidə üç milli şəhərsalma forumlarını keçirmişik.

Bu gün global toplantını təşkil edərək, biz şəhərsalmaya, onun inkişafına, insanların həyatını yaxşılaşdırmaq gündəliyinə və onların özlərini rahat hiss etmələri üçün

əhalimizin bütün lazımi şəraitlərlə təmin olunmasına güclü sadiqliyimizi bir daha nümayiş etdiririk. Nəinki Bakı, o cümlədən Azərbaycanın bir çox qədim şəhərləri öz memarlığı ilə fərhlənə bilər. Mən onlardan bəzilərinə qeyd edəcəyəm. Vaxtilə Şirvanşahlar dövlətinin paytaxtı olan və XIV əsrdə yazılıb-yaratmış dahi Azərbaycan şairi

Nəsiminin doğulduğu yerdə – Şamaxıda 743-cü ildə tikilmiş dünyanın ən qədim məscidlərindən biri var. Bir vaxtlar Atabəylər dövlətinin paytaxtı olan, dahi memar Əcəmi Naxçıvanının vətəni Naxçıvanda onun tikdiyi XII əsrə aid Möminə xatun türbəsi var. Dünyanın ən qədim şəhərlərindən biri olan, XII əsrdə yaşayıb-yaratmış digər dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin vətəni Gəncə bu gün Bakı kimi inkişaf edir və tarixi simasını qoruyur. Qafqaz Albaniyası dövlətinin paytaxtı Qəbələdə və əsas şəhərlərdən biri olan Şəkiddə

çoxsaylı tarixi abidələr var. Şəki şəhərinin yaxınlığında yerləşən Kiş kəndindəki kilsə ola bilsin, dünyadakı ən qədim kilsələrdən biridir. Əcdadlarımızın istedadını nümayiş etdirən digər bir misal Lahıc kəndidir. On beş əsr bundan əvvəl kənd yaradılanda insanlar bu gün də işləyən kanalizasiya sistemini və su xəttini çəkmişlər. Demək olar ki, 30 il ərzində işğal altında qalan Qarabağın tacı Şuşa indi sıfırdan yenidən qurulur və onun zədələnmiş qalası bərpa edilib.

Bizim əcdadlarımız tərəfindən tikilənlər təkcə mənim qeyd etdiyim abidələr deyil. Əlbəttə ki, VI əsrə aid Qız qalası ilə Bakı, işğala, dağıntılara və talana məruz qalan abidələr müxtəlif nəsilərə aid azərbaycanlılar tərəfindən yenidən tikilib və bərpa olunub, eyni zamanda, qorunaraq bu günədək saxlanılıb. Qeyd etdiyim bütün bu abidələri hər kəs ziyarət edərək görə bilər, onların içərisinə daxil olaraq onlara toxuna bilər. Hesab edirəm ki, bu, bizim tarixi irsimizə, mirasımıza münasibətimizin ən yaxşı göstəricisidir. Biz bununla fəxr edirik. Biz təkcə musiqimizdə və şeirlərimizdə deyil, eyni zamanda, memarlıqda öz əksini tapan qədim tariximizlə qürur duyuruq. Bizim vəzifəmiz bunları növbəti nəsillər üçün qoruyub saxlamaqdır və mən əminəm ki, növbəti nəsil də eyni cür edəcək.

Bu gün xüsusilə paytaxt şəhərlərində şəhər inkişafına olan bu zərurəti tam anlayışla qəbul edərək cəsarətli və ehtiyatlı olmalıyıq. Mən bunu bəzən Bakıdakı Formula 1 yarışları ilə müqayisə edirəm. Yeri gəlmişkən, Bakı Qran-Prisi şəhər halqasında keçirilən çox azsaylı yarışlardandır. Ən sürətli əsas yolda sürət saatda 300 kilometrədən çox olur, sonra isə pilotlar əyləcə basaraq bolidlərini eni

yeddi metr olan küçəyə sığışdırılmalıdırlar və bunu da qədim qala divarlarından bir metr məsafədə etməlidirlər. Beləliklə, pilotlar liderlər, qərar qəbul edənlər və inkişaf gündəliyini irəli aparənlər kimi cəsur və ehtiyatlı olmalıdırlar. Biz inkişafda, insanlarımız üçün daha yaxşı şəraitin yaradılmasında, müasirləşmədə cəsur olmalıyıq. Lakin eyni zamanda, tarixi irsimizin qorunmasına gəldikdə, çox ehtiyatlı olmalıyıq.

İndi hökumətimizin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun yenidən qurulmasıdır. Bu ərazi 30 il müddətində erməni işğalı altında idi və tamamilə dağıdılaraq məhv edilmişdir. Beynəlxalq müşahidəçilər və ziyarətçilər Ağdamı Xirosima ilə müqayisə edirdilər, onlar Ağdamı "Qafqazın Xirosiması" adlandırırdılar. Çünki şəhər, sadəcə, mövcud deyildi. Şəhər tamamilə yerlə-yeksan edilmişdir və o, Xirosimadan fərqli olaraq, atom bombasının atılması nəticəsində bir günə bu vəziyyətə düşməmişdir. Bu, 30 illik işğal ərzində edilmişdir və bu zaman binalar, tarixi binalar və ictimai binalar, evlər tamamilə sökülərək dağıdılmışdır.

Beləliklə, hazırda Böyük Qayıdış Proqramı həyata keçirilir, şəhər və kəndlərin Baş planları hazırlanır. Mən, əlbəttə ki, çox rəqəm gətirə bilərəm, lakin yalnız ikisini qeyd edirəm. Artıq 5 il ərzində çəkdiyimiz tunellərin uzunluğu 70 kilometrdir. Digər beşi də tikiləcək. 500 körpüdən 435-i inşa olunub. Bununla yanaşı, elektrik stansiyaları, su təchizatı kəmərləri, su anbarları, evlər, məktəblər, xəstəxanalar, üç beynəlxalq hava limanı tikilib, dəmir yolları çəkilib. Bütün bunlar cəmi beş il ərzində inşa olunub.

Yalnız dağıtmaq, məhv etmək və əziyyətlər vermək üçün gələnlərdən fərqli olaraq, məhz torpağın yiyələri bu cür davranırlar. Bu gün 85 mindən artıq azərbaycanlı keçmişdə işğal altında olmuş ərazilərdə yaşayır. Onlar işləyir, yaşayır, təhsil alır və onların məşğulluğu hökumətimizin ən mühüm hədəflərindən biridir.

Bununla belə, onlar üçün mənzillər və fərdi evlər, məktəb və xəstəxanalar tikmək üçün, əlbəttə, biz minalardan təmizlənməni aparmalı idik, lakin eyni zamanda, biz məşğulluq haqqında düşünməliyik. Həmin sahələrdə artıq salınmış və salınacaq çoxsaylı sənaye zonaları öz torpağında yaşamaq kimi fundamental hüququndan məhrum olmuş yüz minlərlə insanın sürətli qayıdışına birmənalı dəstək olacaq.

Bakı haqqında danışsaq, bir neçə əlavə məsələni də qeyd edirəm. Biz ətraf mühit sahəsində çox işləri görməli olduq. Bakı hələ 1846-cı ildə dünyada ilk dəfə neft hasil etmiş şəhər olub və sonra 180 il ərzində demək olar ki, bütün illərdə ətraf mühitin qorunmasına sıfır dərəcə riayət edilib. Beləliklə, Bakı çox çirklənib və Bakının Qara şəhər, Bibiheybət və Böyükşor kimi bəzi hissələrini qeyd etsəm, ola bilsin, əcnəbilər üçün bu, bir mənə kəsib etmir. Lakin əgər vaxt tapıb həmin yerləri ziyarət etsəniz, bəzi videomateriallara və ya şəkillərə baxsanız, onların 20 il öncə və indi necə göründüyünü başa düşərsiniz və Bakıda ətraf mühitə uyğun məkanın

yaradılması üçün görülmüş işləri təsəvvür edərsiniz. Çox çirklənmiş Qara şəhər əvəzinə bu gün şəhərsalmanın nümunəsi olan Ağ şəhəri görə bilərsiniz. Yeri gəlmişkən, o, çirkləndiyinə görə Qara şəhər adlanırdı. Bu, şəhər daxilində bir şəhər idi. Şəhərsalmanın digər təzahürü "Sea Breeze" istirahət məkanındır və mən müsafirlərimizə, xüsusən də soyuq suda üzməyi sevənlərə oraya getməyi çox tövsiyə edirəm.

Onlardan bəzilərinin burada zalda əyləşdiyini görürəm və bu müasir şəhərsalmanın digər misalını gedib görmək olar. Son 20 il ərzində biz Bakıda 100 park və ictimai yer, bağlar yaratmışıq. Onların 19-u tam yenilənib. İctimai nəqliyyata, mikromobilliyə, metro və elektrik enerjisi ilə işləyən müasir avtobuslara sürətli çıxışı olan və ətraf mühitə uyğun şəhərlər paytaxt və nəinki paytaxt üçün, bütöv konsepsiyanın tərkib hissələri kimi icra olunur.

Söylədiyim kimi, Azərbaycanın bir çox yerlərində şəhərsalma çox sürətli inkişaf edir. Birmənalı olaraq, bu cür mühüm toplantı və BMT-dən olan dostlarımızın, səfərə gələn çoxsaylı qonaqların ekspert bacarıqları bizə daha çox öyrənmək, bir-birimizdən əldə etmək, müsbət təcrübə ilə tanışlıq üçün və həmçinin səhvlərimiz haqqında danışmaqda yardımçı olacaq. Şəhərsalma prosesində çox səhvlər olub və düşünürəm ki, həmin dövr artıq keçmişdə qaldı. Mən vaxtınızı çox almaq istəmirəm.

Mən, həmçinin Bakının bələdçisi kimi danışa bilərəm, lakin düşünürəm ki, sizin üçün onları öz gözünüzlə görsəniz daha yaxşı olar. Mən Bakıda bütün qonaqlara xoş səfər arzu edirəm, Ümumdünya Şəhərsalma Forumuna uğurlar diləyirəm. Sağ olun.

Sonra BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşin və BMT Baş Assambleyasının prezidenti Annalena Berbokun açılış mərasiminə ünvanladığı videomüraciətləri nümayiş etdirildi.

BMT-nin Baş katibi müraciətində Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun məqsədləri reallığa çevirmək üçün bir təkan olacağını vurğuladı.

BMT Baş Assambleyasının prezidenti Annalena Berbok isə dedi: "Bu tədbir, həmçinin mənzil böhranı ilə bağlı fəaliyyətləri gücləndirmək üçün də imkan yaradır".

Daha sonra **BMT-nin Məskunlaşma Proqramı (UN-Habitat) Assambleyasının prezidenti Nqa Kor Minq** çıxış edərək dedi:

– Zati-aliləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev.

Zati-aliləri, hörmətli dövlət və hökumət başçıları, hörmətli xanım icraçı direktor, hörmətli nazirlər, merlər və hörmətli nümayəndələr, xanımlar və cənablar.

Mən böyük şərəf hissi ilə tarixi Bakı şəhərində sizin qarşınızda dayanmışam. Burada – qədim İpək Yolunun üzərində və Xəzər dənizinin sahilində yerləşən şəhərdə sizin qarşınızda çıxış edirəm. Mən ən səmimi salamlarımı Azərbaycan hökumətinə və Azərbaycan xalqına çatdırıram.

Bizə göstərilmiş səmimi qonaqpərvərliyə və bu tədbirin keçirilməsinə görə təşəkkürümü bildirirəm.

Mən, həmçinin burada BMT-nin Baş katibi cənab Antonio Quterreş və BMT Baş Assambleyasının prezidenti xanım Annalena Berbokun bizə verdikləri mesajı alqışlayıram. Nəzərə almalıyıq ki, qlobal şəhərsalma gündəliyi heç zaman çoxtərəfli əməkdaşlıq üçün bu qədər mühüm bir əsas kimi götürülməmişdir.

Zati-aliləri, Bakı Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyası dövründə dünyanın paytaxtına çevrilir. Bir daha fundamental bir vədi qeyd etməliyik ki, əgər biz şəhərsalmanı inkişaf etdirməsək, öz vədimizi övladlarımız qarşısında yerinə yetirməmiş olacağıq. Beləliklə, bu forumun mövzusu sadəcə bir şüar deyil, bu, bizi tədbirlərin görülməsinə səsləyən bir çağırışdır. Amma icazə verin, bir daha xatırladım, bu çağırış, tədbirlərin görülməsi real dünyaya və real iqtisadiyyata söykənməlidir. Bu baxımdan biz bütün dünya üçün bu məsələni həll etməliyik və okeanları, dənizləri qət edərək siyasi iradəmizi göstərməliyik. Düzgün siyasət yürütməliyik və bütün vətəndaşlar üçün yaşayış yerlərinin qurulmasına çalışmalıyıq.

BMT-nin Məskunlaşma Proqramının göstəricilərinə görə, qlobal ev şəraitləri böhranı ilə üzləşən insanların sayı 2,8 milyarddır və onlar qeyri-rəsmi yaşayış yerlərində məskunlaşırlar. İki milyard şəhər sakini 2040-cı ilə qədər 0,5 Selsi dərəcəsindən əziyyət çəkəcəklər. Bu, nəinki qeyri-adekvat yaşayış yerləridir, o cümlədən mühüm rəqəmlərdir və onlar bu gün həyat mübarizəsi aparırlar. BMT-nin Məskunlaşma Proqramı Assambleyasının prezidenti kimi mən qeyd edirəm ki, nazirlərin dünən keçirilən görüşündə qeyd olundu ki, Nyu-Yorkda Yeni Şəhərsalma Gündəliyinin orta səviyyədə nəzərdən keçirilməsi üçün yüksək səviyyəli qeyri-rəsmi görüşə hazırlaşır və onlar da eyni istiqamətdə addımlayaraq oxşar çətinliklərlə üzləşirlər. Bu, bizim ümumi məqsədimizdir və biz ona nail olmalıyıq.

Mən burada sizə söyləməliyəm ki, biz bu mübarizədə tək deyilik. Gəlin, öz söylərimizi iki dəfə artıraraq ki, Yeni Şəhərsalma Gündəliyinə və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq üçün yerli səviyyədə işlər görək. Bildiyiniz kimi, bizim Assambleyamız hamı üçün adekvat iş yerlərinin yaradılması baxımından hökumətlərarası işçi qrupunu yaratmışdır. Bu, tarixi bir platformadır ki, çoxtərəfli əməkdaşlıq baş tutsun və qlobal siyasət ilə yerli səviyyədə görülən işlər arasında körpü salınsın.

Zati-aliləri, mən burada Assambleyanın prezidenti kimi qarşınızda çıxış edərək bildirmək istəyirəm ki, şəxsən mənim ölkəmin – Malayziyanın da bu sahədə təcürbəsi var. Malayziyanın getdiyi yol bu gün Yeni Şəhərsalma Gündəliyinə uyğundur və Malayziyanın "Madani" planına tam uyğun gəlir. Biz məhz 1,1 milyon əlçatan evin yaradılmasına, 77 faiz evə sahib olma dərəcəsinə nail olmuşuq. 115 milyon ağac əkərək yaşıllıq hədəflərinə nail olmuşuq və yerli hakimiyyət orqanları könüllü şəkildə yerli səviyyədə 60 faizdən çox tədbirlər görmüşdür.

Bu da Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə doğru həyata keçirdiyimiz siyasətin müsbət təsirini göstərir.

Zati-aliləri, bu gün mən xüsusi vurğulayıram ki, əgər biz şəhərlərin xəritəsinə baxsaq, ona sırf elə yol və zonalardan ibarət ərazi kimi baxmalı deyilik. Biz burada simaları görürük. Əgər biz görürüksə ki, gənc sahibkar xarabalıqda öz biznesinə başlamaq istəyirsə, dənizin çəkilməsi nəticəsində sahilyanı yerlərdə ailələr risklərlə üzləşirsə, onda hamımız bu öhdəliyi öz üzərimizə götürməli, insanlar üçün doğru şəhərsalmanı həyata keçirməliyik və məhz illik 5,4 trilyon dollar maliyyə boşluğu üzə çıxır. Mən növbəti il Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidentinə bu mandatımı verdiyim zaman sizi dəvət edirəm ki, biz tədbirlər planının həyata keçirilməsinə başlayaq. Bu, iddialı və çox hərtərəfli bir proqram olacaqdır.

Zati-aliləri, hörmətli hökumət başçıları, Azərbaycan ev sahibi olaraq anlayır ki, evin olması əsl dəyərdir və bu, çox mühüm bir məfhumdur. Burada gözəl bir kəlam var: "Hər kəsin öz evi öz qibləsidir". Əsrlər boyu belə olubdur. Özünü evdə hiss etmək – bu, olduqca vacibdir. Bir halda ki, dünya qeyri-sabit vəziyyətlə üzləşir və görürük ki, təsisatlar öz səlahiyyətlərini yerinə yetirmir, yetirə bilmir, texnologiyalar bizim cəmiyyətimizi dəyişir – bu anlarda yadda saxlayın ki, gələcək onu proqnozlaşdırana yox, onu quranlara, onu inşa edənlərə məxsusdur və bizim vəzifəmiz gələcək şəhərsalmanın memarlarına kömək etməkdir.

Azərbaycanın daha bir gözəl kəlamı var və bu, bizim işimizə aiddir: "Dama-dama göl olar, axa-axa sel olar". Bir daha gəlin, Azərbaycanın bu müdrik kəlamını özümüz üçün təlimat kimi götürək. Bir halda ki, hər hansı bir siyasət müzakirə oluna bilər, hər hansı bir tərəfdaşlıq formalaşa bilər və hər hansı bir öhdəlik Bakıda formalaşa bilər, bu, ümid çırağıdır. Gəlin, birgə olaraq tədbirləri formalaşdıraq və o, bizi gələcəyə doğru aparacaq, heç kəs və heç bir yer diqqətdən kənarda qalmayacaq.

Mən sizin hamınıza çox məhsuldar və səmərəli forum arzu edirəm. Çox sağ olun.

BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN-Habitat) icraçı direktoru Anaklaudia Rossbax çıxış edərək dedi:

– Zati-aliləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev.

Zati-aliləri, BMT-nin Məskunlaşma Proqramı Assambleyasının prezidenti Nqa Kor Minq.

Zati-aliləri, hörmətli nazirlər, öz dövlətlərinin və yerli hakimiyyət orqanlarının hörmətli nümayəndələri.

Hörmətli həmkarlar və qonaqlar.

Bütün protokol qaydalarına riayət edirəm. Mən əvvəlcə səmimi-qəlbdən öz fikrimi ifadə edirəm ki, Bakıda çox gözəl bir hava şəraiti yaranıb və biz bundan çox məmnunuq.

Zati-aliləri, biz gələcəyin nə gətirəcəyini bilməyə bilərik, lakin insanların bu gün qarşılaşdığı reallıqları yaxşı

bilirlik – iqlim böhranı, məcburi köçkünlük, münaqişələr və dağıntılar. Bu çətinliklər fonunda 1 milyarddan çox insan hələ də qeyri-sabit şəraitdə yaşayır – suya, kanalizasiyaya, elektrik enerjisinə, layiqli işə və təhsilə etibarlı çıxışı olmadan, xəstəliklərin yayıldığı və ən çox uşaqların sağlamlıq baxımından əziyyət çəkdiyi əlverişsiz mühitdədir. Bu, insanların böyük əksəriyyətinin yaxın gələcəkdə şəhərlərdə yaşayacağı bir dünyadır. Elə şəhərlər ki, burada bir çox gənclər, yaşlı insanlar, miqrantlar və yeni gələn şəxslər yaşamağa maddi imkan tapa bilməyəcəklər. Elə şəhərlər ki, burada daha çox insan məcbur olub küçələrə və qeyri-rəsmi yaşayış məntəqələrinə çıxacaq. Getdikcə daha çox olanlar və olmayanlar arasında bölünən şəhərlər üzə çıxacaq.

Zəti-aliləri, hörmətli həmkarlar. Dünyanın müxtəlif icmalarından və yüksək səviyyəli liderlərindən ibarət on minlərlə insanın burada – Bakıda bir araya gəlməsi təsadüfi deyil. Məqsədimiz bir mühüm suala cavab tapmaqdır: qeyri-müəyyənlik, qeyri-sabitlik və dağıntılar dövründə hər kəs üçün adekvat mənzili necə təmin etmək olar?

Son günlər Azərbaycanın bəzi bölgələrinə təsir edən güclü yağış və tufanlara baxmayaraq, – Zəti-aliləri də bunu xatırlatdı, – biz burada, Bakıda dözümlülük, – biz bunu şəhərə aid edirik, – qətiyyət və ortaq məqsəd hissi ilə bir araya gəlmişik. Bu, reallıqdır, bu gün bir çox şəhərlərdə görünür.

Biz burada komanda halında işi, sürətli reaksiyanı görürük və bizim hamımızı bu gözəl bir məkana topladığınıza görə sizə təşəkkürümüzü bildiririk. Maraqlı səviyyəsi və iştirak burada müstəsna. Bu xarakterli heç bir forum indiyədək bu qədər geniş və müxtəlif qlobal auditoriyanı bir araya gətirməmişdir. Bu isə mənzil və dayanıqlı şəhər inkişafının ortaq gələcəyimizin mərkəzində dayanmasını bizə daha da yaxşı şəkildə göstərir və beləliklə, gəlin, özümüza xatırladaq ki, biz birlikdə bu yola sıfırdan başlamırıq.

Bütün regionlarda mənzil məsələsi iqtisadi artım, sosial inklüzivlik və iqlim dayanıqlılığı ilə əlaqəli əsas siyasət prioritetinə çevrilir. Afrika boyunca hökumətlər əlçatan mənzil layihələrini, qeyri-rəsmi yaşayış məntəqələrinin yenilənməsini və infrastruktur investisiyalarını inkişaf etdirirlər. Asiya və Sakit okean regionunda bir sıra ölkələr şəhərin yenilənməsi, əlçatanlıq və genişmiqyaslı mənzil tikintisi proqramlarını həyata keçirir. Latin Amerikasında sosial proqramlar var, Yaxın Şərqdə mənzil siyasəti getdikcə daha çox iqtisadi şaxələndirmə və demoqrafik dəyişikliklərlə əlaqələndirilir. Avropada və Şimali Amerikada isə hökumətlər artan şəhər təzyiqlərinə cavab olaraq əlçatan mənzil siyasəti həyata keçirirlər.

Dostlar, dünya diqqətini mənzil məsələsinə yönəltdiyi bir vaxtda artıq paylaşdığımız ortaq prinsipləri və baxışları da özümüza xatırladıq. Biz qəbul edirik ki, mənzil böhranı həm də bərabərlik, dayanıqlılıq və insan hüquqları böhranıdır. Şəhərlərimizin gələcəyi istisna üzərində deyil,

inklüzivlik üzərində qurulacaqdır. Mənzil sistemləri uğursuz olduqda şəhərlər inkişaf edə bilməz. Biz bilirlik ki, insanlar evlərini itirdikdə onlar, sadəcə, divarları və damı deyil, təhlükəsizliyini, dolanışıq imkanlarını və aidiyyət hisslərini də itirirlər. Mənzil hüququnun iqlim dəyişikliyi səbəbindən getdikcə daha çox təhdid altında olduğunu qəbul edərək biz, həmçinin ortaq bir fikri paylaşırıq: iqlim fəaliyyəti və mənzil siyasəti artıq ayrı-ayrı müzakirələr mövzusu ola bilməz. Bərpa mənzildən başlayır, dayanıqlılıq elə evin özündən başlayır. Bu gün tikdiyimiz evlər sabahın iqlim reallıqlarına davam gətirməlidir. Buna görə də biz inanırıq ki, mənzil siyasətdən kənarda deyil, qlobal fəaliyyətin mərkəzində yer almalıdır.

Mənzilin iqtisadi və maliyyə aspektlərini araşdırarkən biz birlikdə qəbul edirik ki, mənzil yalnız sosial zərurət deyil, həm də güclü iqtisadi mühərrikdir. Mənzilin sosial və iqtisadi potensialını reallaşdırmaq üçün möhtəkirliyə deyil, evləri maliyyələşdirən maliyyə sistemlərinə ehtiyac var.

Yeni Şəhərsalma Gündəliyinin aralıq icmalı həm bugünkü şəhər problemlərinin aktuallığını, həm də Kitoda verilmiş öhdəliklərin davamlı əhəmiyyətini təsdiqləməlidir. WUF13 praktiki fəaliyyət, tərəfdaşlıq və investisiyalar vasitəsilə icranı sürətləndirmək üçün bir fürsətdir. Artıq diqqəti həll yollarına yönəltməyin vaxtıdır. Hamı üçün adekvat mənzilə nail olmağın yolları hansılardır? Biz harada səhv etmişik və irəliləyişə nail olmaq üçün nəyin fərqi nəzərə almalıyıq? BMT-nin Məskunlaşma Proqramı qlobal mənzil böhranının həllinə malikdirmi? Qeyri-adekvat mənzil şəraitində yaşayan təxminən 3 milyard insan üçün bütün cavablarımız varmı? Gecəqondularda və qeyri-rəsmi yaşayış məntəqələrində yaşayan 1 milyarddan çox insan üçün nə edə bilərik? Yaxud evsiz vəziyyətdə olan təxminən 300 milyon insan üçün nə edə bilərik? Mən bunu iddia etməyəcəyəm, lakin bunu əlavə etməyə icazə verin. Burada məhz kollektiv səylər onu göstərir. Biz əlbəttə ki, burada bir araya gəlməyimizin vaxtını, xərcini əlavə etməyə cəsarət ediriksə, iqlimə təsiri əsla yüngül qiymətləndirməməliyik. Biz bir-birimizi dinləməli, təcrübəni bölüşməli və addımlar atmalıyıq. Bakı bu ilin iyul ayında keçiriləcək Baş Assambleyanın yüksək səviyyəli toplantısına aydın bir mesaj göndərmişdir. Biz mənzil böhranını sadəcə tanımaqdan çıxaraq, Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə konkret siyasətlər və investisiyalar yatırmalıyıq. Ümid edirəm ki, biz Bakıdan bu inamla ayrılacağıq: bugünkü qlobal çağırışlara baxmayaraq, adekvat mənzil hər kəs üçün istisnasız olaraq əlçatan ola bilər.

Sonda Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasına ev sahibliyi etdiyinə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm.

İndi isə mən məmnuniyyətlə sessiyanı rəsmi olaraq açıq elan edirəm. Sağ olun.

Bununla da rəsmi açılış mərasimi başa çatdı.

İlham Əliyev Çin Dövlət Şurasının Baş nazirinin müavini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 18-də Çin Xalq Respublikası Dövlət Şurasının Baş nazirinin müavini Can Quoçini qəbul edib.

Qonaq, ilk növbədə, Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin salamlarını Azərbaycan Prezidentinə çatdırdı. O qeyd etdi ki, Si Cinpin Prezident İlham Əliyevi Çinin dostu kimi dəyərləndirir.

Dövlətimizin başçısı salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Si Cinpinə çatdırmağı xahiş etdi. Prezident İlham Əliyev dedi ki, Çin Xalq Respublikasının Sədrinin onu Çinin daimi dostu adlandırmasını yüksək qiymətləndirir.

Can Quoçin BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasında qlobal urbanizasiya gündəliyi ilə bağlı aktual mövzuların müzakirə edildiyini bildirdi, tədbirdə iştirak etməkdən şərəf hissi duyduğunu dedi və ölkəsində bu foruma mühüm əhəmiyyət verildiyini vurğuladı. O, ölkəmizin belə bir mötəbər tədbirə ev sahibliyi etməsi münasibətilə Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdı. Qonaq, həmçinin forumun açılış mərasimində Azərbaycan Prezidentinin çıxışının çox məzmunlu olduğunu dedi.

Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə minnətdarlığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Çinin bu tədbirdə yüksək-səviyyəli nümayəndə heyəti ilə təmsil olunmasını Azərbaycana hörmət və dostluq əlaməti kimi qiymətləndirdi.

Azərbaycan-Çin əlaqələrində sürətli artımı məmnunluqla qeyd edən qonaq dövlət başçılarının görüşlərini xatırladı, münasibətlərimizin hərtərəfli strateji

tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatdığını dedi.

O, Çinin Tayvan regionu ilə əlaqədar Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyinə görə təşəkkürünü bildirdi. Çinin də Azərbaycanın müstəqilliyini, suverenliyini, ərazi bütövlüyünü daim dəstəklədiyini vurğuladı.

Can Quoçin qeyd etdi ki, Çin Azərbaycanın xalqın maraqları əsasında seçdiyi inkişaf yolunu dəstəkləyir.

Prezident İlham Əliyev Çinə dövlət səfərini məmnunluqla xatırladı və göstərilmiş qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirdi. Dövlətimizin başçısı bu səfər zamanı imzalanmış hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq sənədinin önəmini qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın vaxtilə separatizmdən əziyyət çəkən ölkə kimi separatizmin bütün forma və təzahürlərini pislədiyini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, ölkəmiz Çinin Tayvan regionunda keçirilmiş qanunsuz seçkiləri nəinki tanımayıb, hətta onun pislənməsi bəyanatı ilə çıxış edən yeganə dövlətlərdən biri olub. Prezident İlham Əliyev bu xüsusda vurğuladı ki, Azərbaycan “vahid Çin” siyasətini daim dəstəkləyir.

Söhbət zamanı müxtəlif sahələri əhatə edən Azərbaycan-Çin münasibətlərinin uğurlu inkişafı vurğulandı.

Yeni Azərbaycan Partiyası və Çin Kommunist Partiyası arasında əlaqələr qeyd olundu, ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurla əməkdaşlıq etdiyi vurğulandı. Azərbaycanla Çin arasında iqtisadi-ticarəti əlaqələrin genişlənməsindən məmnunluq ifadə olundu, siyasi, iqtisadi, tranzit, nəqliyyat, yükdaşıma, hərbi-texniki tərəfdaşlıq və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

İlham Əliyev Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevlə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 18-də Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ilə görüşüb.

Dövlətimizin başçısı Şavkat Mirziyoyevə Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasında iştirak etdiyinə görə minnətdarlığını bildirdi və qeyd etdi ki, Özbəkistan Prezidentinin burada olması dövlətlərimiz və xalqlarımız arasında qardaşlıq və dostluq əlaqələrinin göstəricisidir.

Şavkat Mirziyoyevlə görüşlərini xatırladan Prezident İlham Əliyev bu görüşlər əsnasında müzakirə olunmuş layihələrin həyata keçirildiyini dedi.

Dövlətimizin başçısı Bakıda Özbəkistan parkının inşasını da qeyd etdi.

Dost və qardaş Azərbaycanda olmaqdan məmnunluğunu bildirən Şavkat Mirziyoyev BMT-nin

Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının Bakıda keçirilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etdi, bu tədbirin şəhərsalma mövzusunda həsr olunan mühüm qlobal məsələlərin müzakirəsinə imkan yaratdığını vurğuladı və dəvətə görə təşəkkür etdi.

Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə minnətdarlığını bildirdi.

Ölkəmizə hər səfərində inkişafın şahidi olduğu deyən Özbəkistan Prezidenti Azərbaycanın Qarabağda yeni şəhərlər və kəndlər saldıqını məmnunluqla vurğuladı və bunu Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılmış uğurlar kimi qiymətləndirdi.

Şavkat Mirziyoyev dedi ki, dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə ölkəmizin qazandığı uğurlar, Vətən müharibəsində qazanılan Qələbə Prezident İlham Əliyevin söylərinin və Vətənə, xalqa sevgisinin nəticəsidir.

Xoş sözlərə görə təşəkkür edən dövlətimizin başçısı Qarabağın bərpaşında Özbəkistan Prezidentinin göstərdiyi dəstəyi qeyd etdi. Bu xüsusda vurğulandı ki, Füzulidə Özbəkistan tərəfindən inşa olunan Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəb Qarabağın bərpaş prosesində ilk hədiyyə olub. Prezident İlham Əliyev bunu qardaşlığın, dəstəyin və həmrəyliyin təcəssümü kimi qiymətləndirdi.

Söhbət zamanı Azərbaycan Prezidentinin Özbəkistana, Özbəkistan Prezidentinin isə ölkəmizə səfərləri, həmçinin görüşləri məmnunluqla xatırlandı.

Dövlət başçılarının verdikləri tapşırıqlara uyğun olaraq iki ölkə arasında həyata keçirilən iqtisadi layihələr bir daha nəzərdən keçirildi, onların icrasından məmnunluqla ifadə olundu. Bu xüsusda energetika, mədən sənayesi, kənd təsərrüfatı, maşınqayırma sənayesi, əczaçılıq və digər sahələrdə olan layihələrə toxunuldu.

Ölkələrimiz arasında əlaqələrin strateji müttəfiqlik xarakteri daşdığı vurğulanaraq, bütün sahələrdə əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyi məmnunluqla qeyd olundu.

İlham Əliyev “Euronews” televiziyasına müsahibə verib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 18-də “Euronews” televiziyasına müsahibə verib.

Müxbir: Cənab Prezident, hər zaman olduğu kimi Sizi yenidən görməyə çox şadiq. 182 ölkədən 40 mindən çox iştirakçı. Bu, COP29-dan sonra Azərbaycanda keçirilən ikinci ən böyük tədbirdir. WUF13-ə ev sahibliyi etmək Azərbaycanın dayanıqlı şəhərsalmanın gələcəyinin formalaşdırılmasında beynəlxalq roluna hansı töhfəni verir?

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə, WUF13-ə ev sahibliyi etmək bizim üçün böyük şərəfdir. Burada 182 ölkə təmsil olunur. Bu isə Azərbaycana göstərilən hörmətin bariz nümunəsidir. Bildiyimə görə, iştirakçıların sayı rekord həddə çatıb. Bu da həm mövzunun nə qədər mühüm olduğunu, həm də ev sahibi ölkənin geniş beynəlxalq əlaqələrə malik olduğunu nümayiş etdirir.

Təbii ki, bu forum bizim üçün indiyədək görülən işlər, gələcək planlarımız barədə auditoriyaya və beynəlxalq ictimaiyyətə məlumat vermək, eyni zamanda, tərəfdaşlarımızın təcrübəsindən yararlanmaq baxımından da bir fürsətdir. Çünki iştirak səviyyəsi, dövlət və hökumət başçıların sayı göstərir ki, bu

gün şəhərsalma məsələləri bir çox dünya liderlərinin diqqət yetirdiyi mövzulardan biridir. Mən çıxışmda da qeyd etdiyim kimi, tarixi və memarlıq irsinin qorunması ilə şəhərlərin müasirləşdirilməsi bir-biri ilə uzlaşmalıdır.

Müxbir: Aydındır ki, Azərbaycan Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda “ağıllı şəhər” və yaşıl enerji layihələrini təqdim edib. Bunlar münaqişədənsonrakı dövrdə yenidən qurulan ərazilərdir. Sizcə, bu layihələr global şəhər innovasiyalarına necə töhfə verə bilər? Başqalarının təcrübəsindən faydalanmaqdan danışdınız, bəs, onlar sizdən nə öyrənə bilər?

Prezident İlham Əliyev: Düşünürəm ki, biz bu gündəlik şəhər və kəndlərin sıfırdan qurulması ilə bağlı misilsiz təcrübə formalaşdırmışıq. Təəssüf ki, işğal altında olmuş ərazilərin genişmiqyaslı dağıntılara məruz qalması bizi buna vadar etdi. Mərhələli yanaşma, bəzi hallarda isə paralel inkişaf nəticəsində beş ilə artıq 85 min insanın doğma torpaqlarına qayıdışını təmin etmişik.

İlk növbədə, elektrik enerjisi məsələsi həll olundu. Bu gündəlik 307 meqavatlıq hidroenerji gücü istifadəyə verilib, hazırda 340 meqavat gücündə Günəş enerjisi layihələri isə inşa edilir. Bu həcm yalnız Qarabağ və Şərqi Zəngəzur üçün deyil, daha geniş

ərazilər üçün də kifayət edəcək. Bununla yanaşı, elektrik şəbəkəsinin ölkənin ümumi enerji sistemi ilə integrasiyası təmin olunub. Ümumi uzunluğu 75 kilometr olan tunellərin 70 kilometri artıq istifadəyə verilib, 500 körpüdən 435-i artıq tikilib.

Dəmir yolları, məktəblər, xəstəxanalar – bütün bu işlər paralel şəkildə həyata keçirilir. Yenidənqurmanın ilk illərində əsas sərmayəni infrastrukturun yaradılmasına yatırmışdıq. Hazırda isə əsas sərmayələrimiz yaşayış sahələrinin tikintisinə yönəldilib – şəhərlərin Baş planları, “Ağıllı şəhər” və “Ağıllı kənd” konsepsiyaları üzrə layihələr həyata keçirilir. Hər bir kənd üzrə planlar icra edilir. Beləliklə, hesab edirəm ki, bizim təcrübəmiz bənzər problemlərlə üzləşmiş ölkələrə yenidənqurma üçün bir nümunə ola bilər.

Müxbir: Yəni dünyanın digər ölkələri üçün bir model rolunu oynaya bilər ki, bu da gözəl haldır. Azərbaycan bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfə verən ölkələrdən birinə çevrilib. Avropa enerji mənbələrini şaxələndirdiyi bir dövrdə Azərbaycanın rolunun necə inkişaf edəcəyini görürsünüz?

Prezident İlham Əliyev: Biz Avropa ilə enerji sahəsində əməkdaşlığa müəyyən müddət əvvəl başlamışıq. Xüsusilə 2020-ci ildən sonra – Cənub Qaz Dəhlizinin istifadəyə verilməsi ilə bu proses daha da sürətlənib. Hazırda həmin dəhliz vasitəsilə 16 ölkəyə təbii qaz ixrac olunur. Boru kəmərləri vasitəsilə qaz tədarük etdiyimiz ölkələrin sayına görə biz dünyada birinci yerdəyik. Bu rəqəm artmaqdadır. Avropa İttifaqının 10 üzv dövləti bizim müştərimizdir. Ümumilikdə isə 12 Avropa ölkəsi Azərbaycandan qaz alır. Ölkələrin sayı artır. Bizimlə əməkdaşlığa başlamaq istəyən ölkələrin müraciətlərinin sayı da artmaqdadır.

Xoşbəxtlikdən biz boru kəməri infrastrukturunu və hasilat sahəsində ev tapşırığımızı vaxtında həyata keçirmişik. Hazırda istehsal səviyyəsi artmaqdadır. Tezliklə, yəqin ki, gələn ayın əvvəlində yeni yataqdan qaz hasilatına başlanılması ilə bağlı məlumat verəcəyik. Burada qarşılıqlı faydaya əsaslanan əməkdaşlıq mövcuddur. Bizim premium bazara ehtiyacımız var, o da Avropadır. Avropanın isə Azərbaycan kimi alternativ təchizat mənbəyinə ehtiyacı var. Beləliklə, biz səylərimizi birləşdirdik və Avropa Komissiyası ilə çox səmərəli əməkdaşlıq qurduq.

Müxbir: Təşəkkür edirəm. Siz həm regionda, həm onun hüdudlarından kənarda diplomatiya və

sabitliyin fəal tərəfdarlarından olmusunuz. Hazırda Hörmüz böhranı regional və qlobal iqtisadiyyata təsir göstərir. Azərbaycan bu vəziyyətə necə yanaşır və bunun öhdəsindən necə gəlir?

Prezident İlham Əliyev: Təchizat zənciri baxımından bu böhran bizə ciddi təsir göstərmir. Çünki enerji təchizatı və marşrutların şaxələndirilməsi siyasəti bizim üçün bu günün məsələsi deyil. Bu siyasət uzun illərdir həyata keçirilir və tərəfdaşlarımız, eləcə də qonşu ölkələrlə birlikdə neft, qaz, elektrik enerjisi və nəqliyyat bağlılığı üzrə şaxələndirilmiş təchizat sistemi formalaşdırmağa nail olmuşuq.

Əlbəttə, Yaxın Şərqdə baş verən hadisələr müəyyən dərəcədə hər kəsə təsir edir. Bəziləri yüksək neft qiymətlərinin faydalı ola biləcəyini düşünə bilər. Bəli, elədir. Ancaq eyni zamanda, neft ehtiyatları ilə zəngin olan ölkələrin bir çoxu öz vəsaitlərini istiqrazlara yatırır, bir çoxu isə səhm bazarlarına investisiya edir. Belə qeyri-sabitlik baş verdiyi vaxt fond bazarları aşağı düşür. Nəticədə biz yüksək neft qiymətlərindən müəyyən gəlir əldə etsək də, bazarlarda investisiyalarımızda itki baş verir. Beləliklə, bu, hər kəsə təsir edir.

Lakin öz enerji layihələrimiz baxımından biz təhlükəsiz mövqedəyik. Siz də qeyd etdiyiniz kimi, biz daim diplomatiyanın tərəfdarıyıq. Diplomatiya olmadan biz öz ehtiyatlarımızı bazarlara çıxara bilməzdik. Çünki bunun üçün digər ölkələrin ərazisindən keçmək, qonşularla və qonşuların qonşuları ilə yaxşı münasibətlər qurmaq, çoxtərəfli əməkdaşlıq formatı formalaşdırmaq, istehsalçılar, tranzit ölkələr və istehlakçılar arasında qarşılıqlı uduşlu vəziyyət yaratmaq lazım idi ki, hər kəs qaydalara əməl etsin və gəlir qazansın.

Bu baxımdan düşünürəm ki, Azərbaycanın təcrübəsi faydalı ola bilər. Böhran həll olunduqdan sonra, – bu, tez və ya gec baş verəcək, – yəqin ki, yeni bir vəziyyət yaranacaq. Bir çox ölkələr enerji siyasətlərini və enerji ehtiyatlarının çatdırılması yollarını yenidən nəzərdən keçirəcəklər. Çox güman ki, Azərbaycanın coğrafiyası və mövcud resursları bu gün olduğundan daha çox tələb olunacaq.

Müxbir: Cənab Prezident, Sizinlə söhbət etmək həmişə böyük məmnuniyyətdir.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkür edirəm. Sizi yenidən Azərbaycanda görməkdən məmnunam.

Müxbir: Geri qayıtmaq həmişə çox xoşdur. Müsahibəyə görə təşəkkür edirəm.

İlham Əliyev BMT Baş katibinin müavinini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 21-də BMT Baş katibinin müavini Amina Mohammedi qəbul edib.

Dövlətimizin başçısı Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının keçirilməsi ilə bağlı göstərdiyi dəstəyə görə BMT rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirdi, tədbirin uğurlu olması üçün Azərbaycan Hökumətinin və BMT-nin Məskunlaşma Proqramının bir komanda kimi fəaliyyət göstərdiyini dedi.

WUF13-ün COP29-dan sonra iştirakçı sayına görə ölkəmizdə keçirilən ikinci mühüm global tədbir olduğunu diqqətə çatdıran Prezident İlham Əliyev COP29 kimi Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasının da uğurla təşkil edildiyini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın BMT-nin Məskunlaşma Proqramı ilə səmərəli əməkdaşlıq həyata keçirdiyini deyərək, ölkəmizin gələcəkdə də bu Proqramla tərəfdaşlığını davam etdirəcəyini və Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun digər sessiyalarının işində də fəal olacağını bildirdi.

Amina Mohammed BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Salamlara görə minnətdarlığını bildirən Prezident İlham Əliyev onun da salamlarını Antonio Quterreşə çatdırmağı xahiş etdi.

WUF13-ün uğurla keçdiyini deyən Amina Mohammed bununla bağlı dövlətimizin başçısını təbrik

etdi. O, bu tədbirdə dünyanın müxtəlif ölkələrindən çox sayda yüksək səviyyəli qonağın iştirak etməsinin dərin təəssürat hissi yaratdığını bildirdi.

Amina Mohammed Bakıda müasir şəhərsalma qaydaları tətbiq olunmaqla tarixi irslə müasirliyin vəhdətinin təmin edildiyini məmnunluqla vurğuladı və bildirdi ki, bu, paytaxtımıza xüsusi gözəllik verir.

Görüşdə Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərdə postmünaqişə şəraitində həyata keçirdiyi bərpa və quruculuq işlərinin postmünaqişə vəziyyətindəki regionlar üçün bir nümunə olduğu bildirildi və bu xüsusda ölkəmizin təcrübəsinin BMT çərçivəsində digər ölkələrlə bölüşməsinin faydalı olacağı vurğulandı.

Azərbaycanın "ASAN xidmət" modelinin BMT-nin dövlət xidmətləri mükafatına, həmçinin BMT-nin rəqəmsal idarəetmənin tətbiqi ilə dövlət xidmətlərinin inkişafı sahəsində xüsusi mükafatına layiq görüldüyü xatırlandı, "ASAN xidmət" in uğurlu təcrübə kimi Afrika və Asiyanın müxtəlif ölkələrində tətbiq olunduğu qeyd edildi.

Söhbət zamanı Azərbaycanla BMT arasında uzun illərdir uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi və ölkəmizin bu təşkilatın fəal üzvü olduğu, onun proqram və tədbirlərinin icrasına mühüm töhfələr verdiyi vurğulandı. İndiyədək BMT-nin müxtəlif mövzulara aid beynəlxalq tədbirlərinin Azərbaycanda yüksək səviyyədə təşkil olunması məmnunluqla xatırlandı.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Dövlət qulluqçularının təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram: Dövlət qulluğunda səmərəli fəaliyyətinə görə aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

“Tərəqqi” medalı ilə

Abdullayev Həbib Fərhad oğlu
Ağakərimov Akif Ağakərim oğlu
Ağayeva Aynurə Ərəstun qızı
Allahverdiyeva Rəvanə Çingiz qızı
Bəylərova Təranə Yunus qızı
Cabbarov Vilayət Hidayət oğlu
Əhmədova Azadə Hüseyn qızı
Ələsgərov Asəf Musa oğlu
Əliyev Baxşeyiş Əli oğlu
Əliyeva Ellada İdris qızı
Əmirbəyov Fərhad Fikrət oğlu
Əsgərova Gülnarə Mərdan qızı
Fərzəliyev Azər Şamil oğlu
Hacıyeva Nigar Akif qızı
Haxiyev Üfəq Gülağa oğlu
Həbibbəyli Ərəstü İsa oğlu
Həsənova Lalə Eyvaz qızı
Qədimli Elxan Mürvət oğlu
Qənbərov Yusif Bəybala oğlu
Quliyev Ruslan Namiq oğlu
Quliyev Üzeyir Çərkəz oğlu
Mahmudov Rüstəm Bəhrüz oğlu
Məhərrəmov İsmayıl Əsgər oğlu
Məmmədov Anar Rəhim oğlu
Məmmədov Azər Xəlil oğlu
Mikayilli Həbib Rasim oğlu
Musayev Cavid Xəlil oğlu
Nəbiyev Cahangir Şükür oğlu
Rəhimov Niyazi Süleyman oğlu
Rüstəmli Ruslan Rüstəm oğlu
Şıxəliyev Ceyhun Yavər oğlu
Tağıyev Mehman Nəriman oğlu

“Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə” medalı ilə

Abasova Sonaxanım Həcibala qızı
Abbasov Şöləddin Ziyad oğlu

Abbasov Tural Nadir oğlu
Abbasov Yaqub Aman oğlu
Abdullayev İsrəfil Qasım oğlu
Abdullayev Mehman İsrayıl oğlu
Abdullayev Rövşən Aslan oğlu
Abdullayeva Ülvyyə Bazim qızı
Abdullazadə Fəxrintac Səbuhi qızı
Abdullazadə Xəliq Nəriman oğlu
Adigözəlov Akif Ələvsət oğlu
Adigözəlov Şaiq Əli oğlu
Ağayeva Zöhrə Gəray qızı
Alışov Nəsim Bəhlul oğlu
Allahverdiyeva Nairə Əvəz qızı
Almazova Xatirə Əbil qızı
Aslanov Ramiz Rasim oğlu
Aslanov Şahin Müzahim oğlu
Babayeva Raifə Şamil qızı
Bayramov Elşən Arif oğlu
Bayramov İqbal Musa oğlu
Bayramova Gülşən Nəriman qızı
Bəşirov Elşad Tofiq oğlu
Budaqova Sənəm Nəsim qızı
Cabbarlı Rəqina Ruslan qızı
Cabbarlı Vüsal Daxil oğlu
Cavadov Ruslan Teyyub oğlu
Cavadova Gülnaz Təyyar qızı
Cavadzadə Cavid Bəylər oğlu
Dadaşova Xırdaxanım Rəcəb qızı
Dəmirova Xeyransa Alim qızı
Eyyubov Abuzər Veyis oğlu
Əhmədov Fariz Şöhrət oğlu
Əhmədova Həlilə İntiqam qızı
Əhməd-zadə Fərəh Aqil qızı
Əkbərova Rübabə Məmməd
Bağır qızı
Əliyev Aqşin Qabil oğlu
Əliyev Altun Asəf oğlu
Əliyev Anar Telman oğlu
Əliyev Elşad Nizami oğlu
Əliyev Həsən Vahid oğlu
Əliyev İbrahim Müseyib oğlu
Əliyev Mikayıl Rafiq oğlu

Əliyev Şövqi İsfəndiyar oğlu
Əliyeva Leyla Məzahir qızı
Əliyeva Pərvanə Qorxmaz qızı
Əliyeva Səlbə Cavanşir qızı
Əliyeva Validə Avtandil qızı
Əliyeva Zəminə Ədil qızı
Əli-zadə Mir Kamal Qabil oğlu
Əmirbəyova Raidə Eldar qızı
Əmrəhov Rəqif Mustafa oğlu
Əmrəliyev Vüqar Şahlar oğlu
Əsədli Nərmənə Ehsan qızı
Əsgəralizadə Vəsilə Azər qızı
Əsgərov Tural Behbud oğlu
Əzizov Yalçın Saleh oğlu
Fərəcov Aqşin Rafiq oğlu
Fətullayev Əziz Əli oğlu
Hacıyev Ruslan Tofiq oğlu
Hacıyeva Gülnar Cəfərağa qızı
Hacıyeva Məziyyə Rafiq qızı
Hacıyeva Rifaət Fikri qızı
Hacızadə Talib Arif oğlu
Həsənov Fəxrə Akif oğlu
Həsənova Afaq Hümmət qızı
Həsənova Fidan Fuad qızı
Həsənova Kəmalə Zal qızı
Həsənova Sevdə Səlim qızı
Hüseynov Anar Eldar oğlu
Hüseynov Elnar Vaqif oğlu
Hüseynov Elnur Nadir oğlu
Hüseynov Ənvər Fuad oğlu
Hüseynov Fərid Elman oğlu
Hüseynov İdris Ağaxan oğlu
Hüseynov Ramil Vəkil oğlu
Hüseynov Tofiq Nəriman oğlu
Hüseynov Turan Biləndər oğlu
Hüseynova Səidə Oqtay qızı
Hüseynova Vüsalə Cabbar qızı
Hüseynzadə Elmar Əli
Muxtar oğlu
Xəlilov Rauf Tofiq oğlu
Xəlilov Vüsal Mirzəcan oğlu

Xudaverdiyev Məhəmmədali
Bayram oğlu
Xudayev Ramin Əmrah oğlu
İbrahimli Vüsal Şəmil oğlu
İbrahimov Emin Dadaş oğlu
İbrahimova Hökümə Kamran qızı
İsgəndərov Ceyhun Əmirastan
oğlu
İskəndərov Elşad Eldar oğlu
İskəndərov Şahin Əvəz oğlu
İsmayılova Səadət Teyyub qızı
Kazimov Elşən Zahid oğlu
Kərimov Kərim Rafiq oğlu
Kərimov Orxan Rafiq oğlu
Kərimov Şahin Rafael oğlu
Qafarlı İradə Süleyman qızı
Qarayev Azər Mədəd oğlu
Qarayev Əmrah Niyazi oğlu
Qasımlı İlqar Bəkir oğlu
Qasimov Lətif Cəfər oğlu
Qasimov Murad Arif oğlu
Qəhrəmanov Cəsarət Qəhrəman
oğlu
Qəhrəmanov Qəhrəman Arif oğlu
Qənbərov Mürsəl Məhərrəm oğlu
Qəribov Şəmsi Allahverdi oğlu
Qocayev İlqar Sadiq oğlu
Quliyev Elşən Arif oğlu
Quliyev Etibar Abasqulu oğlu
Quliyeva Sevdə Sevindik qızı
Quluyev Elməddin Əlihüseyn oğlu
Qurbanlı Jalə Kamal qızı
Qurbanov Ceyhun Museyib oğlu
Qurbanova Kəmalə Misir qızı
Qurbanova Svetlana Qəməddin
qızı
Qurbanzadə Türkan Ədalət qızı
Qüdrətli Vəfa Kadil qızı
Mahmudov Müqəlib Bədəl oğlu
Mahmudov Səbuhi Şahin oğlu
Mehərrəliyev Elçin Ələvsət oğlu
Məhərrəmov Orxan Xalıqverdi
oğlu

Məhərrəmov Ruqiyyə Namiq qızı
Məlikov Mahir Zakir oğlu
Məmişov Kənan Həmzağa oğlu
Məmmədaliyev Elçin İsgəndər
oğlu
Məmmədli Fariz Tofiq oğlu
Məmmədov Azər Elman oğlu
Məmmədov Elvin Şaiq oğlu
Məmmədov Əzizağa Ağababa
oğlu
Məmmədov Kənan Arif oğlu
Məmmədov Namiq Xanoğlu oğlu
Məmmədov Sabir İbrahim oğlu
Məmmədov Vəli Ramazan oğlu
Məmmədova Fəridə Elçin qızı
Məmmədova Sevinc Məmməd
qızı
Məmmədova Şahanə Şahin qızı
Məmmədova Vüsalə Rafiq qızı
Məmtiyev Tofiq Rəhim oğlu
Mikayılova Gülər Sahib qızı
Mirzəyev Rasim Rafiq oğlu
Mirzəzadə Anar Fərhad oğlu
Mirzəzadə Ramil Xanış oğlu
Mövsümov Anar Ağabala oğlu
Muradova Təravət Məmməd qızı
Nağıyev Hicran Asif oğlu
Nəbiyev İlkin Məmmədzadə oğlu
Nəbiyev Qamət İsmayıl oğlu
Nəbizadə Nəbi Rafiq oğlu
Nərimanova Nuranə Fazil qızı
Nəsirov Hikmət Arif oğlu
Nəsirova Nərimin Natiq qızı
Niftəliyev Qüddəsər Sədiyar oğlu
Novruzov Cümşüd Musa oğlu
Orucova Arzu Məmməd qızı
Osmanov Müşfiq Məmməd oğlu
Ömərova Vəfa Kamal qızı
Paşayev Allahverdi Oktay oğlu
Paşayev Fəqil Teymur oğlu
Paşayev Sənay Oktay oğlu
Paşayeva Arifə Xanlar qızı
Pənahlı Rüşət Akif oğlu

Pənahov İlqar Əsgər oğlu
Rəhimov Ayaz Süleyman oğlu
Rəhimov Azər Binnət oğlu
Rüstəmli Samir Famil oğlu
Rüstəmov Kamal Elbrus oğlu
Rzayev Rauf Zeynal oğlu
Salmanova Maral Saday qızı
Sarıyeva Aynel Ələvsət qızı
Səfərəli Gülşən Rüşət qızı
Səlimbəyli Zeynəb İsa qızı
Səlimova Pərvin Ədalət qızı
Səlimova Reyhan Aslan qızı
Səmədova Turan Zakir qızı
Səttar-zadə Müşfiq Sahib oğlu
Sıraczadə Elvira Vaqif qızı
Soltanov Fərid Rafael oğlu
Sultanov Emil Telman oğlu
Sultanov Samir Əzim oğlu
Sultanov Səməd Samir oğlu
Süleymanov Abbas Qurban oğlu
Süleymanov Anar Zakir oğlu
Şamıyeva Roza Rafiq qızı
Şamilov İlkin Həmid oğlu
Şəfiyev Asif Nəriman oğlu
Şəfiyev Bahadır Ataməli oğlu
Şükürov Şirxan Bayram oğlu
Tağıyev Şahmar Camal oğlu
Tağızadə Anar Abil oğlu
Tairquliyeva-Nağıyeva Arzu
Ələmdar qızı
Teymurov Rasim İbrahim oğlu
Turabova Amalya Paşa qızı
Umudov Elvin Natiq oğlu
Vəliyev Barat İlandiyar oğlu
Vəliyev Fərid Əzizağa oğlu
Vəliyev Sənən Mahmud oğlu
Vəliyeva Nigar Ələddin qızı
Yusubov İsa Həsən oğlu
Yusupova Marina Əlimuradovna
Zeynalov Eldəniz Sabir oğlu
Zeynalov Rasim Aydın oğlu
Zeynalov Vəfadar Kamil oğlu
Zeynalova Nərimin Alim qızı.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 23 iyun 2026-cı il
Nº 1075

Baş prokuror Gürcüstan Vəkillər Kollegiyasının sədri İrakli Kandaşvilini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev 1 aprel 2026-cı il tarixdə ölkəmizdə səfərdə olan Gürcüstan Vəkillər Kollegiyasının sədri İrakli Kandaşvilini qəbul edib.

Görüşdə dövlət başçılarının birgə səyi və siyasi iradəsi sayəsində Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında dostluq münasibətlərinin dinamik inkişafı xüsusi vurğulanıb.

Qeyd edilib ki, iki ölkə arasında mövcud olan strateji tərəfdaşlığın yüksək səviyyəsi və dövlətlərarası dialoqun davamlı xarakteri siyasi, iqtisadi, nəqliyyat-logistika və humanitar sahələrdə əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi üçün möhkəm zəmin yaradır. Bu münasibətlər, həmçinin hər iki ölkənin hüquq sistemləri və praktiki hüquqşünasları arasındakı əlaqələrin möhkəmləndirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Baş prokuror Kamran Əliyev xarici tərəfdaşlarla əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin Baş Prokurorluq üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edərək ölkələrimizin hüquq mühafizə orqanları, eləcə də vəkillik və məhkəmə qurumlarının təmsilçilərinin qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin hüquq sistemlərinin inkişafı baxımından mühüm tövfi verməsini vurğulayıb.

Gürcüstan Vəkillər Kollegiyasının sədri İrakli Kandaşvili göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü ifadə edib, ölkələrimizin həm vəkillik qurumları, həm də hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu bildirib.

Görüşdə iştirak edən Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin sədri Anar Bağırov prokurorluq orqanları və vəkillər kollegiyaları arasında mövcud olan yüksək əməkdaşlıq əlaqələrinə toxunub, İrakli Kandaşvilinin Gürcüstan Vəkillər Kollegiyasının sədri kimi ilk rəsmi səfərinin Azərbaycanla edilməsinin yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edib.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər ətrafında, o cümlədən hüquq və qanunvericilik sistemində həyata keçirilmiş islahatlar və tətbiq edilən yeni hüquq institutları barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Daha sonra qonaqlar Baş Prokurorluğun cari fəaliyyəti, həmçinin Tarix muzeyi ilə tanış olub.

Baş prokuror Türkiyə Respublikası Ədliyyə Nazirinin müavini Can Tuncayın rəhbərlik etdiyi heyəti qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev 4 aprel 2026-cı il tarixdə ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyə Respublikası Ədliyyə Nazirinin müavini Can Tuncayın rəhbərlik etdiyi heyəti qəbul edib. Baş prokuror bildirib ki, dövlət başçıları cənab İlham Əliyev və cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın uzaqgörən xarici siyasəti nəticəsində dövlətlərimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətləri möhkəmlənib və bu, digər sahələrlə yanaşı, ölkələrimizin hüquq sistemləri və hüquqşünasları arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etməsində mühüm rol oynayır.

Bundan başqa, Can Tuncayı Ədliyyə Nazirinin müavini təyin olunması münasibətilə təbrik edərək, daha öncə qurulmuş səmərəli əməkdaşlığın davam edəcəyinə əminliyini bildirib.

Türkiyə Respublikası Ədliyyə Nazirinin müavini Can Tuncay göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü ifadə edib, ölkələrimizin həm ədliyyə qurumları, həm də prokurorluq orqanları arasında əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olmasını vurğulayıb.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər ətrafında, o cümlədən hüquq və qanunvericilik sistemində həyata keçirilmiş islahatlar barədə fikir mübadisəsi aparılmış, konkret cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım və ekstradisiya ilə bağlı praktiki məsələlər müzakirə edilmiş, bir sıra istiqamətlərdə əldə edilmiş müsbət nəticələr qeyd edilib.

Türkiyənin Baş prokuroru Bakıya rəsmi səfərə gəlmişdir

6 aprel 2026-cı il tarixdə Muhsin Şəntürk Fəxri Xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edərək məzarı önünə əklil qoyub, eləcə də görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyeva, tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyev və professor Tamerlan Əliyevin də məzarını ziyarət edib.

Şəhidlər xiyabanına gələn qonaqlar Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildirib, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyublar. Həmçinin, Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş şəhid türk əsgərlərinin xatirəsinə ucaldılmış "Türk şəhidliyi" abidəsi, eləcə də Zəfər parkında yerləşən Zəfər abidəsini ziyarət edilib.

Baş prokuror Kamran Əliyevlə türkiyəli həmkarı arasında baş tutan görüş zamanı iki dövlət arasında qardaşlıq və əməkdaşlıq münasibətlərinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyi, hüquq-mühafizə orqanları arasında əməkdaşlığın dinamik inkişaf etdiyi vurğulanıb.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan ilə Türkiyə arasında münasibətlərin əsasında dayanan və Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülmüş “bir millət, iki dövlət” konsepsiyası hazırda dövlət başçıları İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında mövcud olan sıx dostluq münasibətləri və siyasi iradə sayəsində daha da genişlənərək bütün sahələrdə, o cümlədən prokurorluq və hüquq-mühafizə orqanları arasında əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə mühüm töhfə verir. Bu əməkdaşlıq hər iki dövlətin hüquqi sistemlərinin inkişafına, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə və beynəlxalq hüquqi əməkdaşlığın genişlənməsinə müsbət təsir göstərir.

Görüşdə Kamran Əliyev qonaqlara ölkəmizdə həyata keçirilən hüquq islahatları çərçivəsində prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin rəqəmsallaşdırılması, müasir idarəetmə mexanizmlərinin tətbiqi və institusional inkişaf istiqamətində görülən işlər barədə ətraflı məlumat verib.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirən Muhsin Şentürk təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verdiyini, iki qardaş ölkənin prokurorluq orqanları arasında əməkdaşlığın bundan sonra da genişlənəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, ekstradisiya, hüquqi yardım, prokurorların təlimi və digər istiqamətlər üzrə əlaqələrin davam etdirilməsi barədə razılıq əldə olunub.

Bundan başqa, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyi müzakirə olunub, hər iki ölkənin prokurorluq orqanlarının beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığının genişləndiyi, xüsusilə Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş Prokurorluqlarının Şurası çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin gücləndirildiyi, hüquqi əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi və birgə təşəbbüslərin həyata keçirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüş zamanı Muhsin Şentürkə iki qardaş ölkənin prokurorluq orqanları arasında əməkdaşlığın inkişafına verdiyi töhfəyə görə təltif olunduğu “Azərbaycan Prokurorluğunun 100 illiyi” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı təqdim edilib.

Görüşdə, həmçinin Türkiyənin Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Birol Akgün iştirak edib.

Bakı Dövlət Universitetində Azərbaycan və Türkiyə Baş prokurorlarının iştirakı ilə mühazirə keçirilib

Aprel 7-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev və Türkiyə Respublikasının Ali Məhkəməsinin Baş prokuroru Muhsin Şentürk Bakı Dövlət Universitetində (BDU) birgə mühazirə ilə çıxış ediblər.

“Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) çərçivəsində prokurorluq orqanlarının beynəlxalq hüquqi əməkdaşlığı” mövzusunda həsr olunmuş tədbirdə Universitetin Hüquq, Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat, Tarix, Sosial elmlər və psixologiya fakültələrinin tələbələri, müəllim-professor heyəti, prokurorluq əməkdaşları, eləcə də elmi ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edib.

BDU-nun sosial məsələlər, tələbələrə iş və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə prorektoru Əliş Ağamirzəyev qonaqları salamlayıb, tədbirin mühüm əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib. O bildirib ki, Türk Dövlətləri Təşkilatı müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində Türk dünyasını birləşdirən mühüm regional platformalardan biridir. Onun əhəmiyyəti ilk növbədə üzv dövlətlər arasında siyasi, iqtisadi və humanitar-mədəni əməkdaşlığın gücləndirilməsində özünü göstərir. Təşkilat türk dövlətlərinə beynəlxalq arenada ortaq mövqe sərgiləmək və bir-birini dəstəkləmək imkanı verir. TDT həm də hüquqi və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq üçün mühüm platformadır. Müasir dövrdə transmilli cinayətkarlıq, kibercinayətlər kimi təhlükələr artıq sərhəd tanımır. Bu isə hüquq-mühafizə və xüsusilə prokurorluq orqanları arasında daha sıx və koordinasiya əməkdaşlığı zəruri edir. Əliş Ağamirzəyev gələcəyin hüquqşünasları və dövlət qulluqçuları üçün beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq anlayışını dərinlən mənimsəməyin və qlobal hüquqi düşüncəyə sahib olmağın mühüm əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib.

Türkiyə Respublikasının Ali Məhkəməsinin Baş prokuroru Muhsin Şentürk mühazirəsi zamanı universitetlərin hüquqi dövlətin formalaşmasında və peşəkar hüquqşünasların yetişdirilməsində mühüm rol oynadığını bildirib. O qeyd edib ki, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında münasibətlər ortaq tarix, mədəniyyət və dilə əsaslanan qardaşlıq üzərində qurulub. Bu əməkdaşlıq hüquq sahəsində də uğurla inkişaf edir.

Çıxışda müasir dövrdə terrorizm, insan alveri, qanunsuz miqrasiya, narkotiklərin qaçaqmalçılığı, ki-

bercinayətkarlıq və maliyyə cinayətləri kimi sərhəd aşan təhdidlərin artdığı vurğulanıb. Bildirilib ki, bu cinayətlərlə mübarizə heç bir dövlətin təkbaşına apara biləcəyi proses deyil və beynəlxalq əməkdaşlıq zəruri xarakter daşıyır. Bu kontekstdə prokurorluq orqanlarının ədalətin təmin olunmasında və cinayətkarlığa qarşı mübarizədə əsas institutlardan biri olduğu qeyd edilib.

Muhsin Şentürk beynəlxalq hüququn tətbiqinin və insan hüquqlarının qorunmasının müasir dövrdə daha da aktuallaşdığını diqqətə çatdıraraq qloballaşma və rəqəmsallaşmanın cinayətlərin xarakterini dəyişdirdiyini, xüsusilə rəqəmsal mühitdə törədilən cinayətlərin yeni çağırışlar yaratdığını bildirib. Bu baxımdan güclü beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq mexanizmlərinin formalaşdırılmasının vacibliyi vurğulanıb.

Çıxışda Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində həyata keçirilən əməkdaşlığın əhəmiyyətinə xüsusi toxunulub. Qeyd edilib ki, təşkilata üzv dövlətlərin baş prokurorluqları arasında yaradılan Şura qarşılıqlı etimadın möhkəmlənməsinə, təcrübə mübadiləsinə və koordinasiya fəaliyyətdə mühüm töhfə verir. Bu platforma kibercinayətlər və digər sərhəd aşan cinayətlərlə mübarizədə birgə yanaşmaların formalaşdırılmasına imkan yaradır.

Çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev mövzunu həm nəzəri, həm də praktiki aspektlərdən geniş təhlil edərək Türk Dövlətləri Təşkilatının müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində artan rolunu hüquqi prizmadan dəyərləndirib. O bildirib ki, qlobal transformasiyalar şəraitində türk dövlətləri arasında siyasi, iqtisadi, sosial və mədəni inteqrasiyanın davamlılığı, ilk növbədə

hüquqi mexanizmlərin uyğunlaşdırılmasından və institusional əməkdaşlığın gücləndirilməsindən asılıdır.

Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən irəli sürülən Türk dünyasının vahid ailə kimi çıxış etməsi ideyasının hüquqi baxımından əhəmiyyətini vurğulayaraq qeyd edib ki, ortaq hüquqi məkanın formalaşdırılması üzv dövlətlər arasında qarşılıqlı etimadı möhkəmləndirir və regional təhlükəsizliyin təmin olunmasına xidmət edir. Çıxışda qarşılıqlı hüquqi münasibətlərin yalnız siyasi iradə ilə deyil, qanunvericilik bazalarının uyğunlaşdırılması, vahid hüquqi yanaşmaların formalaşdırılması və prokurorluq orqanları arasında operativ əməkdaşlıq mexanizmlərinin tətbiqi ilə mümkün olduğu diqqətə çatdırılıb.

Bundan başqa, transmilli cinayətkarlığın müasir dövrdə yeni formalar aldığını, xüsusilə kibercinayətkarlıq, terrorizmin maliyyələşdirilməsi, insan alveri, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi və çirkli pulların yuyulması kimi cinayətlərlə mübarizədə koordinasiya fəaliyyətinin zəruriliyi qeyd olunub. Baş prokuror ibtidai istintaq mərhələsində qarşılıqlı hüquqi yardımın göstərilməsi, rəqəmsal və ənənəvi sübutların toplanması və mübadiləsi, həmçinin operativ informasiya mübadiləsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Mühazirədə ekstradisiya institutunun beynəlxalq cinayət hüququnda əhəmiyyətinə də toxunularaq bildirilib ki, Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlər arasında mövcud olan qarşılıqlı etimad bu prosedurların daha operativ həyata keçirilməsinə imkan verir, ha-

belə prokurorluqlar arasında birbaşa əlaqə mexanizmlərinin inkişafı cinayət törətmiş şəxslərin məsuliyyətdən yayınmasının qarşısının alınmasında mühüm rol oynayır.

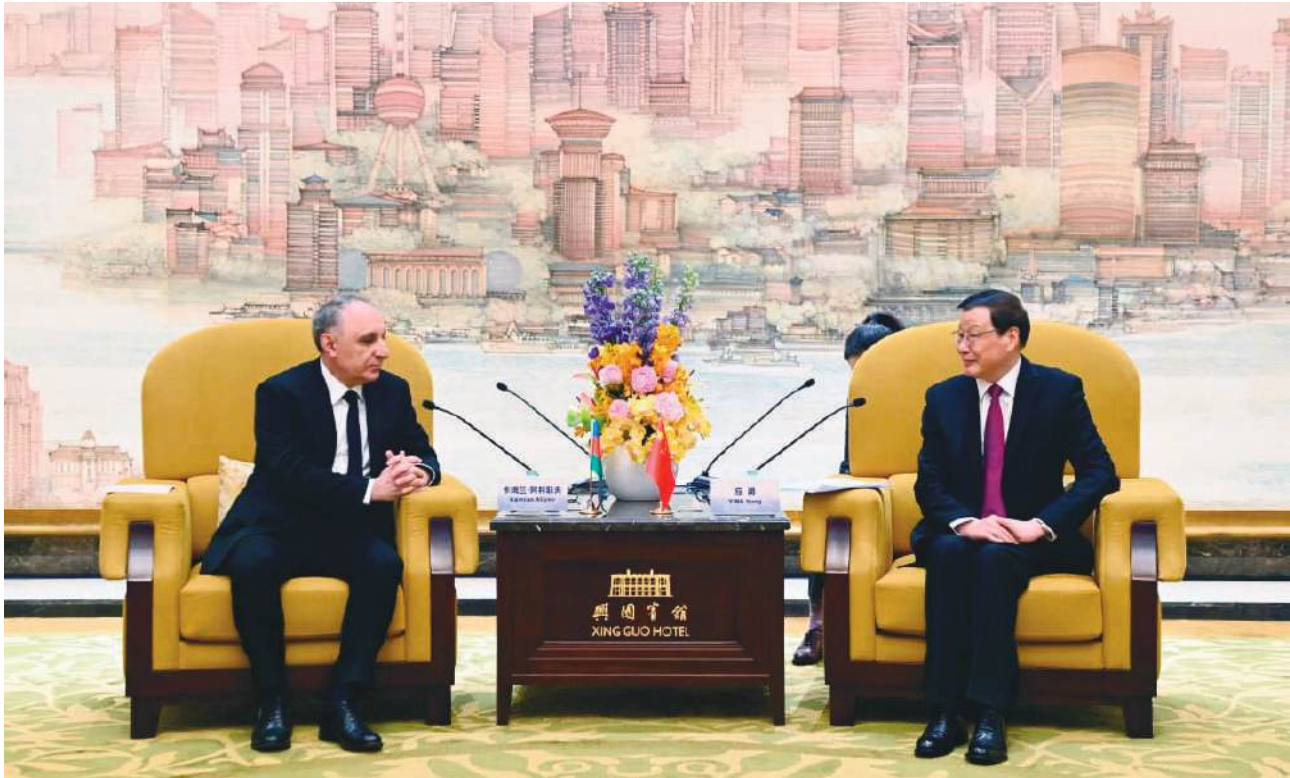
Baş prokuror həmçinin Türk Dövlətlərinin Baş prokurorlarının Şurasının fəaliyyətinə də toxunaraq bu platformanın yalnız təcrübə mübadiləsi deyil, həm də ortaq hüquqi yanaşmaların formalaşdırılması, birgə istintaq mexanizmlərinin yaradılması və rəqəmsal ədliyyə sistemlərinin integrasiyası baxımından strateji əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib. Prokurorluq əməkdaşlarının peşəkar hazırlığı, akademik mübadilə proqramları və birgə təlimlərin gələcək əməkdaşlığın əsas istiqamətlərindən biri olduğunu vurğulayıb.

Sonda vurğulanı ki, qloballaşan dünyada hüquqşünaslar beynəlxalq perspektivlə fəaliyyət göstərməlidir. Güclü beynəlxalq əməkdaşlıq iş ədalətin effektiv təmin edilməsinin əsas şərtidir.

Baş prokuror Kamran Əliyev Çin Xalq Respublikasında rəsmi səfərdə olmuşdur

13 aprel 2026-cı il tarixdə Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Çin Xalq Respublikasının Ali Xalq Prokurorluğunun Baş prokuroru Yinq Yonqun dəvətilə Şanxay şəhərinə işgüzar səfərə gedib.

Səfər çərçivəsində Baş prokurorla Çin Xalq Respublikasının Ali Xalq Prokurorluğunun Baş prokuroru Yinq Yonq arasında ikitərəfli görüş keçirilib.

Nümayəndə heyətini səmimi salamlayan cənab Yinq Azərbaycan və Çinin strateji tərəfdaş dövlətlər olduğunu bildirərək bir çox sahəni əhatə edən uğurlu əməkdaşlığın davam etdirildiyini vurğulayıb, qurumlararası tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafından məmnunluğunu ifadə edib. Yinq Yonq ölkəmizin nümayəndə heyətinin daha öncəki səfərlərini xatırladıb. Ev sahibi, həmçinin, ölkələrimiz arasında imzalanmış Cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquq yardım haqqında müqavilənin ölkələrimizin hüquq sistemləri arasında əməkdaşlığı daha dərinləşdirəcəyini qeyd edib.

Kamran Əliyev səmimi qəbula və yüksək qonaqpərvərliyə görə öz təşəkkürünü bildirərək qeyd edib ki, Çin uzun illər ərzində müxtəlif beynəlxalq platformalarda ölkəmizin siyasi təşəbbüslərini qətiyyətlə dəstəkləyib. Son illərdə ölkələrimiz arasında qarşılıqlı əlaqələr dövlət başçılarının siyasi iradəsi və söyləri nəticəsində yüksələn xətt üzrə inkişaf edərək strateji tərəfdaşlıq həddinə çatıb. Prezident İlham Əliyevin

ötən il Çinə iki dəfə səfər etməsi, tərəflər arasında baş tutan mütəmadi görüşlər və ötən ilin aprel ayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Çin Xalq Respublikasının sədri cənab Si Cinpin tərəfindən "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyanat"ın imzalanması bunun bariz nümunəsidir.

Bunun məntiqi davamı olaraq hər iki ölkənin prokurorluq orqanları arasında da möhkəm əməkdaşlıq əlaqələri qurulub və faydalı qarşılıqlı təcrübə mübadiləsi həyata keçirilib. Belə ki, Çin Ali Xalq Prokurorluğunun geniş tərkibli nümayəndə heyəti 2024-cü ildə Bakı şəhərində keçirilmiş Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının Ümumi konfransı və illik iclasında iştirak etmişdir. Eyni zamanda ötən il Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun geniş tərkibli nümayəndə heyəti Çində uzunmüddətli təlimdə olub.

Daha sonra cinayətkarlığın müxtəlif formalarına qarşı mübarizə, praktiki əməkdaşlıq məsələləri, həmçinin, hüquqi və institusional əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri, prokurorluq əməkdaşlarının Çin Xalq Respublikasının ali təhsil müəssisələrində təhsilə cəlb edilməsi ətrafında fikir mübadiləsi aparılaraq razılıq əldə olunub.

Kamran Əliyev, həmçinin qarşılıqlı əlaqələrin gücləndirilməsi məqsədilə həmkarını ölkəmizə səfərə dəvət edib.

Baş prokuror Kamran Əliyev Çin Xalq Respublikasında İsveçrə Konfederasiyasının Baş prokuroru ilə görüş keçirmişdir

13 aprel 2026-cı il tarixdə Baş prokuror Kamran Əliyevlə Çində işgüzar səfərdə olan İsveçrə Konfederasiyasının Baş prokuroru Stefan Blattle arasında ikitərəfli görüş keçirilib.

Bakı şəhərinə əvvəlki səfərini xüsusi məmnuniyyətlə xatırlayan cənab Blattle göstərilmiş yüksək qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirib, müşahidə etdiyi müsbət tendensiyaları vurğulayaraq ölkəmizin sürətli inkişafının, cinayətkarlığa qarşı uğurlu mübarizə siyasəti nəticəsində kriminogen vəziyyətin nəzarət altında olmasının və təhlükəsizliyin yüksək səviyyədə olmasının şahidi olduğunu qeyd edib. O, həmçinin bildirib ki, beynəlxalq və regional təşəbbüslərin aktiv iştirakçısı olan Azərbaycan sülh və sabit əməkdaşlıq platformasına çevrilib, çoxsaylı tədbirlərə uğurla ev sahibliyi edib.

Öz növbəsində Kamran Əliyev qeyd edib ki, qloballaşan dünyada transmilli cinayətkarlıq da ölkələrin sərhədlərini aşır. Bu baxımdan ölkələrimizin prokurorluq orqanları arasında birbaşa dialoq kanallarının olması vacibdir. Bununla yanaşı, o, prokurorluq orqanları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin sıxlaşmasının hüquq sistemlərinin yaxınlaşması və təcrübi məsələlərin operativ həllinə töhfə verəcəyinə inamını ifadə edib.

Daha sonra görüşdə prokurorluq orqanları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin hüquqi bazasının genişləndirilməsi, konkret cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım və cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi məsələlərinin praktiki məqamları müzakirə edilib.

Baş prokurorun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının İcraiyyə Komitəsinin iclasında iştirak edib

15 aprel 2026-cı il tarixdə Çin Xalq Respublikasının Şanxay şəhərində Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının (BPA) idarəetmə orqanı olan İcraiyyə Komitəsinin 61-ci iclası öz fəaliyyətinə başlamışdır.

Çin Xalq Respublikasında işgüzar səfərdə olan Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti də İcraiyyə Komitəsinin iclasında iştirak edib.

Məlumat üçün bildirilməlidir ki, dünyanın müxtəlif regionlarını əhatə edən 170-dən artıq ölkəni təmsil edən 350 mindən artıq prokuroru bir araya gətirən Assosiasiya dünya prokurorlarının ilk və yeganə qlobal təşkilatıdır.

Assosiasiya ilə ölkəmizin prokurorluq orqanları arasında kökləri uzun illərə dayanan, geniş və faydalı əməkdaşlıq əlaqələri formalaşmış, təsis edildiyi gündən Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu qurumun fəaliyyətinə mühüm töhfələr verib. Ölkəmiz 2002, 2018 və 2024-cü illərdə qurumun İcraiyyə Komitəsinin iclaslarına, 2024-cü ildə, həmçinin illik iclas və Ümumi Yığıncağına ev sahibliyi edib.

Tədbirdə çıxış edən Assosiasiyanın vitse-prezidenti Kamran Əliyev ölkəmizin hüquq sistemində həyata keçirilən son yeniliklər barədə iştirakçılara ətraflı məlumat verib, eləcə də gündəlikdə duran məsələlərə

dair mövqe bildirərək İcraiyyə Komitəsinə yeni üzvlərin namizədliyini irəli sürüb, keçirilmiş səsvermə nəticəsində Komitəyə yeni üzvlər qəbul edilib.

İclasda həmçinin təşkilatın idarə edilməsi ilə bağlı bir sıra vacib məsələlər müzakirə edilib, struktur qurumların fəaliyyəti nəzərdən keçirilərək hesabatlar müzakirə edilməklə qəbul edilib, həmçinin, qurumun təsis sənədlərinə yenidən baxılaraq mühüm dəyişikliklər edilib.

Bunula yanaşı, BPA-nın gələcək strategiyası və fəaliyyəti, təşkilatın şəbəkəsinin genişlənməsi, beynəlxalq əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi və digər mühüm məsələlər müzakirə edilib.

Eləcə də iclasda cari ilin 15-18 noyabr tarixlərində Səudiyyə Ərəbistanının paytaxtı Ər-Riyad şəhərində keçiriləcək Assosiasiyanın illik Konfransı və Ümumi Yığıncağı ilə bağlı təşkilati məsələlər müzakirə edilib.

Yekunda Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının (BPA) 32-ci illik Konfransı və Ümumi Yığıncağının 2027-ci ildə Efiopiyada keçirilməsi barədə ilkin qərar qəbul olunub.

Tədbir çərçivəsində ölkəmizin nümayəndə heyəti ilə bir sıra ölkələrin təmsilçiləri arasında ikitərəfli görüşlər keçirilib, qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

Baş prokuror Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin nümayəndə heyətini qəbul edib

Aprelin 17-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin 2-ci Cinayət Kollegiyasının Sədri Yusuf Kuzunun rəhbərlik etdiyi heyəti qəbul edib.

Nümayəndə heyətini səmimi salamlayan Baş prokuror Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin "bir millət, iki dövlət" prinsipinə əsaslanan iki qardaş ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini vurğulayaraq, Prezidentlər cənab İlham Əliyev və cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın uzaqgörən xarici siyasəti nəticəsində dövlətlərimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndiyini, mütəmadi görüşlər, sıx təmaslar və beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində həyata keçirilən qarşılıqlı səfərlərin, o cümlədən 5-ci Antalya Diplomatiya Forumu kimi platformalarda birgə iştiraklarının digər sahələrlə yanaşı, ölkələrimizin hüquq sistemləri və hüquqşünasları arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etməsində mühüm rol oynadığını qeyd edib.

Bundan başqa, Baş prokuror Şanlıurfa və Kahramanmaraş şəhərində yerləşən məktəbə edilən silahlı hücum nəticəsində əksəriyyəti uşaq olmaqla çox sayda insanın həlak olması və yaralanması ilə bağlı başsağlığını bildirib, bu ağır və kədərli hadisədə həlak olanların ailə üzvlərinə, yaxınlarına səbr diləyib, yaralananların isə tezliklə sağlamlarını arzulayıb.

Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin 2-ci Cinayət Kollegiyasının Sədri Kuzu göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü ifadə edib, ölkələrimizin prokurorluq, məhkəmə və ədliyyə orqanları arasında əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olmasını vurğulayıb.

Görüşdə ölkələrimizin prokurorluq, məhkəmə və ədliyyə sistemləri arasında əməkdaşlığın uğurla davam etdiyi bildirilib, eləcə də hakim və prokurorların ixtisasartırma təlimlərinin təşkilinin vacibliyi qeyd olunaraq gələcəkdə də bu istiqamətdə əlaqələrin inkişaf etdiriləcəyinə əminlik ifadə edilib.

Görüş zamanı, həmçinin, qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər ətrafında, o cümlədən hüquq və qanunvericilik sistemində həyata keçirilmiş islahatlar barədə fikir mübadinə aparılıb.

Baş Prokurorluqda Geniş Kollegiya iclası keçirilib

Aprelin 23-də Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunda cari ildə görülmüş işlərə və qarşıda duran aktual məsələlərə həsr olunmuş Geniş Kollegiya iclası keçirilib.

İclası giriş nitqi ilə açan Baş prokuror bildirib ki, dünyada və regionda müşahidə olunan mürəkkəb geosiyasi vəziyyət fonunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitliyin qorunması, hüquqi islahatların davam etdirilməsi, iqtisadi inkişafın dayanıqlığının təmin olunması və ölkəmizin beynəlxalq mövqelərinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində ardıcıl siyasətin uğurla davam etdirilməsi nəticəsində ölkəmizdə sabitlik təmin edilməklə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu daha da artıb. Eyni zamanda, prokurorluq orqanlarının aidiyyəti dövlət qurumları, o cümlədən hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə fəaliyyəti nəticəsində qanunun aliliyinin təmin edilməsi, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi və vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi istiqamətində zəruri tədbirlər həyata keçirilib.

Eyni zamanda “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan edilmiş 2026-cı ildə ölkəmizdə şəhərsalma və infrastrukturun inkişafı istiqamətində müasir şəhərsalma prinsiplərinin tətbiqi, dayanıqlı və təhlükəsiz yaşayış mühitinin formalaşdırılması, eləcə də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” konsepsiyalarının geniş tətbiqinin bu sahədə həyata keçirilən siyasətin əsas qayəsini təşkil etməsi vurğulanaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərinin və bunun məntiqi davamı olaraq soydaşlarımızın öz doğma yurd-yuvalarına intensiv formada köçünün təmin edilməsinin cari ildə də planlı şəkildə həyata keçirilməsi müsbət hal qismində qeyd edilib.

İclasda, həmçinin, bu müddət ərzində prokurorluq orqanlarında görülmüş işlər, əldə edilmiş nailiyyətlərdən bəhs edilərək xidməti fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, keyfiyyətinin daha da artırılması istiqamətində qarşıda duran əsas prioritetləri, o cümlədən Cinayət və Cinayət-Prosessual Məcəllələrində cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması, elektron formada sübutlarla, onların toplanması, mühafizəsi və digər məsələlərlə bağlı edilmiş dəyişikliklərlə əlaqədar prosessual fəaliyyətdə tətbiqi zəruri əhəmiyyət kəsb

edən təşkilati və hüquqi məsələlər diqqətə çatdırılıb.

Daha sonra Geniş Kollegiya iclasının gündəliyinə uyğun olaraq bir sıra aktual məsələlər müzakirə olunub.

İclasda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinin üçüncü yüksək səviyyəli görüşünün təşkili ilə bağlı görülən işlər və qarşıda duran vəzifələr barədə Baş prokurorun müavini Heydər Məmmədov məruzə ilə çıxış edərək cari ildə Azərbaycan Respublikasında keçirilməsi nəzərdə tutulan bu mötəbər tədbirin ölkəmizin beynəlxalq hüquq-mühafizə əməkdaşlığında fəal iştirakının və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində təşəbbüskar mövqeyinin göstəricisi olduğunu, həmçinin görüş çərçivəsində iştirakçı dövlətlər arasında təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi, institusional əməkdaşlığın gücləndirilməsi və birgə fəaliyyət istiqamətlərinin müəyyən edilməsi baxımından mühüm nəticələrin əldə ediləcəyini vurğulayıb.

Bundan başqa iclasda cinayət mühakimə icraatının elektron qaydada aparılması və elektron formada sübutlarla bağlı qanunvericiliyə edilmiş son dəyişikliklərdən irəli gələn vəzifələr ilə bağlı Baş Prokurorluğun Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinin rəisi Tural Aslanov, İstintaq idarəsinin rəisi Nemət Əvəzov, əlaqədar digər məsələlərlə bağlı isə Kriminalistika və İnformasiya

texnologiyaları idarəsinin İnformasiya texnologiyaları şöbəsinin rəisi Akif Məmmədyarov və Kibertəhlükəsizlik şöbəsinin rəisi Aydın Verdiyev, Sənədlərlə və müraciətlərlə işin təşkili idarəsinin rəisi Sahib İsmayilov, "Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq icrası həvalə olunmuş vəzifəyə təyinatla razılıq verilməsi ilə bağlı Kadrlar idarəsinin rəisi Natiq Hüseynov məruzələrlə çıxış ediblər.

Müzakirələr zamanı Kollegiya üzvləri və iclasa dəvət olunmuş şəxslər gündəliyə salınmış məsələlər ətrafında çıxış edərək təkliflərini səsləndirib, sonda gündəlikdə olan məsələlər üzrə müvafiq qərarlar qəbul olunub.

İclası yekun vuran Baş prokuror cari ildə prokurorluq orqanlarının qarşısında duran kifayət qədər məsuliyyətli məsələlərin həlli istiqamətində hər bir prokurorluq əməkdaşının öz bilik və təcrübəsini səfərbər edəcəyinə, prosessual fəaliyyətin yeni mərhələyə keçidinin təşkili və icrası ilə bağlı qarşıya qoyulmuş vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələcəklərinə və bundan sonra da hər zaman olduğu kimi qanunun aliliyinin təmin edilməsi, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi və dövlət maraqlarının qorunması istiqamətində fəaliyyətlərini ən yüksək tələblər səviyyəsində quracaqlarına əminliyini ifadə edib.

Baş Prokuror İran İslam Respublikasının ölkəmizdəki səfirini qəbul edib

Aprelin 24-də Baş prokuror Kamran Əliyev İran İslam Respublikasının Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Müctəbə Dəmirçilunu qəbul edib.

Baş prokuror ilk növbədə, İran İslam Respublikasının Ali Rəhbəri Ayətullah Seyid Əli Xameneinin vəfatı, həmçinin son hadisələr nəticəsində xeyli sayda mülki vətəndaşın ölməsi ilə əlaqədar qarşı tərəfə başsağlığı verib, tezliklə regionda sülhün bərqərar olmasına inamını bildirib.

Həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycan və İran xalqları dost və qardaş xalqlardır və ölkələrimiz arasında qədim tarixi, mədəni və dini bağlar mövcuddur. Xüsusilə vurğuladı ki, hər iki ölkənin dövlət başçıları arasında mövcud səmimi və dost münasibətlər bütün istiqamətlərdə, o cümlədən hüquqi sferada da əməkdaşlığın dərinləşməsinə rəvac verir.

Bundan başqa, Baş prokuror 2022-ci ildə iranlı həmkarının dəvəti ilə həmin ölkəyə etdiyi işgüzar səfəri xatırladıb, eləcə də müxtəlif platformalarda İranın hüquq mühafizə orqanlarının rəhbərləri ilə keçirilən məhsuldar görüşlərini qeyd edib.

Səmimi qəbula görə minnətdarlığını bildirən səfir Müctəbə Dəmirçilu iki ölkə arasındakı əlaqələrin əhəmiyyətindən danışdı, son hadisələr fonunda cənab Prezident İlham Əliyevin İran səfirliliyini ziyarət edərək şəxsən başsağlığı verməsinə və Azərbaycan Respublikası tərəfindən İran xalqına göstərilən hərtərəfli dəstəyə görə dərin minnətdarlığını qeyd edib. O bildirib ki, Azərbaycan Respublikası İrana ilk humanitar yardım göstərən ölkə olub və bu qarşı tərəf üçün xüsusi məna daşıyır. Eyni zamanda ölkəmizin öz ərazisi vasitəsilə digər ölkələr tərəfindən göndərilən humanitar yardımların keçidinə şərait yaratması da dostluq addımıdır və yüksək qiymətləndirilir.

Səfir, həmçinin Azərbaycan və İranın hüquq mühafizə orqanları arasında mövcud əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsinin vacibliyini diqqətə çatdırıb.

Görüş çərçivəsində tərəflər cinayətkarlığın müxtəlif formalarına, xüsusilə narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə, cinayət işləri üzrə hüquqi yardım, ekstradisiya, məhkumların təhvil verilməsi və bu sahələrdə fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması məsələlərini müzakirə ediblər. Bununla yanaşı, münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi məqsədilə qarşılıqlı səfərlərin təşkili barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti mərakeşli həmkarı Hicham El Blaouinin dəvəti ilə Rabat şəhərində işgüzar səfərdə olmuşdur

Aprel ayının 28-də Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizin Mərakeş Krallığında səfirliliyini ziyarət edərək Ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül qoyaraq xatirəsini yad edib. Səfirliliyin heyəti ilə görüşdə ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə əlaqələrin və əməkdaşlığın gücləndirilməsi barədə barədə fikir mübadiləsi aparıb.

Mərakeş Krallığının Prokurorluğunda keçirilmiş görüşdə Baş prokuror Kamran Əliyev dəvətə görə təşəkkürünü bildirərək qeyd edib ki, Mərakeş Krallığı ortaq dəyərləri paylaşdığımız Azərbaycan üçün dost ölkədir və beynəlxalq platformalarda mütəmadi olaraq ölkəmizlə həmrəy mövqe nümayiş etdirib. Xüsusilə son illərdə ölkələrimiz arasında qarşılıqlı əlaqələr dövlət başçıları Prezident cənab İlham Əliyev və əlahəzrət Kral VI Məhəmmədin uzaqgörən siyasəti və səyləri nəticəsində daha da dərinləşib. Dövlət rəhbərləri arasında mövcud səmimi münasibətlər isə qurumlar arasında əməkdaşlığın inkişafına rəvac verir.

Öz növbəsində, Hicham El Blaoui qurumlararası tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafından məmnunluğunu ifadə edib. Mərakeş Krallığı Prokurorluğunun fəaliyyəti barədə məlumat verən ev sahibi son illərdə Azərbaycan Prokurorluğunda həyata keçirilmiş köklü islahatlar və tətbiq edilmiş yeni institutlar nəticəsində fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması barədə məlumatlı olduqlarını qeyd edib, ölkəmizin təcrübəsinin, xüsusilə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin elektronlaşdırılması və cinayət təqibinin rəqəmsallaşdırılması ilə bağlı görülən işlərin onlar üçün xüsusi maraq kəsb

etməsinə və təcrübə mübadiləsinin həyata keçirilməsinə istədiklərini bildirib.

Görüşdə cinayətkarlığın müxtəlif formalarına qarşı mübarizə, o cümlədən transmilli cinayətlər və maliyyə cinayətlərinin istintaqı, ekstradisiya və cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım sahələrində praktiki əməkdaşlıq məsələləri, həmçinin hüquqi və institusional əməkdaşlığın ikitərəfli və beynəlxalq platformalar çərçivəsində genişləndirilməsi perspektivləri, eləcə də qarşılıqlı təlim səfərlərinin təşkili və təcrübə mübadiləsi ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra nümayəndə heyəti Mərakeş Prokurorluğunun fəaliyyəti ilə yaxından tanış olub, ailə və uşaq hüquqlarının qorunması, mülki işlərdə dövlət maraqlarının müdafiəsində prokurorluğun rolu, korrupsiya hallarına qarşı mübarizə tədbirləri, o cümlədən müvafiq Çağrı Mərkəzinin fəaliyyəti ilə bağlı Mərakeş Prokurorluğunun təcrübəsi barədə məlumat verilib.

Görüş zamanı gələcəkdə qurumlar arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun imzalanması ətrafında müzakirə aparılaraq razılıq əldə edilib.

Görüşdə ölkəmizin Mərakeş Krallığındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Nazim Səmədov da iştirak edib.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti ölkənin müstəqillik əldə etməsində mühüm rol oynamış Əlahəzrət Kral V Məhəmmədin məqbərəsini ziyarət edərək xatirəsini ehtiramla yad edib.

Bundan sonra nümayəndə heyəti ilə Mərakeş Krallığının Kassasiya Məhkəməsinin sədri və Ali Məhkəmə Şurasının vitse-prezidenti Mohammad Abdenabaoui arasında görüş keçirilib.

Görüş zamanı ölkələrimizin hüquq sistemləri arasında qarşılıqlı faydalı və səmərəli əməkdaşlıq münaşibətlərinin genişləndirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb, təcrübə mübadiləsi və qarşılıqlı hüquqi dəstək imkanları müzakirə olunub.

Səfər çərçivəsində, həmçinin nümayəndə heyəti ilə Mərakeş Krallığının ədliyyə naziri Abdullatif Ouahbi arasında geniş tərkibdə ikitərəfli görüş keçirilib.

Ölkəmizə daha öncəki səfərini məmnunluqla xatırlayan nazir hər sahədə əsaslı inkişafın şahidi olduğunu bildirib. Tərəflər görüş zamanı Azərbaycan Respublikası və Mərakeş Krallığının müxtəlif qurumları, o cümlədən hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələrin inkişaf tempindən məmnunluğunu ifadə edib, qurumlar arasında əməkdaşlığın hüquqi bazasının daha da dərinləşdirilməsi ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Bunula yanaşı, Baş prokurorun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) mənzil-qərargahında olub, təşkilatın Baş direktoru doktor Salim Al Maliklə görüşüb, həmçinin mənzil-qərargahda yerləşən,

Məhəmməd peyğəmbərin həyatına həsr olunmuş muzeyi ziyarət edib.

Görüşdə ölkəmizin təşkilatın fəaliyyətinə verdiyi mühüm töhfələr məmnunluqla qeyd olunub, xüsusilə qurumun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın genişmiqyaslı fəaliyyətinin İslam dünyasının mədəni abidələrinin, mənəvi irsinin qorunması və təbliğində mühüm rol oynadığı vurğulanıb.

Səfər çərçivəsində, həmçinin Baş prokuror Mərakeş Krallığının yerli televiziya və mətbuat qurumlarına müsahibə verib. O qeyd edib ki, bu xarakterli səfərlər cinayətkarlığa qarşı mübarizədə ortaq çətinliklərin müəyyən edilməsi və buna uyğun effektiv cavab tədbirlərinin hazırlanması üçün təcrübənin bölüşdürülməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Bu baxımdan hazırkı səfər transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıq və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahələrində, eləcə də hüquq sisteminin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində həyata keçirilən islahatlarla yaxından tanış olmağa əlverişli imkan yaradıb.

Bunula yanaşı, birgə beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı da müvafiq müzakirələr aparılmış və irəli sürülən təşəbbüslərin qarşılıqlı şəkildə dəstəklənməsi qərara alınıb.

Görüşlərdə ölkəmizin Mərakeş Krallığındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Nazim Səmədov da iştirak edib.

Monqolustanın Baş prokuroru Jarqalsaikxan Banzraqın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Kamran Əliyevin dəvəti ilə ölkəmizdə rəsmi səfərdə olmuşdur

6 may 2026-cı il tarixdə Jarqalsaikxan Banzraq Fəxri Xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib məzarı önünə əklil qoyub, eləcə də görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyeva, tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyev və professor Tamerlan Əliyevin də məzarını ziyarət edib.

Şəhidlər xiyabanına gələn qonaqlar Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildirib, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyublar.

Baş prokuror Kamran Əliyevlə monqolustanlı həmkarı arasında baş tutan görüş zamanı ölkələrin siyasi rəhbərliyinin uzaqgörən siyasi baxışları və səmimi münasibətləri nəticəsində dövlətlərimiz arasında münasibətlərin dinamik inkişaf etdiyi qeyd edilmiş, hüquq-mühafizə orqanları arasında səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrinin olması vurğulanıb.

Görüşdə Baş prokuror qonaqlara ölkəmizin prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin rəqəmsallaşdırılması və yeni hüquq institutlarının tətbiqi istiqamətində görülən işlər barədə ətraflı məlumat verib.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirən Jarqalsaikxan Banzraq təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verdiyini, qurumlar arasında əməkdaşlığın bundan sonra da genişlənəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, ekstradisiya, hüquqi yardım, prokurorların təlimi və digər istiqamətlər üzrə əlaqələrin davam etdirilməsi barədə razılıq əldə olunub.

Bundan başqa, görüş zamanı iki ölkənin prokurorluqları arasında hüquqi əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi, mövcud əlaqələrin gələcəkdə daha da intensivləşdirilməsi məqsədilə Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Həmçinin görüş zamanı Jarqalsaikxan Banzraqa iki ölkənin prokurorluq orqanları arasında əməkdaşlığın inkişafına verdiyi töhfəyə görə təltif olunduğu "Azərbaycan Prokurorluğunun 100 illiyi" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı təqdim edilib.

Görüşdən sonra qonaqlar Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun Tarix muzeyi ilə tanış olublar.

Mayın 6-da heyət Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin sədri xanım Sahibə Qafarova tərəfindən qəbul edilib. Görüşdə ölkələrimiz arasında siyasi və diplomatik əlaqələrin inkişaf tarixi nəzərdən keçirilib və müşahidə edilən dinamikadan məmnunluq ifadə edilib. Həmçinin hüquq siyasətinin formalaşdırılması və qanunvericiliyin qəbulu və təkmilləşdirilməsi istiqamətlərində parlamentlə prokurorluq qurumlarının qarşılıqlı əməkdaşlığı təcrübəsi müzakirə edilib.

Bununla yanaşı, nümayəndə heyəti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyə Məhkəməsində olub. Sədr Fərhad Abdullayev qonaqlara məhkəmənin fəaliyyəti və Azərbaycan Konstitusiyasında insan hüquqlarının təminatları ilə bağlı məlumat verib. Xüsusi qeyd edilib ki, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu qanunvericiliyin şərh edilməsi ilə bağlı məhkəməyə sorğuların ünvanlanması aktivliyi ilə seçilir və indiyədək Baş Prokurorluğun sorğusu əsasında 64 Plenum qərarı qəbul edilib.

Səfər çərçivəsində qonaq nümayəndə heyəti Baş Prokurorluğun inzibati binalar kompleksində yaradılan iş şəraiti, o cümlədən Elm-Tədris Mərkəzi və kriminalistik laboratoriyasının fəaliyyəti ilə tanış olub. 44 günlük Vətən müharibəsinə həsr edilən memorial qalereyaya baş çəkən qonaqlara Şanlı Zəfərin tarixi ilə yanaşı, törədilən sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, eləcə də onların istintaqı təcrübəsi barədə ətraflı məlumat verilib.

Bundan əlavə, heyət Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində olub, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən praktiki fəaliyyətlə, həmçinin əməliyyatların idarə edilməsi mərkəzi və Qaynar xətt əlaqə mərkəzi ilə yaxından tanış olub.

Nümayəndə heyəti, həmçinin, Milli Aviasiya Akademiyasında olub, burada qurulan müasir tədris infrastrukturunu, elmi-tədqiqat imkanları, innovativ təhsil mühiti və beynəlxalq standartlara uyğun hazırlıq prosesi ilə tanış olub. Akademiyada keçirilən görüş zamanı qonaqlar və təhsil müəssisəsinin tələbələrinə "Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlığın əhəmiyyəti" mövzusunda mühazirə təqdim olunub, tələbə və müəllim heyəti ilə fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd olunanlardan əlavə, səfər proqramı çərçivəsində Şamaxı şəhərini ziyarət edən qonaqlar orada regional

"ASAN xidmət" mərkəzində yaradılmış iş şəraiti, vətəndaş məmnunluğuna əsaslanan xidmət modeli, rəqəmsal idarəetmə və operativ xidmət mexanizmləri ilə yerində tanış olublar.

Bununla yanaşı, nümayəndə səfər zamanı xalqımızın zəngin mədəni-mənəvi irsi ilə, o cümlədən Bakı şəhərində Milli Tarix Muzeyi, Şamaxı şəhərində isə Cümə məscidi, Rəsədxana və digər memarlıq abidələri tanış olublar.

Baş Prokurorluqda Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümü ilə bağlı tədbir keçirilib

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümünə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Əvvəlcə Baş Prokurorluğun inzibati binasında Ulu Öndərin büstü önünə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev və Baş Prokurorluğun rəhbərliyi tərəfindən gül dəstələri qoyularaq dahi şəxsiyyətin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib.

Tədbirdən öncə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş qəhrəman əsgər və zabitlərin, eləcə də vətəndaşlarımızın xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anılıb, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev bildirib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin

siyasi irsi müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin əsas ideoloji dayaqlarından biri olmaqla ölkənin inkişaf strategiyasını müəyyən edən fundamental prinsipləri özündə ehtiva edir. Qeyd olunub ki, Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü dövlət siyasəti nəticəsində ölkədə sabitlik, qanunçuluq və milli maraqlara əsaslanan idarəetmə sistemi formalaşmış,

iqtisadi, sosial və mədəni inkişafın möhkəm təməli yaradılıb.

Xüsusilə qeyd edilib ki, Ümummilli Liderin rəhbərliyi dövründə həyata keçirilən şəhərsalma və quruculuq siyasəti Azərbaycanın kompleks inkişaf modelinin formalaşmasında mühüm rol oynayıb. Şəhərlərin planlı inkişafı, yeni yaşayış massivlərinin salınması, nəqliyyat və sosial infrastrukturun genişləndirilməsi, Bakı şəhərinin Baş planının hazırlanması, yaşıllaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi, sənaye müəssisələrinin, təhsil və mədəniyyət obyektlərinin inşası həmin dövrün strateji inkişaf yanaşmasının mühüm tərkib hissəsi kimi dəyərləndirilib.

Bildirilib ki, bu siyasət yalnız urbanizasiya prosesinin idarə olunmasına deyil, eyni zamanda regionların sosial-iqtisadi inkişafına, əhalinin rifah halının yüksəldilməsinə, milli memarlıq ənənələrinin və tarixi-mədəni irsin qorunmasına xidmət edib. Bu kontekstdə qədim memarlıq abidələrinin bərpası və mühafizəsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin Azərbaycanın milli-mədəni irsinin gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıdığı vurğulanıb.

Baş prokuror qeyd edib ki, Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə Ulu Öndərin müəyyən etdiyi inkişaf strategiyası bu gün uğurla davam etdirilir, xüsusilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri həyata keçirilir, "Ağıllı şəhər" və "Ağıllı kənd" layihələri icra

olunur.

Vurğulanıb ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirilən yenidənqurma prosesi yalnız infrastrukturun bərpasını deyil, həm də həmin ərazilərin tarixi-mədəni simasının, ekoloji tarazlığının və sosial həyatının yenidən formalaşdırılmasını nəzərdə tutan kompleks dövlət siyasətini əks etdirir.

Həmçinin diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Respublikasında 2026-cı ilin "Şəhərsalma və Memarlıq İli" elan edilməsi ölkədə həyata keçirilən genişmiqyaslı quruculuq siyasətinin ardıcıl və strateji xarakter daşdığını bir daha təsdiqləyir, bu istiqamətdə milli memarlıq irsinin qorunması, müasir şəhərsalma prinsiplərinin tətbiqi və qanunçuluğun təmin olunması məsələlərinin xüsusi aktuallıq kəsb etdiyini nümayiş etdirir.

Sonra tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun böyük köməkçisi Vüsal Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə tikinti, şəhərsalma və memarlıq sahələrində həyata keçirilmiş genişmiqyaslı quruculuq işləri, ölkənin sosial və infrastruktur inkişafına xidmət edən layihələr, həmçinin Azərbaycanın memarlıq simasının formalaşdırılması istiqamətində görülmüş tədbirlər barədə ətraflı məlumat verib.

Sonda Azərbaycan Televiziyası (AZTV) tərəfindən hazırlanmış, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə, eləcə də onun müəyyən etdiyi quruculuq və şəhərsalma siyasətinə həsr olunan "Qurulan gələcək" sənədli filmi nümayiş etdirilib.

Prokurorluq əməkdaşları Fəxri Xiyabanı ziyarət edib

Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 103 illiyi ilə əlaqədar may ayının 10-da Baş prokuror Kamran Əliyev, prokurorluğun rəhbər heyəti və prokurorluq əməkdaşları Fəxri Xiyabanı ziyarət edərək dünya şöhrətli siyasətçinin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad ediblər.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın, həmçinin tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad olunub, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Baş prokuror Qarabağ Universitetinin tələbləri ilə görüşüb

Mayın 20-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev tərəfindən Qarabağ Universitetinin Hüquq fakültəsində tələbə və professor-müəllim heyəti üçün "Rəqəmsal cinayət təqibi: maddi daşıyıcılardan bulud texnologiyalarına" mövzusunda müəhazirə keçirilib.

Müəhazirədə müasir dövrdə rəqəmsallaşmanın hüquq-mühafizə, o cümlədən prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinə təsiri, cinayət-prosessual hüquqda sübutetmənin klassik yanaşmalardan rəqəmsal müstəviyə keçidi, eləcə də informasiya texnologiyalarının inkişafı fonunda sübut anlayışının transformasiyası barədə ətraflı məlumat verilib.

Həmçinin hüquqi dövlət prinsipləri çərçivəsində sübutetmənin mahiyyəti, cinayət-prosessual hüquqda sübutların rolu və cəmiyyətin texnoloji inkişafı ilə əlaqədar yaranan yeni hüquqi çağırışlar diqqətə çatdırılıb. Müəhazirə zamanı sübutların prosessual forması, kriminalistik xüsusiyyətləri, əməlin tövsifinə təsiri, onların toplanması, yoxlanılması və qiymətləndirilməsi mexanizmləri nəzəri və praktiki aspektlərdən izah olunub.

Bununla yanaşı, sübutların mənsubiyyəti, mümkünlüyü və mötəbərliyi məsələlərinə toxunularaq, müxtəlif hüquq sistemlərində, xüsusən də ölkəmizdə bu institutun tətbiqi xüsusiyyətləri və xarici ölkələrin təcrübəsi barədə müqayisəli təhlillər aparılıb.

Müəhazirədə həmçinin sübutetmə yükünün mahiyyəti, prosessual subyektlərin bu sahədə hüquq və vəzifələri, təqsirsizlik prezumpsiyası ilə sübutetmə yükü arasında qarşılıqlı əlaqə, eləcə də beynəlxalq konvensiyalar və hüquq doktrinalarında formalaşmış yanaşmalar barədə ətraflı məlumat verilib.

Rəqəmsal sübutların əldə olunması, saxlanması

və istifadəsi zamanı prosessual təminatların qorunmasının əhəmiyyəti vurğulanaraq, rəqəmsal transformasiya şəraitində fundamental hüquq və azadlıqların müdafiəsi ilə effektiv cinayət təqibi arasında balansın təmin edilməsinin vacibliyi qeyd edilib.

Qeyd olunanlarla yanaşı rəqəmsal sübutların texniki xüsusiyyətləri, elektron məlumat daşıyıcıları, bulud texnologiyaları və kiberməkanda formalaşan məlumatların hüquqi qiymətləndirilməsi məsələləri diqqətə çatdırılıb.

Müəhazirə zamanı Azərbaycan Respublikasının Cinayət Prosessual Məcəlləsinə elektron sübutlar, elektron sənədlər və cinayət təqibinin elektron qaydada aparılması ilə bağlı edilmiş yeni əlavə və dəyişikliklər barədə də ətraflı danışılıb.

Qeyd olunub ki, müasir texnoloji çağırışlar fonunda cinayət mühakimə icraatının rəqəmsallaşdırılması hüquq-mühafizə fəaliyyətinin operativliyinin və səmərəliliyinin artırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bununla yanaşı, elektron sübutların prosessual statusu, onların əldə edilməsi və dövriyyəsi zamanı hüquqi təminatlar, habelə elektron cinayət təqibi mexanizmlərinin tətbiqi zamanı şəxslərin hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilib.

Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq müstəvisində Budapeşt Konvensiyası və Hanoy Konvensiyasının əhəmiyyətinə toxunulub, kibercinayətkarlıqla mübarizə və rəqəmsal sübutların əldə olunması sahəsində beynəlxalq hüquqi mexanizmlər barədə məlumat verilib.

Sonda tələbələr maraqlandıran suallar cavablandırılıb, mövzu ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının nümayəndə heyəti ölkəmizdə işgüzar səfərdə olmuşdur

Baş prokuror Kamran Əliyevin dəvəti ilə dünya prokurorlarının ilk və yeganə global təşkilatı olan Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının (BPA) yeni fəaliyyətə başlamış Baş müşaviri, Birləşmiş Krallığın Dövlət Prokurorluq Xidmətinin idarə rəisi xanım Tarika Jayaratnenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iyunun 2-də ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Nümayəndə heyətini qəbul edən Baş prokuror qeyd edib ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq prokurorluq orqanları tərəfindən beynəlxalq tərəfdaşlarla əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsi xüsusi diqqətdə saxlanılır.

Bu kontekstdə Assosiasiya ilə ölkəmizin prokurorluq orqanları arasında uzunmüddətli, geniş və faydalı əməkdaşlıq əlaqələri formalaşmış, təsis edildiyi gündən Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu qurumun fəaliyyətinə mühüm töhfələr verib. Azərbaycan 2002, 2018 və 2024-cü illərdə qurumun İcraiyyə Komitəsinin iclaslarına, 2024-cü ildə, həmçinin illik İclas və Ümumi Yığıncağına ev sahibliyi edib.

Görüş zamanı global miqyasda cinayətkarlıqla mübarizədə müxtəlif hüquq sistemlərinin prokurorlarının səylərinin birləşdirilməsində Assosiasiyanın mühüm rol oynaması qeyd edilərək, qonaqlara son dövrlərdə milli prokurorluq orqanlarında həyata keçirilmiş islahatlar, tətbiq edilən yeni hüquq institutları və yanaşmalar barədə məlumat verilib.

Səmimi qəbula görə minnətdarlıq ifadə edən qonaqlar Azərbaycan Prokurorluğunun qurumun fəaliyyətində aktiv roluna və verdiyi töhfələrinə görə təşəkkürünü bildirmiş, uzun illərdir davam edən sıx və uğurlu əməkdaşlıqdan məmnuniyyət ifadə edilib.

Qonaqlar, həmçinin, Baş Prokurorluğun Tarix muzeyi ilə tanış olub, onlara prokurorluğun fəaliyyəti ilə bağlı eksponatlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Vyetnamın Baş prokurorunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Bakıya işgüzar səfərə gəlib

Azərbaycan və Vyetnam Baş Prokurorluqları arasında imzalanmış Anlaşma Memorandumunun iki ölkənin prokurorluq orqanları arasında hüquqi əməkdaşlığın inkişafına töhfə verməklə yanaşı, qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinə xidmət etdiyi vurğulanıb.

Bundan başqa, görüş zamanı iki ölkənin prokurorluqları arasında hüquqi əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi, mövcud əlaqələrin gələcəkdə daha da intensivləşdirilməsi məqsədilə

əmlakın bərpası, ətraf mühitin qorunması kimi prokurorluq fəaliyyətinin müxtəlif sahələrini əhatə edən Əməkdaşlıq Proqramı imzalanıb.

Vyetnam Sosialist Respublikasının hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqələrin inkişaf etdirilməsi məqsədilə "Azərbaycan Respublikası və Vyetnam Sosialist Respublikası arasında cinayət işləri üzrə qarşılıqlı yardım haqqında Müqavilə" layihəsi hazırlanıb və hazırda dövlətdaxili proseduralardan keçirilir.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren Nquyen Tiyen təmsil etdiyi qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verdiyini, habelə qurumlar arasında əməkdaşlığın bundan sonra da genişlənəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Görüşdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, ekstradisiya, hüquqi yardım, prokurorların təlimi və digər istiqamətlər üzrə əlaqələrin davam etdirilməsi barədə razılıq əldə olunub.

Görüşdən sonra qonaqlar Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun Tarix muzeyi ilə tanış olublar.

İyunun 8-də Vyetnamın Baş prokuroru Nquyen Tiyen Fəxri Xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edib məzarı önünə əklil qoyub, eləcə də görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyeva, tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyev və professor Tamerlan Əliyevin də məzarını ziyarət edib.

Şəhidlər xiyabanına gələn qonaqlar Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildirib, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyublar.

Baş prokuror Kamran Əliyevlə vyetnamlı həmkarı arasında keçirilən görüşdə hər iki ölkənin siyasi rəhbərliyinin fəaliyyəti nəticəsində dövlətlərarası münasibətlərin dinamik inkişafı vurğulanıb.

Görüşdə qeyd edilib ki, iki ölkə arasında dost münasibətlərin təməli hələ 1959-cu ildə Vyetnamın ilk prezidenti Ho Şi Minin ölkəmizə səfəri zamanı qoyulub. Münasibətlərin inkişafında 1983-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini qismində Vyetnama tarixi səfərinin mühüm rol oynaması xüsusi vurğulanıb. Həmçinin keçmiş SSRİ dövründə Azərbaycanda minlərlə vyetnamlının təhsil aldığı diqqətə çatdırılıb.

Bildirilib ki, müstəqilliyin bərpasından sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin uğurlu siyasəti nəticəsində Azərbaycan-Vyetnam əlaqələri dinamik inkişaf edib.

Xüsusilə, 2014-cü ildə Azərbaycanın dövlət başçısının Vyetnama, 2025-ci ildə isə Vyetnam Sosialist Respublikası Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi To Lamin Azərbaycana reallaşdırdığı dövlət səfərinin ikitərəfli münasibətlərin daha da möhkəmlənməsinə və etibarlı əməkdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsinə mühüm töhfə verdiyi vurğulanıb.

Görüşdə həmçinin, Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin 2025-ci ildə Hanoi şəhərinə işgüzarı səfəri xatırlanmış, həmin səfərdə

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikasının Qars şəhərində rəsmi səfərdə olub

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi, tərkibində Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru Sənan Paşayev və Naxçıvan hərbi prokuroru Aqil Axundovun da olduğu nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin Baş prokuroru Muhsin Şentürkün dəvəti ilə 15 iyun tarixində qardaş ölkənin Qars şəhərinə rəsmi səfər edib.

Nümayəndə heyəti ilk olaraq xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şərəfinə Qars şəhərində salınmış parkı ziyarət edib, orada dünya şöhrətli siyasi xadimin abidəsinin önünə gül dəstələri qoyaraq əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qars Baş Prokurorluğunda Kamran Əliyevlə türkiyəli həmkarı Muhsin Şentürk arasında baş tutan görüş zamanı qeyd edilmişdir ki, iki dövlət arasında strateji münasibətlər hüquq-mühafizə orqanları arasında əməkdaşlığın da dinamik inkişafına müsbət təsirini göstərir.

Xüsusi vurğulanmışdır ki, görüşün 15 iyun Milli Qurtuluş günündə baş tutması da rəmzi mənə daşıyır. Belə ki, Azərbaycan ilə Türkiyə arasında münasibətlərin təməlində məhz müstəqil Azərbaycanın banisi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin “bir millət, iki dövlət” yanaşması dayanır. Dövlət başçıları İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sıx dostluq münasibətləri və siyasi iradələri sayəsində isə bu qardaşlıq əlaqələri daha da dərinləşmişdir. 15 iyunda imzalanmasının 5-ci ildönümü qeyd edilən hər iki dövlət arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi də bunun bariz sübutudur.

Səmimi qəbula və yüksək qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirən Kamran Əliyev qeyd etmişdir ki, hazırkı səfərin əsas məqsədi sərhədyanı bölgələrin prokurorluq orqanları arasında əlaqələrin gücləndirilməsidir. Bu transmilli xarakter daşıyan cinayətlərə qarşı mübarizənin səmərəliliyinin artırılmasına töhfə verməklə yanaşı, sərhəd regionlarında yaşayan vətəndaşlarının rastlaşdıqları hüquqi çətinliklərin operativ şəkildə aradan qaldırılmasına da xidmət etmiş olur. Eyni zamanda bu əməkdaşlıq mütərəqqi təcrübələrin mübadiləsi və hər iki dövlətin hüquqi sistemlərinin inkişafına da müsbət təsirini göstərir.

Öz növbəsində Muhsin Şentürk Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verildiyini qeyd edərək cari ilin aprel ayında Bakı şəhərinə etdiyi səfəri məmnunluqla xatırlayıb, keçirilmiş görüşlərin ikitərəfli əlaqələrin inkişafında xüsusi rol oynadığını bildirib.

Görüş çərçivəsində Qars və İğdır bölgələrinin prokurorluq, məhkəmə və ədliyyə orqanlarının rəhbər şəxsləri ilə görüşlər keçirilərək cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb, bir praktiki mövzular müzakirə edilib.

Daha sonra nümayəndə heyəti, ölkəmizin Qars şəhərində yerləşən Baş konsulluğuna gəlmiş, əməkdaşlarla görüşərək yaradılmış iş şəraiti və fəaliyyətləri ilə yaxından tanış olub. Keçirilmiş görüşdə, dahi lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanın keçdiyi inkişaf yoluna nəzər salınıb.

Görüşlərdə Azərbaycan Respublikasının Qars şəhərindəki Baş konsulu Zəmin Əliyev də iştirak edib.

Baş prokuror İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının nümayəndələri ilə görüşüb

İyunun 17-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini Yousef Aldobeayinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Qonaqları salamlayan Baş prokuror bildirib ki, müstəqil Azərbaycan İslam həmrəyliyi gücləndirilməsi, islam ölkələri arasında elm, mədəniyyət, sosial, iqtisadi və digər müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın dəstəklənməsi missiyası daşıyan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəaliyyətinə hər zaman mühüm töhfələr verib.

Qeyd olunub ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən xarici siyasət kursunda İslam dünyası ilə əməkdaşlığın inkişafı xüsusi yer tutur.

Azərbaycanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən çoxsaylı beynəlxalq layihələr, ölkəmizdə təşkil olunan mötəbər tədbirlər və irəli sürülən təşəbbüslər İslam həmrəyliyi möhkəmlənməsinə, müsəlman ölkələri arasında qarşılıqlı etimad və əməkdaşlığın genişlənməsinə mühüm töhfələr verib.

Vurğulanıb ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünü daima dəstəkləyib.

Qeyd edilib ki, dövlətimiz İƏT çərçivəsində İslam dünyasının problemlərinə dair aparılan diskussiyalarda, qərar və qətnamələrin qəbul edilməsində qəti mövqe nümayiş etdirir, təşkilatın qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində təşəbbüskarlıq göstərir.

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal üzvlərindən biri olan ölkəmiz təşkilatın müxtəlif qurumları - İCESCO, İslam İnkişaf Bankı, İslam Konfransı Parlament İttifaqı, İslam Konfransı Gənclər Forumu və s. ilə də sıx əməkdaşlıq edir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, İCESCO-nun xoşməramlı səfiri xanım Mehriban Əliyeva islam ölkələri ərazilərindəki mədəni və tarixi dəyərlərin müdafiəsinə böyük töhfə verib. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva İslam dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) müxtəlif tədbirlərində aktiv iştirak edib.

Bundan başqa, Baş prokuror 27-28 oktyabr 2026-cı il tarixlərində İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan hüquq

mühafizə orqanları rəhbərlərinin Bakı şəhərində keçiriləcək üçüncü yüksək səviyyəli görüşə hazırlıq işləri barədə məlumat verib.

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini Yousef Aldobeay səmimi qəbula və qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını ifadə edib,

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Hissein Brahim Tahanın salamını çatdırıb.

Bildirib ki, Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlər arasında aktivliyi ilə fərqlənir, müsəlman ölkələrinin birliyinə, islam həmrəyliyinə mühüm töhfələr verir.

Baş katibin müavini vurğulayıb ki, Azərbaycan təşkilatın üzvləri sırasında ən fəal, təşəbbüskar və nüfuzlu dövlətlərdən biri kimi tanınır. Ölkəmizin İƏT çərçivəsində irəli sürdüyü təşəbbüslər, təşkilatın məqsəd və prinsiplərinin təşviqi istiqamətində gördüyü işlər üzv dövlətlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilir.

Qeyd olunub ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü və keçmiş münafiqlik dövründə ölkəmizin haqlı mövqeyini ardıcıl şəkildə dəstəkləyib, Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünün bərpasına yönəlmiş səylərinə daim dəstək verib.

Baş katibin müavini Vətən müharibəsi zamanı və sonrakı dövrdə İƏT-in Azərbaycanın yanında olduğunu, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpa və yenidənqurma proseslərinin təşkilat tərəfindən böyük maraq və rəğbətlə izləndiyini bildirib. O, Azərbaycanın regionda sülhün, təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi istiqamətində atdığı addımları yüksək qiymətləndirib.

Yousef Aldobeay həmçinin qeyd edib ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və islam həmrəyliyi gücləndirilməsi istiqamətində aparıcı üzv dövlətlərdən biri hesab edir. Azərbaycanın təşkilatın fəaliyyətinə göstərdiyi davamlı dəstək yüksək qiymətləndirilir və İƏT də öz növbəsində ölkəmizlə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsində maraqlıdır.

Xüsusi vurğulanıb ki, İƏT-in 16-cı İslam Sammitinə 2027-ci ildə Azərbaycan ev sahibliyi edəcəkdir.

Baş katibin müavini əminliyini ifadə edib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi 16-cı İslam Sammiti təşkilatın tarixində mühüm hadisələrdən biri olacaq, üzv dövlətlər arasında həmrəyliyin daha da möhkəmlənməsinə, qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişafına və İslam dünyasının qarşısında duran aktual məsələlərin müzakirəsinə mühüm töhfə verəcəkdir.

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Slovakiya Respublikasına işgüzar səfər edib

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti slovakıyalı həmkarı Maroş Jilinkanın dəvəti ilə 22-23 iyun tarixlərində Bratislava şəhərinə rəsmi səfər edib.

Slovakiya Respublikasının Baş Prokurorluğunda keçirilmiş görüşdə Maroş Jilinka qeyd edib ki, Azərbaycanın hüquq mühafizə orqanları ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi onlar üçün prioritet təşkil edir və mövcud əlaqələrin hazırkı səviyyəsi yüksək inkişaf dinamika ilə xarakterizə olunur.

Ötən il Bakıya səfərini məmnunluqla xatırlayan ev sahibi cinayət təqibinin rəqəmsallaşması, prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində müasir texnologiyaların tətbiqi, transmilli xarakterli, o cümlədən korrupsiya cinayətlərinin istintaqı sahəsində ölkəmizin təcrübəsinin onlar üçün xüsusi maraq kəsb etməsini bildirib.

Baş prokuror Kamran Əliyev dəvətə və göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirərək qeyd edib ki, qarşılıqlı dəstək və müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıqla səciyyələnən güclü və dinamik tərəfdaşlıq kimi qiymətləndirilən Azərbaycan və Slovakiya arasında yüksək səviyyəli münasibətlər xüsusilə son illərdə dövlət rəhbərlərinin səyləri nəticəsində daha da möhkəmlənib.

Kamran Əliyev qarşı tərəfə cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi, Birinci Vitse prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı və xüsusi qayğısı ilə aparılan geniş miqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verərək qeyd edib ki, Slovakiya şirkətlərinin Qarabağda bərpa işlərinə töhfə verməsi, həmçinin ticarət, texnologiya və sənaye kimi sahələrdə əlaqələrin dərinləşməsi fonunda prokurorluq orqanları arasında peşəkar əlaqələrin də gücləndirilməsi aktual əhəmiyyət kəsb edir. Bu kontekstdə ötən il hər iki ölkənin Baş Prokurorluqları arasında imzalanmış Anlaşma Memorandumu əlaqələrin inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını təşkil edir.

Görüşdə cinayətkarlığın müxtəlif formalarına qarşı mübarizə, o cümlədən transmilli cinayətlər və maliyyə cinayətlərinin istintaqı, ekstradisiya və cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım sahələrində praktiki əməkdaşlıq məsələləri, eləcə də qarşılıqlı təlim səfərlərinin təşkili və təcrübə mübadiləsi ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafını və daha öncə imzalanmış Anlaşma Menorandumunun icrasını təmin etmək məqsədilə müvafiq Proqramın hazırlanması barədə ilkin razılıq əldə edilib.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti ilə Slovakiya Respublikası Məhkəmə Şurasının sədri xanım Marsela Kosova arasında da ikitərəfli görüş keçirilib.

Görüşdə ölkələr arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən hüquq-mühafizə orqanları arasında dinamik inkişaf edən əlaqələrdən məmnunluq ifadə olunub. Xanım Sədr Slovakiya Respublikasının məhkəmə sisteminin strukturu və fəaliyyəti, həmçinin məhkəmə və prokurorluq orqanları arasında qarşılıqlı əlaqələr barədə geniş məlumat verib.

Öz növbəsində Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatları barədə qarşı tərəfə məlumat verib.

Tərəflər hüquqi sahədə əməkdaşlığın genişləndirilməsi ətrafında fikir mübadiləsi aparıb, eləcə də məhkəmələrin fəaliyyətinin təşkili, insan hüquqlarının qorunmasında müasir və effektiv yanaşmalarla bağlı praktiki suallar ətrafında müzakirə aparıb.

Görüşlərdə ölkəmizin Slovakiya Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Vüsal Abdullayev də iştirak edib.

Səfər çərçivəsində, həmçinin Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizin Slovakiya Respublikasındakı səfirliyini ziyarət edərək əməkdaşlar ilə görüşüb, ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə əlaqələrin və əməkdaşlığın gücləndirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparıb.

Bakı Hərbi Prokurorluğunun inzibati binasının açılışı olub

İyunun 24-də Bakı Hərbi Prokurorluğunun əsaslı təmir edilərək yenidən qurulan inzibati binasının açılış mərasimi keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev, həmçinin Baş Prokurorluğun və Hərbi Prokurorluğun rəhbər heyəti, digər rəsmi şəxslər və media nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə mərasim iştirakçıları binanın foyesində yerləşən ümummilli lider Heydər Əliyevin büstü önünə gül dəstələri qoyaraq onun əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Məlumat verilib ki, uzun illər prokurorluq orqanlarının fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina əsaslı təmir edilərək müasir standartlara uyğun yenidən qurulub. Yenidənqurma işləri çərçivəsində bina prokurorluq əməkdaşlarının fəaliyyətinin daha səmərəli təşkili, iş proseslərinin operativliyinin artırılması və vətəndaşlara göstərilən hüquqi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə tam yenilənib. Binada əməkdaşların rahat və funksional fəaliyyəti üçün zəruri texniki avadanlıqlarla təchiz edilmiş xidməti otaqlar, vətəndaş qəbulu bölməsi, akt və iclas zalları yaradılıb. Eyni zamanda, bina enerji səmərəliliyi və təhlükəsizlik baxımından ən son tələblərə uyğun şəkildə modernləşdirilib.

Qeyd olunub ki, inzibati binada "Elektron Prokurorluq" informasiya sistemi tam şəkildə tətbiq olunub. Sistem vasitəsilə sənəd dövriyyəsi rəqəmsal müstəvidə həyata keçirilir, fəaliyyətin çevikliyi və şəffaflığı daha da artırılır.

Inzibati bina ilə tanışlıqdan sonra akt zalında iclas keçirilib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev bildirib ki, Bakı Hərbi Prokurorluğunun inzibati binasının istifadəyə verilməsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının növbəti ildönümünə təsadüf etməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. O qeyd edib ki, hərbi prokurorluq orqanları Silahlı Qüvvələrlə sıx qarşılıqlı fəaliyyət şəraitində qanunçuluğun, hüquq qaydasının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm fəaliyyət göstərərək dövlətin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsinə töhfə verib.

Baş prokuror vurğulayıb ki, müasir və çevik prokurorluq sisteminin formalaşdırılması Azərbaycanın hüquqi dövlət quruculuğu siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir və bu istiqamətdə həyata keçirilən islahatlar Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi dövlətçilik strategiyasına əsaslanaraq Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. O qeyd edib ki, prokurorluq orqanlarının maddi-texniki təminatının gücləndirilməsi və rəqəmsal idarəetmə imkanlarının genişləndirilməsi hüquq-mühafizə sistemində həyata keçirilən institusional islahatların mühüm istiqamətlərindəndir. İstifadəyə verilən yeni inzibati binanın iş proseslərinin çevikliyinin artırılmasına, vətəndaş müraciətlərinə daha operativ baxılmasına və xidmət keyfiyyətinin yüksəldilməsinə mühüm töhfə verəcəyi bildirilib.

Kamran Əliyev həmçinin qeyd edib ki, Prezident

İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə 2026-cı ilin “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan olunması ölkədə müasir və dayanıqlı infrastrukturun formalaşdırılmasına xüsusi təkan verir. O vurğulayıb ki, Bakı Hərbi Prokurorluğunun inzibati binası da müasir idarəetmə tələblərinə uyğun qurulmuş iş mühitinin nümunəsidir. Baş prokuror əməkdaşları yeni şəraitdən səmərəli istifadə etməyə, peşə hazırlığını daim artırmağa, fəaliyyətlərində qanunçuluq, obyektivlik və dövlətçilik prinsiplərinə sadıq qalmağa çağıraraq onlara gələcək xidmətlərində uğurlar arzulayıb.

Daha sonra çıxış edən Bakı şəhəri Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Allahverdiyev, Baş prokurorun müavini – Azərbaycan Respublikasının Hərbi prokuroru Bəhrüz Əhmədov və Bakı hərbi prokuroru Fərid Şükürov dövlət tərəfindən həyata keçirilən insti-

tuşional islahatların və yaradılan müasir iş mühitinin hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə verdiyi töhfələri qeyd ediblər. Bildirilib ki, yeni inzibati bina qarşıda duran vəzifələrin daha operativ və effektiv icrasına əlverişli şərait yaradır. Çıxışlarda yaradılan şəraitə görə ölkə rəhbərliyinə minnətdarlıq ifadə olunub.

Tədbirə yekun vuran Baş prokuror Kamran Əliyev yaradılmış müasir iş şəraitinin hərbi prokurorluq əməkdaşlarının üzərinə düşən vəzifələri daha yüksək məsuliyyət və peşəkarlıqla yerinə yetirmələrinə xidmət edəcəyini bildirib. O, hərbi prokurorluq orqanlarının bundan sonra da Silahlı Qüvvələrdə qanunçuluğun təmin olunması, hərbi intizamın möhkəmləndirilməsi və dövlət maraqlarının etibarlı müdafiəsi istiqamətində fəaliyyətlərini uğurla davam etdirəcəklərinə əminliyini ifadə edib.

Sonda xatirə şəkli çəkdirilib.

Baş prokuror İtkin düşmüş şəxslər üzrə Beynəlxalq Komissiyanın (ICMP) Baş direktoru ilə görüşüb

İyunun 29-da Baş prokuror Kamran Əliyev ölkəmizdə səfərdə olan İtkin düşmüş şəxslər üzrə Beynəlxalq Komissiyanın (ICMP) Baş direktoru xanım Katrin Bombergerin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Qonaqları salamlayan Kamran Əliyev qeyd edib ki, Baş Prokurorluqla Komissiya arasında 2023-cü ildən səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri formalaşıb.

Qeyd olunub ki, Komissiyanın fəaliyyəti xüsusilə həssas mövzu ilə əlaqədardır və itkin düşmüş şəxslərlə bağlı müvafiq məlumat mübadiləsinin təmin edilməsi zərərçəkmiş şəxslərin ailələrinin hüquqları baxımından olduqca vacibdir. Bu mövzu cənab Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqəti və qayğısı ilə əhatə olunur.

Bundan sonra Kamran Əliyev qarşı tərəfə işgəncələrə məruz qalaraq öldürülüb kütləvi məzarlıqlarda basdırılmış şəxslərin yerinin müəyyən edilməsi, həmçinin aşkar edilmiş şəxslərin şəxsiyyətinin müəyyən edilməsi istiqamətində görülmüş işlər barədə məlumat verib.

Qəbula görə minnətdarlıq ifadə edən xanım Katrin Bomberger Azərbaycanda itkin düşmüş şəxslər üzrə məlumatların toplanması və mübadiləsi işinin yüksək səviyyədə təşkil edilməsini qeyd edib, mövcud əməkdaşlıq səviyyəsindən razılıq bildirib.

Qonaq tərəf, həmçinin yeni hazırlanmış İtkin düşmüş şəxslərlə bağlı Məlumat İdarəetmə Sistemi barədə məlumat verib, sistemin imkanları və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüş zamanı qarşılıqlı təlim səfərlərinin təşkili və təcrübə mübadiləsinə dair razılıq əldə edilib.

Baş prokurorun yerlərdə qəbulları

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq prokurorluq orqanları tərəfindən vətəndaşların qəbulu daim diqqətdə saxlanılmaqla onların ərizə və şikayətlərinin yerində dinlənilərək həll olunması üçün müvafiq tədbirlər görülür.

TƏRTƏR RAYONU

Aprelin 3-də Baş prokuror Kamran Əliyev Tərtər rayon prokurorluğunun inzibati binasında Tərtər, Ağdam, Bərdə, Goranboy, Naftalan və Yevlax rayonundan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin rayonun mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 40 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı, törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları və məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsinə dair məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

NİZAMİ RAYONU

Aprelin 10-da Baş prokuror Kamran Əliyev Bakı şəhəri Nizami rayon prokurorluğunun inzibati binasında Nizami rayonundan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbulda iştirak edən 26 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı, törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları və məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsinə dair məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

MASALLI RAYONU

Mayın 15-də Baş prokuror Kamran Əliyev Masallı rayon prokurorluğunun inzibati binasında Masallı, Lənkəran, Astara, Lerik, Yardımlı və Cəlilabad rayonundan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin rayonun mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 51 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı, törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları və məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsinə dair məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

XANKƏNDİ ŞƏHƏRİ

Mayın 20-də Baş prokuror Kamran Əliyev Xankəndi şəhər prokurorluğunun inzibati binasında Xankəndi şəhər, Ağdərə, Xocalı, Xocavənd və Şuşa rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror Ümummilli Lider Heydər Əliyevin inzibati binada yerləşən barelyefi qarşına gül dəstələri qoyub, dahi liderin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak etmiş 16 vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı

görə təbə prokurorların fərdi məsuliyyət daşdığını diqqətə çatdırıb.

Qəbuldan sonra prokurorluq əməkdaşları Xankəndi şəhərində salınan Zəfər Parkını, park ərazisində inşa edilən Zəfər Tağını ziyarət edib.

və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, habelə mülki xarakterli mübahisələr və sosial problemlərə dair qeyd olunan məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

Sonra prokurorluq əməkdaşları ilə görüş keçirən Kamran Əliyev onlara konkret tapşırıqlar verib, vətəndaşların müraciətlərinə obyektiv baxılması və qəbulu işinin düzgün təşkilinə

QARADAĞ RAYONU

Mayın 26-da Baş prokuror Kamran Əliyev Bakı şəhəri Qaradağ rayon prokurorluğunun inzibati binasında Qaradağ rayonundan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbulda iştirak edən 37 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı, törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları və məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsinə dair məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

ŞƏMKİR RAYONU

İyunun 5-də Baş prokuror Kamran Əliyev Şəmkir rayon prokurorluğunun inzibati binasında Şəmkir, Gədəbəy, Tovuz, Ağstafa və Qazax rayonundan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin rayonun mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 22 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı, törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları və məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsinə dair məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

NƏRİMANOV RAYONU

İyunun 12-də Baş prokuror Kamran Əliyev Bakı şəhəri Nərimanov rayon prokurorluğunun inzibati binasında Nərimanov rayonundan olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbulda iştirak edən 48 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı, törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları və məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsinə dair məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI

İyunun 16-da Baş prokuror Kamran Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası prokurorluğunun inzibati binasında Naxçıvan şəhər, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 26 nəfər vətəndaşın müraciətində konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, məhkəmədə baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, habelə mülki xarakterli mübahisələr və sosial problemlərə dair qeyd olunan məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

Azərbaycan Prokurorluğunun nümayəndə heyəti KazanForum-2026 çərçivəsində beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib

Cari ilin may ayının 14-də Rusiya Federasiyası Baş Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə Tatarıstan Respublikasının Kazan şəhərində keçirilən “Rusiya – İslam dünyası: KazanForum 2026” XVII Beynəlxalq İqtisadi Forum çərçivəsində “Qloballaşma dövrünün sona çatdığı şəraitdə iqtisadi fəaliyyət azadlığının və texnoloji suverenliyin təmin edilməsi” mövzusunda sessiya keçirilib.

Tədbirdə Tatarıstan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixonov, habelə bir sıra ölkələrin prokurorluq orqanlarının rəhbər şəxsləri və nümayəndələri iştirak ediblər.

Forumda ölkəmizi Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini – Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Nazim Rəcəbovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib.

N.Rəcəbov çıxışında bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən ardıcıl hüquq islahatları ölkədə qanunçuluğun möhkəmləndirilməsinə, iqtisadi fəaliyyət azad-

lığının təmininə, sahibkarlıq subyektlərinin hüquqlarının müdafiəsinə, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılmasına, şəffaflığın artırılmasına, korrupsiyaya və iqtisadi cinayətlərə qarşı mübarizənin effektivliyinin yüksəldilməsinə mühüm töhfə verib. Eyni zamanda, transmilli korrupsiya, kibercinayətkarlıq, cinayət yolu ilə əldə edilmiş aktivlərin qanunsuz dövriyyəsi və onların leqallaşdırılması kimi çağırışlara qarşı dövlətlər arasında hüquqi əməkdaşlıq mexanizmlərinin gücləndirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb, iştirakçıların sualları ətrafı cavablandırılıb.

Tədbir iştirakçıları Azərbaycan Respublikasının kibercinayətkarlıqla mübarizə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirdiyini, o cümlədən kibertəhlükəsizlik və rəqəmsal mühitdə hüquqi təhlükəsizliyin təmin olunmasına xüsusi önəm verdiyini qeyd ediblər. Bu kontekstdə ölkəmizin BMT-nin “Kibercinayətkarlığa qarşı” Konvensiyasını ratifikasiya edən ilk ölkələrdən olması, eləcə də kibercinayətkarlığa qarşı beynəlxalq hüquqi mexanizmlərin formalaşdırılmasında fəal iştirakının əhəmiyyəti vurğulanıb.

Səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun nümayəndə heyəti Rusiya Federasiyası və Qazaxıstan Respublikası prokurorluq orqanlarının nümayəndələri ilə ikitərəfli görüşlər keçirib.

Görüşlər zamanı hüquqi yardım, ekstradisiya, transmilli cinayətkarlıq və korrupsiyaya qarşı mübarizə, peşəkar təcrübə mübadiləsi və institusional əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələləri üzrə fikir mübadiləsi aparılıb, qarşılıqlı maraq doğuran istiqamətlər üzrə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Baş Prokurorluğun nümayəndə heyəti Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının rəhbərliyi ilə görüşüb

Cari ilin 18–19 may tarixlərində Baş prokurorun müavini Heydər Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının mənzil-qərargahının yerləşdiyi Niderland Krallığının Haaqa şəhərində Assosiasiyanın Baş katibi Roel Dona və qurumun digər vəzifəli şəxsləri ilə görüşüb.

Görüş zamanı Roel Dona Azərbaycan ilə Assosiasiya arasında səmərəli əməkdaşlığın uğurla davam etdiyini vurğulayaraq, Azərbaycan Prokurorluğunun Assosiasiyanın fəaliyyətinə verdiyi töhfə və göstərdiyi davamlı dəstəyə görə təşəkkürünü bildirib. O, həmçinin 2024-cü ildə Bakıda keçirilmiş BPA-nın 29-cu illik Konfrans və Ümumi Yığıncağının yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu və digər üzv qurumlar üçün nümunə hesab edildiyini qeyd edib.

Heydər Məmmədov isə Baş prokuror Kamran Əliyevin salamlarını çatdıraraq, Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi dövlət siyasətinə uyğun olaraq prokurorluq or-

qanlarında beynəlxalq hüquqi əməkdaşlığın genişləndirilməsi, qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf etdirilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlərin həyata keçirildiyini bildirib. O qeyd edib ki, bu yanaşma hüququn aliliyinin möhkəmləndirilməsi və cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində qəbul olunan dövlət proqramları və milli strategiyalarda da öz əksini tapıb.

Görüş zamanı Azərbaycan Prokurorluğu ilə Assosiasiya arasında uzun illərə söykənən əməkdaşlıq münasibətlərinin formalaşdığı diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, Azərbaycan Prokurorluğu qurumun fəaliyyətinə mühüm töhfələr verib, 2002, 2018 və 2024-cü illərdə İcraiyyə Komitəsinin iclaslarına, eləcə də 2024-cü ildə BPA-nın

İllik İclas və Ümumi Yığıncağına uğurla ev sahibliyi edib.

H.Məmmədov Azərbaycanın Assosiasiyaya dəstəyinin bundan sonra da davam edəcəyini vurğulayaraq, 2026-cı ilin noyabr ayında Riyad şəhərində keçiriləcək BPA-nın 31-ci illik İclas və Ümumi Yığıncağının yüksək səviyyədə təşkilinə dəstək göstərməyə hazır olduqlarını bildirib.

Görüş çərçivəsində, həmçinin cari ilin 2-4 iyun tarixlərində Assosiasiyanın yeni təyin olunmuş Baş müşaviri Tarika Jayaratnenin rəhbərlik edəcəyi nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

Baş Prokurorluğun əməkdaşları Türkiyədə beynəlxalq təlimdə iştirak edib

Cari ilin 13-15 aprel tarixlərində Türk Ədalət Akademiyasının Türkiyə Ədliyyə Təlim Şəbəkəsi ilə birgə Türkiyə Respublikasının İstanbul şəhərində təşkil olunan "Beynəlxalq İnsan Hüquqları üzrə Təlim Proqramı"nda Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin prokurorları Əliyeva Səritel, Qasımov Rəşad, Abdullayev Elşən və Ağayev Ruslan iştirak edib.

Təlimdə Azərbaycan tərəfi ilə yanaşı Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan və Şimali Kipr Türk Respublikalarının Ədliyyə və Hüquq-mühafizə Akademiyalarının nümayəndə heyətləri iştirak edib.

Təlimdə Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının ümumi çərçivəsi, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə prosedur qaydaları, Məhkəmənin Qərarlarının icrasının Monitorinqi və Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının ayrı-ayrı maddələrinin tövsifinə həsr olunmuş geniş müzakirələr keçirilib.

Tədbirdə Elm-Tədris Mərkəzinin prokuroru Səritel Əliyeva "İnsan hüquq və azadlıqlarının təminatında Azərbaycan Prokurorluğunun fəaliyyəti" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib, müzakirələr zamanı Mərkəzin əməkdaşları Rəşad Qasımov, Elşən Abdullayev və Ruslan Ağayev insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində Azərbaycan qanunvericiliyinin vəziyyəti və bu sahədə prokurorluğun fəaliyyəti barədə iştirakçılara ətraflı məlumatlar verib və təcrübə mübadiləsi aparıblar.

Sonda təlim iştirakçılarının müvafiq sertifikatlar təqdim olunub, xatirə şəkilləri çəkilib.

Baş Prokurorluğun nümayəndələri narkotiklərə qarşı mübarizəyə dair beynəlxalq forumda iştirak edib

Cari ilin aprelin 19-21-i tarixlərində Səmərqənd şəhərində Özbəkistan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının və BMT-nin NCMİ-nin birgə təşkilatçılığı ilə "Cəmiyyətin sağlamlığına və təhlükəsizliyinə yönəlmiş transmilli narkotik təhdidlərinə qarşı mübarizə"yə dair Beynəlxalq Forum keçirilib.

Forumda Azərbaycan Prokurorluğunu Baş Prokurorluğun idarə rəisi Ceyhun Kazımov və Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə böyük köməkçisi Teymur Qarayev təmsil edib.

Tədbirdə çıxış edən Ceyhun Kazımov narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizəyə dair 2025-2030-cu illər üçün "Dövlət Proqramı", habelə bu kateqoriya cinayətlərə qarşı mübarizə sahəsində Baş Prokurorluq tərəfindən görülən işlər, o cümlədən maariflənmə tədbirləri barədə ətraflı məlumat verib, bu sahədə məlumat mübadiləsinin operativ və tam şəkildə həyata keçirilməsinin cinayətkar şəbəkələrin ifşası və məsuliyyətə cəlb olunması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etməsini vurğulayıb.

Forum çərçivəsində keçirilən müzakirələrdə iştirak edən Teymur Qarayev narkotik vasitələr və psixotrop maddələrin global təhlükə xarakteri daşdığını, bu istiqamətdə beynəlxalq əməkdaşlığın əhəmiyyəti, kompleks yanaşma və aidiyyəti dövlət qurumları arasında səmərəli əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyini xüsusi qeyd edib.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Litvada beynəlxalq tədbirdə iştirak edib

Cari ilin 21-22 aprel tarixlərində Litva Respublikasının Vilnüs şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə Anti-Korrupsiya Şəbəkəsi və Litva Respublikasının Xüsusi İstintaq Xidməti tərəfindən birgə təşkil edilmiş "Korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan qurumların rəhbərləri üçün strateji müzakirə" adlı tədbir keçirilib.

20-dən artıq ölkənin korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan qurumlarının nümayəndələri və OECD ekspertlərinin iştirak etdiyi tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimli və Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin böyük prokuroru Ziya Hacıyev təmsil edib.

Tədbir zamanı Anti-Korrupsiya Şəbəkəsinin 2023-2026-cı illər üzrə İş Proqramının icra nəticələri, əldə olunmuş nailiyyətlər və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində qarşıda duran çağırışlar müzakirə edilib.

Həmçinin 2027-2030-cu illər üçün yeni proqram sənədinin hazırlanması, İstanbul Antikorrupsiya Fəaliyyət Planı üzrə növbəti monitoring mərhələsinin perspektivləri, OECD-nin Hüquq-Mühafizə Şəbəkəsinin əsas fəaliyyət istiqamətləri və yüksək korrupsiya riskləri olan sahələrdə preventiv tədbirlərin gücləndirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan nümayəndə heyəti tərəfindən 2027-2030-cu illər üçün hazırlanacaq yeni fəaliyyət sənədində

korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində süni intellektin imkanlarından istifadə ilə bağlı konkret müddələrin əks olunması təklif edilib.

Eyni zamanda ölkəmizdə korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində preventiv tədbirlərin həyata keçirilməsinə xidmət edən mexanizmlər barədə tədbir iştirakçılarına məlumat verilib, bu yanaşma antikorrupsiya fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması baxımından müsbət təcrübə nümunəsi kimi qiymətləndirilib.

Tədbir çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu ilə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə Anti-Korrupsiya Şəbəkəsi arasında formalaşmış səmərəli əməkdaşlığın uğurla davam etdirilməsi təşkilatın ekspertləri tərəfindən məmnunluqla vurğulanıb.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Tanzaniyada beynəlxalq tədbirdə iştirak edib

Cari ilin 4-6 may tarixlərində Tanzaniya Birləşmiş Respublikasının Dar es Salaam şəhərində Şərqi Afrika Prokurorları Assosiasiyasının (EAAP) 11-ci illik Ümumi Yığıncağı və Konfransı çərçivəsində “Ekoloji cinayətlərin və transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın qarşısının alınmasında texnologiyanın tətbiqi” mövzusunda tədbir keçirilib.

Tədbirdə ölkəmizi Bakı şəhər prokuroru Elşən Abbasovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib.

Tanzaniya Birləşmiş Respublikasının Baş naziri Dr. Mwigulu Lameck Nchemba açılış nitqi ilə çıxış edərək iştirakçıları salamlamaqla tədbirin vacibliyini vurğulayıb və bütün iştirakçılara uğurlar arzulayıb.

Tədbirdə çıxış edən Elşən Abbasov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə ətraf mühitin mühafizəsi, iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizə və dayanıqlı inkişaf məsələlərinin dövlət siyasətinin strateji prioritetləri kimi müəyyən edildiyini, bu sahədə ən mühüm tədbir kimi 2024-cü ildə Azərbaycanın Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyası çərçivəsində keçirilən COP29 konfransına ev sahibliyi etməklə global iqlim gündəliyinə sadiqliyini və bu istiqamətdə beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfəni bir daha nümayiş etdirdiyini vurğulayıb.

Nümayəndələrimiz daha sonra COP 29 çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq İdarəsi (BMTNCİ) tərəfindən təşkil olunan, həmçinin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən həmsədrlik edilən, “İqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə hüquq-mühafizə orqanlarının səfərbər olunması” adlı yüksək səviyyəli sessiyanın keçirilməsi, 2024-cü ildə ölkəmizdə keçirilmiş Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının 29-cu illik Konfransı və Ümumi Yığıncağında da müxtəlif xüsusi sessiyaların təşkil edilməsi, o cümlədən ekoloji cinayətlər və digər transmilli cinayətkarlıq növləri üzrə müzakirələrin aparılması barədə məlumat verib.

Bundan başqa tədbir çərçivəsində “Transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizədə virtual aktivlərin rolu üzrə prokurorluq yanaşması” mövzusunda keçirilmiş sessiyada nümayəndə heyəti tərəfindən qeyd olunan mövzu üzrə çıxışlar edilərək Azərbaycan Respublikasının sözügedən sahədə olan təcrübəsi barədə məlumat verilib.

Daha sonra nümayəndə heyəti Keniya, Tanzaniya, Ruanda, Uqanda, Somali, Konqo dövlətlərinin baş prokurorları və “EUROJUST”-in vitse-prezidenti ilə ikitərəfli görüşlər keçirib.

Konfransın sonunda Assosiasiyanın 2026-2027-ci illər üzrə Strateji Planı qəbul edilib və növbəti konfransa sədrliyin Uqanda Respublikası tərəfindən həyata keçirilməsi qərara alınıb.

Baş Prokurorluğun nümayəndələri beynəlxalq forumda iştirak edib

Prokurorluq orqanlarında peşə hazırlığının təşkili fəaliyyətinin qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında müasirləşdirilməsini təmin etmək məqsədi ilə digər ölkələrin hüquq üzrə ali və ixtisaslaşmış təhsil müəssisələri ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq uğurla davam etdirilir.

Bu tədbirlərin davamı olaraq cari ilin 4-7 may tarixlərində Özbəkistan Respublikasının Türk Ədliyyə Təlim Şəbəkəsinə sədrliyi çərçivəsində Daşkənd şəhərində təşkil etdiyi "Türk dövlətlərində məhkəmə-hüquq ədalət mühakiməsi: rəqəmsal transformasiya və qabaqcıl yanaşmaların integrasiyası" mövzusunda beynəlxalq forumda Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin Elmi-tədqiqat işinin təşkili şöbəsinin rəisi Ramin Camalov və

Dövlət təhlükəsizliyi, fəvqəladə hallar və sərhəd xidməti orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin böyük prokuror-metodisti Qədir Məmmədov iştirak edib.

Forumda Azərbaycan tərəfi ilə yanaşı, Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan və Qırğızıstan Ədliyyə və Hüquq-mühafizə Akademiyalarının nümayəndə heyətləri də iştirak edib.

Forumda "Rəqəmsal texnologiyaların tədris prosesində tətbiqi təcürübəsi", "Hakimlərin ixtisasartırma və hazırlığında beynəlxalq standartlar və müasir yanaşmalar" və "Hakimlərin və hüquq-mühafizə kadrlarının hazırlanmasında effektiv müasir pedaqoji metodların tətbiqinin perspektivləri" mövzusunda çıxışlar edilib, təqdimatlar olunub və geniş müzakirələr aparılıb.

Forumda Elm-Tədris Mərkəzinin Elmi-tədqiqat işinin təşkili şöbəsinin rəisi Ramin Camalov "Prokurorluq işçilərinin kadr hazırlığında effektiv müasir pedaqoji metodların tətbiqi təcrübəsi" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib, müzakirələr zamanı bu sahədə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Baş Prokurorluğun və Elm-Tədris Mərkəzinin fəaliyyəti barədə iştirakçılara ətraflı məlumatlar verilib.

Forumda Elm-Tədris Mərkəzinin Elmi-tədqiqat işinin təşkili şöbəsinin rəisi Ramin Camalov "Prokurorluq işçilərinin kadr hazırlığında effektiv müasir pedaqoji metodların tətbiqi təcrübəsi" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib, müzakirələr zamanı bu sahədə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Baş Prokurorluğun və Elm-Tədris Mərkəzinin fəaliyyəti barədə iştirakçılara ətraflı məlumatlar verilib.

Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Odlu Silahlar üzrə İşçi Qrupunun iclasında iştirak edib

Cari ilin mayın 11-12-si tarixlərində Avstriya Respublikasının paytaxtı Vyana şəhərində BMT-nin "Transmilli Mütəşəkkil Cinayətkarlığa qarşı" Konvensiyasının (UNTOC) Odlu Silahlar haqqında Protokolunun tətbiqi və icrası ilə bağlı həmin Protokol üzrə işçi qrupunun 13-cü sessiyası keçirilib.

Müxtəlif dövlətlərin hüquq-mühafizə, o cümlədən prokurorluq orqanlarının odlu silahlarla törədilən cinayətlər üzrə ixtisaslaşmış əməkdaşlarının, habelə UNTOC-un icmal Mexanizmi üzrə təyin olunmuş əlaqələndirici şəxs və ekspertlərin iştirak etdiyi tədbirdə Baş Prokurorluğu Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq idarəsinin prokuroru Murad Yusifli təmsil edib.

İşçi qrupunun iclası zamanı "Odlu Silahlar haqqında Protokol"un həyata keçirilməsinin asanlaşdırılması kontekstində təcrübə mübadiləsi aparılıb, mövcud çətinliklər və təhdidlər müəyyən edilərək müzakirə olunub, habelə Protokolun müddəalarının daha effektiv həyata keçirilməsi məqsədilə fəaliyyət istiqamətlərinə və texniki yardım vasitələrinin hazırlanmasına dair tövsiyələr verilib.

Bundan əlavə, tədbir çərçivəsində qeyri-hökumət təşkilatları, özəl sektor və akademik dairələrin nümayəndələri daxil olmaqla aidiyyəti maraqlı tərəflərlə UNTOC-un İcra Təftiş Mexanizmi çərçivəsində aparılan təftiş prosesi ilə bağlı konstruktiv dialoqlar keçirilib.

Qeyd edək ki, "Odlu Silahlar haqqında Protokol" dövlətlərə silahların və onların dövriyyəsinin nəzarətdə saxlanması və tənzimlənməsi, onların qanunsuz bazarlara yönləndirilməsinin qarşısının alınması, habelə silah alverçilərinin araşdırılması və cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması sahəsində dövlətlərə dəstək verən, həmçinin qanunsuz odlu silahlarla mübarizə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsini təşviq edən əsas beynəlxalq sənədlərdən biridir. Odlu Silahlar üzrə İşçi Qrupu isə həmin Protokol üzrə mandatın icrasında dövlətlərə məsləhət və yardım göstərilməsi məqsədilə təsis edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğunun nümayəndələri Daşkənddə keçirilən beynəlxalq antikorrupsiya tədbirlərində iştirak edib

Cari ilin 12-14 may tarixlərində Özbəkistan Respublikasının paytaxtı Daşkənd şəhərində Özbəkistan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Agentliyinin təşkilatçılığı ilə VI Daşkənd Antikorrupsiya Forumu və Asiya İnkişaf Bankı ilə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Asiya və Sakit Okean regionu üzrə Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Təşəbbüsü çərçivəsində "Asiya və Sakit Okean regionunda dürüstlüyün təşviqi və korrupsiyaya qarşı mübarizə məqsədilə dövlət və özəl sektorlar arasında tərəfdaşlığın gücləndirilməsi" mövzusunda regional seminar keçirilib.

Müxtəlif ölkələrin antikorrupsiya qurumlarının, habelə BMT, Asiya İnkişaf Bankı, OECD və digər beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirak etdiyi hər iki tədbirdə ölkəmizi Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Təşkilatı və informasiya təminatı idarəsinin rəisi İsfəndiyar Hacıyev, Preventiv tədbirlər və təhqiqat idarəsinin prokuroru Elşən Orucov və İstintaq idarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi Murad Əzimov təmsil edib.

Forumda çıxış edən İsfəndiyar Hacıyev iştirakçılara ölkəmizdə korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən institusional islahatlar, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülən

işlər, dövlət idarəçiliyində şəffaflığın və hesabatlılığın artırılması məqsədilə tətbiq olunan müasir yanaşmalar, dövlət orqanlarında aparılan rəqəmsallaşma prosesi, xüsusilə də “Elektron Prokurorluq İnformasiya Sistemi”nin (EPİS) imkanları, korrupsiya müraciətlərinin elektron qaydada qeydiyyatı və nəzarəti ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər barədə ətraflı məlumat verib.

Bundan əlavə, “Asiya və Sakit Okean regionunda dürüstlüyün təşviqi və korrupsiyaya qarşı mübarizə məqsədilə dövlət və özəl sektorlar arasında tərəfdaşlığın gücləndirilməsi” mövzusunda keçirilən seminar çərçivəsində Murad Əzimov texnologiyaların sürətli inkişafı fonunda istintaq təcrübəsində yaranan yeni çağırışlar və praktiki çətinliklər barədə iştirakçılara məlumat verib, Elşən Orucov isə hüquqi şəxslərin cinayət məsuliyyəti mövzusunda açılış nitqi ilə çıxış edib, həmçinin müvafiq sessiyada moderator qismində iştirak edib.

Nümayəndələrimiz tədbirlər zamanı iştirakçılar tərəfindən verilən sualları cavablandırmaqla müzakirələrdə iştirak edib, həmçinin, digər ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri ilə görüşlər keçiriblər.

Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Beynəlxalq Antikorrupsiya Orqanları Assosiasiyasının (IAACA) Konfransında iştirak edib

Cari ilin 13-15 may tarixlərində Macarıstanın Budapeşt şəhərində Çin Xalq Respublikasının Honq Konq Xüsusi İnzibati Bölgəsinin Korrupsiyaya qarşı Mübarizə üzrə Müstəqil Komissiyasının (ICAC), Macarıstanın Dürüstlük Qurumunun (IA), İtaliyanın Milli Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Təşkilatının (ANAC) və Yunanıstanın Milli Şəffaflıq Qurumunun (NTA) birgə təşkilatçılığı ilə Beynəlxalq Antikorrupsiya Orqanları Assosiasiyasının (IAACA) Birinci Avropa Regional Konfransı keçirilib.

IAACA-ya üzv antikorrupsiya qurumlarının nümayəndələri, Avropa İttifaqı institutlarının və OECD-nin yüksək vəzifəli rəsmiləri, habelə 30-dan artıq ölkədən beynəlxalq ekspertlər və müvafiq sahə üzrə mütəxəssislərin iştirak etdiyi tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Təşkilatı və informasiya təminatı idarəsinin böyük prokuroru Əflatun Hüseynov təmsil edib.

Konfrans zamanı rəqəmsal texnologiyalar və süni intellekt sahəsində yaranan yeni korrupsiya riskləri ilə mübarizə, qanunvericiliyin uyğunlaşdırılması, müxtəlif sektorlar arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi, eləcə də dürüstlük və şəffaflığın təmin olunması istiqamətində beynəlxalq təcrübə və müasir yanaşmalar ətrafında müzakirələr aparılıb.

Tədbirdə çıxış edən nümayəndəmiz Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən institusional və hüquqi islahatlar, rəqəmsallaşma və süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi, həmçinin bu istiqamətdə qəbul olunmuş dövlət strategiyasının əsas prioritetləri barədə iştirakçılara ətraflı məlumat verib.

Tədbir çərçivəsində iştirakçılar arasında qarşılıqlı təcrübə mübadiləsi aparılıb, antikorrupsiya sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin vacibliyi qeyd olunub.

Azərbaycan Prokurorluğunun nümayəndəsi Daşkənddə keçirilən beynəlxalq elmi-praktik forumda iştirak edib

Cari ilin 21-22 may tarixlərində Özbəkistan Respublikası Hüquq-mühafizə Akademiyasının təşkilatçılığı ilə Özbəkistan Respublikasının paytaxtı Daşkənd şəhərində “Tashkent Cyberlex-2026” adlı “Rəqəmsal dövrdə qanunun aliliyinin təmin edilməsi: innovasiyalar, insan hüquqları və təhlükəsizlik balansı” mövzusunda hibrid formada beynəlxalq elmi-praktik forum keçirilib.

Müxtəlif ölkələrin hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələrinin, ali təhsil müəssisələrinin, habelə “Europol”, “Interpol” və aparıcı texnoloji şirkətlərin (Cellebrite, Magnet Axiom, Elliptic və s.) mütəxəssislərinin iştirak etdiyi Forumda ölkəmizi Elm-Tədris Mərkəzinin şöbə rəisi Əmir Ocaqverdiyev təmsil edib.

Forumda çıxış edən Ə.Ocaqverdiyev “Tashkent Cyberlex-2026” adlı tədbirin rəqəmsal dövrün aktual çağırışlarına cavab vermək, qanunun aliliyini təmin etmək, insan hüquqlarını qorumaq və beynəlxalq əməkdaşlığı gücləndirmək məqsədilə mühüm platforma rolunu oynayacağını vurğulamaqla, süni intellektin hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətində tətbiqi, rəqəmsal transformasiya, müvafiq təlim-tədris kadr hazırlığının əsasları və ölkəmizdə bu istiqamətdə görülən işlər barədə ətraflı məlumat verib, həmçinin, tədbir çərçivəsində baş tutan müzakirələrə qatılaraq iştirakçılar tərəfindən verilən sualları cavablandırıb.

Baş Prokurorluğun nümayəndəsi Avropa İnternet İdarəçiliyi Dialoqunun illik Konfransında iştirak edib

Mayın 26-27-si tarixlərində Belçika Krallığının Brüssel şəhərində keçirilmiş Avropa İnternet İdarəçiliyi Dialoqunun illik Konfransında (EuroDIG 2026) Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinin Kibertəhlükəsizlik şöbəsinin rəisi Aydın Verdiyev iştirak edib.

Tədbirdə internet idarəçiliyi, kibertəhlükəsizlik, kibercinayətkarlıqla mübarizə, elektron sübutların əldə edilməsi, şəxsi məlumatların qorunması, süni intellektin təhlükəsiz və məsuliyyətli tətbiqi, eləcə də rəqəmsal mühitdə insan hüquqlarının müdafiəsi məsələləri üzrə müzakirələr aparılıb.

EuroDIG 2026 zamanı rəqəmsal transformasiya şəraitində hüquq mühafizə orqanlarının qarşılaşdığı çağırışlar, beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi, kibercinayətkarlığa qarşı mübarizədə qabaqcıl təcrübələrin tətbiqi və yeni texnologiyaların hüquqi tənzimlənməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi həyata keçirilib.

Tədbir çərçivəsində müxtəlif ölkələrin dövlət qurumları, beynəlxalq təşkilatlar, özəl sektor və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri arasında internet idarəçiliyi sahəsində aktual məsələlər üzrə dialoq və əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub.

Baş Prokurorluq Vyanada, BMT-nin Baş Qərargahında beynəlxalq tədbir təşkil edib

Cari ilin iyun ayında Baş Prokurorluğun əməkdaşları BMT-nin Cinayətkarlığın Qarşısının Alınması və Cinayət Ədaləti üzrə Komissiyasının (CCPCJ) 35-ci sessiyasında iştirak edib. Tədbirdə Baş Prokurorluğu Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Preventiv tədbirlər və təhqiqat idarəsinin rəisi Natiq Eyvazov və Baş Prokurorluğun Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq idarəsinin prokuroru Orxan Şirinli təmsil edib.

Sessiya çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu, BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq üzrə İdarəsi (bundan sonra – BMTNCİ) və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə birlikdə 01 iyun 2026-cı il tarixdə BMT-

nin Baş Qərargahında “Dürüstlüyün təmin edilməsi və ətraf mühitin qorunması: Şəhərsalma və tikinti sahəsində ekoloji cinayətlərə və korrupsiyaya qarşı mübarizə” adlı xüsusi sessiya təşkil edib. Tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edən BMTNCİ-nin Sərhəd İdarəetməsi Şöbəsinin rəhbəri Siri Bjune birgə tədbirin təşkili təşəbbüsünə görə Baş Prokurorluğa təşəkkür etmiş, ətraf mühit əleyhinə cinayətlər və korrupsiya ilə mübarizənin vacibliyini və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsinin zəruriliyini qeyd etmişdir.

Tədbirdə çıxış edən Natiq Eyvazov ekoloji cinayətlərin, korrupsiyanın və şəhərsalma sahəsində mövcud problemlərin bir-biri ilə sıx əlaqəli olduğunu vurğulamış, ətraf mühitin qorunması və qanunun aliliyinin təmin edilməsi məqsədilə kompleks hüquqi və institusional tədbirlərin həyata keçirilməsinin, habelə aidiyyəti qurumlar arasında səmərəli əməkdaşlığın mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini prokurorluq orqanlarının istintaq təcrübəsində rast gəlinən ayrı-ayrı nümunələrlə diqqətə çatdırmışdır.

Həmçinin, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin nümayəndəsi Əhməd Əl-Zaruni tədbirdə çıxış etmiş, ölkəsində həyata keçirilən təşəbbüslər və bu sahədə əldə olunmuş təcrübə barədə məlumat vermişdir.

Tədbirdə BMTNCİ-nin, Beynəlxalq Antikorrupsiya Akademiyasının, Körfəz Əməkdaşlıq Şurasının, eləcə də xarici ölkələrin Baş Prokurorluqlarının və Vyanada beynəlxalq təşkilatlar yanındakı daimi nümayəndəliklərinin yüksək vəzifəli şəxsləri də daxil olmaqla 60-dan çox şəxs iştirak etmiş, tədbir sonunda iştirakçıların spikerlərə ünvanladığı suallarının cavablandırılması ilə yekunlaşmışdır.

Bundan başqa, nümayəndələrimiz tərəfindən sessiya çərçivəsində 2 iyun 2026-cı il tarixdə BMT-nin Korrupsiya əleyhinə və Transmilli Mütəşəkkil Cinayətkarlığa qarşı konvensiyaları ilə əlaqədar ölkəmizin götürdüyü öhdəliklərin icrası ilə bağlı görülmüş işlər barədə geniş məlumat verilmiş və əldə edilmiş uğurlar diqqətə çatdırılmışdır.

Baş Prokurorluğun nümayəndə heyəti beynəlxalq konfransda iştirak edib

Cari ilin 16-17 iyun tarixlərində Monqolustanın Ulan-Bator şəhərində “Transmilli cinayətlərlə mübarizə sahəsində prokurorluğun rolu: əmlakların izlənməsi, bərpası və hesabatlılıq şəbəkələri” mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilib.

Müxtəlif ölkələrin prokurorluq və hüquq-mühafizə orqanlarının, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin və elm xadimlərinin qatıldığı tədbirdə Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Xüsusi müsadirə məsələlərinin əlaqələndirilməsi idarəsinin rəis müavini Günay Əyyubova və Beynəlxalq hüquqi əməkdaşlıq idarəsinin prokuroru Elmir Zeynalovdan ibarət nümayəndə heyəti iştirak edib.

Konfrans çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyətini qəbul edən Monqolustanın Baş prokuroru Jarqalsaikhan Banzraq ölkələrimiz arasında zəngin tarixi və mədəni irsə köklənən dostluq münasibətlərinin mövcudluğunu vurğulayıb.

J.Banzraq cari ilin may ayında Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru cənab Kamran Əliyevin dəvəti ilə ölkəmizə səfərini xatırlayaraq, hər iki ölkənin nümayəndələrinin qarşılıqlı səfərlərinin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına tövhə verəcəyini qeyd edib.

Konfransda “Aktivlərin aşkar edilməsi, izlənməsi və bərpası sahəsində Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun rolu” mövzusunda təqdimatla çıxış edən Günay Əyyubova ölkəmizdə bu sahədə həyata keçirilən islahatlar, o cümlədən cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakların aşkar edilməsi, izlənməsi, müsadirə edilməsi və müsadirə edilmiş əmlakların idarə edilməsi ilə bağlı qanunvericilikdə aparılan islahatlar, formalaşan təcrübə, eləcə də bu istiqamətdə regional və beynəlxalq platformalar çərçivəsində tərəfdaşlarla əməkdaşlıq əlaqələri barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verib.

Monqolustanın prokurorluq və digər hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri Azərbaycan Prokurorluğunun təcrübəsini təqdirəlayiq hesab edərək öz milli mexanizmlərində eyni təcrübənin formalaşdırılmasının təklifi ilə çıxış ediblər.

Tədbirdə, həmçinin transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə, cinayət yolu ilə əldə olunmuş əmlakın bərpası sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq, cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım sahəsində rəqəmsal alətlərin istifadə olunması mövzularında təqdimatlar keçirilmiş, iştirakçılar üçün maraq kəsb edən digər məsələlər üzrə qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Sessiyalardan sonra Günay Əyyubovadan müsahibə alınıb, müsahibədə Azərbaycan Prokurorluğunun aktivlərinin aşkar edilməsi və bərpası sahəsində fəaliyyət istiqamətləri barədə məlumat verilib.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəis müavini beynəlxalq konfransda iştirak edib

2026-cı il iyunun 16-18-də Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Elm-Tədris Mərkəzinin rəis müavini Səbuhi Şahverdiyev Belarus Respublikasının Minsk şəhərində keçirilən “Milli təhlükəsizlik sisteminin təkmilləşdirilməsinin əsas istiqamətləri” mövzusunda VI Beynəlxalq Elmi-praktik konfransda iştirak edib.

Tədbirdə Səbuhi Şahverdiyev milli təhlükəsizliyin təmin edilməsində hüquq-mühafizə orqanlarının rolu, rəqəmsal transformasiya şəraitində yeni çağırışlar, elektron sübutlarla iş və müasir tədris yanaşmaları barədə geniş məruzə ilə çıxış edib.

Səfər çərçivəsində Belarus Respublikasının İstintaq Komitəsinin İxtisasartırma və yenidən hazırlıq Institutunun rəhbərliyi, habelə digər hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri ilə görüşlər keçirilib.

Görüşlər zamanı Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi ilə Institut arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi, birgə elmi-tədqiqatların aparılması, qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin təşkili, elmi nəşrlərin hazırlanması və peşə hazırlığı sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Görüşlərdə tərəflər hüquqi təhsil və elmi fəaliyyət sahəsində əlaqələrin gələcək inkişafının qarşılıqlı maraqlara xidmət etdiyini vurğulayıblar.

Süni intellekt və rəqəmsal transformasiya dövründə ictimai dəyərlərə həsr edilmiş beynəlxalq forumda Azərbaycan Prokurorluğu təmsil olunub

Cari ilin iyun ayının 19-u Qazaxıstanın Dövlət Qulluğu Məsələləri Agentliyinin təşəbbüsü ilə Astana şəhərində “İnsanlar. Perspektivlər. Süni intellekt və rəqəmsal transformasiya dövründə ictimai dəyərlər” mövzusunda keçirilmiş beynəlxalq forumda Baş Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinin şöbə rəisi Akif Məmmədیارov iştirak edib.

Təcrübə mübadiləsi və dövlət qulluğunun inkişafına müasir yanaşmaların müzakirəsi üçün bir məkan təqdim edən bu tədbirdə müxtəlif ölkələrdən rəhbər vəzifəli şəxslər, insan resurslarının idarə edilməsi, rəqəmsallaşma və süni intellekt sahəsindəki mütəxəssislər bir araya gəlib.

Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin iştirakçılara ünvanladığı salamlama məktubu ilə açılışı olmuş forumda qeyd edilib ki, Qazaxıstan meritokratiya prinsiplərinin təşviqinə, kadr proseslərinin şəffaflığının təmin edilməsinə, yüksək peşəkar etika standartlarının və korrupsiyaya qarşı mübarizə mədəniyyətinin inkişafına, dövlət sektorunda dürüstlük və bütövlük dəyərlərinin formalaşdırılmasına böyük əhəmiyyət verir.

Tədbirdə səlahiyyətli orqanların nümayəndələri vasitəsilə Avropa Şurasının GRECO təşkilatı, BMT-nin İnkişaf Proqramı, Türkiyə, Rumıniya, Çin, Birləşmiş Krallıq, İordaniya, Yaponiya, Kipr, Qırğızıstan, Monqolustan, Tacikistan, Özbəkistan, Portuqaliya, Türkmənistan, Finlandiya, Sinqapur, Monteneqro və digər ölkələr təmsil olunub.

Qeyd edilməlidir ki, sözügedən forum insan resursları siyasətinin təkmilləşdirilməsi, müasir insan resursları alətlərinin tətbiqi və dövlət sektorunda insan resurslarının idarə edilməsinin keyfiyyətinin artırılması üçün vacib beynəlxalq platformadır.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun müsbət təcrübəsi beynəlxalq tədbirdə maraqla qarşılanıb

Fransanın Paris şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (OECD) tərəfindən təşkil edilmiş Transmilli Rüşvətxorluğa qarşı Hüquq-Mühafizə Orqanlarının Əməkdaşlarının Qlobal Şəbəkəsinin (GLEN) növbəti – səkkizinci iclasında Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Preventiv tədbirlər və təhqiqat idarəsinin prokuroru Ozal Həsənov iştirak edib.

Cari ilin iyunun 29-da baş tutan tədbir çərçivəsində transmilli korrupsiya cinayətləri, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması, belə əmlakların aşkar edilməsi, üzərinə həbs qoyulması sahəsində fəaliyyət göstərən hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri arasında təcrübə mübadiləsi aparılıb, bu növdən olan cinayətlərin istintaqı üzrə qabaqcıl təcrübələr paylaşılıb, beynəlxalq hüquqi əməkdaşlığın gücləndirilməsi və gələcək birgə fəaliyyət istiqamətləri müzakirə edilib.

Tədbirdə aparılan müsbət istintaq təcrübələrinin mübadiləsi çərçivəsində nümayəndəmiz Ozal Həsənov tərəfindən Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində ibtidai istintaqı aparılmaqla müvəffəqiyyətlə tamamlanmış transmilli xarakter daşıyan cinayət işi üzrə təqdimat keçirilib. Təqdimat zamanı qeyd edilən iş üzrə faktiki hallar, istintaq metodları, sübutların toplanması, hüquqi qiymətləndirmə və qəbul edilmiş prosessual qərarlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Sözügedən müsbət təcrübə nümunəsi iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanıb, mövzu ətrafında verilmiş suallar cavablandırılıb.

Eyni zamanda, oxşar xarakterli cinayətlərin istintaqının aparılması ilə bağlı müxtəlif ölkələrin hüquq-mühafizə orqanlarının təcrübələri dinlənilib, səmərəli fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun nümayəndəsi ATƏT-in Vyanada keçirdiyi görüşdə iştirak edib

Cari ilin iyun ayının 29-30-u Vyana şəhərində “İşgəncələrin və qeyri-insani rəftarın qarşısının alınması: əməkdaşlığın gücləndirilməsi və öhdəliklərin effektiv icrası” mövzusunda ATƏT-in 2026-cı il üzrə İnsan Ölçüsü sahəsində üçüncü Əlavə Görüşü (SHDM III) keçirilib.

Görüşdə Baş Prokurorluq tərəfdən Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimli iştirak edib.

Görüş çərçivəsində cinayət mühakimə icraatı prosedurlarında təminatlar və hesabatlılıq, təlim, monitoring və gücləndirilmiş nəzarət mexanizmləri vasitəsilə işgəncələrin qarşısının alınması, habelə işgəncə qurbanları üçün ədalətin təmin edilməsi, cəzasızlıqla mübarizə, zərərin ödənilməsi və reabilitasiya mövzularında dinləmələr keçirilərək geniş diskussiyalar aparılıb.

Nümayəndə çıxış edərək ölkəmizdə məhkəmə-hüquq sistemində həyata keçirilən islahatların işgəncə və digər pis rəftar halları ilə bağlı araşdırmaların effektivliyinin artırılmasında oynadığı rol barədə məlumat verib, həmçinin prokurorluq orqanlarının bu istiqamətdə fəaliyyəti və mövcud təcrübəni iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

Dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunub

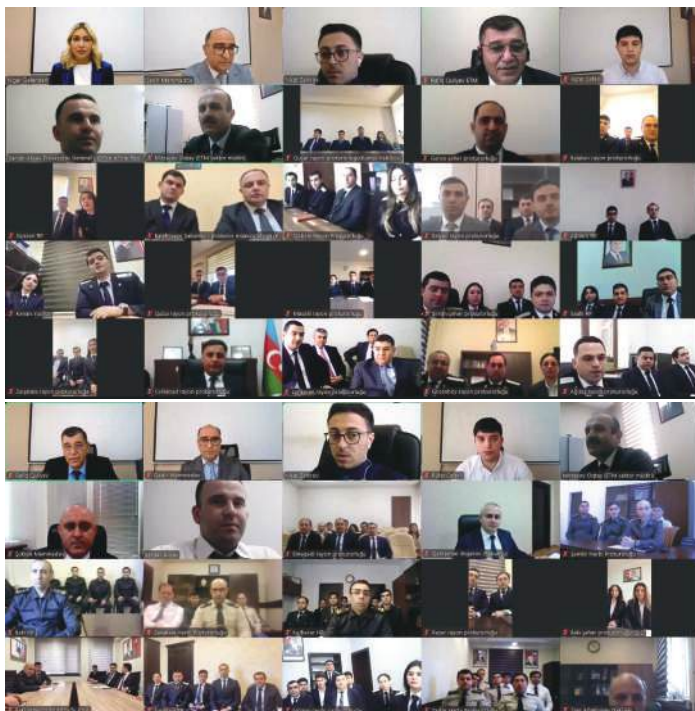
Dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması və bu istiqamətdə işin müasir tələblərə uyğun qurulması məqsədilə Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsi tərəfindən regional iclasların keçirilməsinə başlanılıb.

Bu çərçivədə cari ilin aprelin 13-də Sumqayıt şəhər prokurorluğunun inzibati binasında Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin yurisdiksiyasına daxil olan rayon (şəhər), ağır cinayətlər və apellyasiya məhkəmələrində fəaliyyət göstərən dövlət ittihamçıların iştirakı ilə regional iclas keçirilib.

İclas zamanı Baş prokuror Kamran Əliyev tərəfindən verilmiş tapşırıq və tövsiyələr iclas iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb. Eyni zamanda, dövlət ittihamçıların fəaliyyəti ilə bağlı qarşıda duran əsas vəzifələr müzakirə olunub, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılmasında və cəza siyasətinin həyata keçirilməsində onların rolu xüsusi vurğulanıb.

Bununla yanaşı, istintaq qurumları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi, bəraət hökmləri ilə nəticələnən hallar, cinayət işlərinin geri qaytarılmasına səbəb olan nöqsan və çatışmazlıqlar ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Həmin problemlərin aradan qaldırılması yolları və protestlərin verilməsi təcrübəsi də diqqət mərkəzində olub.

Baş Prokurorluqda “Elektron sübutlar və müasir kriminalistika” mövzusunda təlim keçirilib

Cari ilin aprelin 19 və 24-də Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən prokurorluq əməkdaşlarının informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədilə “Elektron sübutlar və müasir kriminalistika: prokurorluq əməkdaşları üçün praktik yanaşmalar” mövzusunda növbəti təlimlər təşkil olunmuşdur.

Təlim çərçivəsində “Azərbaycan Respublikasının informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023–2027-ci illər üçün Strategiyası”nın icrası, rəqəmsal kriminalistika və elektron sübutların cinayət işləri üzrə toplanması və saxlanması, kibertəhlükəsizliyin təmin edilməsində süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi, bu sahədə hüquqi tənzimləmə və prokurorluq nəzarətinin aktual məsələləri, həmçinin süni intellekt vasitəsilə kibercinayətlərin aşkarlanması və araşdırılması zamanı rəqəmsal sübutların hüquqi qiymətləndirilməsi mövzuları üzrə çıxışlar edilmişdir.

Eyni zamanda, açıq internet məkanında və sosial şəbəkələrdə mövcud risklər, informasiya təhlükəsizliyi və hüquqi məsuliyyət məsələlərinə dair dinləyicilərə ətraflı məlumat verilmişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, prokurorluq əməkdaşlarının bu istiqamətdə peşə hazırlığının gücləndirilməsi məqsədilə analoji təlimlərin davamlı olaraq təşkili planlaşdırılır.

Şəkidə dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə növbəti regional iclas keçirilib

Cari ilin aprelin 20-də Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin yurisdiksiyasına daxil olan rayon (şəhər), ağır cinayətlər və həmin apellyasiya məhkəməsində fəaliyyət göstərən dövlət ittihamçıların iştirakı ilə Şəki rayon prokurorluğunun inzibati binasında Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsi tərəfindən regional iclas keçirilib.

İclasda Baş prokuror Kamran Əliyev tərəfindən dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində verilmiş tapşırıq və tövsiyələr iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb.

Bununla yanaşı, dövlət ittihamçıların qarşısında duran əsas vəzifələr, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması və cəza siyasətinin həyata keçirilməsində onların rolu müzakirə olunub, istintaq qurumları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilib.

Eyni zamanda bəraət hökmlərinin qəbul edilməsi, cinayət işlərinin ibtidai istintaqa geri qaytarılması ilə nəticələnən maddi və prosessual pozuntular və digər çatışmazlıqlar təhlil olunub, onların aradan qaldırılması yolları ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, protestlərin verilməsi təcrübəsi müzakirə edilib.

Vəkilliyə namizədlər üçün Baş Prokurorluqda maarifləndirici seminar keçirilib

Vəkillər Kollegiyasına qəbul üzrə ixtisas imtahanını uğurla başa vurmuş namizədlərin peşə hazırlığının gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda maarifləndirici seminar təşkil olunub.

Cari ilin 20 aprel tarixində baş tutan tədbirdə vəkillik fəaliyyətinə hazırlaşan 68 namizəd iştirak edib.

Seminar çərçivəsində Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən iştirakçılara prokurorluq orqanlarının hüquqi statusu, funksiyaları və əsas fəaliyyət istiqamətləri barədə məlumat verilib. Qeyd olunub ki, prokurorluq orqanları qanunçuluğun təmin edilməsi, cinayət təqibinin həyata keçirilməsi, istintaqa prosessual rəhbərlik, dövlət ittihamının müdafiəsi, eləcə də insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində mühüm rol oynayır.

Proqram çərçivəsində iştirakçılar Baş Prokurorluğun inzibati binalar kompleksində yaradılmış müasir infrastruktur və tədris imkanları ilə tanış olublar. Onlara kriminalistika laboratoriyası, istintaq hərəkətlərinin aparılması üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi otaqlar, zəngin hüquqi ədəbiyyat fonduna malik kitabxana, eləcə də Vətən müharibəsinə həsr olunmuş memorial qalereya barədə məlumat təqdim edilib.

İmişlidə “Memarlıq və şəhərsalma sahəsində dövlət nəzarəti və prokurorluğun rolu” mövzusunda konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasında 2026-cı ilin “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan edilməsi ilə əlaqədar prokurorluq orqanları tərəfindən həyata keçirilən kompleks tədbirlər çərçivəsində, cari ilin aprelin 22-də İmişli şəhərində, Heydər Əliyev Mərkəzində “Memarlıq və şəhərsalma sahəsində dövlət nəzarəti və prokurorluğun rolu” mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransda dövlət qurumlarının nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, media orqanlarının nümayəndələri, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, elm və təhsil ictimaiyyətinin üzvləri iştirak ediblər.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin İmişlinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək, onun əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Mötəbər tədbir başlamazdan əvvəl Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və suverenliyi uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, ardınca Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Açılış hissəsində çıxış edən Baş Prokurorluğun Kriminalistika və İnformasiya texnologiyaları idarəsinin rəisi Talib Cəfərov bildirib ki, memarlıq və şəhərsalma sahəsində qanunvericiliyə əməl olunması yalnız inzibati nəzarət deyil, həm də müasir texnologiyaların tətbiqini tələb edən kompleks prosesdir.

“Bu gün kriminalistika və informasiya texnologiyaları hüquq pozuntularının aşkar edilməsində mühüm rol oynayır. Peyk görüntüləri, coğrafi informasiya sistemləri və rəqəmsal monitorinq vasitələri qanunsuz tikililərin vaxtında müəyyən olunmasına, sübut bazasının operativ toplanmasına imkan verir.

Prokurorluq orqanları bu texnoloji imkanlardan istifadə etməklə şəhərsalma sahəsində baş verən hüquq pozuntularına daha çevik və effektiv reaksiya verir, qanunun aliliyini təmin edir”.

İdarə rəisi qeyd edib ki, əsas məqsəd yalnız pozuntuları aşkar etmək deyil, həm də onların qarşısını qabaqlayıcı tədbirlərlə almaqdır.

İmişli Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elçin Rzaev çıxışında bildirib ki, müasir dövrdə şəhərsalma və memarlıq sahəsi hər bir regionun sosial-iqtisadi inkişafında, yaşayış mühitinin keyfiyyətinin yüksəldilməsində, infrastrukturun səmərəli təşkilində mühüm rol oynayır. Düzgün planlaşdırılmış şəhərsalma siyasəti yalnız estetik görünüşün formalaşdırılması ilə kifayətlənmir, eyni zamanda əhalinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasına, torpaq ehtiyatlarından səmərəli istifadəyə və dayanıqlı inkişafın təmininə xidmət edir.

İcra başçısı qeyd edib ki, şəhərsalma ilə bağlı fəaliyyət xüsusilə yerli icra hakimiyyəti orqanları üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Rayon səviyyəsində tikinti və abadlıq işlərinin şəhərsalma norma və qaydalarına uyğun aparılmasına nəzarət etmək, qa-

nunsuz tikinti hallarının qarşısını almaq və vətəndaş müraciətlərinə operativ baxılmasını təmin etmək əsas vəzifələrdəndir.

Milli Məclisin deputatı Səyyad Aran çıxışında qeyd edib ki, 2026-cı ilin “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan olunması bu sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, hüquqi nəzarətin gücləndirilməsi və şəhər mühitinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Deputat vurğulayıb ki, Azərbaycanın zəngin memarlıq ənənələrinin qorunması ilə yanaşı, müasir layihələrdə innovativ yanaşmaların tətbiqi və dövlət nəzarət mexanizmlərinin effektiv fəaliyyəti davamlı şəhərsalma siyasətinin əsasını təşkil edir. O, prokurorluq orqanlarının bu istiqamətdə rolunu xüsusi qeyd edərək bildirib ki, qanunvericiliyin icrasına nəzarətin gücləndirilməsi şəhərsalma sahəsində şəffaflığın təmin olunmasına və hüquq pozuntularının qarşısının alınmasına xidmət edir.

İmişli rayon prokuroru Valeh Səmədov çıxışında memarlıq və şəhərsalma sahəsində qanunvericiliyə riayət olunmasının vətəndaşların təhlükəsizliyi və şəhərlərin dayanıqlı inkişafı üçün əsas şərt olduğunu qeyd edib.

O bildirib ki, prokurorluq orqanları bu sahədə qanun pozuntularının qarşısının alınması, onların vaxtında aşkar edilməsi və hüquqi qiymət verilməsi istiqamətində ardıcıl fəaliyyət göstərir:

“Xüsusilə qanunsuz tikintilər və normativ tələblərin pozulması hallarına qarşı prinsipial mövqe sərgilənir. Bu istiqamətdə digər dövlət qurumları ilə koordinasiyalı əməkdaşlıq mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Əsas məqsəd qanunun aliliyini təmin etməklə vətəndaşların hüquqlarını qorumaqdır”.

Konfransda Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Hüquq şöbəsinin müdir müavini Sümbül Turabova, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Muğan Regional Mərkəzinin Tikinti Müfəttişliyinin rəisi Rüfət Rüstəmov, Azərbaycan Memarlar İttifaqının Katibliyinin üzvü, Eko-Dayanıqlı memarlıq üzrə komissiyanın sədri, memar Fəxrəddin Verdiyev və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin I çağırış deputatı olmuş, ağ-birçək Elmira Qasımova çıxış edərək memarlıq və şəhərsalma sahəsində qanunvericiliyin tətbiqi, təhlükəsizlik tələblərinə əməl olunması, ekoloji dayanıqlı memarlığın əhəmiyyəti və dövlət nəzarətinin gücləndirilməsi istiqamətində fikir və təkliflərini bölüşüblər.

Konfrans çərçivəsində dövlət qurumları, qeyri-hökumət təşkilatları və media nümayəndələri arasında hüquqi əməkdaşlığın gücləndirilməsi, ictimai nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, gənclər arasında hüquqi şüurun artırılması və konstitusion dəyərlərin təbliği istiqamətində geniş fikir mübadiləsi aparılıb, konkret təkliflər səsləndirilib.

Sonda konfrans iştirakçıları ilə xatirə fotosəkli çəkilib.

Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması əməlinin istintaq xüsusiyyətləri barədə təlim keçirilib

Cari ilin 22-23 aprel tarixlərində Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən prokurorluq əməkdaşları üçün Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 193-1-ci maddəsi üzrə ibtidai istintaqın səmərəliliyinin artırılması məqsədilə “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması əməlinin istintaq xüsusiyyətləri” mövzusunda iki günlük təlim keçirilib.

Təlim mövzularının tədrisi Baş Prokurorluğun əməkdaşları ilə yanaşı, Maliyyə Monitoring Xidmətinin təcrübəli əməkdaşları tərəfindən də həyata keçirilib.

Tədbir zamanı iştirakçılara cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması ilə mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş dövlət proqramları, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və ölkəmizin qoşulduğu beynəlxalq əməkdaşlıq mexanizmləri barədə geniş məlumat verilib.

Bundan əlavə, CM-nin 193-1-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş əməlin ictimai təhlükəliliyi və hüquqi tövsifi aspektləri, eləcə də cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması çərçivəsində paralel maliyyə istintaqının mahiyyəti və əhəmiyyəti kimi mühüm mövzular üzrə nəzəri və praktiki tədris aparılıb.

Tədris edilmiş mövzular iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanıb, tədbir mövzular üzrə ünvanlanan suallar ətrafında aparılan səmərəli müzakirələrlə başa çatıb.

Prokurorluq fəaliyyətinin əsas istiqamətləri üzrə konfrans keçirilib

Cari ilin aprelin 23-də Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Elm-Tədris Mərkəzi ilə Qarabağ Universiteti arasında imzalanmış əməkdaşlıq Memorandumu çərçivəsində "Prokurorluq fəaliyyətinin əsas istiqamətləri: prosessual rəhbərlik və istintaqa nəzarətin həyata keçirilməsi" mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransda Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Fazil Həsəneliyev, Mərkəzin rəis müavini Səbuhi Şahverdiyev, şöbə rəisi Nigar Qələndərli və şöbə prokuroru Bəhlul Yaqubov iştirak ediblər.

Tədbirdə prokurorluq fəaliyyətinin əsas istiqamətləri, xüsusilə cinayət təqibi üzrə prosessual rəhbərliyin həyata keçirilməsi, ibtidai istintaqa nəzarətin effektiv təşkili, hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə mövcud praktiki məsələlər geniş şəkildə müzakirə olunub. Eyni zamanda, müasir dövrdə hüquq-mühafizə fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması üçün elmi-praktiki yanaşmaların tətbiqinin vacibliyi diqqətə çatdırılıb.

Tədbirin sonunda Qarabağ Universiteti tələbələrinin mövzu ilə bağlı sualları ətraflı şəkildə cavablandırılıb.

Prokurorluq əməkdaşları növbəti ağacəkmə kampaniyası keçirib

Cari ilin aprelin 24-də Ulu Öndərin anadan olmasının 103-cü ildönümü münasibətilə Baş Prokurorluq, Hərbi Prokurorluq, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Prokurorluğu, Bakı şəhər və paytaxtın tabe rayon prokurorluqlarının əməkdaşları, prokurorluğun veteranları, həmçinin, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin rəhbərliyi, nazirliyin əməkdaşları, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin əməkdaşları, eləcə də könüllülərin iştirakı ilə növbəti ağacəkmə kampaniyası keçirilib.

Tədbir çərçivəsində Abşeron yarımadası və Naxçıvan Muxtar Respublikasında torpaq-iqlim şəraitinə uyğun ümumilikdə 800-dən çox zeytun və Eldar şamı ağacları əkilib.

Kampaniyadan sonra prokurorluğun veteranları ilə görüş keçirilərək onlarla səmimi söhbətlər edilib.

Tərtər rayonunda Antikorrupsiya davranış modelinin formalaşdırılması mövzusunda tədbir keçirilib

2026-cı il 24 aprel tarixində Tərtər rayonunda təhsil işçiləri üçün “Antikorrupsiya davranış modelinin formalaşdırılması” mövzusunda təlim keçirilib.

Tədbir korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətinin tərkib hissəsi olmaqla, milli antikorrupsiya strategiyasının, habelə “Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022–2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın məqsəd və hədəflərinə uyğun olaraq təşkil edilib.

Təlimdə Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Fazil Həsənalıyev, Mərkəzin rəis müavini Səbuhi Şahverdiyev, şöbə rəisi Nigar Qələndərli, şöbə prokuroru Bəhlul Yaqubov, Tərtər rayon prokuroru Fuad Məmmədov, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin şöbə rəisinin müavini Kamil Kamilli, Baş idarənin idarə prokuroru İlkin Babazadə, habelə, Tərtər rayon icra başçısı Müstəqim Məmmədov, Elm və Təhsil Nazirliyinin aparat rəhbəri Mətin Kərimli və nazirliyin digər rəhbər şəxsləri iştirak ediblər.

Tədbir çərçivəsində təhsil sahəsində korrupsiya hüquqpozmalarına qarşı qabaqlayıcı tədbirlərin əhəmiyyəti, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində preventiv tədbirlərin nəticələri, dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları, habelə milli qanunvericilikdə maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması imkanları barədə çıxışlar edilib.

Sonda təhsil işçiləri ilə müzakirələr aparılıb, onlar tərəfindən ünvanlanan suallar ətrafı cavablandırılıb.

Prokurorluq əməkdaşları Mir Cəlal Paşayevin yaşadığı ev-muzeyi ziyarət edib

Cari ilin aprelin 27-də Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun gənc əməkdaşları görkəmli yazıçı, pedaqoq, filologiya elmləri doktoru, Əməkdar elm xadimi, professor Mir Cəlal Paşayevin anadan olmasının 118-ci ildönümü münasibətilə İçərişəhərdə yerləşən və yazıçının uzun illər yaşadığı evdə – “Ədibin Evi” mədəniyyət ocağında olublar.

Ziyarət çərçivəsində Ədəbiyyata Dəstək Fondunun icraçı direktoru Şəfəq Mehraliyeva iştirakçılara XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən biri olan Mir Cəlal Paşayevin həyat və yaradıcılığı barədə geniş məlumat verib.

Ekskursiya zamanı prokurorluq əməkdaşları Mir Cəlal Paşayevin ədəbi irsinin nadir nümunələri, həmçinin onun yaradıcılıq dünyasını əks etdirən eksponatlarla tanış olublar.

Yazıçının şəxsi əşyaları, arxiv materialları, eləcə də onun haqqında nəşr olunmuş tədqiqat əsərləri nümayiş etdirilib.

Sonda xatirə şəkli çəkilib.

Gəncədə dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorların regional iclası keçirilib

Cari ilin aprelin 27-də Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin növbəti regional iclası keçirilib.

Gəncə şəhər prokurorluğunun inzibati binasında Gəncə Apellyasiya məhkəməsinin yurisdiksiyasında olan rayon (şəhər), ağır cinayətlər məhkəmələrinin və həmin apellyasiya məhkəməsinin dövlət ittihamçıların iştirakı ilə keçirilən iclasda Baş prokuror Kamran Əliyevin dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində fəaliyyətin səmərəliliyinin daha da artırılması istiqamətində tapşırıq və tövsiyələri diqqətə çatdırılıb.

Eyni zamanda regional iclasda dövlət ittihamçıların fəaliyyəti ilə əlaqədar qarşıda duran vəzifələr, vahid məhkəmə təcrübəsi və cəza siyasətinin formalaşdırılmasında dövlət ittihamçıların rolu, istintaq qurumları ilə səmərəli qarşılıqlı əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi məsələləri ətraflı müzakirə olunub. İstintaq qurumlarının fəaliyyətində bəraət hökmlərinin qəbul edilməsi, işlərin geri qaytarılması ilə nəticələnən pozuntu və çatışmazlıqlar, onların aradan qaldırılması yolları, habelə protestlərin verilməsi təcrübəsi kimi məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Korrupsiyaya qarşı mübarizənin əhəmiyyəti mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 aprel 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın icrası çərçivəsində cari ilin 28 aprel tarixində Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasında bələdiyyə qulluqçuları üçün korrupsiyaya qarşı mübarizəyə həsr

olunmuş maarifləndirici tədbir keçirilib.

Tədbirdə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Preventiv tədbirlər və təhqiqat idarəsinin prokuroru Fərid Qarakişiyev "Korrupsiyanın anlayışı, korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalər və bu hüquqpozmalara görə məsuliyyət", İstintaq idarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi Fuad Pirişev isə "Korrupsiya cinayətləri və qulluq mənafeyi əleyhinə olan digər cinayətlərin istintaq metodikası" mövzusunda çıxışlar

edərək korrupsiyanın milli təhlükəsizliyə, dövlətçilik prinsiplərinə vurduğu zərərlərdən danışaraq korrupsiyaya qarşı mübarizədə şəffaflığın və hesabatlılığın vacibliyini vurğulayıblar.

Tədbirin sonunda sözügedən sahə ilə bağlı dinləyicilər üçün maraq doğuran suallar təlimçilər tərəfindən cavablandırılıb.

Baş Prokurorluqda məişət zorakılığına qarşı mübarizə sahəsində təlim keçirilib

Cari ilin aprelin 29-30-u tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun Elm-Tədris Mərkəzində məişət zorakılığına qarşı mübarizə və uşaq hüquqlarının müdafiəsi sahəsində prokurorluq və daxili işlər orqanlarının əməkdaşları üçün “Məişət zorakılığı üzrə qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi və aktual problemlər” mövzusunda təlim təşkil edilib.

Təlimdə Baş Prokurorluğun, Daxili İşlər Nazirliyinin, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri, məhkəmə sədrləri, eləcə də Bakı Dövlət Universitetinin Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin Psixologiya kafedrasının təcrübəli müəllimləri çıxış ediblər.

Təlim çərçivəsində qadınlara və uşaqlara qarşı zorakılıq hallarının qarşısının alınması, uşaqların psixoloji müdafiəsi, insan alverinə qarşı mübarizə, həmçinin yetkinlik yaşına çatmayanların hüquqlarının təmin olunması ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib.

Eyni zamanda, məişət zorakılığı ilə bağlı işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi, psixodiagnostika, gender bərabərliyi, vətəndaş cəmiyyətinin rolu, eləcə də milli müdafiə mexanizmləri və erkən, məcburi niqahların qarşısının alınması məsələlərinə toxunulub.

Şirvanda dövlət ittihamçıların regional iclası keçirilib

Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin növbəti regional iclası cari ilin mayın 4-də Şirvan Apellyasiya məhkəməsinin yurisdiksiyasında olan rayon (şəhər), ağır cinayətlər məhkəmələrinin və həmin apellyasiya məhkəməsinin dövlət ittihamçıların iştirakı ilə Şirvan şəhər prokurorluğunun inzibati binasında keçirilib.

İclasda Baş prokuror Kamran Əliyevin dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində fəaliyyətin səmərəliliyinin daha da artırılması istiqamətində tapşırıq və tövsiyələri diqqətə çatdırılıb.

Eyni zamanda dövlət ittihamçıların fəaliyyəti ilə əlaqədar qarşıda duran vəzifələr, vahid məhkəmə təcrübəsi və cəza siyasətinin formalaşdırılmasında dövlət ittihamçıların rolu, istintaq qurumları ilə səmərəli qarşılıqlı əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi məsələləri ətrafı müzakirə olunub. İstintaq qurumlarının fəaliyyətində bəraət hökmlərinin qəbul edilməsi, işlərin geri qaytarılması ilə nəticələnən pozuntu və çatışmazlıqlar, onların aradan qaldırılması yolları, habelə protestlərin verilməsi təcrübəsi kimi məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Prokurorluq əməkdaşlarından “Talassemiylə həyat naminə” aksiyasına dəstək – 208 nəfər qan verib

Heydər Əliyev Fondunun “Talassemiylə həyat naminə” proqramı çərçivəsində qan köçürülməsinə ehtiyac duyan vətəndaşlarımıza dəstək vermək məqsədilə cari ilin mayın 5-də Baş Prokurorluğun mərkəzi aparatı, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Hərbi prokurorluq, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu, eləcə də rayon, şəhər prokurorluqları və ərazi hərbi prokurorluqlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə könüllü qanvermə aksiyası keçirilib.

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi “Respublika Qan Bankı” publik hüquqi şəxsin birgə təşkilatçılığı ilə reallaşdırılan aksiyada ümumilikdə 208 nəfər prokurorluq əməkdaşı iştirak edib.

Baş Prokurorluqda gənc hüquqşünaslarla görüş keçirilib

5 may 2026-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun Elm-Tədris Mərkəzində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümünə həsr olunmuş “Hüquqi dövlət quruculuğu və prokurorluq fəaliyyətinin müasir inkişaf strategiyası” mövzusunda gənc hüquqşünaslarla görüş keçirilmişdir.

Tədbirdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsi, hüquqi dövlət quruculuğu prinsiplərinin formalaşdırılması və prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin inkişafında müstəsna xidmətlərindən bəhs olunmuşdur.

Görüşdə iştirak edən Milli Aviasiya Akademiyasının tələbələrinə prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti, cinayət təqibinin həyata keçirilməsi, prosessual rəhbərlik və istintaqa nəzarətin əsas istiqamətləri, eləcə də peşəkar hüquqşünas kimi formalaşmaq üçün zəruri bilik və bacarıqlar barədə ətraflı izahlar təqdim olunmuşdur.

Daha sonra tələbələr Baş Prokurorluğun kriminalistika laboratoriyası, kitabxanası, memorial qalereyası, istintaq və dindirmə otaqları, konfrans zalları, eləcə də müasir informasiya proqram təminatı ilə yaxından tanış olmuş, onlara praktik fəaliyyətin təşkilinə dair əyani məlumatlar verilmişdir.

Baş Prokurorluqda III Respublika Hüquq Olimpiadası keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun dəstəyi və Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin təşkilatçılığı ilə 6 may 2026-cı il tarixində Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümünə həsr edilmiş III Respublika Hüquq Olimpiadası keçirilib.

Baş Prokurorluqda keçirilən tədbirin açılış mərasimində çıxış edən Baş prokurorun müavini – Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Nazim Rəcəbov bu cür intellektual yarışların hüquqşünas tələbələrin nəzəri və praktiki biliklərinin inkişafında mühüm rol oynadığını, onların hüquq sahəsinə marağının artırılmasına və peşəkar hazırlıqlarının gücləndirilməsinə xidmət etdiyini qeyd edib.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Fazil Həsənalıyev çıxışında olimpiadaların gənclərin hüquqi biliklərinin möhkəmləndirilməsi, analitik düşüncə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi və gələcəkdə peşəkar hüquqşünas kimi formalaşmaları baxımından əhəmiyyətini vurğulayıb.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin dekanı Zaur Əliyev, Ali Məhkəmənin sədr müavini Çingiz Əsgərov, Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov, Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzinin rəis müavini Mirəli Kazımov, Vəkillər Kollegiyasının Tədris Mərkəzinin direktoru Əmir Əliyev hüquq təhsilinin inkişafında belə layihələrin rolundan bəhs edib, tələbələrin elmi və peşəkar potensialının artırılması istiqamətində həyata keçirilən təşəbbüslərin əhəmiyyətini qeyd ediblər.

Daha sonra olimpiadanın təşkilində iştirak edən dövlət qurumlarının rəhbər və nümayəndələrinə təşəkkürnamələr təqdim olunub.

III Respublika Hüquq Olimpiadasının nəticələrinə əsasən, I yerə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının komandası, II yerə Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasının komandası, III yerə isə Bakı Dövlət Universitetinin komandası layiq görülüb.

"Cinayətkarlıqla mübarizədə nəzəri və praktiki mübadilə" mövzusunda seminar keçirilib

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin dəstəyi ilə 7 may 2026-cı il tarixində Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsində "Cinayətkarlıqla mübarizədə nəzəri və praktiki mübadilə" mövzusunda seminar keçirilib.

Tədbirdə Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsinin xüsusi təhsil müəssisələri üzrə müstəntiqi Xaqani Süleymanlı çıxış edib.

Seminarla müasir istintaq metodları, klassik istintaq yanaşmalarından rəqəmsal analitika mərhələsinə keçid, elektron sübutların toplanması və təhlili, müasir istintaq prosesində qarşıya çıxan praktiki problemlər müzakirə olunub. Həmçinin rəqəmsal alətlərdən istifadənin istintaqın effektivliyinə təsiri və bu sahədə beynəlxalq təcrübə barədə iştirakçılara ətraflı məlumat verilib.

İnteraktiv formatda keçirilən tədbirdə tələbələri maraqlandıran suallar cavablandırılmış və mövzu ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin növbəti regional iclası keçirilib

Mari ilin mayın 18-də Bakı şəhər prokurorluğunun inzibati binasında Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin növbəti regional iclası keçirilib.

İclasda Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin yurisdiksiyasına aid rayon və ağır cinayətlər məhkəmələrində, eləcə də həmin apellyasiya instansiyasında dövlət ittihamının müdafiəsini həyata keçirən prokurorlar iştirak edib.

İclasda Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması, məhkəmələrdə

vahid hüquqi yanaşmanın təmin olunması, ibtidai araşdırma orqanları ilə dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorların qarşılıqlı fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsi və peşəkar fəaliyyət keyfiyyətinin yüksəldilməsi ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələri iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb.

Eyni zamanda dövlət ittihamçıların məhkəmə icraatında rolu, balanslaşdırılmış cəza siyasətinin formalaşdırılmasında iştirakları, istintaq qurumları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın daha da təkmilləşdirilməsi məsələləri ətraflı müzakirə olunub.

Bununla yanaşı, cinayət işləri üzrə bəraət hökmlərinin çıxarılmasına və işlərin əlavə araşdırma üçün geri qaytarılmasına səbəb olan prosessual pozuntu və çatışmazlıqlar, həmin halların qarşısının alınması yolları, eləcə də protest verilməsi təcrübəsi ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

İclas zamanı dövlət ittihamının müdafiəsi sahəsində fəaliyyətin keyfiyyətinin artırılması, məhkəmə təcrübəsində vahid yanaşmanın təmin olunması və mövcud çatışmazlıqların aradan qaldırılması istiqamətində aidiyyəti tövsiyələr verilib.

Baş Prokurorluqda dövlət qulluqçuları üçün gender bərabərliyi mövzusunda təlim keçirilib

Cari il 21-22 may tarixlərində Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Kadrlar idarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə prokurorluq orqanlarında xüsusi rütbəsi olmayan vəzifələrdə çalışan işçilər üçün "Dövlət qulluğunda gender bərabərliyi və qanunvericiliyin tətbiqi məsələləri" mövzusunda qarışıq (əyani və distant) formatda təlim keçirilib.

Təlimdə iştirakçılara dövlət qulluğunda gender bərabərliyinin təmin edilməsinin hüquqi və institusional əsasları, dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin tutulmasının şərtləri və qaydaları, gender bərabərliyi prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı milli qanunvericilik və beynəlxalq standartlar, gender bərabərliyi və əmək hüququ, habelə dövlət qulluğuna dair qanunvericiliyin tətbiqi məsələləri barədə ətraflı məlumat verilib.

Ümumilikdə təlimdə 639 nəfər dinləyici iştirak edib, mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb və iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Vəkilliyə namizədlər üçün maarifləndirici seminar təşkil olunub

Vəkillər Kollegiyasına qəbul üzrə ixtisas imtahanını müvəffəqiyyətlə başa vurmuş namizədlərin peşə hazırlığının inkişafına dəstək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda maarifləndirici seminar keçirilib.

Cari il iyunun 3-də baş tutan seminarla vəkillik fəaliyyətinə hazırlaşan 71 namizəd iştirak edib.

Seminar zamanı iştirakçılara prokurorluq orqanlarının hüquqi statusu, səlahiyyətləri və fəaliyyət istiqamətləri barədə məlumat təqdim olunub. Bildirilib ki, prokurorluq orqanları cinayət təqibinin həyata keçirilməsi, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərlik, dövlət ittihamının müdafiəsi, habelə qanunçuluğun və insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində mühüm vəzifələr yerinə yetirir.

Tədbir çərçivəsində namizədlər Baş Prokurorluğun inzibati binalar kompleksində yaradılmış müasir tədris və praktiki imkanlarla tanış olublar. Onlara kriminalistika laboratoriyasının fəaliyyəti, istintaq hərəkətlərinin aparılması üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi tədris otaqları, hüquqi ədəbiyyat fondu ilə zəngin kitabxana, eləcə də Vətən müharibəsinə həsr olunmuş memorial qalereya barədə məlumat verilib.

Seminar iştirakçılarının suallarının cavablandırılması və qarşılıqlı fikir mübadiləsi ilə yekunlaşıb.

Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının nümayəndə heyəti Milli Aviasiya Akademiyasında mühazirə ilə çıxış ediblər

İyunun 3-də Milli Aviasiya Akademiyasında Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının nümayəndələri – Tarika Jayaratne və Aleksis Bleyk tərəfindən “Rəqəmsal sübutlar və kibercinayətlər üzrə cinayət təqibi” mövzusunda mühazirə keçirilib.

Tədbirdə hüquqşünas alimlər, prokurorluq əməkdaşları, professor-müəllim heyəti və tələbələr iştirak ediblər. Qonaqlar Akademiyanın müasir infrastrukturu ilə tanış olub, tələbələrlə öz peşəkar təcrübələrini bölüşərək onları maraqlandıran sualları cavablandırıblar.

Sonda xatirə şəkli çəkilib.

Niderland nümayəndə heyəti ilə probasiya sahəsində əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu tərəfindən dövlətin vahid cəza siyasətinin həyata keçirilməsində iştirak, cəzanın məqsədlərinə nail olunmasının təmin edilməsi, habelə probasiya fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlığa xüsusi önəm verilir.

Bu məqsədlə, cari ilin iyunun 10-da Niderland Krallığının dəstəyi ilə həyata keçirilən "Azərbaycanda Probasiya xidmətinin inkişafına dəstək" layihəsi çərçivəsində ölkəmizdə səfərdə olan Niderland Probasiya xidmətinin Beynəlxalq idarəsinin rəhbəri Yoxum Vildeman, beynəlxalq təlimçi

Mixel van Herpen və Hertoqenboş Apellyasiya Məhkəməsinin baş hakimi Niko Tuijndən ibarət nümayəndə heyəti ilə Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsində görüş keçirilib.

Görüş zamanı idarənin rəisi Elnur Musayev tərəfindən nümayəndə heyətinə idarənin fəaliyyət istiqamətləri, səlahiyyətləri və həyata keçirdiyi işlər barədə ətraflı məlumat verilib. Xüsusilə probasiya nəzarətinin təşkili, məhkumların sosial reabilitasiyası, alternativ cəzaların icrası mexanizmləri, amnistiya institutunun tətbiqi, eləcə də prokurorluq orqanlarının dövlətin vahid cəza siyasətinin həyata keçirilməsində rolu və cəzanın məqsədlərinə nail olunmasına yönəlmiş fəaliyyət istiqamətləri diqqətə çatdırılıb.

Niderland nümayəndələri öz növbəsində ölkələrində probasiya xidmətinin təşkili modeli, tətbiq olunan müasir yanaşmalar, risklərin qiymətləndirilməsi mexanizmləri və bu sahədə əldə edilmiş müsbət nəticələr barədə məlumat verərək, Azərbaycan ilə əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərini yüksək qiymətləndirdiklərini bildiriblər.

Görüşdə probasiya fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin tətbiqi, ekspert və təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi, habelə gələcəkdə birgə təlim proqramlarının təşkili imkanları ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Tərəflər bu kimi görüşlərin institusional əməkdaşlığın gücləndirilməsi və qarşılıqlı təcrübə paylaşımının genişləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıblar.

Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə Tovuzda konfrans keçirilib

15 iyun – Milli Qurtuluş Günü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində cari ilin iyunun 10-da Tovuz şəhərində, Aşıq Əkbər Cəfərov adına Tovuz Mədəniyyət Mərkəzində “Milli Qurtuluşun Hüquqi Təməlləri və Qanunçuluq” mövzusunda konfrans təşkil olunub.

Tədbirdə dövlət və hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri, Milli Məclisin deputatı, yerli icra strukturları, qeyri-hökumət təşkilatları, media təmsilçiləri, ictimai xadimlər, ziyalılar və gənclər iştirak ediblər.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin Tovuz şəhərində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək onun xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Daha sonra Ulu Öndər və Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anılıb, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən Baş Prokurorluğun Daxili işlər orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin rəisi Ceyhun Kazımov Milli Qurtuluş Günü'nün Azərbaycan dövlətçiliyində sabitliyin təmin olunması, hüquqi dövlət quruculuğunun möhkəmləndirilməsi və qanunun aliliyinin bərqərar olunması baxımından tarixi əhəmiyyət daşıdığını

qeyd edib. O, Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hüquq sistemində aparılan islahatların bu gün də davamlı inkişafın əsasını təşkil etdiyini vurğulayıb.

Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məmməd Məmmədov Milli Qurtuluşun ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin təmin olunmasında və regionların inkişafında mühüm rol oynadığını bildirib.

Milli Məclisin deputatı Nizami Səfərov isə çıxışında bu tarixi mərhələnin müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin hüquqi-siyasi əsaslarının formalaşmasında həlledici rol oynadığını, konstitusion inkişafın və qanunvericilik sisteminin güclənməsinə şərait yaratdığını qeyd edib.

Daha sonra Tovuz rayon prokuroru Marif Hüseynov, Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov, Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin rəisi Anar Eyvazov, Ömbudsmanın Qərb Regional Mərkəzinin rəhbəri Səbuhi Abbasov, Yeni Azərbaycan Partiyası Tovuz rayon təşkilatının sədri Nihad Pənahov və Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Qasım Rzayevin qardaşı, Tovuz rayon sakini Vəleh Rzayev çıxış edərək Milli Qurtuluşun hüquqi dövlət quruculuğu, milli həmrəylik və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsində əvəzsiz rolunu vurğulayıblar.

Konfrans çərçivəsində Azərbaycan Televiziyası tərəfindən hazırlanmış, Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr olunan “Qurulan gələcək” sənədli filmi nümayiş etdirilib.

Sonda tədbir iştirakçıları hüquqi dövlət quruculuğu, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi və ictimai hüquqi maarifləndirmə istiqamətində fikir mübadiləsi aparıblar.

Konfrans xatirə fotosunun çəkilməsi ilə yekunlaşıb.

Bakı İƏT-in antikorrupsiya gündəminin mərkəzində: hazırlıq üzrə əməkdaşlıq sənədi imzalanıb

Cari ilin iyunun 17-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev ilə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini Yousef Aldobeay arasında keçirilən görüşdə 27–28 oktyabr 2026-cı il tarixlərində Bakı şəhərində təşkil olunacaq İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin korruptsiyaya qarşı mübarizə aparan hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinin üçüncü yüksək səviyyəli görüşünə hazırlıq məsələləri müzakirə edilib, tədbirin təşkilati və məzmun baxımından yüksək səviyyədə keçirilməsi istiqamətində görülmən və qarşıda duran vəzifələr nəzərdən keçirilib.

Bunun davamı olaraq, iyunun 19-da Baş prokurorun müavini, tədbirin Təşkilat Komitəsinin sədri Heydər Məmmədovun rəhbərlik etdiyi komitə üzvləri ilə İslam

Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini Yousef Aldobeayın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti arasında ikitərəfli görüş keçirilib və qeyd olunan tədbirin təşkilinə dair əməkdaşlıq rəsmiləşdirilib.

Görüş zamanı Azərbaycanda korruptsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən institusional islahatlar, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu istiqamətdə görülmən sistemli tədbirlər, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, şəffaflığın artırılması və dövlət idarəçiliyində hesabatlılığın gücləndirilməsi istiqamətində əldə olunan nəticələr barədə məlumat verilib.

Ölkəmizin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə əməkdaşlığa xüsusi önəm verdiyi vurğulanaraq, Azərbaycan Respublikasının təşkilat çərçivəsində həyata keçirilən təşəbbüslərdə fəal iştirak etdiyi diqqətə çatdırılıb. Eyni zamanda, Bakı şəhərində keçiriləcək üçüncü yüksək səviyyəli görüşə hazırlıq işlərinin planlı və sistemli şəkildə davam etdirildiyi, tədbirin yüksək təşkilati səviyyədə keçirilməsi üçün bütün zəruri tədbirlərin görüldüyü bildirilib.

Tərəflər görüş çərçivəsində tədbirin təşkilati-logistik aspektlərini, o cümlədən iştirakçı tərkibi, nəqliyyat, təhlükəsizlik və protokol təminatı məsələlərini nəzərdən keçiriblər. Həmçinin tədbirin yüksək səviyyədə təşkili, üzv dövlətlər arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi və korruptsiyaya qarşı mübarizə sahəsində təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

57 üzv dövləti birləşdirən və Birləşmiş Millətlər Təşkilatından sonra dünyanın ən böyük beynəlxalq təşkilatı hesab olunan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin müavini Yousef Aldobeay Bakıda keçiriləcək yüksək səviyyəli görüşə hazırlıq işlərinin mütəşəkkil və yüksək səviyyədə aparıldığını qeyd edib. O, Azərbaycanın beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi sahəsində zəngin təcrübəyə malik olduğunu vurğulayaraq, bu cür mötəbər tədbirlərin təşkilində ölkəmizin yüksək peşəkarlıq və təşkilati imkanlar nümayiş etdirdiyini bildirib.

Yousef Aldobeay qarşıdan gələn yüksək səviyyəli görüşün Azərbaycanın təşkilati potensialı və təcrübəsi sayəsində uğurla keçiriləcəyinə əminliyini ifadə edib, tədbirin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlər arasında əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsinə mühüm töhfə verəcəyini vurğulayıb. O, həmçinin tədbirdə 300-dən çox xarici qonağın iştirakının gözləndiyini diqqətə çatdırıb.

Müzakirələrin yekununda Heydər Məmmədov və Yousef Aldobeayi cari ilin 27–28 oktyabr tarixlərində keçiriləcək İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin korruptsiyaya qarşı mübarizə aparan hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinin üçüncü yüksək səviyyəli görüşünə hazırlıq tədbirlərinə dair əməkdaşlıq sənədini imzalayıb.

Sonda xatirə fotosu çəkilib.

“Dövlət qulluqçularının peşə bayramı günü münasibətilə Baş Prokurorluqda tədbir keçirilib

Cari ilin iyunun 23-də Baş Prokurorluqda Dövlət Qulluqçularının Peşə Bayramı Günü münasibətilə tədbir keçirilib.

Tədbirdə Baş Prokurorluğun rəhbərliyi, prokurorluq orqanlarının struktur qurumlarında çalışan və veteran dövlət qulluqçuları iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən Baş prokurorun birinci müavini Elçin Məmmədov iştirakçıları peşə bayramı münasibətilə təbrik edərək onlara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb, günün əhəmiyyətindən bəhs edib. Bildirilib ki, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası tərəfindən iyunun 23-ü BMT-nin Dövlət Qulluğu Günü elan edilib. Bu nəzərə alınaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 25 may 2006-cı il tarixli Sərəncamı ilə 23 iyun tarixi ölkəmizdə Dövlət qulluqçularının peşə bayramı günü kimi təsis olunub.

Elçin Məmmədov dövlət qulluğu sisteminin formalaşması və inkişafında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müstəsna xidmətlərini qeyd edərək, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlət idarəetmə sistemində həyata keçirilən islahatların dövlət qulluğunun daha da təkmilləşdirilməsinə, şəffaflığın, peşəkarlığın və vətəndaş məmnunluğunun artırılmasına xidmət etdiyini bildirib.

Daha sonra çıxış edən Baş prokurorun müavini Heydər Məmmədov qeyd edib ki, prokurorluq orqanlarında fəaliyyət göstərən dövlət qulluqçuları üzərlərinə düşən vəzifələri məsuliyyətlə yerinə yetirərək qurumun səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsinə, cinayətkarlığa qarşı mübarizəyə, insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasına, sənəd dövriyyəsinin təşkilinə, insan resurslarının idarə olunmasına, maliyyə, informasiya texnologiyaları və digər istiqamətlər üzrə işlərin operativ və keyfiyyətli həyata keçirilməsinə mühüm töhfələr verirlər.

Çıxışlarda dövlət qulluqçularının peşəkar bilik və bacarıqlarının artırılmasının, etik davranış qaydalarına riayət edilməsinin və vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Qeyd olunub ki, ölkədə dövlət qulluqçularının sayı 27 min nəfərdir və onların 31,4 faizini qadınlar təşkil edir. Prokurorluq orqanlarında isə 624 nəfər dövlət qulluqçusu fəaliyyət göstərir ki, onların da 39,4 faizi qadınlardır. Eyni zamanda dövlət qulluqçularına göstərilən xüsusi diqqət və qayğıdan, habelə dövlət qulluğunun səmərəli və məsuliyyətli həyata keçirilməsi üçün müəyyən edilmiş prinsiplərdən bəhs olunub.

Tədbirdə çıxış edən dövlət qulluqçuları və veteranlar dövlət qulluğunun inkişafı, bu sahədə çalışan şəxslərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və peşə fəaliyyətləri üçün yaradılan əlverişli şəraitə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Sonda xatirə fotosu çəkdirilib.

Baş Prokurorluqda hazırlıq kursu keçirilib

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının prokurorluq orqanlarına 2026-cı ildə ilk dəfə qulluğa qəbul olunmuş və stajorluq keçən əməkdaşlar üçün cari ilin 3–25 iyun tarixlərində hazırlıq kursu keçirilib.

Kursa təlimçi qismində prokurorluq orqanlarının təcrübəli əməkdaşları ilə yanaşı, Ədliyyə və Səhiyyə nazirliklərinin ekspertiza sahəsində fəaliyyət göstərən mütəxəssislər, hakimlər, vəkillər, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri və Bakı Dövlət Universitetinin professor-müəllim heyəti cəlb olunub.

Məşğələlər müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından, interaktiv təlim metodlarından və təhlil-tədqiqat materiallarından geniş istifadə edilməklə keçirilib, dinləyicilərin peşə bilik və bacarıqlarının inkişafına, eləcə də praktik vərdişlərinin formalaşdırılmasına xidmət edib.

Kurs müddətində dinləyicilər tədris olunan mövzulara böyük maraq göstərüb, məşğələlərdə yüksək fəallıq nümayiş etdirib, təlimçilərlə aparılan müzakirələr zamanı onları maraqlandıran suallar ətrafı cavablandırılıb.

Hərbi Prokurorluq və Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universiteti arasında birgə əməkdaşlığa dair Anlaşma memorandumu imzalanıb

Cari ilin aprelin 24-də Hərbi Prokurorluq və Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universiteti arasında birgə əməkdaşlığa dair Anlaşma memorandumu imzalanıb.

Tədbirdə hüquq təhsili ilə peşəkar hüquq təcrübəsinin sıx vəhdətinin təmin edilməsinin zəruriliyi, hüquq təhsilinin və hüquqşünas peşəsinin nüfuzunun yüksəldilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Bu məqsədlə hərbi qulluqçuların insan hüquq və azadlıqlarına hörmət edən, milli ənənələrə və demokratiya prinsiplərinə, vətənpərvərlik və azərbaycançılıq ideyalarına sadıq yetişdirilməsi üçün məlumat və təcrübə mübadiləsinin, qarşılıqlı əlaqələri inkişaf etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

İmzalanmış memorandumda qarşılıqlı şəkildə konfrans, seminar, təlim və müzakirələrin təşkili, analitik işlərin, monitorinqlərin, sorğuların və digər layihələrin həyata keçirilməsi, yerli və beynəlxalq təcrübənin birlikdə öyrənilməsi, yerli və beynəlxalq elmi konfransların, dəyirmi masaların, seminarların, tədris tədbirlərinin, simulyasiyaların və görüşlərin birgə təşkil edilməsi və keçirilməsi, metodiki vəsaitlərin, elmi məqalələrin, çap materiallarının, broşuraların, monoqrafiyaların və nəşrlərin birgə hazırlanması, hüquq elminin və qüvvədə olan qanunvericiliyin inkişafı istiqamətində birgə təkliflərin hazırlanması, müzakirəsi və müvafiq qurumlar qarşısında qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təşəbbüslə çıxış edilməsi, nəzəriyyə ilə təcrübənin qarşılıqlı vəhdətini təmin etmək məqsədilə əməkdaşların nəzəri biliklərinin və peşə hazırlığının artırılması prosesində qarşılıqlı iştirak edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Hərbi prokuror Daxili Qoşunların hərbi hissəsində görüş keçirib

Hərbi prokuror Bəhrüz Əhmədov cari ilin aprelin 29-da Daxili Qoşunların rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə birlikdə hərbi hissədə hərbi qulluqçularla görüş keçirib.

Görüşün əvvəlində Ümumi Lider Heydər Əliyevin büstünün və Şəhidlər abidəsinin önünə gül dəstələri düzülərək, əziz xatirələri dərin ehtiramla yad edilib.

Tədbirdə Daxili İşlər Nazirinin müavini – Daxili Qoşunların Komandanı, general-leytenant Şahin Məmmədov çıxış edərək bildirib ki, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin ali diqqət və qayğısı sayəsində Daxili Qoşunların maddi-texniki bazası, hərbi qulluqçuların məişət şəraiti yaxşılaşdırılıb, hərbi hissələr ən yüksək beynəlxalq standartlara uyğun olan texnika, xüsusi vasitələr və rabitə sistemləri ilə təchiz edilib. Bunun nəticəsində Daxili Qoşunlar qarşıya qoyulan istənilən döyüş tapşırığını keyfiyyətlə yerinə yetirməyə qadir olan peşəkar birləşməyə, sabitliyin təminatçılarından və dövlətçiliyin dayaqlarından birinə çevrilib.

Daxili Qoşunların şəxsi heyətinin Vətən müharibəsi və Antiterror əməliyyatında iştirakı, 4 hərbi qulluqçunun “Vətən müharibəsi qəhrəmanı” adına layiq görülməsi barədə geniş məlumat verilərək, bundan sonra da respublikamızda asayişin, daxili təhlükəsizliyin, vətəndaşların və dövlətin qanuni mənafelərinin hüquqazidd əməllərdən qorunmasında səy və bacarıqlarını əsirgəməyəcəkləri vurğulanıb.

Hərbi prokuror görüş zamanı hərbi qulluqçulara nizam-intizamın artırılması ilə bağlı zəruri tövsiyə və tapşırıqlarını verib.

Tədbirin sonunda xidmətdə fərqlənən hərbi qulluqçulara hədiyyələr təqdim olunub və xidməti fəaliyyətdə uğurlar arzulanıb.

Hərbi prokuror Müdafiə Nazirliyinin artilleriya hərbi hissəsində “Ulu Öndər irsi – dövlətçilik və ordu quruculuğunun təməli” mövzusunda tədbir keçirib

Cari ilin mayın 4-də Hərbi prokuror Bəhruz Əhmədov Müdafiə Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə birlikdə nazirliyin Raket və Artilleriya Qoşunları Baş İdarəsinin N saylı hərbi hissəsində tədbir keçirib.

Görüşün əvvəlində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin əziz xatirələri ehtiramla yad edilib.

Vurğulanıb ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində müasir ordu quruculuğunun təməli qoyulub, dövlətimizin müdafiə qabiliyyəti əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirilib, nizami ordu formalaşdırılaraq Silahlı Qüvvələrin inkişafı üçün misilsiz xidmətlər göstərilib. Bu böyük şəxsiyyətin bizə miras qoyduğu dövlətçilik dəyərlərini yaşatmaq hər birimizin mənəvi borcudur.

Daha sonra Müdafiə Nazirliyinin Raket və Artilleriya Qoşunları Baş İdarəsinin rəisi – Raket və Artilleriya Qoşunları komandanı, general-leytenant Ağamir Sultanov tərəfindən artilleriyaçıların hazırlanması və peşəkarlığının artırılmasının ordu üçün ciddi strateji əhəmiyyət daşıması qeyd olunaraq, artilleriyaçıların 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror əməliyyatlarında qəhrəmanlıqları xatırlanıb, ölkə rəhbərliyinin diqqət və qayğısı ilə bu sahədə görülmüş işlər barədə geniş məlumat verilib və artilleriyaçıların Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev tərəfindən qarşılarına qoyulacaq bütün əmr və tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməyə qadir olmaları bildirilib.

Hərbi prokuror görüş zamanı hərbi qulluqçuların məişət şəraiti ilə tanış olub, artilleriyaçılara nizam-intizamın artırılması ilə bağlı zəruri tövsiyə və tapşırıqlarını verib.

Tədbirin sonunda xidmətdə fərqlənən artilleriyaçılara hədiyyələr təqdim olunub və xidməti fəaliyyətdə uğurlar arzulanıb.

Hərbi Prokurorluq Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümünə həsr olunmuş tədbir keçirib

Cari ilin may ayının 8-də Hərbi prokuror Bəhruz Əhmədov Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universitetinin rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə birlikdə C.Naxçıvanski adına hərbi liseydə Ümummilli Lider Heydər Əliyev anadan olmasının 103-cü ildönümünə həsr olunmuş “Ulu Öndər irsi və milli hərbi təhsilin inkişaf yolu” adlı tədbir keçirib.

Tədbirin əvvəlində C.Naxçıvanski adına hərbi liseydə yaradılmış “Heydər Əliyev muzeyi” ziyarət olunub, mu-

zeydə Ümumi Lider Heydər Əliyevin büstünün önünə gül dəstələri düzülərək, əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib.

Hərbi prokuror Bəhruz Əhmədov tədbirdə çıxış edərək, Azərbaycan tarixində ilk dəfə Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasətçi kimi 1971-ci ildə sovet totalitarizminin çətinliklərinə baxmadan Azərbaycanın hərbi gələcəyinin əsası olan Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi liseyini yaratması və milli hərbi təhsilin inkişaf yolu barədə geniş məlumat verib.

Vurğulanıb ki, bu məktəbin məzunları və onların davamçıları Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Vətən müharibəsində müstəsna igidlik və qəhrəmanlıq nümunələri göstərib. Ümumi Lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsi xalqımızın qəlbində daim yaşayacaq və gələcək nəsillərə nümunə olacaqdır.

Hərbi liseyin kursantları öz çıxışlarında Ulu Öndərin əsasını qoyduğu təhsil müəssisəsində təhsil almaqdan qürur hiss keçirdiklərini bildirib, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamcısı Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə sədaqətlə xidmət edəcəklərinə söz veriblər.

Tədbirin sonunda xidmətdə fərqlənən kursantlara hədiyyələr təqdim edilib və təhsildə uğurlar arzulanıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə yerli icra hakimiyyəti orqanlarında, ali və orta-ixtisas təhsili müəssisələrində kiberhücumlara qarşı mübarizə və təhlükəsizlik tədbirləri ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan MR İdarəsinin və Naxçıvan Dövlət Universitetinin aidiyyəti əməkdaşlarının iştirakı ilə kiber-cinayətkarlıq hallarının artması məqsədilə 03.04.2026-cı il tarixdə Şərur və Sədərək rayonlarında, 17.06.2026-cı il tarixdə isə Şahbuz rayon İcra Hakimiyyətlərində, 01.04.2026-cı il tarixdə Naxçıvan Texniki Kollecində, 06.05.2026-cı il tarixdə Naxçıvan Musiqi Kollecində, 14.05.2026-cı il tarixdə Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunda, 19.05.2026-cı il tarixdə isə Naxçıvan Tibb Kollecində müvafiq maarifləndirmə tədbirləri keçirilib.

Tədbirlərdə Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, baş ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov, təlimçilər: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin və Naxçıvan Dövlət Universitetinin İnformasiya texnologiyaları şöbəsinin əməkdaşları mövzu ilə bağlı slaytlar vasitəsi ilə iştirakçılara məlumat verərək sualları cavablandırıblar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə “Məişət zorakılığı, erkən nikah, yetkinlik yaşına çatmayanlar və ailə münasibətləri əleyhinə olan hüquqpozmalar və onların profilaktikası” mövzusunda maarifləndirmə tədbirləri davam etdirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə məişət zorakılığı, yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərin hüquqlarının müdafiəsi və onlar barəsində ailə münasibətləri əleyhinə olan cinayət və inzibati xətalara vaxtında qarşısının alınması məqsədi ilə “Məişət zorakılığı, erkən nikah, yetkinlik yaşına çatmayanlar və ailə münasibətləri əleyhinə olan hüquqpozmalar və onların profilaktikası” mövzusunda 07.04.2026-cı il tarixdə Şahbuz, 07.05.2026-cı il tarixdə Kəngərli, 03.06.2026-cı il tarixdə isə Culfa Rayon İcra Hakimiyyətlərində inzibati ərazi üzrə nümayəndələrin, bələdiyyə sədrlərinin, yerli dini icma rəhbərlərinin və yerlərdə fəaliyyət göstərən ictimai iaşə obyektlərinin (Şadlıq evlərinin) inzibatçılarının iştirakı ilə müvafiq maarifləndirmə tədbirləri keçirilib.

Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi baş ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov, Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin əməkdaşı, həkim-terapevt Təranə Həsənova, Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşı Azadə Əliyeva, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşı Kənan Məmməidov mövzu ilə bağlı çıxış edərək sualları cavablandırıblar.

Tələbələr Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda təcrübə keçiblər

Cari ilin may ayı ərzində Naxçıvan Dövlət Universitetinin Hüquqşünaslıq ixtisası üzrə təhsil alan tələbələri Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda təcrübə keçiblər.

Tələbələr Prokurorluq orqanlarının fəaliyyət istiqamətləri, Prokurorluq orqanlarında həyata keçirilən islahatlar, "Elektron Prokurorluq" İnformasiya Sisteminin (EPİS) iş prinsipi, Prokurorluğun kriminalistik avtomatizasiyasının və kriminalistik vasitələrin istifadəsi, ifadənin yerində yoxlanılması qaydaları və digər istintaq hərəkətləri tələbələrə izah edilib. Həmçinin müxtəlif əşyalardan əl-barmaq izlərinin götürülməsinin əyani təsviri, şübhəli şəxs qismində tutma, təqsirləndirilən şəxs qismində cəlbəmə və ittihamın elan edilməsi qaydaları slaydlar vasitəsilə tələbələrə çatdırılıb.

Tanışlıq zamanı prokurorluq orqanlarında müraciətlərin baxılması qaydaları barədə də məlumat verilib. Tələbələr şöbələrin iş fəaliyyəti və kitabxana fondu ilə tanış olublar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun kollektivi Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib

May ayının 8-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğun kollektivi müstəqil və müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, dünya şöhrətli siyasi xadim, Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 103-cü ildönümü ilə əlaqədar Ümummilli Liderin Naxçıvan şəhərinin baş meydanında əzəmətlə ucalan abidəsi ziyarət edilib, önünə tər gül dəstələri qoyularaq dahi şəxsiyyətin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə ali və orta-ixtisas təhsili müəssisələrində və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında narkomaniyaya qarşı mübarizə ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə 15.05.2026-cı il tarixdə Naxçıvan

Dövlət Universitetində, 18.05.2026-cı il tarixdə Naxçıvan Dövlət Universitetinin nəzdində Naxçıvan texniki Kollegində və aprel ayının 8-də Ordubad Rayon İcra hakimiyyətində, 23 iyun 2026-cı il tarixdə isə Sədərək Rayon İcra Hakimiyyətində "Narkomaniyaya qarşı mübarizənin hüquqi, tibbi və sosial aspektləri" mövzusunda maarifləndirmə tədbirləri keçirilib.

Tədbirdə Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, əməkdaşı baş ədliyyə mücaviri Faiq Səfərov, Gənclər və İdman Nazirliyinin, Səhiyyə Nazirliyinin, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin və Naxçıvan Dövlət Universitetinin müvafiq əməkdaşları mövzu ilə bağlı çıxışlar etmiş, suallar cavablandırılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşəbbüsü ilə Muxtar Respublikanın yerli icra hakimiyyəti orqanlarında “Sudan səmərəli və qanuni istifadə” mövzusunda tədbirlər keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi yanında Suların İstifadəsinə və Muhafizəsinə Dövlət Nəzarəti Xidmətinin 14 sayılı Naxçıvan regional bölməsinin, Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində Regional Su Meliorasiya Xidməti publik hüquqi şəxsin Naxçıvan Su Meliorasiya Sistemlərinin İstismarı İdarəsinin və Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə birlikdə “Sudan səmərəli və qanuni istifadə” mövzusunda 20.05.2026-cı il tarixdə Babək, 22.05.2026-cı il tarixdə Şərur və Sədərək, 10.06.2026-cı il tarixdə Ordubad, 11.06.2026-cı il tarixdə isə Kəngərli rayon icra hakimiyyətlərində inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələrin, bələdiyyə sədrlərinin və torpaq mülkiyyətçilərinin iştirakı ilə maarifləndirmə tədbirləri keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən və ya onlara qarşı törədilən hüquqpozmaların vaxtında qarşısının alınması və bu sahədə profilaktiki işlərin kəsərliliyinin artırılması məqsədilə tədbirlər keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə 13.05.2026-cı il tarixdə Naxçıvan şəhər, 20.05.2026-cı il tarixdə Şərur, Kəngərli və Sədərək, 01.06.2026-cı il tarixdə Babək, 08.06.2026-cı il tarixdə Culfa, 12.06.2026-cı il tarixdə Ordubad, 17.06.2026-cı il tarixdə isə Şahbuz rayon Təhsil şöbəsində yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən və ya onlara qarşı törədilən hüquqpozmaların vaxtında qarşısının alınması və bu sahədə profilaktiki işlərin kəsərliliyinin artırılması məqsədilə məktəb direktorlarının, psixoloqların və aidiyyəti əməkdaşların iştirakı ilə müvafiq tədbirlər keçirilib.

Tədbirdə Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, baş ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov, Təhsil Nazirliyinin əməkdaşı Mahir Babayev, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşı Elsun Cahangirli, yerli icra hakimiyyətinin və Təhsil şöbəsinin müdirləri çıxış edərək, qarşılıqlı müzakirələr aparmışlar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə “Şəhərsalma və tikinti sahəsində dövlət nəzarəti və qanunvericiliyin tələbləri” mövzusunda maarifləndimə tədbiri keçirilib

İyun ayının 4-də Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin Akt zalında Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun təşkilatçılığı ilə Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi və Naxçıvan Dövlət Universitetinin Memarlıq-Mühəndislik fakültəsi ilə birlikdə 2026-cı ildə ölkəmizdə elan edilmiş “Şəhərsalma və Memarlıq İli” çərçivəsində Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətində 2026-cı ilin iyun ayında “Şəhərsalma və tikinti sahəsində dövlət nəzarəti və qanunvericiliyin tələbləri” mövzusunda müvafiq maarifləndimə tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Muxtar Respublikanın yerli icra hakimiyyəti orqanlarında fəaliyyət göstərən memarlıq-tikinti qurumları əməkdaşları, inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələr, bələdiyyə sədrləri və Naxçıvan Dövlət Universitetinin Memarlıq-Mühəndislik fakültəsinin tələbləri iştirak ediblər. Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, baş ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov, Şərur rayon prokurorluğunun böyük müstəntiqi Jalə İbrahimova və digər iştirakçılar mövzu ilə bağlı çıxış edərək sualları cavablandırmışlar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu tərəfindən insan hüquqları ilə bağlı tədbirlər keçirilib

İyun ayının 9-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu tərəfindən Muxtar Respublikanın Mədəniyyət Nazirliyində və Naxçıvan Dövlət Tarix Muzeyində “İnsan hüquqları ali dəyər kimi” mövzusunda tədbirlər keçirilib.

Tədbirdə Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, baş ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov çıxış edərək, qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikasında 1998-ci il iyunun 18-də Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən “İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı” təsdiq edilib və insan hüquqlarının təmin olunması dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirilib. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2007-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamı ilə iyun ayını 18-i Azərbaycanda İnsan Hüquqları Günü elan edilib.

Müstəqil Azərbaycanın 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilən Konstitusiyası ölkənin gələcək inkişaf prioritetlərini müəyyənləşdirməklə yanaşı, insan hüquqlarının və azadlıqlarının təminatını dövlətin ali məqsədi kimi

ön plana çıxarıb. Konstitusiyada əksini tapmış bu strateji məqsəd, ilk növbədə, hüquqi islahatları və insan hüquqlarının qorunması prinsipinin real həyatda tətbiqini zəruri edib. Humanist addımları ilə hər zaman dünya ölkələrinə nümunə olan Azərbaycanda 1998-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Şərqdə ilk dəfə olaraq, ölüm cəzası ləğv edilib.

Respublikamızda həyata keçirilən hüquqi islahatların ən mühüm mərhələlərindən biri insan hüquqlarının və azadlıqlarının müdafiəsində səmərəli hüquq müdafiə mexanizmi olan Ombudsman təsisatının yaradılmasıdır. İnsan hüquqlarının təmin olunmasını ümumdövlət vəzifəsi hesab edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin ilk dəfə insan hüquqları üzrə müvəkkil institutunun təsis edilməsi üçün “İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təmin edilməsi sahəsində tədbirlər haqqında” 1998-ci il 22 fevral tarixli Fərmanı, habelə 1998-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilən Dövlət Proqramında insan hüquqları üzrə müvəkkil təsisatının yaradılması nəzərdə tutulub. Ombudsman təsisatının yaradılması hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində aparılan islahatların məntiqi davamıdır. Bu islahatlar dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilir. Ölkəmizdə insan, vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunması işi bu gün də təkmilləşdirilir, bu sahədə məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi uğurla davam etdirilir. Azərbaycanda müasir inkişaf dövründə hüquqi dövlət quruculuğu və insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində səylərin gücləndirilməsi dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir.

Bakı şəhər prokurorluğu əməyin mühafizəsi üzrə müsabiqənin qalibi olub

27 aprel 2026-cı il tarixdə Bakı şəhərində Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyası tərəfindən Ümumdünya əməyin mühafizəsi gününə həsr olunmuş “Təhlükəsiz əmək səmərəli fəaliyyətin əsasıdır” mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransda Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Birləşmiş Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Pərviz Adgözəlov və Bakı şəhər prokurorluğunun Təşkilat və icraya nəzarət şöbəsinin rəisi ədliyyə müşaviri Ramil Əliyev iştirak edib.

Tədbir çərçivəsində “Sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması üzrə ilin ən yaxşı müəssisəsi (təşkilatı)” devisi altında Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyasının müəssisə və təşkilatlar arasında keçirilmiş müsabiqəsinin nəticələri elan olunub.

Müsabiqənin nəticələrinə əsasən Bakı şəhər prokurorluğu qalib elan edilmiş və təltifetmə mərasimində sertifikat təqdim edilib.

Xətai rayon prokurorluğunda “Açıq Qapı” günü təşkil olunub

Mayın 14-də Xətai rayon prokurorluğunun inzibati binasında “Açıq Qapı” günü təşkil olunub.

Tədbir başlamazdan əvvəl inzibati binada Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin büstü önünə güllər düzülüb. Ulu Öndərin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib.

Daha sonra keçirilən tədbirdə media nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və ictimai fəallar iştirak ediblər.

“Açıq Qapı” gününün keçirilməsində əsas məqsəd vətəndaşların prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti ilə yaxından tanış olmalarını təmin etmək, hüquqi maarifləndirmə işini genişləndirmək, eləcə də prokurorluğun şəffaf fəaliyyətinin ictimaiyyətə təqdim olunması olub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Xətai rayon prokuroru Sərdar İmanov iştirakçıları salamlayaraq bu cür görüşlərin dövlət-vətəndaş münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi, hüquqi biliklərin artırılması və ictimai etimadın

gücləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını bildirib. O, rayon prokurorluğunun fəaliyyəti, cinayətkarlığa qarşı aparılan mübarizə tədbirləri, vətəndaş müraciətlərinə baxılması və insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi istiqamətində görülən işlər barədə ətraflı məlumat verib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov çıxışı zamanı prokurorluq orqanlarında son illərdə həyata keçirilən islahatlar, rəqəmsallaşma prosesi,

“Elektron prokurorluq” informasiya sistemi və ictimaiyyətlə əlaqələrin inkişafı barədə danışıb. O, fəaliyyətin əsas prioritet istiqamətlərinin şəffaflıq, operativlik və vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması olduğunu diqqətə çatdırıb.

Həmçinin tədbir çərçivəsində rayon prokurorluğunun əməkdaşları tərəfindən fəaliyyət sahələri üzrə iştirakçılara ətraflı məlumatlar verilib, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

İştirakçılar prokurorluğun inzibati binası ilə tanış olub, əməkdaşlar üçün yaradılmış iş şəraiti barədə məlumatlandırılıblar. Tədbir zamanı “Elektron prokurorluq” informasiya sistemi əyani şəkildə nümayiş etdirilib, müasir kriminalistik avadanlıqlar və onların istintaq prosesində tətbiqi barədə geniş məlumat verilib.

Sonda iştirakçılarla fikir mübadiləsi aparılıb və xatirə fotosəhifəsi çəkdirilib.

Yasamal rayon prokurorluğunda əmək hüquqlarının müdafiəsinə dair seminar təşkil edilib

İyunun 5-də Yasamal rayon prokurorluğunun inzibati binasında “Əmək hüquqlarının müdafiəsinə prokurorluğun, medianın və vətəndaş cəmiyyətinin rolu” mövzusunda seminar keçirilib.

Seminarla prokurorluq əməkdaşları, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, media nümayəndələri və ictimai fəallar iştirak ediblər.

Tədbirin əsas məqsədi əmək hüquqlarının müdafiəsi sahəsində qanunçuluğun təmin edilməsi, vətəndaşların əmək hüquqlarının qorunmasında prokurorluq orqanlarının rolu, habelə media və vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə əməkdaşlığın gücləndirilməsi və hüquqi maarifləndirmənin artırılması olub.

Seminarı giriş sözü ilə açan Yasamal rayon prokuroru Elman Süleymanov əmək

münasibətləri sahəsində qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunmasının vacibliyini vurğulayaraq, əmək hüquqlarının pozulması hallarının qarşısının alınması istiqamətində prokurorluq orqanları tərəfindən görülən tədbirlər və vətəndaş müraciətlərinə baxılması təcrübəsi barədə məlumat verib.

Daha sonra çıxış edən Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov əmək hüquqlarının müdafiəsi sahəsində görülən işlərin ictimaiyyətə operativ və düzgün çatdırılmasının əhəmiyyətindən danışib, media ilə səmərəli əməkdaşlığın və ictimai məlumatlandırmanın bu sahədə mühüm rol oynadığını qeyd edib.

Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsinin böyük prokuroru Elşad Ağayev isə əmək qanunvericiliyinin pozulması ilə bağlı müraciətlərə baxılması, əmək hüquqlarının bərpası istiqamətində görülən tədbirlər və prokurorluq orqanlarının bu sahədə həyata keçirdiyi profilaktik fəaliyyət barədə məlumat verib.

Seminar çərçivəsində əmək hüquqlarının müdafiəsində dövlət qurumları, media və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının birgə fəaliyyəti, hüquqi maarifləndirmənin genişləndirilməsi və əmək münasibətlərində qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunmasının əhəmiyyəti müzakirə olunub.

Tədbir interaktiv formatda davam etdirilib, iştirakçılar mövzu ətrafında çıxış edərək suallar ünvanlayıb və fikir mübadiləsi aparıblar.

Yasamal rayon prokurorluğunda “Açıq Qapı” günü keçirilib

İyunun 5-də Yasamal rayon prokurorluğunun inzibati binasında media nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və ictimai fəalları iştirakı ilə “Açıq Qapı” günü təşkil olunub.

Tədbirin keçirilməsində məqsəd prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti barədə ictimaiyyətin məlumatlılığının artırılması, vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın genişləndirilməsi, habelə hüquqi maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi olub.

Tədbirdə çıxış edən Yasamal rayon prokuroru Elman Süleymanov iştirakçıları salamlayaraq qeyd edib ki, belə görüşlər dövlət qurumları ilə ictimaiyyət arasında açıq dialoqun inkişafına, vətəndaşların hüquqi biliklərinin artırılmasına və prokurorluq orqanlarına ictimai etimadın daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir. O, rayon prokurorluğunun fəaliyyət istiqamətləri, cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində görülən işlər, vətəndaş müraciətlərinə baxılması mexanizmləri və qanunun aliliyinin təmin olunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər barədə ətraflı məlumat verib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov çıxışında prokurorluq orqanlarında müasir idarəetmə prinsiplərinin tətbiqi, rəqəmsal transformasiya istiqamətində görülən işlər, “Elektron prokurorluq” informasiya sisteminin imkanları və ictimaiyyətlə kommunikasiyanın təkmilləşdirilməsi sahəsində həyata keçirilən layihələrdən bəhs edib. Bildirilib ki, prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində vətəndaş yönümlülük, şəffaflıq və innovativ yanaşmalar əsas prioritetlər sırasındadır.

Daha sonra rayon prokurorluğunun əməkdaşları tərəfindən iştirakçılara fəaliyyət istiqamətləri üzrə təqdimatlar keçirilib, onları maraqlandıran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb və suallar cavablandırılıb.

Tədbir çərçivəsində iştirakçılar Yasamal rayon prokurorluğunun inzibati binası ilə tanış olub, əməkdaşların iş şəraiti və fəaliyyəti barədə məlumat əldə ediblər. Həmçinin “Elektron prokurorluq” informasiya sisteminin funksional imkanları nümayiş etdirilib, müasir kriminalistik texnika və avadanlıqların istintaq prosesində istifadəsi barədə əyani təqdimat keçirilib.

Sonda iştirakçılarla fikir mübadiləsi aparılıb və xatirə fotosəki çəkdirilib.

İmişli rayon prokurorluğunda “Açıq Qapı” günü təşkil olunub

Aprelin 22-də İmişli rayon prokurorluğunda “Açıq Qapı” günü təşkil olunub.

Tədbirdə media nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, eləcə də ictimai fəallar iştirak ediblər.

“Açıq Qapı” gününün əsas məqsədi vətəndaşların prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti ilə yaxından tanış olmalarını təmin etmək, hüquqi maarifləndirmə işini genişləndirmək və prokurorluq orqanlarının şəffaflıq prinsiplərinə əsaslanan fəaliyyətini ictimaiyyətə təqdim etmək olub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan İmişli rayon prokuroru Valeh Səmədov çıxış edərək bu cür görüşlərin hüquqi biliklərin artırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib. O, prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunmasının, şəffaflığın təmin olunmasının və ictimaiyyətlə açıq dialoqun əsas prioritet istiqamətlərdən olduğunu vurğulayıb.

Rayon prokuroru iştirakçılara prokurorluğun səlahiyyətləri, fəaliyyət mexanizmləri və gündəlik iş istiqamətləri barədə ətraflı məlumat verib, eyni zamanda onları maraqlandıran sualları cavablandırılıb.

Tədbir çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov çıxış edərək respublika üzrə prokurorluq orqanlarının strukturu, funksiyaları və son illərdə həyata keçirilən islahatlar barədə məlumat verib. O, aparılan islahatların əsas hədəfinin vətəndaş məmnunluğunun artırılması, şəffaflığın təmin olunması və hüquqi müdafiə mexanizmlərinin gücləndirilməsi olduğunu diqqətə çatdırıb.

Kənan Zeynalov, həmçinin prokurorluq orqanlarının media və ictimaiyyətlə əlaqələrinin inkişafı istiqamətində görülən işlərdən və bu sahədə nəzərdə tutulan gələcək planlardan bəhs edib.

Tədbirdə iştirak edən İmişli rayon prokurorluğunun əməkdaşları da öz fəaliyyət sahələri üzrə məlumat verərək praktiki təcrübələrini iştirakçılarla bölüşüblər. İştirakçılar hüquqi prosedurlar və prokurorluğun iş prinsipləri ilə bağlı suallarına ətraflı cavablar alıblar.

Tədbir zamanı iştirakçılar “Elektron prokurorluq” informasiya sistemi, eləcə də prokurorluq orqanlarının istifadəsində olan müasir kriminalistik avadanlıqlarla yaxından tanış olub, onların istintaq və araşdırma proseslərində tətbiqi barədə ətraflı məlumat əldə ediblər.

Daha sonra prokurorluğun inzibati binası ilə tanışlıq turu təşkil olunub.

Sonda xatirə şəkli çəkilib.

İmişlidə “Tikinti və şəhərsalma proseslərində qanun pozuntularına qarşı mübarizə” mövzusunda seminar keçirilib

Azərbaycan Respublikasında 2026-cı ilin “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan edilməsi ilə əlaqədar prokurorluq orqanları tərəfindən həyata keçirilən kompleks tədbirlər çərçivəsində aprelin 22-

də İmişli rayon prokurorluğunun inzibati binasında “Tikinti və şəhərsalma proseslərində qanun pozuntularına qarşı mübarizə” mövzusunda seminar keçirilib.

Seminarda ətraf ərazi üzrə fəaliyyət göstərən 10 prokurorluğun əməkdaşları, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, media nümayəndələri və ictimai fəallar iştirak ediblər.

Tədbirin əsas məqsədi tikinti və şəhərsalma proseslərində qanun pozuntularının qarşısının alınması, memarlıq və şəhərsalma sahəsində dövlət nəzarətinin daha da gücləndirilməsi, habelə bu istiqamətdə hüquq-mühafizə orqanlarının rolunun nümayiş etdirilməsi olub.

Seminarı giriş sözü ilə açan İmişli rayon prokuroru Valeh Səmədov tikinti və şəhərsalma sahəsində qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunmasının vacibliyini vurğulayaraq, prokurorluq orqanları tərəfindən həyata

keçirilən nəzarət tədbirləri, aşkar edilən qanun pozuntularına qarşı görülən hüquqi tədbirlər və preventiv mexanizmlər barədə ətraflı məlumat verib.

Daha sonra çıxış edən Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov tikinti və şəhərsalma sahəsində aşkarlanan hüquq pozuntularının ictimaiyyətə operativ və düzgün çatdırılması, bu sahədə şəffaflığın təmin edilməsi, eləcə də media ilə səmərəli əməkdaşlığın əhəmiyyəti barədə danışib, aparılan islahatlara toxunub.

İmişli rayon prokurorunun müavini Xanlar Xanlarzadə isə çıxışında tikinti və şəhərsalma proseslərində hüquqi maarifləndirmənin genişləndirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edərək, vətəndaşların və sahibkarların

bu sahədə hüquqi biliklərinin artırılmasının qanun pozuntularının qarşısının alınmasında mühüm rol oynadığını diqqətə çatdırıb.

Seminar çərçivəsində tikinti və şəhərsalma sahəsində fəaliyyət göstərən qurumlarla qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsi, qanun pozuntularının vaxtında aşkar olunması və qarşısının alınması, məlumat mübadiləsinin effektiv təşkili, həmçinin bu sahədə mövcud qanunvericiliyin tələblərinə riayət olunmasının vacibliyi məsələləri müzakirə olunub.

Tədbir interaktiv formatda davam etdirilib, iştirakçılar mövzu ətrafında çıxış edərək suallar ünvanlayıb və geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Ağdaşda “Milli genofondun və sosial rifahın təmini: narkomaniya, erkən nikah və psixoloji böhranların qarşısının alınmasında strateji hədəflər” mövzusunda panel iclas keçirilib

7 may 2026-cı il tarixdə Ağdaş şəhəri Heydər Əliyev Mərkəzində Ağdaş rayon İcra Hakimiyyəti və Ağdaş rayon prokurorluğunun birgə təşkilatçılığı ilə “Milli genofondun və sosial rifahın təmini: narkomaniya, erkən nikah və psixoloji böhranların qarşısının alınmasında strateji hədəflər” mövzusunda həsr olunmuş panel iclas keçirilib.

Tədbirdə rayon İcra Hakimiyyətinin, prokurorluq və hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbər şəxsləri, aidiyyəti dövlət strukturunun nümayəndələri, habelə pedaqoji kollektivlər, tələbələr və ictimai fəal gənclər iştirak ediblər.

Əvvəlcə Dövlət Himni səsləndirilib, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Spikerlər Ağdaş Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Orxan Hüseynzadə, rayon prokuroru Anar Əliyev, rayon polis şöbəsinin rəisi Vəfalı Həsənalıyev və Səhiyyə Nazirliyinin Psixi Sağlamlıq Mərkəzinin şöbə müdiri Səbinə Rəşidova erkən nikahların cəmiyyətin mənəvi sütunlarına vurduğu zərər və ailə institutunun qorunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, əhəlinin psixoloji sağlamlığının qorunması və böhran anlarında göstərilən peşəkar dəstək mexanizmləri, narkomaniya ilə mübarizənin ümummilli vəzifə olması və gənclərin zərərli vərdislərdən uzaq tutulması üçün görülən işlərdən bəhs ediblər.

Müzakirələr zamanı spikerlər mövzu üzrə ünvanlanan spesifik sualları cavablandıraraq, qarşıda duran strateji hədəfləri diqqətə çatdırıblar.

İnteraktiv formatda davam edən tədbirdə iştirakçıların rəy və təklifləri dinlənilib, sosial rifahın yüksəldilməsi və neqativ halların qarşısının alınması istiqamətində qurumlararası koordinasiyanın əhəmiyyəti vurğulanıb.

Qeyd olunub ki, milli genofondun qorunması hər bir vətəndaşın və dövlət qurumunun qarşısında duran ən mühüm vəzifələrdən biridir.

Tovuz rayon prokurorluğunda “Açıq Qapı” günü təşkil olunub

İyunun 10-da Tovuz rayon prokurorluğunun inzibati binasında media nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və ictimai fəalları iştirakı ilə “Açıq Qapı” günü keçirilib.

Tədbirin əsas məqsədi prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti barədə ictimaiyyətə daha geniş məlumat vermək, vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, eləcə də hüquqi maarifləndirmə sahəsində görülən işləri iştirakçıların diqqətinə çatdırmaq olub.

Tədbiri giriş nitqi ilə açan Tovuz rayon prokuroru Marif Hüseynov qonaqları salamlayaraq bildirib ki, bu cür görüşlər dövlət qurumları ilə ictimaiyyət arasında qarşılıqlı etimadın möhkəmləndirilməsinə, açıq dialoqun təşviqinə və vətəndaşların hüquqi məlumatlılığının artırılmasına mühüm töhfə verir. O, rayon prokurorluğunun fəaliyyət istiqamətləri, cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində görülən tədbirlər, vətəndaş

müraciətlərinə baxılması qaydaları və qanunun aliliyinin təmin olunması istiqamətində həyata keçirilən işlər barədə ətraflı məlumat verib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov çıxışında prokurorluq orqanlarında həyata keçirilən müasir islahatlar, rəqəmsallaşma prosesləri və vətəndaş məmnunluğunun artırılmasına yönəlmiş təşəbbüslərdən danışıb. Qeyd olunub ki, “Elektron

prokurorluq” informasiya sistemi və digər innovativ həllər vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, müraciətlərin daha operativ və şəffaf şəkildə araşdırılmasına imkan yaradır.

Daha sonra iştirakçılar üçün rayon prokurorluğunun fəaliyyət sahələri barədə təqdimatlar keçirilib, onları maraqlandıran məsələlər ətrafında geniş müzakirələr aparılıb və ünvanlanan suallar cavablandırılıb.

Tədbir çərçivəsində qonaqlar Tovuz rayon prokurorluğunun inzibati binası ilə tanış olub, əməkdaşların iş şəraiti və gündəlik fəaliyyəti barədə məlumat əldə ediblər. Həmçinin, “Elektron prokurorluq” informasiya sisteminin funksional imkanları nümayiş etdirilib, müasir kriminalistik texnika və avadanlıqların istintaq prosesində tətbiqi barədə əyani təqdimat keçirilib.

Tədbirin sonunda iştirakçılarla xatirə fotosəkli çəkdirilib.

Mətbuat xidmətinin məlumatları

Beynəlxalq əməkdaşlıq uğurla davam etdirilir 02.04.2026

Pakistan İslam Respublikasının vətəndaşı 1989-cü il təvəllüdlü İnsaf Sobianın cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün verilməsinə dair Tacikistan Respublikasının Baş Prokurorluğunun vəsatəti Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən təmin edilib.

Tacikistanda dələduzluq əməlinin törədilməsində təqsirləndirilərək beynəlxalq axtarışa elan edilmiş İnsaf Sobia 2026-ci ilin fevral ayında ölkəmizdə müəyyən edilərək saxlanılmaqla barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

"Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquqi münasibətlər haqqında" 07.10.2002-ci il tarixli Konvensiyaya əsasən təqsirləndirilən şəxsin ekstradisiyası haqqında qərar qəbul edilərək, o, Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin xüsusi konvoyunun müşayiəti ilə Tacikistan Respublikasının səlahiyyətli orqanına təhvil verilib.

Külli miqdarda vəsaiti mənimsəməkdə təqsirləndirilən sabiq baş mühasib barəsində ibtidai istintaq tamamlanıb 13.04.2026

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin 4 saylı Ərazi Vergi İdarəsinin sabiq baş mühasibi Rəşad Babayevin qanunsuz əməlləri barədə həmin Xidmətdən daxil olmuş material əsasında Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində başlanmış cinayət işinin istintaqı yekunlaşıb.

İbtidai istintaqla Rəşad Babayevin qeyd olunan vəzifədə işləyərkən öz qulluq mövqeyindən istifadə edərək 2022-2025-cü illər ərzində ona etibar edilmiş külli miqdarda pul vəsaitini tamah niyyəti ilə rəsmi sənədlərə və informasiya resurslarına bilə-bilə yalan məlumatları daxil edərək öz əmək haqqı hesabına köçürməklə mənimsəməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Rəşad Babayevə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (külli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsəmə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham elan edilməklə

barəsində polisin nəzarəti altına vermə növündə qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi baxılması üçün aidiyyəti üzrə Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Baş Prokurorluq və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin birgə məlumatı: Binəqədi rayonunda baş vermiş yanğın və ölüm faktları ilə bağlı cinayət işi başlanıb 17.04.2026

Aprelin 17-də saat 12 radələrində Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Baksol yolu adlanan ərazidə yerləşən fərdi yaşayış evində baş verən yanğınla əlaqədar dərhal əraziyə Fövqəladə Hallar Nazirliyi Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin qüvvələri cəlb olunub.

Yanğınsöndürənlər tərəfindən yanğın söndürülərək daha geniş əraziyə yayılmasına imkan verilməyib.

Yanğın nəticəsində 1968-ci il təvəllüdlü Rafət Həsənova məxsus ümumi sahəsi 90kv.m. olan birmərtəbəli dördotaqlı evin dam örtüyü 90kv.m., 2 otağının yanar konstruksiyaları 32kv.m. sahədə, bitişik sahəsi 66kv.m.

olan talvar və evin həyətidə park edilmiş "BMW" markalı minik avtomobili, yaxınlıqda yerləşən 1982-ci il təvəllüdlü Əziz Vəliyevə məxsus ümumi sahəsi 80kv.m. olan birmərtəbəli dördotaqlı evin dam örtüyü 80kv.m. sahədə və 3 otağının yanar konstruksiyaları 46kv.m. sahədə yanıb.

Habelə yanğının kəşfiyyatı zamanı həyətyanı sahədə Rafət Həsənovun, evdə isə 1968-ci il təvəllüdlü Ceyran Həsənovanın meyitləri aşkar olunub.

Prokurorluq əməkdaşları tərəfindən icra olunan ilkin prosessual hərəkətlər nəticəsində Rafət Həsənovun şəxsi münasibətlər zəminində keçmiş arvadı Ceyran Həsənovanı qeyd olunan evdə qəsdən öldürməsi, ardınca həmin evi və həyətdə olan avtomobili yandırması və daha sonra isə həyətyanı sahədə intihar etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı Binəqədi rayon prokurorluğu tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 120.1 (qəsdən adam öldürmə) və 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

Hazırda iş üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

İki şəxsin öldürülməsi faktı ilə bağlı cinayət işi başlanıb **27.04.2026**

Aprelin 26-da Ağcabədi rayonunun Yuxarı Qiyaməddinli kənd sakinləri 1996-cı il təvəllüdlü Şaiq Mamedov və 1989-cu il təvəllüdlü Həsən Mamedovun öldürülmələri barədə rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub.

İlkin araşdırmalarla 2004-cü il təvəllüdlü Əliniyaz Əliyevin şəxsi münasibətlər zəminində bıçaqla xəsarətlər yetirərək Şaiq Mamedov və Həsən Mamedovu qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.2.7-ci (iki və ya daha çox şəxsi öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Əliniyaz Əliyev iş üzrə prokurorluq tərəfindən şübhəli şəxs qismində tutulub.

Hazırda ibtidai istintaq davam etdirilir.

Milli Onkologiya Mərkəzində baş verən partlayışla bağlı cinayət işi başlanıb **01.05.2026**

Aprelin 30-da saat 14 radələrində Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin "Milli Onkologiya Mərkəzi"nin partlayışın baş verməsinə dair Yasamal rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub.

İlkin araşdırmalarla onkoloji xəstə kimi qeydiyyatda olan 1988-ci il təvəllüdlü Əliyev Mübariz Sahib oğlunun qanunsuz olaraq əldə edib saxlayaraq gəzdirdiyi partlayıcı vasitəni qeyd olunan müalicə müəssisəsinin Radiologiya şöbəsində partlatması nəticəsində həkim Nəsirov Asif Akif oğlunu ümumi təhlükəli üsulla qəsdən öldürməyə cəhd etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Baş vermiş partlayış nəticəsində Mübariz Əliyev aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində ölüb, ağır bədən xəsarətləri alan Asif Nəsirovun isə hazırda vəziyyəti ağır olub, müalicəsi xəstəxanada davam etdirilir.

Aidiyyəti hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarından ibarət istintaq-əməliyyat qrupu tərəfindən tibb sahəsində ekspertin iştirakı ilə isti izlər əsasında hadisə yerinə baxış keçirilib, cinayətin izlərini əks etdirən maddi sübutlar müvafiq qaydada götürülüb, meyitin daxili və xarici müayinəsinin aparılması üçün məhkəmə-tibbi ekspertizası təyin olunub, habelə, digər zəruri prosessual hərəkətlər icra olunub.

Fakt üzrə cinayət prosessual qanunvericiliyə uyğun olaraq dərhal Yasamal rayon prokurorluğunda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 29,120.2.4 (ümumi təhlükəli üsulla adam öldürmə) və 228.1-ci (qanunsuz olaraq partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, saxlama, daşıma və gəzdirmə) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

Hazırda cinayət işi üzrə ibtidai istintaq davam etməklə, hadisənin baş vermə şəraiti və səbəbləri, partlayıcı maddənin əldə edilmə mənbəyi və digər sübut edilməli olan halların müəyyənləşdirilməsi istiqamətində aidiyyəti hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə zəruri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilir.

**#Hüquqimaarifləndirmə #İnsanHüquqlarıAylığı #HumanRightsMonth
#CinayətMəcəlləsi - Süni intellektlə saxta kontent və hüquqi məsuliyyət
25.05.2026**

Müasir rəqəmsal texnologiyalar, o cümlədən süni intellekt vasitələri insanların görüntüsünü və səsini real olmayan formada dəyişdirməyə və saxta materiallar hazırlamağa imkan verir. Lakin Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə əsasən, bu cür hərəkətlər cinayət məsuliyyəti yaradır.

Belə ki, şəxsin razılığı olmadan onun görüntüsündən və ya səsindən istifadə etməklə süni intellekt texnologiyaları, habelə xüsusi proqram təminatları vasitəsilə reallığı əks etdirməyən foto, video və ya audio materialların hazırlanması, eləcə də həmin materialların mediada, kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatlarında və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkələrində yayılması cinayət məsuliyyəti yaradır.

Bu əməllərə görə qanunvericilikdə cərimə, ictimai işlər, azadlığın məhdudlaşdırılması və azadlıqdan məhrum etmə kimi sanksiyalar nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki, törədilmiş əməl üçün üç min manatdan yeddi min manatadək cərimə, üç yüz altmış saatdan dörd yüz səksən saatadək ictimai işlər, üç ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya eyni müddətə azadlıqdan məhrum etmə tətbiq edilə bilər.

Eyni əməl ağırlaşdırıcı hallarda — bir qrup şəxs və ya qabaqcadan əlbir olan qrup tərəfindən törədildikdə, iki və ya daha çox şəxsə qarşı törədildikdə, şəxsin şərəf və ləyaqətini ləkələmək və ya onu nüfuzdan salmaq məqsədi daşıdıqda, yaxud zərərçəkmiş şəxsin xidməti vəzifəsi və ya ictimai borcunu yerinə yetirməsi ilə əlaqədar törədildikdə — üç ildən beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

**3 nəfərin ölümü, 25 nəfərin xəsarət alması ilə nəticələnən yanğınla bağlı istintaq tamamlanıb
25.05.2026**

Ötən il noyabrın 21-də paytaxtın Yasamal rayonu ərazisində, Mirəli Seyidov küçəsində yerləşən çoxmərtəbəli yaşayış binasında baş vermiş, 3 nəfərin ölümü və 25 nəfərin xəsarət alması ilə nəticələnən yanğın faktı ilə bağlı Baş Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsində başlanmış cinayət işi üzrə ibtidai istintaq tamamlanıb.

İbtidai istintaqla yaşayış binasının 1-ci və zirzəmi mərtəbəsində yerləşən "Loft Dent" stomatoloji klinikasının direktoru, 1986-cı il təvəllüdlü Bəhruz Paşayevin üzərinə qoyulmuş yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi vəzifələrini pozaraq 3 nəfərin ölümünə, 25 nəfərin isə xəsarət almasına, habelə binada olan mənzillərə maddi ziyan vurmaqla ağır nəticələrə səbəb olmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Bəhruz Paşayevə Cinayət Məcəlləsinin 225.3-cü (üzərinə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi vəzifəsi qoyulmuş şəxs tərəfindən həmin qaydaların pozulması ehtiyatsızlıqdan iki və ya daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə yekun ittiham elan olunub.

Bəhruz Paşayevin barəsində müstəntiqin vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi üzrə ibtidai istintaq tamamlanaraq baxılması üçün aidiyyəti üzrə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

**Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyinin birgə məlumatı:
14 il əvvəl törədilmiş qəsdən adam öldürmə cinayətinin üstü açılıb
26.05.2026**

1.12.2012-ci il tarixdə Göyçay şəhəri, A.Faruq küçəsində yerləşən fərdi yaşayış evində kişi cinsli meyitin aşkar edilməsi faktı ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsindən daxil olmuş əməliyyat məlumatları əsasında Baş Prokurorluğunun İstintaq idarəsində araşdırma aparılıb.

Araşdırmalarla evdə meyiti aşkar olunan 1932-ci il təvəllüdlü Rza Ağayevin qəsdən öldürülməsi müəyyən edildiyindən fakt üzrə Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaq aparılıb.

İstintaq zamanı prokurorluq və polis əməkdaşları tərəfindən birgə həyata keçirilmiş çoxsaylı istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri, o cümlədən meyitin ekshumasiyası, istintaq eksperimenti, ekspertiza rəyləri və toplanmış digər sübutlarla Ramilə Quliyevanın 20.12.2012-ci il tarixdə Rza Ağayevin pul vəsaitini ələ keçirmək məqsədilə onun yaşadığı evə gəlməsi, taxta parçası ilə baş nahiyəsinə və bədəninin müxtəlif hissələrinə qəsdən zərbələr vurmaqla

sonuncunu qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış ilkin dəlillər əsasında Ramilə Quliyeva 26.05.2026-cı il tarixdə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci maddəsi (qəsdən adam öldürmə) ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək ona həmin maddə ilə ittiham elan olunub.

Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

Bununla yanaşı, ötən illərdən bağlı qalmış ağır və xüsusilə ağır cinayətlərin, o cümlədən naməlum şəraitdə törədilmiş qəsdən adam öldürmə cinayətlərinin açılması, təqsirkar şəxslərin müəyyən edilərək cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması istiqamətində Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən kompleks istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri ardıcıl şəkildə davam etdirilir.

**30 il əvvəl qətl törətməkdə təqsirləndirilən şəxslər barəsində cinayət işi məhkəməyə göndərilib
30.06.2026**

10 aprel 1996-cı il tarixdə Bayramov Gülməmməd Xanəhməd oğlunun qəsdən öldürülməsi faktı ilə bağlı Baş Prokurorluğunun İstintaq idarəsində davam etdirilən cinayət işinin istintaqı tamamlanıb

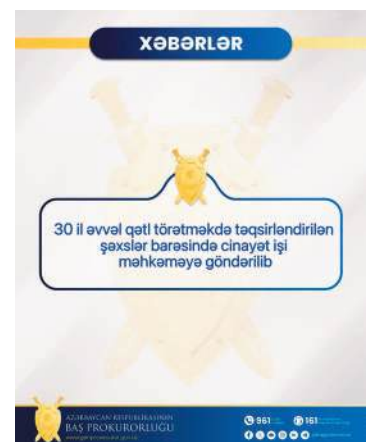
Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilmiş çoxsaylı istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Cəlilov Şahin Mahmud oğlu və Qafarov Hidayət Şirzad oğlunun qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında 10 aprel 1996-cı il tarixdə Bakı şəhəri "Neftçilər" metrostansiyası yaxınlığında asudə vaxtlarında taksi fəaliyyəti ilə məşğul olan Gülməmməd Bayramovun avtomobilinə müştəri kimi əyləşərək Suraxanı rayonu, Qara-Çuxur qəsəbəsi ərazisində gedərkən avtomobildə onu iplə boğaraq tamah məqsədi ilə qəsdən öldürmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Daha sonra cinayətin izlərini gizlətmək məqsədilə adları qeyd olunan şəxslər tərəfindən meyitin Qara-Çuxur qəsəbəsində beton örtüklü boru xəttinin içərisində gizlədilməsi, zərərçəkmiş məxsus avtomobilin isə hissələrə ayıraraq satılması və əldə olunan vəsaitin aralarında bölüşdürülməsinə dair mötəbər dəlillər əldə olunub.

Qeyd edilən şəxslərin ifadələri yerində yoxlanılarkən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşlarının iştirakı ilə aparılmış axtarış tədbirləri nəticəsində hadisə yerində Gülməmməd Bayramovun meyitinin qalıqları aşkar olunub.

Cari il aprelin 22-də Şahin Cəlilov və Hidayət Qafarov Azərbaycan Respublikasının 1 sentyabr 2000-ci ilədək qüvvədə olmuş Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq onlara ittiham elan edilib, istintaq orqanının vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında hər iki şəxs barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi aidiyyəti üzrə baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Prokurorluq orqanlarının əmək bazarında rolu, iştirakı və yaradılan şərait

Əmək bazarı – tələb və təklifin qarşılaşdığı yerdir. Əmək bazarı cəmiyyətin sosial-siyasi və iqtisadi həyatında vacib və planlı sahədir. Əmək bazarında iş qüvvəsinin dəyəri qiymətləndirilir, əməyin şəraiti, əmək haqqının cəmiyyəti, təhsil almaq imkanları, məşğulluğun təminatı və sairə müəyyənləşdirilir. Əmək bazarının tənzimlənməsinin ən mühüm şərti işəgötürənlərlə işaxtaranların maraqlarının və tələblərinin üst-üstə düşməsi, uzlaşdırılmasıdır. Əmək bazarına işaxtaranlara öz imkanlarına, bacarıqlarına və tələblərinə uyğun iş tapmaq, işəgötürənlərə isə öz fəaliyyətlərini təmin etmək üçün işçilər tapmağa imkan verən ictimai mexanizmlərin və sistemlərin məcmusu kimi də tərif etmək olar. İşaxtaranlar əmək fəaliyyəti barədə düşünərkən mütləq bu və ya digər peşələrə, ixtisaslara, xidmət sahələrinə gələcəkdə olan tələbatı nəzərə almalı, bu tələbatın əmək bazarında hansı istiqamətdə inkişaf edəcəyini bilməlidirlər. Əmək bazarında hazırkı vəziyyəti qiymətləndirməyi bacarmaq və sonradan hansı şəraitin yaranacağını bilmək vacibdir.

Bu mövzu aktuallığı və əhəmiyyətliyi baxımdan həm də hüquq ictimayəti-daha dəqiq desək hüquqşünaslıq ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr və məzunlar üçün, həm də əmək bazarının digər iştirakçıları üçün çox önəmlidir.

Həmişə məlumdur ki, hüquq və qanun o vaxt mütərəqqi və ədalətli olur ki, dövlətin və cəmiyyətin bütün üzvlərinin maraqlarına xidmət edir, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsində, mənafələrinin qorunmasında xüsusi əhəmiyyət daşıyır. O cümlədən qanunun dəyəri onun real həyatda ictimai münasibətləri necə tənzimləməsindən və necə tətbiq edilməsindən çox asılıdır.

Hüquqşünas üçün real həyatda nəyin necə dəyişdiyini və nəyə hazır olmağın vacibliyini əvvəlcədən düzgün qiymətləndirmək və fərdi qabiliyyətini, bilik və bacarığını zamanın reallıqlarına uyğunlaşdırmaqla şəraiti, habelə gələcəyini düzgün poroqnazlaşdırmaq vacib şərtidir. Etiraf etməliyəm ki, son dövrlərdə həm ölkə daxilində, həm də bütün dünyada baş verən ictimai-siyasi proseslər son dərəcə çevik və dinamik xarakter almaqla həyatımızın axarına da öz təsirini göstərmişdir.

Azərbaycan hüquq elminin və hüquqşünaslarının cəmiyyətdə və hüquq sistemində rolu, qloballaşan və mürəkkəb ictimai-siyasi proseslərin kifayət qədər dinamik inkişaf etdiyi dünyamızda onların dövlətimizə və xalqımıza göstərə biləcəyi xidmət nə olmalıdır? Bu günün Azərbaycan hüquqşünaslığı və hüquq məktəbi günümüzün reallıqlarına nə dərəcədə cavab verə bilər? Bu istiqamətdə geniş təhlillərin aparılmasına ehtiyac vardır.

Sovet dövründə Azərbaycanda hüquq fakültəsinə çox zaman "prokurorluq fakültəsi" kimi baxılıb. Hüquq

fakültəsinə daxil olan tələbə birinci kursdan özünü artıq gələcəyin prokuroru kimi görürdü. Yuxarı göstəriciləri olan tələbələr bir qayda olaraq az sayda olsa da məhz işləmək üçün prokurorluq orqanlarına göndərilirdi.

Bu gün isə vəziyyət tamamilə başqadır. Hüquqşünas tələbələr üçün artıq prokurorluq və digər hüquq-mühafizə orqanları yeganə və ya əsas karyera istiqaməti hesab edilmir.

Təhsil hüquq həyatının bir güzgüsüdür desək yəqin ki yanlışdır. Təhsilin səviyyəsi yüksəldikcə hüquqşünaslar həm elmi, həm də praktik fəaliyyətə qoşulur və inkişaf prosesi başlayır. Hüquq təhsilinin ilkin mərhələsi və məqsədi hüquqi düşüncənin formalaşdırılmasıdır. Bu, təməldir və hansı ölkədə təhsil almasından asılı olmayaraq, hüquqi düşüncəyə malik şəxs hər bir yerdə uğurlu ola bilər. Hüquq düşüncəsi formalaşmasa, hüquqşünas bir hüquq mütəxəssisi kimi də düşünə bilməz.

Hüquq elminin və hüquqi düşüncənin inkişafında hüquqi təhsilin rolu və əhəmiyyəti düzgün qiymətləndirilməlidir. Təhsil yalnız bilik və nəzəriyyə verməməli, həmçinin vərdislər də formalaşdırılmalıdır. Nəzəriyyə və praktiki bilik bir-biri ilə əlaqələndirilməlidir. Nəzəriyyə yekun nəticədə müəyyən hüquq düşüncəsinin formalaşması üçün ilkin baza rolunu oynayır.

Bizim klassik hüquq təhsilimiz bizə bir qayda olaraq əsasən yalnız bilik veribdir, özü də etiraf edək ki, bu təhsil heç də pis təhsil olmayıb. Bunu deyəndə mən hüquq nəzəriyyəsi, dövlət və hüquq tarixi, ayrı-ayrı hüquq sahələrinin anlayışı, mahiyyəti, qanunvericilik sistemi, normayaratma fəaliyyəti və sairələri nəzərdə tutaram. Bu mənada Sovet hüquq məktəbi vaxtı ilə güclü nəzəri baza ilə tələbələri təmin edirdi. Lakin vərdiş və praktiki təcrübə elementləri demək olar ki, yox dərəcəsində olubdur. Bu günün hüquqşünasları təcrübə, praktiki bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün mövcud olan bütün imkanlardan maksimum dərəcədə istifadə etmək iqtidarındadırlar. İstər yerli, istərsə də beynəlxalq təcrübə proqramları, müxtəlif təşkilatlarda könüllü fəaliyyət və sair mühüm təcrübə və dünyagörüşünün formalaşmasında əhəmiyyətli rol oynaya bilər. Bu cür imkanlardan səmərəli istifadə etmək tələbələrin yalnız nəzəri biliklərini deyil, eyni zamanda peşəkar hazırlıq səviyyəsini və praktiki dünyagörüşünü də əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirə bilər. Hüquqi məsələlərə yalnız vizual deyil, analitik yanaşmaq, onları mübahisələndirmək, təhlil etmək, və məntiqi nəticə çıxarmaq hüquqşünas düşüncəsinin əsasını təşkil edir. Eyni zamanda gənclər kim olmaq və hansı ixtisasa yiyələnmək istədiklərini əvvəlcədən düşünməlidirlər.

Təhsildə formalaşan ideyalar əmək bazarına da təsir edə bilər. Çünki biz tələbələrə -gələcəyin hüquqşünaslarını yetişdiririk. Bu insanlar gələcəkdə strateji mövqelərdə çalışacaqlar: hakim, prokuror, müstəntiq, vəkil olacaqlar, özəl sektorda işləyəcəklər. Əgər onların dəyərləri indiki bazarın dəyərlərindən daha yüksək olacaqs, zamanla onlar bazarı da dəyişmək və ona təsir etmək iqtidarında olacaqlar. Biz hüquqşünaslara kənara çıxmaq imkanları verməliyik ki, hər bir hüquqşünas bunu fərd olaraq özü müəyyən edə bilsin. Bir şəxs ola bilər ki, klassik hüquq sahələrini-cinayət, cinayət-prosesual, mülki hüquq sahələrində və ya başqa hər hansı hüquq sahəsində ciddi nailiyyətlər əldə edə bilər, başqa bir şəxs isə eyni vaxtda bir neçə sahələrə üstünlük verməklə uğur qazana bilər. Hüquq xidmətləri ayrıca bir bazardır və əsas məsələ praktiki vərdişlərin formalaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirməkdir. Tələbə artıq ilk illərindən, cinayət hüququ və ya digər fənləri öyrənərkən, praktik məşğələlərdə yaxından iştirak etməli, müzakirələrdə fəal iştirak etməlidir.

Eyni zamanda təhsil ocaqları da bu proseslərdən kənarda qalmamalı, tələbələr üçün bu imkanları yaradaraq öz hədəflərini müəyyən edə bilərlər. Təhsil ocaqları bazar tələbatlarını müəyyən edərək öz tələbələrinin gələcək əmək bazarında təmsil olunmaları üçün maraq göstərə bilərlər.

Bu günün hüquqşünası, eyni zamanda məhkəmə, prokurorluq və digər hüquq-mühavizə orqanlarında çalışan hüquqşünaslar, yalnız öz ixtisasları üzrə qanunu bilən şəxslər deyil, onlar eyni zamanda həm də əmək hüququnu, maliyyə, bang və mühasibatlıq işini də yaxşı bilməyə məcburdurlar.

Bu gün əmək bazarında hüquqşünasa ehtiyac məsələsinə münasibət bildirərkən qeyd edilməlidir ki, bu günün hüquqşünası artıq təkə hüquqi biliklə kifayətlənə bilməz. Vərdiş, idarəetmə, kommunikasiya, dürüstlük,

şəffaflıq, yazı və nətiqlik qabiliyyətləri- bunların hamısı hüquqşünas üçün önəmli meyarlar olmalıdır. Kommunikasiya bacarığı, insanlarla əməkdaşlıq qabiliyyəti olmadan o öz potensialını tam reallaşdırma bilməz. Yazı və nitq də bir vərdişdir. Hüquqşünas nə qədər savadlı olsa da, istər məhkəmə zalında çıxış edərkən, prokuror və müstəntiq vəzifələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən, istərsə də hüquqi xidmət göstərəkən, onun uğuru özünü necə ifadə etməsindən çox asılıdır.

Əmək bazarında insan özünü təqdim etməyi bacarmalıdır. İstənilən şəxs o cümlədən də hüquqşünas öz savadını, bilik və bacarığını gördüyü işin əhəmiyyətini düzgün dəyərləndirməli, bir çoxlarının da dedişi kimi, obrazlı desək özünü yaxşı mənada satmağı bacarmalıdır. Bizim istəyib-istəməməyimizdən asılı olmayaraq bu günün reallıqları belədir. Bunu mövcud bazar da belə tələb edir. İstənilən şirkət – istər dövlət müəssisəsi olsun, istərsə də özəl müəssisə – şübhəsiz ki seçim edərkən ilk növbədə yuxarıda sadaladığımız meyarlara cavab verən, daha savadlı, işini bilən, bacarıqlı və təcrübəli mütəxəssisləri işə qəbul etməyə üstünlük verir. Burada fərdin ixtisas seçimi, sahəni yetərincə bilməsi və həmin sahəyə maraq göstərməsi də əhəmiyyət kəsb edir. Klassik hüquq nəzəriyyəsinə və tarixini, cinayət, yaxud da cinayət-prosesual qanunvericiliyi mükəmməl bilmək özəl sektorda, bang sistemində və ya daşınmaz əmlak bazarında yaxşı hüquqşünas kimi işləməyə hələ kifayət etmir, yaxud da əksinə.

Prokurorluq orqanlarının əmək bazarında rolu və iş-tirəki, vəzifələri və yaradılan şərait nədən ibarətdir?

– İlk növbədə bu özünü gənc hüquqşünasların prokurorluq orqanlarına işə götürülməsində özünü göstərir. Belə ki, məlumat üçün bildirim ki, digər dövlət qurumları arasında ilk dəfə olaraq prokurorluq orqanlarında müsabiqə yolu ilə işə qəbul həyata keçirilmişdir. Belə ki, 2002-ci ildən etibarən prokurorluq orqanlarına işə qəbul

2020-2025-ci illərdə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbullu bağlı elan edilmiş 6 müsabiqə üzrə müraciət etmiş və müvəffəqiyyət qazanmış namizədlərə dair

M Ə L U M A T

№	Müsabiqə ili	Müraciət etmişdir	Uğur əldə etmişdir	Azərbaycan Respublikasında ali təhsil müəssisələrini bitirənlər		Xarici ali təhsil müəssisələrini bitirənlər		2020-2025-ci illərdə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olan namizədlərin təhsil aldığı müəssisələri						
				Müraciət edənlər	Uğur əldə edənlər	Müraciət edənlər	Uğur əldə edənlər	Bakı Dövlət Universiteti	AR Prezident yanında DİA	Naxçıvan Dövlət Universiteti	Milli Aviasiya Akademiyası	DİN-in Polis Akademiyası	Dövlət Gömrük Akademiyası	Xarici dövlətlərin ali təhsil müəssisələri
1.	2020	412	100	343	95	69	5	278	16	54	20	6	2	23
2.	2021	406	83	342	74	64	9							
3.	2022	413	57	339	53	74	4							
4.	2023	374	52	320	49	54	3							
5.	2024	336	56	289	56	47	-							
6.	2025	349	51	308	49	41	2							
7.	Cəmi	2290	399	1941	376	349	23							

olunmaq istəyən hər bir gəncin bilik səviyyəsi, ümumi dünyagörüşü və digər şəxsi keyfiyyətlərinə görə prokurorluqda işləmək üçün layiqli olması keçirilən qəbul ixtisas imtahanları (test imtahanı və yazılı imtahan) və aparılan müsahibə ilə müəyyən edilir. Həm ixtisas imtahanlarının, həm də müsahibənin keçirilməsinin şəffaf, beynəlxalq tələblərə uyğun formada davam etdirilməsi daim diqqətdə saxlanılır.

2002-ci ilədək prokurorluq orqanlarında qulluq keçən 30 yaşınadək işçilərin sayı prokurorluq əməkdaşlarının ümumi sayının 3 faizinə bərabər olduğu halda, həmin ildən sonrakı dövrdə müsabiqə yolu ilə işə qəbul edilmiş gənc prokurorluq işçilərinin sayı əhəmiyyətli dərəcədə artaraq hazırda 97 %-ni təşkil edir.

Şəffaf və ədalətli prosedurlar əsasında keçirilmiş müsabiqələr nəticəsində prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul edilən işçilər prokurorluğun müxtəlif struktur qurumlarında səmərəli fəaliyyət göstərməklə, onların yarisından çoxu yuxarı təsnifat üzrə, o cümlədən bir çoxu rəhbər vəzifələrdə irəli çəkilməmişdir.

– İkincisi, xarici ölkələrin, yerli universitet və akademiya hüquq fakültələrində təhsil alan tələbələrə prokurorluq orqanlarında işləmək marağının formalaşması üçün onlarla təşviqat işləri aparılır, o cümlədən Prokurorluğun inzibati binalarında, həmçinin universitet və akademiyalarda onlarla görüşlər keçirilir. Prokurorluğun inzibati binaları, kriminalistika otaqları və avadanlıqları, kitabxana və prokurorluğun muzey otaqları ilə onlar tanış edilir. Həmçinin tələbə və kursantların iştirakı ilə Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində mütəmadi olaraq müxtəlif mövzularda viktorinalar, kvestlər, yazı müsabiqələri təşkil olunur. Onlar rayon, şəhər prokurorluqlarında praktika keçirlər.

– Üçüncü bir istiqamət Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən digər struktur qurumlarla birlikdə əvvəlcədən hazırlanmış proqram və tematik planlara əsasən mütəmadi olaraq Prokurorluqda çalışan əməkdaşlar, hüquq-mühavizə orqanlarında və dövlət qurumlarında işləyən şəxslər üçün müxtəlif mövzularda hüquqi biliklərinin, ixtisas qabiliyyətlərinin, təlimlərin, kurs və məşğələlərin, maarifləndirmə işlərinin, , habelə əmək bazarının iştirakçılarının konstitusiyası ilə nəzərdə tutulmuş hüquq və mənafələrinin daha keyfiyyətli müdafiəsi üçün qanunvericilik aktlarında və normativ sənədlərdə mövcud olan çatışmamazlıqların və boşluqların aradan qaldırılması üçün qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə olunması istiqamətində tədbirlər görülür.

Başqa bir istiqamət ondan ibarətdir ki, prokurorluq orqanlarında əmək bazarının iştirakçıları üçün sağlam iş şəraitinin, əməyin mühavizəsi və texniki təhlükəsizlik qaydalarının qorunması və bu sahədə yol verilmiş qanun pozuntularının qarşısının alınması məqsədilə Əmək müfəttişliyi və digər aidiyyəti qurumlarla birlikdə profilaktik işlərin həyata keçirilməsi, qanun pozuntusuna yol vermiş şəxslər barəsində əməlin ictimai təhlükəlilik dərəcəsi nəzərə alınmaqla cinayət təqibinin, yaxud da inzibati icraatın həyata keçirilməsi təmin olunur.

Prokurorluq orqanlarında həyata keçirilən kadr siyasətində gender bərabərliyinə-xüsusiən də gənc qadın

əməkdaşların fəaliyyətinə verilən dəyər xüsusi olaraq vurğulanmalıdır. Belə ki, təqdirəlayiq hal kimi qeyd etmək olar ki, hazırda prokurorluqda çalışan əməkdaşların 9,9%-ni qadınlar təşkil edir. Aparılan son islahatlar çərçivəsində prokurorluqda gənc qadın əməkdaşlara ilk dəfə olaraq bilavasitə istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətinə, yəni bütünlükdə ibtidai araşdırmaya prosessual nəzarətin həyata keçirilməsi kimi mühüm vəzifələr həvalə edilmiş, bəziləri isə tabe rayon prokuroru vəzifələrinə, həmçinin Baş Prokurorluğun idarə və şöbə rəisləri kimi yüksək vəzifələrə təyin edilmişlər.

Prokurorluq orqanlarında işləyən 1320 nəfər prokurorluq işçisindən 131 nəfəri qadın prokurorluq işçisidir.

Bundan başqa, prokurorluq orqanlarında dövlət qulluğu və digər vəzifələr üzrə 1032 nəfər çalışır ki, onların 402 nəfəri qadın əməkdaşdır. Həmin qadın əməkdaşlar ümumi işçilərin 38. 9%-ni təşkil edir.

Ümumilikdə prokurorluq orqanlarında işləyən 2352 nəfər işçinin 533 nəfəri qadın işçilərdir və onlar ümumi işçilərin 22,7%-ni təşkil edir.

Hazırda rəhbər vəzifədə işləyən 13 qadın işçidən Baş Prokurorluqda 1 idarə rəisi, 4 idarə rəisinin müavini, 1 idarə rəisinin müavini-şöbə rəisi, 1 şöbə rəisi, Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunda 1 şöbə rəisi, həmçinin 4 rayon prokuroru və 1 rayon prokurorunun müavini vəzifəsində işləyir.

Bundan başqa, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş idarəsində işləyən 35 nəfər qadın işçidən 7-si prokurorluq işçisi, 23-ü dövlət qulluqçusu, 5-i isə dövlət qulluqçusu olmayan işçidir.

2020-2025-ci illərdə müsabiqə yolu ilə prokurorluq orqanlarında işə qəbul edilmiş qadın işçilər barədə məlumat

- 2020/2021-ci illərdə elan edilmiş müsabiqə üzrə 13 ,
- 2021/2022-ci illərdə elan edilmiş müsabiqə üzrə 6 ,
- 2022/2023-cü illərdə elan edilmiş müsabiqə üzrə 12 ,
- 2023/2024-cü illərdə elan edilmiş müsabiqə üzrə 11 ,
- 2024/2025-ci illərdə elan edilmiş müsabiqə üzrə 19 ;
- 2025/2026-cı illərdə elan edilmiş müsabiqə üzrə 6 qadın hüquqşünas müvəffəqiyyət əldə edərək prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul edilmişdir.

Prokurorluq orqanlarında işləyən 131 nəfər qadın əməkdaşın 5-i (3, 8%) 1992-2002-ci illərdə təyinat yolu ilə, 48-i (36, 7%) 2002-2019-cu il ərzində keçirilmiş 20 müsabiqə nəticəsində, 67-si (51, 1%) isə 2020-2026-cı illərdə keçirilmiş 7 müsabiqə nəticəsində, 11 - i (8, 4%) isə keçirilmə yolu ilə işə qəbul edilmişdir.

Həyata keçirilən islahatlar sadalanan prioritet istiqamətlərlə yanaşı qurumun kadr potensialının daha da inkişaf etdirilməsi, yüksək mənəvi, etik dəyərləri əsas tutan, bilik, bacarıq və müsbət şəxsi keyfiyyətləri ilə seçilən gənclərin işə cəlb edilməsi və dövlətimizin gənclərə dair mütərəqqi siyasəti ilə səsələnməklə prokurorluğun fəaliyyətində səmərəliliyin artırılmasına xidmət edəcəkdir.

Fazil Həsənaliev,
Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi,
III dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin bir sıra normalarının, onun tənzimləmə predmetinə uyğun olaraq, yeni redaksiyada müəyyən edilməsinə zərurət vardır

Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 3-cü maddəsinə əsasən, yalnız bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş inzibati xətanın törədilməsində təqsirli hesab edilən və inzibati xəta tərkibinin bütün digər əlamətlərini daşıyan əməli (hərəkət və hərəkətsizliyi) törətmiş şəxs inzibati məsuliyyətə cəlb olunur. [1]

Burada qanun şəxsin inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsinin əsası kimi, yalnız onun İnzibati Xətlər Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş inzibati xətanın törədilməsində təqsirli hesab edilməsini və şəxsin həmin əməlində (hərəkət və hərəkətsizliyində) inzibati xəta tərkibinin bütün əlamətlərinin olmasını müəyyən edir.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 1.1-ci maddəsində Azərbaycan Respublikasının inzibati xətlər qanunvericiliyinin bu Məcəllədən ibarət olduğu göstərilmişdir. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 1.3-cü maddəsində isə müəyyən edilmişdir ki, inzibati məsuliyyət müəyyən edən və inzibati xəta törətmiş şəxsin tənbeh edilməsini nəzərdə tutan qanunlar yalnız bu Məcəlləyə daxil olduqdan sonra tətbiq edilir.

Beləliklə, inzibati xətanın törədilməsinə görə inzibati məsuliyyətə cəlb edilmə yalnız əməlin törədilməsinə görə İnzibati Xətlər Məcəlləsində inzibati məsuliyyət müəyyən olunaraq inzibati tənbeh nəzərdə tutulduqda və bu Məcəllənin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati xətanın törədilməsində təqsirli hesab edilən və əməlində (hərəkət və hərəkətsizliyində) inzibati xəta tərkibinin bütün əlamətləri olan şəxs bərsində həyata keçirilə bilər.

Məlumdur ki, nizama salma prosesində istifadə olunan qanunvericilik texnikası, tənzimləmə metodu və üsulları, məsuliyyət yaradan əməllərin və onların tərkibinin müəyyən edilməsi baxımdan və sair meyarlara görə inzibati xətlər qanunvericiliyinə hüquq sahələri içərisində daha yaxın olan cinayət qanunvericiliyidir. Bir çox hallarda inzibati məsuliyyət yaradan inzibati xətanı cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməldən yalnız bir cəhət, bir əlamət, yaxud bir hədd ayırır. Təsədüfi deyildir ki, İnzibati Xətlər Məcəlləsinin bir sıra normalarında, həm Ümumi hissəsində, həm Xüsusi hissəsində Cinayət Məcəlləsinə istinad olunaraq inzibati məsuliyyət yaradan inzibati xətanın cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməldən necə ayrılmasına dair müvafiq müddəalar nəzərdə tutulmuşdur. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin Ümumi hissəsində belə müddəa 12.2-ci maddədə nəzərdə tutularaq müəyyən edilmişdir ki, bu Məcəllənin Xüsusi hissəsində nəzərdə tutulan əməllərə görə inzibati məsuliyyət o halda yaranır ki, həmin əməllər cinayət məsuliyyətinə səbəb olmasın.

Məcəllənin Ümumi hissəsində müəyyən olunduğuna görə belə nəticəyə gəlmək olar ki, bu müddəa İnzibati Xətlər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsində nəzərdə tutulmuş bütün inzibati məsuliyyət müəyyən edən normalara

münasibətdə əhəmiyyətli hesab edilir. Belə olan halda belə nəticəyə gəlmək olardı ki, bu müddəanın İnzibati Xətlər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin ayrı-ayrı normalarında nəzərdə tutulmasına zərurət yaranmır və hüquq tətbiq etmə praktikasında həmin normanın tətbiqi Məcəllənin Ümumi hissəsinin 12.2-ci maddəsinə əsasən həyata keçirilə bilər. Lakin, praktiki fəaliyyətdə konkret əmələ hüquqi qiymət verildikən inzibati xətanın cinayət əməlindən fərqləndirilməsi, birinin yerinə digər növ məsuliyyətə cəlb edilmənin tətbiqinin qarşısının alınması, bunun üçün qanunda müəyyən edilmiş meyarların düzgün tətbiqinin həyata keçirilməsi, inzibati xətlər və cinayət qanununun tənzimləmə predmetlərinin qarışdırılmaması üçün inzibati məsuliyyət yaradan əməlin tərkibi cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əmələ yaxınlaşdığı bir sıra hallarda qanunverici məsuliyyətə cəlb etmə məsələsinin həlli zamanı qanunçuluq prinsipinin təmin olunması məqsədilə 12.2-ci maddədə müəyyən edilmiş eyni müddəanı İnzibati Xətlər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin bir sıra maddələrində də nəzərdə tutmuşdur.

Belə ki, İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 158.1 – 158.2-1-ci maddələrində məişət zəminində iqtisadi xarakterli qanunsuz məhdudiyyətlərin tətbiqinə, məişət zəminində psixi zorakılığa və həmin xətlərin inzibati tənbeh alması şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 158-ci maddəsinin qeyd hissəsində isə 158.1 – 158.2-1-ci maddələrin həmin maddələrdə göstərilən əməllərin Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 162-1.1-ci və 162-1.3-cü maddələrində müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiq etdiyi siyahıya daxil olmayan tibb müəssisələri və digər şəxslər tərəfindən donor orqanların hazırlanması, saxlanması, daşınması, idxalı və ixracına görə və canlı donordan transplantasiya məqsədilə donor orqanların götürülməsi zamanı "İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş tələblərə əməl olunmamasına görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 162-1-ci maddəsinin qeyd hissəsində isə 162-1.1-ci və 162-1.3-cü maddələrinin həmin maddələrdə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 192.1-ci maddəsində Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxsləri

hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 192-ci maddəsinin qeyd hissəsində isə 192.1-ci maddənin həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 227-ci maddəsində xırda talamaya, yəni oğurlama, mənimsəmə, israfçılıq, qulluq mövqeyindən sui-istifadə və ya dələduzluq yolu ilə özgəsinin əmlakını talamağa görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin həmin maddəsinin qeyd hissəsində isə 227-ci maddənin bu maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 231.1 – 231.3-cü maddələrində mədəni sərvətlərin mühafizə siyahısına daxil edilmiş milli mədəni irs obyektlərinin Azərbaycan Respublikasının ərazisindən qanunsuz aparılmasına görə; mədəni sərvətlərin mühafizə siyahısına daxil edilmiş mədəni sərvətlərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanla (qurumla) razılaşdırılmadan başqa yerə köçürülməsinə, eləcə də onların toxunulmazlığını pozan və onlar üçün təhlükə yaradacaq tikinti-quraşdırma, bərpa, rekonstruksiya, konservasiya işlərinin və ya abadlaşdırma tədbirlərinin aparılmasına görə və mədəni və təbii irsin, o cümlədən “Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması və istifadəsi üzrə tələblərin pozulmasına görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 231-ci maddəsinin qeyd hissəsində isə 231.1 – 231.3-cü maddələrin, həmin maddələrdə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 253-cü maddəsində ağacların, kolların və digər yaşıllıqların qanunsuz kəsilməsi (götürülməsi), zədələnməsi və ya məhv edilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin həmin maddəsinin qeyd hissəsində isə 253-cü maddənin bu maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 272-ci maddəsində balıq və digər su bioresurslarının mühafizəsi qaydalarının pozulmasına görə, balıqçılıq su obyektlərində istismar edilən su təsərrüfatı obyektlərinin balıqqoruyucu qurğularla təchiz edilməməsinə görə, balıq və digər su bioresurslarının ov etmək qaydalarının kobud şəkildə pozulmasına (lazımi icazə olmadan və ya qadağan edilmiş yerlərdə, yaxud qadağan olunmuş müddətlərdə, qadağan edilmiş alətlərlə və ya üsullarla ov edilməsinə), habelə digər ov qaydalarının müntəzəm pozulmasına görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

Məcəllənin 272-1-ci maddəsində balıq və digər su bioresurslarının ov etmək qaydalarının kobud şəkildə pozulmasına (lazımi icazə olmadan və ya qadağan edilmiş yerlərdə, yaxud qadağan olunmuş müddətlərdə, qadağan edilmiş alətlərlə və ya üsullarla ov edilməsinə), habelə digər ov qaydalarının müntəzəm pozulması halları istisna olmaqla, ov etmək qaydalarının kobud şəkildə pozulmasına (lazımi icazə olmadan və ya qadağan olunmuş yerlərdə, yaxud qadağan olunmuş müddətlərdə, qadağan olunmuş alətlərlə və ya üsullarla ov edilməsinə), habelə digər ov etmək qaydalarının müntəzəm pozulmasına görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 272-ci maddəsinin qeyd hissəsində isə bu Məcəllənin 272-ci və 272-1-ci maddələrinin həmin maddələrdə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 290.3-cü maddəsində it, pişik və digər ev heyvanlarının saxlanması qaydalarının aşağıdakı hərəkətlərlə pozulması nəticəsində zərər çəkmiş şəxsin sağlamlığına yüngül bədən xəsarətinin yetirilməsinə və ya zərər çəkmiş şəxsə maddi zərər vurulmasına görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur: 1. ev heyvanlarının qadağan edilmiş yerlərdə saxlanması, qidalandırılması, gəzdirilməsi və ya yetiştirilməsi; 2. ev heyvanlarının nəqliyyat vasitələri ilə aparılması şərtlərinin pozulması; 3. it və pişiklərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi saydan artıq saxlanması; 4. itlərin cilovsuz, iri itlərin isə həmçinin buruntaqsız ümumi məhəllələrdə və ya küçələrdə gəzdirilməsi; 5. sərxoş vəziyyətdə (alkoqollu içkilərdən, narkotik vasitələrdən və ya digər güclü təsir edən maddələrdən istifadə etməklə) olan şəxs tərəfindən ev heyvanlarının gəzdirilməsi; 6. ev heyvanlarının insanların üzərinə saldırılması; 7. yarış vaxtı və ya heyvanın sağlamlığı və rifahı üçün təhlükə yarada bilən digər hallarda ev heyvanlarının təbii imkanlarının artırılması, yaxud azaldılması məqsədi ilə onlara preparatların verilməsi, tibbi və texniki üsulların tətbiq edilməsi; 8. qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, ev heyvanlarının xarici görkəmini dəyişdirmək və ya digər qeyri müalicəvi məqsədlə cərrahi əməliyyatların (quyruğun kəsilməsi, qulaqlarının kəsilməsi, devokalizasiya, dırnaq və dişlərin çıxarılması) aparılması və 9. ev heyvanı saxlayan və ya ona baxan şəxs tərəfindən ev heyvanlarına müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada nəzərdə tutulmuş qayğıların göstərilməməsi.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 290-cı maddəsinin qeyd hissəsində isə bu Məcəllənin 290.3-cü maddəsinin həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 363-1-ci maddəsində telekommunikasiya operatorunun və ya provayderinin telekommunikasiya şəbəkəsinə müvafiq qurğu vasitəsilə qoşulmaqla qanunsuz beynəlxalq telekommunikasiya

xidmətlərinin təşkil edilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Maddənin qeyd hissəsində isə bu maddənin həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 388-1.1.1-ci maddəsində informasiya ehtiyatında və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkəsində "Informasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə yayılması qadağan edilən informasiyanın yerləşdirilməsinə yol verilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 388-1-ci maddəsinin qeyd hissəsində isə 388-1.1.1-ci maddənin həmin maddədə göstərilən əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin yuxarıda göstərilən müddəalarından göründüyü kimi, bu Məcəllənin Xüsusi hissəsinin bir sıra maddələrinin qeyd hissəsində müvafiq maddənin həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq olunduğu müəyyən edilmişdir. İnzibati məsuliyyət yaradan əməlin cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməldən fərqləndirilməsi üçün İnzibati Xətalər Məcəlləsində bu müddəa Məcəllənin Xüsusi hissəsinin 158-ci maddəsinin qeyd hissəsində 158.1 – 158.2-1-ci maddələrin, 162-1-ci maddəsinin qeyd hissəsində 162-1.1-ci və 162-1.3-cü maddələrin, 192-ci maddəsinin qeyd hissəsində 192.1-ci maddənin, 227-ci maddənin qeyd hissəsində bu maddənin, 231-ci maddəsinin qeyd hissəsində 231.1 – 231.3-cü maddələrin, 253-cü maddənin qeyd hissəsində bu maddənin, 272-ci maddəsinin qeyd hissəsində 272-ci və 272-1-ci maddələrin, 290-cı maddəsinin qeyd hissəsində 290.3-cü maddənin, 363-1-ci maddənin qeyd hissəsində bu maddənin, 388-1-ci maddəsinin qeyd hissəsində 388-1.1.1-ci maddənin tətbiqi ilə bağlı nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni qanunvericilik texnikasından yuxarıda göstərdiyimiz maddələrlə yanaşı İnzibati Xətalər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin bir sıra digər maddələrində də istifadə olunmuşdur. Belə ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin 410-cu maddəsinin (Dövlət büdcəsindən və büdcədən kənar dövlət fondlarından maliyyələşdirilən təşkilatların maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətində maliyyə qaydalarının pozulması), 419-cu maddəsinin (Qiyətli kağızlar bazarında manipulyasiyalar), 445-1-ci maddəsinin (Dövlət satınalmaları haqqında qanunvericiliyin pozulması), 510.2-ci maddəsinin (İnternet informasiya ehtiyatında və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkəsində kütləvi nümayiş etdirildiyi halda ictimai mənafiyyəti təhqir edən, cəmiyyətə açıqca hörmətsizlik ifadə edən hərəkətlərin edilməsi, yəni əxlaqsız ifadələrin səsləndirilməsi və ya belə məzmun təəssüratı yaradan jestlərin edilməsi, yaxud insan bədəninin hissələrinin əxlaq normalarına və milli-mənəvi dəyərlərə zidd formada göstərilməsi), 510.3-cü maddəsinin (510.2-ci

maddədə nəzərdə tutulmuş xətanın inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsi), 578.4-cü maddəsinin (İşə cəlb edilən əcnəbinin və vətəndaşlığı olmayan şəxsin pasportunun və ya şəxsiyyətini təsdiq edən digər sənədinin işəgötürən tərəfindən götürülərək saxlanması), 614-1-ci maddəsinin (Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyətinin, hərbi silah, sursat və ya hərbi texnikasının hərəkəti, yaxud dislokasiyası haqqında məlumatların mediada, o cümlədən internet informasiya ehtiyatında və ya informasiya-telekommunikasiya şəbəkəsində hərbi qulluqçular və ya toplanışa çağırılmış hərbi vəzifəlilər tərəfindən yayılması) qeyd hissələrində də nəzərdə tutulmuşdur ki, həmin maddələr bu maddələrdə göstərilən əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir.

Qeyd etməliyik ki, İnzibati məsuliyyət yaradan əməlin cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməldən fərqləndirilməsi üçün İnzibati Xətalər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin bir sıra maddələrində nəzərdə tutulmuş, əməlin inzibati xəta kimi inzibati məsuliyyət yaratması üçün onun Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmamasına dair müddəa İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 12.2, 1.1 və 1.3-cü maddələrinin tələblərinə uyğun olmaqla bu Məcəllənin tənzimləmə predmetindən kənara çıxmır və, eyni zamanda, Cinayət Məcəlləsinin 1.1 və 1.3-cü maddələrinin tələbləri ilə ziddiyyət təşkil etmir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 12.2-ci maddəsində göstərilir ki, "Bu Məcəllənin Xüsusi hissəsində nəzərdə tutulan əməllərə görə inzibati məsuliyyət o halda yaranır ki, bu əməllər cinayət məsuliyyətinə səbəb olmasın." İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 1.1-ci maddəsində Azərbaycan Respublikasının inzibati xətalər qanunvericiliyinin İnzibati Xətalər Məcəlləsindən ibarət olduğu, 1.3-cü maddəsində isə inzibati məsuliyyət müəyyən edən və inzibati xəta törətmiş şəxsin tənbeh edilməsini nəzərdə tutan qanunlar yalnız bu Məcəlləyə daxil olduqdan sonra tətbiq edildiyi müəyyən edilmişdir.

Cinayət Məcəlləsinin 1.1-ci maddəsində Azərbaycan Respublikasının cinayət qanununun bu Məcəllədən ibarət olduğu, 1.3-cü maddəsində isə cinayət məsuliyyətini müəyyən edən və cinayət törətmiş şəxsin cəzalandırılmasını nəzərdə tutan qanunlar yalnız bu Məcəlləyə daxil olduqdan sonra tətbiq edilə bildiyi müəyyən edilmişdir.

İnzibati xətaya görə inzibati məsuliyyətin hədləri müəyyən edilərkən inzibati məsuliyyət yaradan əməllərin Cinayət Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməllərdən ayrılması üçün istifadə edilən qanunvericilik texnikası (müvafiq maddədə nəzərdə tutulmuş əməlin inzibati xəta hesab edilərək inzibati məsuliyyət yaratması üçün onun Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmaması) İnzibati Xətalər Məcəlləsinin tənzimləmə predmetindən kənara

çıxmamaqla əməlin cinayət məsuliyyətinə səbəb olduğu halları deyil, inzibati məsuliyyəyə səbəb olmanın həddlərini müəyyən edir.

Lakin, İnzibati Xətalər Məcəlləsində inzibati xətaya görə inzibati məsuliyyətin hədləri müəyyən edilərkən inzibati məsuliyyət yaradan əməllərin Cinayət Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməllərdən ayrılması üçün yuxarıda göstərilənə əks olan qanunvericilik texnikasından da (İnzibati Xətalər Məcəlləsində cinayət əməlinin müvafiq əlamətləri göstərilməklə, onlara istinad edilərək, həmin əlamətlər olduqda əməlin Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olduğunun müəyyən edilməsi) istifadə edilir.

Belə ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 157 (Döymə) maddəsində döymə və sair zorakı hərəkətlərlə qəsdən fiziki ağrı yetirməyə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur. Maddənin qeyd hissəsində maddədə nəzərdə tutulmuş əməlin sağlamlığa ağır, az ağır və ya yüngül zərər vurmaqla törədildiyi hallarda, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olduğu göstərilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 351-1-ci maddəsində dağıtmaq, zədələmək və ya başqa üsulla yolların, nəqliyyat vasitələrinin və ya nəqliyyat avadanlığının yararsız vəziyyətə salınmasına görə inzibati məsuliyyət müəyyən edilmişdir. Maddənin qeyd hissəsində belə bir müddəə nəzərdə tutulmuşdur: "Bu maddədə nəzərdə tutulmuş əməl külli məbləğdə (əlli min manatdan artıq) ziyan vurduqda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur."

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 398-ci maddəsində dövlət qeydiyyatına (vergi uçotuna) alınmadan və ya sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya tələb olunduğu hallarda belə lisenziya almadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa, yaxud lisenziyada nəzərdə tutulmuş şərtlərin pozulması ilə və ya xüsusi icazə olmadan mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış əşyalardan istifadə etməklə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə görə, 402-ci maddəsində yalançı sahibkarlıq, yəni kredit almaq, rüsumlardan azad olmaq və ya digər əmlak mənfəəti əldə etmək, yaxud qadağan edilmiş fəaliyyəti gizlətmək məqsədi ilə sahibkarlıq fəaliyyəti həyata keçirmək niyyəti olmadan müəssisə və digər hüquqi şəxsin yaradılmasına görə, 406-cı maddəsində saxta müflisləşmə, yəni kommersiya təşkilatının rəhbəri, mülkiyyətçisi və ya fərdi sahibkar tərəfindən kreditlərə olan borcun ödənilməsinə təxirə salmaq və ya möhlət almaq və ya borcun azaldılmasına nail olmaq, yaxud borcu ödəməkdən yayınmaq üçün kreditləri aldatmaq məqsədi ilə özünü bilə-bilə yalandan ödəmə qabiliyyəti olmayan elan etməyə görə, 407-ci maddəsində qəsdən müflisləşmə, yəni kommersiya təşkilatının rəhbəri, mülkiyyətçisi və ya fərdi sahibkar tərəfindən özünün, yaxud digər şəxslərin mənafeyi naminə qəsdən ödəmə qabiliyyətsizliyinin yaradılmasına və ya artırılmasına görə, 408-ci maddəsində borclu təşkilatın rəhbəri, mülkiyyətçisi

və ya fərdi sahibkar tərəfindən müflisləşmə zamanı və ya müflisləşmə güman edilən zaman əmlakın və ya əmlak öhdəliklərinin, əmlak haqqında məlumatların, onun miqdarının, olduğu yerin və ya əmlak haqqında digər məlumatların gizlədilməsinə, əmlakın başqalarının sahibliyinə verilməsinə, əmlakın özgəninkiləşdirilməsinə və ya məhv edilməsinə, yaxud iqtisadi fəaliyyəti əks etdirən mühasibat və ya digər hesabat sənədlərinin gizlədilməsinə, məhv edilməsinə görə, 409-cu maddəsində təşkilatın rəhbəri və ya fərdi sahibkar tərəfindən təşkilatın, yaxud fərdi sahibkarın təsərrüfat və ya maliyyə vəziyyəti barədə bilə-bilə yalan məlumatlar verməklə kreditin, güzəştli şərtlərlə kreditin və ya məqsədli dövlət kreditinin alınmasına, yaxud ondan təyinatı üzrə istifadə edilməməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

Məcəllənin 411-ci maddəsində əsas və təkrar borcalan tərəfindən dövlət borcəmələri və ya dövlət zəmanəti ilə cəlb olunan vəsaitin istifadəsi və qaytarılması (istifadəçiyə şamil olunmur) haqqında məlumatların, öz bank və digər ödəniş hesablarının vəziyyəti haqqında məlumatların vaxtında verilməməsi və ya təhrif olunmuş məlumatların verilməsi, dövlət borcəmələri və dövlət zəmanəti verilmiş öhdəlik üzrə cəlb olunmuş vəsaitdən təyinatı üzrə istifadə edilməməsi dövlətə az miqdarda ziyan vurduqda, 411-1-ci maddəsində dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının razılığından almadan daxili və ya xarici borcəmələrinə görə, 412-ci maddəsində özgənəin əmtəə və ya xidmət etmə nişanından, əmtəənin mənşə yerinin adından və ya eynicinsli əmtəələrin adına oxşar adlardan istifadə olunmasına görə, 413-cü maddəsində nəzarət markalarının qəsdən məhv edilməsinə, saxtalaşdırılmasına, qeyri-qanuni yolla hazırlanmasına, istifadəsinə və satışına görə, 415-ci maddəsində qiymətli kağızların emissiyası və buraxılışı qaydalarının pozulmasına görə, 428.1-ci maddəsində əmtəələr, işlər və xidmətlər haqqında, yaxud onların istehsalçıları (icraçıları, satıcıları) haqqında tamah məqsədi ilə bilə-bilə yalan məlumatlardan reklamda istifadə etməyə görə, 438-ci maddəsində banklara və bank olmayan kredit təşkilatlarına aidiyyəti olan şəxslərlə, səhmdar cəmiyyətlərinə aidiyyəti olan şəxslərlə, digər hüquqi şəxslərə aidiyyəti olan şəxslərlə əqdlərin bağlanması qaydalarının pozulmasına, yaxud belə əqdlərlə əlaqədar qanunla müəyyən edilmiş qaydada məlumatların təqdim edilməməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 398-ci maddəsinin qeyd hissəsində nəzərdə tutulmuşdur ki, bu Məcəllənin 398, 402, 406-409, 411, 411-1, 412, 413, 415, 428.1 və 438-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllər xeyli məbləğdə (əlli min manatdan artıq) ziyan vurduqda və ya həmin məbləğdə gəlir əldə etməklə törədildikdə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 401-ci (Qumar oyunları) maddəsinin qeyd hissəsinin 3-cü bəndində belə bir müddəə nəzərdə tutulmuşdur: "Qumar oyunlarının təşkili

və ya keçirilməsi Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 244–1.1-ci maddəsi ilə cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.”

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 513-cü (Toplantıların təşkili və keçirilməsi qaydasının pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində “Bu Məcəllənin 513.1 və 513.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllərdə cinayət tərkibinin əlamətləri olduqda, həmin əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” müddəası nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 513.1-ci maddəsində yığıncaqların, mitinqlərin, nümayişlərin, küçə yürüşlərinin və piketlərin təşkilinin və keçirilməsinin “Sərbəst toplaşmaq azadlığı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydasının toplantının təşkilatçısı tərəfindən pozulmasına görə, 513.2-ci maddəsində isə “Sərbəst toplaşmaq azadlığı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada təşkil edilməyən yığıncaq, mitinq, nümayiş, küçə yürüşü və ya piketdə iştirak etməyə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 594-1-ci (Vətəndaşların müraciətləri haqqında qanunvericiliyin pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində “Bu Məcəllənin 594-1.1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllərdə cinayət tərkibinin əlamətləri olduqda, həmin əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.” müddəası nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 594-1.1.4-cü maddəsində dövlət orqanlarının və vəzifəli şəxslərinin, siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının və digər ictimai birliklərin, habelə ayrı-ayrı vətəndaşların fəaliyyətinin və ya işinin tənqid edilməsi ilə bağlı, yaxud vətəndaşın və ya digər şəxslərin hüquq və azadlıqlarının bərpası və müdafiəsi məqsədi ilə edilən müraciətə görə vətəndaşın təqib edilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 594-2-ci (Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlarla bağlı məlumat verən şəxsin dövlət müdafiəsi ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərinin pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində “Bu Məcəllənin 594-2.0.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllərdə cinayət tərkibinin əlamətləri olduqda, həmin əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.” müddəası nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 594-2.0.2-ci maddəsində dövlət orqanlarının və vəzifəli şəxslərinin, siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının və digər ictimai birliklərin, habelə ayrı-ayrı vətəndaşların fəaliyyətinin və ya işinin tənqid edilməsi ilə bağlı, yaxud vətəndaşın və ya digər şəxslərin hüquq və azadlıqlarının bərpası və müdafiəsi məqsədi ilə edilən müraciətə görə vətəndaşın təqib edilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 606-cı (Hərbi qeydiyyat qaydalarının pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində “Bu Məcəllənin 606.3-cü maddəsində göstərilən əməl

qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırış və ya səfərbərlik üzrə çağırış ilə bağlı törədildikdə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.” müddəası nəzərdə tutulmuşdur. Məcəllənin 606.3-cü maddəsində çağırışçıların və hərbi vəzifəlilərin İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 604-cü maddəsində (İlkin hərbi qeydiyyatdan alınmaqdan boyun qaçırma) nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla, qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda həqiqi hərbi xidmətə çağırış, tibbi müayinə (tibbi şəhadətləndirilmə), hərbi hissələrə təhkim edilmə, müvafiq toplanışlarla əlaqədar çağırış üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına üzrlü səbəblər olmadan gəlməməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 612-ci (Tabelik münasibətlərində olmayan hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlərin nizamnamə qaydalarını pozma) maddəsinin qeyd hissəsinin 1-ci bəndində belə bir müddəa nəzərdə tutulmuşdur: “Bu Məcəllənin 612.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməl sağlamlığa ağır, az ağır və ya yüngül zərər vurmaqla törədildikdə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.” Məcəllənin 612.1-ci maddəsində tabelik münasibətlərində olmayan hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlərin nizamnamə qaydalarını pozma, yəni bir hərbi qulluqçunun digərinin şərəf və ləyaqətini alçalması və ya ona zor tətbiq etməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 614-cü (Hərbi əmlakı itirmə, məhv etmə və ya zədələmə) maddəsinin qeyd hissəsinin 1-ci bəndində belə bir müddəa nəzərdə tutulmuşdur: “Bu Məcəllənin 614.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməl mühüm zərər vurduqda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.” Məcəllənin 614.1-ci maddəsində Hərbi qulluqçulara xidməti istifadə üçün verilmiş silahın, onun komplekt hissələrinin, döyüş sursatının, partlayıcı maddələrin və qurğuların, hərbi texnikanın və ya sair hərbi əmlakın saxlanması qaydalarını pozmaqla itirilməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

Qüvvədə olan hüquq və qanunvericilik sistemində əsasən hər bir normativ hüquqi aktın, hər bir məcəllənin, o cümlədən İnzibati Xətlər Məcəlləsinin və Cinayət Məcəlləsinin, öz xüsusi tənzimləmə predmeti vardır. Hansı əməlin və hansı halda cinayət məsuliyyətinə səbəb olmasının müəyyən edilməsi müstəsna olaraq Cinayət Məcəlləsinin tənzimləmə predmetinə aiddir. Əməlin (hərəkət və hərəkətsizliyin) cinayət sayılması və həmin əmələ görə cəza və digər cinayət-hüquqi xarakterli tədbirlər yalnız Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən edilir [3; 3] və “qanunçuluq prinsipinin tələblərinə əsasən, əməlin (hərəkət və ya hərəkətsizliyin) cinayət sayılması və həmin əmələ görə cəza və digər cinayət-hüquqi xarakterli tədbirlər yalnız Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən edilir (Cinayət Məcəlləsinin 5.1-ci maddəsi).” [4; 3].

Hər hansı bir əməlin cinayət məsuliyyətinə səbəb olmasını müəyyən etmək yalnız Cinayət Məcəlləsinin tənzimləmə predmetinə aiddir. Cinayət Məcəlləsindən kənar istənilən digər normativ hüquqi akt isə, o cümlədən İnzibati Xətalər Məcəlləsi hər hansı bir əməlin cinayət məsuliyyətinə səbəb olmasını, yaxud əməlin hansı halda, hansı şərtlə cinayət məsuliyyətinə səbəb olmasını müəyyən edə bilməz. Bu məsələlərin müəyyən edilməsi İnzibati Xətalər Məcəlləsinin tənzimləmə predmetindən kənara çıxır.

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 28-ci maddəsi normativ hüquqi aktın hüquqi tənzimləmə predmetini əks etdirən adının (sərlövhəsinin) olmasını onun məcburi rekvizitlərindən biri kimi müəyyən edir. Normativ hüquqi aktların digər məcburi rekvizitlərinə isə aktın növü (Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı və s.); aktın qəbul edildiyi tarix, yer və qeydiyyat nömrəsi və müvafiq normativ hüquqi aktı rəsmi imzalamaq səlahiyyətinə malik olan şəxsin adı, soyadı, vəzifəsi və imzası aid edilmişdir. [5].

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 29.1-ci maddəsinə əsasən “Hər bir normativ hüquqi akt onun hüquqi tənzimləmə predmetini və əsas mahiyyətini əks etdirən ada malik olmalıdır.” [5]. Hansı məsələləri tənzimlədikləri İnzibati Xətalər Məcəlləsinin və Cinayət Məcəlləsinin adlarından da görünür.

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin adından və normalarından görüldüyü kimi, bu Məcəllə inzibati xəta hesab edilən əməllərin dairəsinin, onların əlamətlərinin müəyyən edilməsi, həmin əməllərin törədilməsində təqsirli hesab edilən və inzibati xəta tərkibinin bütün digər əlamətlərini daşıyan əməli (hərəkət və ya hərəkətsizliyi) törətmiş şəxsin inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi məsələlərini tənzimləyir. (İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 1.1, 1.3 və 3-cü maddələri) [1].

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyası Qanununda tənzimləmə predmetinə əməl edilməsi tələbinə xüsusi əhəmiyyət verilməklə onun müvafiq təminatları müəyyən edilmişdir. Konstitusiyası Qanununun 50.0.3-cü maddəsi normativ tənzimləmə predmetinə uyğunluğu normativ hüquqi aktın layihəsinə dair müəyyən edilmiş ümumi tələblər içərisində müəyyən etmişdir. Konstitusiyası Qanununda məcburi keçirilməsi nəzərdə tutulmuş, normativ hüquqi aktın layihəsinin və qanunun hüquqi ekspertizasının rəyində normativ hüquqi aktın layihəsinin (qanunun) tənzimləmə sahəsinə aid normativ tənzimləmə vəziyyətinin və normativ tənzimləmə predmetinə uyğunluğunun göstərilməsi də tələb olunur. (“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununa Əlavə 1). [5].

Hüquqi tənzimləmə predmeti obyektiv məzmunla malik olaraq hər bir normativ hüquqi aktın nizama salma, ictimai münasibətlərə təsir etmə sahəsinə və yurisdiksiyasını müəyyən etməklə, bu və digər hüquq sahəsinin xüsusiyyətlərini və müstəqil hüquq sahəsi kimi möv-

cudluğunu şərtləndirən meyar kimi çıxış edir, qanunçuluq prinsipinə əməl olunmasını və hüquq sisteminin düzgün qurulmasını şərtləndirir. Hüquq ədəbiyyatında son zamanlar hüquqi tənzimləmə predmetinin hüququn sahələrinin fərqləndirilməsi üçün əsas meyar olması ilə yanaşı, onun hüquqi təsiretmə yönəlmiş, hüquqi təsiretməyə məruz qalan eyni növ ictimai münasibətlərin qanunverici tərəfindən müəyyən edilmiş müvafiq məcmusu olduğu da qeyd edilir. [6; 10].

Yuxarıda göstərilənləri nəzərə alaraq, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 157, 351-1, 398, 401, 513, 594-1, 594-2, 606 və 612-ci maddələrinin qeyd hissələrinin bu Məcəllənin tənzimləmə predmetinə uyğun olaraq və onun Ümumi hissəsinin 12.2-ci maddəsinə müvafiq olaraq müəyyən edilməsini məqsədamüvafiq hesab edirik. Bu məqsədlə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin həmin normalarına aşağıdakı dəyişiklərin edilməsini təklif edirik:

1. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 157-ci (Döymə) maddəsinin qeyd hissəsində “Bu maddədə nəzərdə tutulmuş əməl sağlamlığa ağır, az ağır və ya yüngül zərər vurmaqla törədildikdə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözlərinin “Bu Məcəllənin 157-ci maddəsi həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

2. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 351-1-ci (Nəqliyyat vasitələrini və ya yolları yararsız vəziyyətə salma) maddəsinin qeyd hissəsində “Bu maddədə nəzərdə tutulmuş əməl külli məbləğdə (əlli min manatdan artıq) ziyan vurduqda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözlərinin “Bu Məcəllənin 351-1-ci maddəsi həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

3. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 398-ci maddəsinin qeyd hissəsində “Bu Məcəllənin 398, 402, 406-409, 411, 411-1, 412, 413, 415, 428.1 və 438-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllər xeyli məbləğdə (əlli min manatdan artıq) ziyan vurduqda və ya həmin məbləğdə gəlir əldə etməklə törədildikdə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözlərinin “Bu Məcəllənin 398, 402, 406-409, 411, 411-1, 412, 413, 415, 428.1 və 438-ci maddələri həmin maddələrdə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

4. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 401-ci (Qumar oyunları) maddəsinin qeyd hissəsinin 3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş: “Qumar oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 244-1.1-ci maddəsi ilə cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözlərinin “Bu Məcəllənin 401-ci maddəsi həmin

maddədə göstərilən əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

5. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 513-cü (Toplantıların təşkili və keçirilməsi qaydasının pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində nəzərdə tutulmuş: “Bu Məcəllənin 513.1 və 513.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllərdə cinayət tərkibinin əlamətləri olduqda, həmin əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözlərinin “Bu Məcəllənin 513.1 və 513.2-ci maddələri həmin maddələrdə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

6. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 594-1-ci (Vətəndaşların müraciətləri haqqında qanunvericiliyin pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində nəzərdə tutulmuş: “Bu Məcəllənin 594-1.1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllərdə cinayət tərkibinin əlamətləri olduqda, həmin əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözləri “Bu Məcəllənin 594-1.1.4-cü maddəsi həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

7. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 594-2-ci (Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlarla bağlı məlumat verən şəxsin dövlət müdafiəsi ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərinin pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində nəzərdə tutulmuş: “Bu Məcəllənin 594-2.0.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllərdə cinayət tərkibinin əlamətləri olduqda, həmin əməllər Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözləri “Bu Məcəllənin 594-2.0.2-ci maddəsi həmin maddədə göstərilən əməllər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

8. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 606-cı (Hərbi qeydiyyat qaydalarının pozulması) maddəsinin qeyd hissəsində nəzərdə tutulmuş: “Bu Məcəllənin 606.3-cü maddəsində göstərilən əməl qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırış və ya səfərbərlik üzrə çağırış ilə bağlı törədildikdə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözləri “Bu Məcəllənin 606.3-cü maddəsi həmin maddədə göstərilən əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

9. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 612-ci (Təbii münasibətlərinə zərər vurmaqla törədildikdə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözləri ilə əvəz edilsin,

tutulmuş əməl sağlamlığa ağır, az ağır və ya yüngül zərər vurmaqla törədildikdə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözləri “Bu Məcəllənin 612-ci maddəsi həmin maddədə göstərilən əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin,

10. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 614-cü (Hərbi əmlakı itirmə, məhv etmə və ya zədələmə) maddəsinin qeyd hissəsinin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş: “Bu Məcəllənin 614.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməl mühüm zərər vurduqda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur” sözləri “Bu Məcəllənin 614-cü maddəsi həmin maddədə göstərilən əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olmadıqda tətbiq edilir” sözləri ilə əvəz edilsin.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı

1. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsi. (Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir). <https://e-qanun.az/framework/46960>.
2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi. (Azərbaycan Respublikasının 1999-cu il 30 dekabr tarixli 787-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir). <https://e-qanun.az/framework/46947>.
3. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 244.1-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair” 17 mart 2011-ci il tarixli Qərarı. <https://const-court.gov.az/az/decision/204>.
4. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 71-ci maddəsinin I və X hissələri və 80-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 12.1 və 12.5-ci maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh olunmasına dair” 30 sentyabr 2025-ci il tarixli Qərarı. <https://constcourt.gov.az/az/decision/1482>.
5. «Normativ hüquqi aktlar haqqında» Azərbaycan Respublikasının 21 dekabr 2013-cü il tarixli Konstitusiyası Qanunu. <https://www.e-qanun.az/framework/21300>.
6. Арзамасов Ю.Г., д.ю.н., проф. Предмет правового регулирования и его соотношение со схожими понятиями. Правовая парадигма. 2025. Т. 24. № 1 с.6-13. <https://cyberleninka.ru/article/n/predmet-pravovogo-regulirovaniya-i-ego-sootnoshenie-so-shozhimi-ponyatiyami>.

Mahir Tağıyev,
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyasının
Hüquq kafedrasının dosenti, hüquq üzrə
fəlsəfə doktoru, baş ədliyyə
müşaviri, prokurorluğun fəxri işçisi.

Konstitusiyanın işığında suverenlik və insan hüquqları məsələlərinə baxış

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 dekabr 2024-cü il tarixli Sərəncamı ilə 2025-ci il Azərbaycan Respublikasında Konstitusiya və Suverenlik ili elan edilmişdir.

Konstitusiya və Suverenlik bir-biri ilə sıx bağlı olan və biri digərini tamamlayan hüquqi-siyasi anlayışlardır. Əgər Konstitusiya dövlətin əsaslarını və mahiyyətini müəyyən edən ali hüquqi sənəddirsə, suverenlik dövlətin əsas əlamətlərindən biridir, yəni dövlətin siyasi-hüquqi mənada dövlət olduğunu göstərən mühüm xüsusiyyətdir.

Konstitusiya latıncadan tərcümədə quruluş, suverenlik isə hökmlərlik deməkdir. Yəni biri dövləti qurur, təsis edir, digəri isə onu güclə təmin edir. Konstitusiya həm də suverenliyi hüquqi çərçivəyə salan sənəddir.

Suverenlik həm də konstitusion müstəqillikdir. Keele Universitetinin professoru Alan Jeymsin fikrincə, suverenliyin əsasında hər bir dövlətin milli konstitusiyası dayanır. Dövlət özünün əsas qanununda daxili və xarici aspektdə özünün müstəqilliyini bəyan etməlidir.

Suverenlik doktrinasının banisi tanınmış fransız müfəkkiri Jan Boden (1530-1596) hesab edilir. J.Boden müstəqilliyi dövlət hakimiyyətinin əsas göstəricisi sayırdı. Məşhur avstriyalı hüquqşünas alim, Avstriya Konstitusiya Məhkəməsinin yaradıcısı və ilk hakimi Hans Kelzen (1881-1973) ingilis dilində qələmə aldığı "Beynəlxalq hüququn prinsipləri" ("Principles of International Law", 1952) əsərində qeyd edir ki, "dövlət hakimiyyəti daxilə müstəqil ola bilər, lakin xaricdə isə beynəlxalq hüquqa tabedir".

Suverenlik həm də hakimiyyətin xalqa mənsub olmasında ifadə olunur. Dövlətin suverenliyi xalqın suverenliyi, xalqın suverenliyi isə şəxsin suverenliyi ilə məhdudlaşır. Hələ 1689-cu ildə siyasi liberalizmin banisi Con Lokk "İdarəçilik haqqında iki traktat" əsərində qeyd edirdi ki, ali hakimiyyət xalqa məxsus olmalıdır. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına əsasən dövlət hakimiyyətinin yeganə mənbəyi Azərbaycan xalqıdır (m.1.). Suverenlik həm də xalqın əsas və ilkin hüququdur. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının Preambulasında Azərbaycan xalqının suveren hüququ təsbit olunur.

Suverenlik geniş anlayışdır, ona müxtəlif prizmalardan yanaşmaq olar. Hüquq elmində onun birmənalı definisiyası yoxdur. Hələ 1928-ci ildə Niderland Krallığı ilə ABŞ arasında Palmas adaları ilə bağlı mübahisəyə dair arbitraj qərarında suverenliyə belə bir anlayış verilir: "Dövlətə münasibətdə suverenlik anlayışı onun müstəqilliyini bildirir. Suverenlik dövlətin Yer kürəsinin ona aid olan hissəsində dövlət funksiyalarını sərbəst şəkildə və digər dövlətin iştirakı olmadan həyata keçirilməsində ifadə olunur".

Suverenlik bir dövlətin, onun hakimiyyətinin digər dövlətdən, onun hakimiyyətindən asılı olmamasını ehtiva

edir.

Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, dövlətlərin suveren bərabərliyi prinsipi beynəlxalq hüququn əsas, ümumtənzim prinsiplərindən biridir. Bu prinsip öz birbaşa ifadəsini BMT Nizamnaməsinin 2-ci maddəsinin 1-ci bəndində tapmışdır: "Təşkilat onun bütün üzvlərinin suveren bərabərliyi prinsipinə əsaslanır". Suveren bərabərlik prinsipinin məzmunu iki elementdən ibarətdir: 1. hər bir dövlət tam suverenliyə malikdir və öz siyasi və iqtisadi sistemini sərbəst və maneəsiz olaraq öz müəyyən edir. Hər bir dövlət bütün digər dövlətlərin suverenliyinə, o cümlədən ərazi bütövlüyünə və siyasi müstəqilliyinə hörmət etməlidir; 2. bütün dövlətlər ərazisinin miqyasından, əhalisinin sayından, inkişaf səviyyəsindən və hərbi-siyasi potensialından asılı olmayaraq hüquqi cəhətdən bərabərlər.

Suverenlikdən danışarkən 1648-ci il tarixli Vestfal sülh müqavilələrini (Westphalia peace treaties) qeyd etmək lazımdır. Məhz bundan sonra beynəlxalq leksikona "Vestfal suverenliyi" (Westphalian sovereignty) termini daxil oldu. Suverenlik konsepsiyası baxımından Dövlətlərin hüquq və öhdəlikləri haqqında 26 dekabr 1933-cü il tarixli Montevideo konvensiyası mühüm əhəmiyyət kəsb edən beynəlxalq aktdır. Qeyd olunan sənədlər suverenlik haqqında elmi doktrinanın formalaşmasına mühüm təsir göstərib.

Dövlət suverenliyi ilə beynəlxalq hüququn qarşılıqlı əlaqəsi məsələsi beynəlxalq hüquq nəzəriyyəsində ən vacib məsələlərdən biridir. Hüquq ədəbiyyatında geniş yayılmış fikrə görə, suverenliklə beynəlxalq hüquq arasında barışmaz ziddiyyət mövcuddur. Amerikalı hüquqşünas alim M. Ceynis hesab edir ki, "suverenlik və beynəlxalq hüquq bir-birini istisna edir". Əslində isə suverenlik beynəlxalq hüquq üçün zəruridir, çünki beynəlxalq hüquq yalnız suveren dövlətlərin mövcudluğu sayəsində formalaşır. Suverenlik beynəlxalq hüququ yaradır və beynəlxalq hüquq suverenliyi özünün əsası və fundamental prinsipi kimi tanıyır. "Mütləq suverenlik" ideyası isə yanlışdır. Bir dövlətin suverenliyi digər dövlətin suverenliyi ilə məhdudlaşır. Suverenlik hüquq çərçivəsində həyata keçirilir. Beynəlxalq hüquq dövlətin suverenliyini deyil, onun bu və ya digər dərəcədə hərəkət azadlığını məhdudlaşdırıla bilər. Beynəlxalq hüquq dövlətlərin suverenliyinin məhdudlaşdırılmasına deyil, əksinə onun müdafiəsinə yönəlib.

Bir sözlə dövlət suverenliyi dövlətin xalqdan gələn, milli və beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq müstəqil şəkildə həyata keçirdiyi ali hakimiyyətdir.

Beləliklə həm konstitusiya, həm də suverenlik dövlətin mühüm atributları qismində çıxış edir. Hüquq ilahəsi Femidanı dövlət kimi təsəvvür etsək, bir əlində tərəzi, yəni konstitusiya, ali qanun, digərində isə qılınc, yəni güc – suverenlik tutur. Hər ikisi dövlət üçün vacibdir.

Tərəzisiz qılınc özbaşınalıqdır, zorakılıqdır, qılıncsız tərəzi isə dövlətin və hüququn amorfliğıdır. Güc – suverenlik hüququn həyata keçirilməsinin əsas üsullarından biridir.

Konstitusiya və suverenlik, hər ikisi insan hüquqları amilinə söykənir, yəni hər ikisinin bünövrəsini insan hüquqlarının üstünlüyü və insan ləyaqətinin toxunulmazlığı prinsipi təşkil edir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrlərdə ən çox diqqət yetirdiyi sahələrdən biri insan hüquq və azadlıqlarının qorunması olmuşdur. Ulu Öndərin rəhbərliyi altında həyata keçirilmiş islahatlar nəticəsində insan hüquqlarının səmərəli müdafiəsi təmin edilmiş, bütövlükdə insan hüquqlarının inkişafı üçün münbit şərait yaranmışdır.

Bu il həm də müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu Azərbaycan Respublikasının ilk milli və hüquqi Konstitusiyasının referendum yolu ilə qəbul edilməsindən 30 il ötür.

Konstitusiya dövlətin hüquqi-siyasi və ictimai sisteminin tərkib hissəsidir. Konstitusiya ən yüksək hüquqi qüvvəyə malik olan əsas qanun kimi hüquqi mahiyyəti ilə bərabər, həm də sosial-siyasi mahiyyətə malikdir.

Hər bir dövlətin idarəetmə ideologiyası, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi istiqamətində uğurlu siyasəti həmin dövlətin əsas Qanununda – Konstitusiyasında təsbit etdiyi rəhbər prinsip və müddəalardan asılıdır. Əminliklə qeyd edə bilərik ki, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası bu cür müddəaları uğurla, hüququn aliliyini, ədalətliyi, insan hüquqlarına hörmət edilməsi prinsipini rəhbər tutmaqla bəyan etmişdir.

Müstəqil Azərbaycanın gələcək inkişafının yalnız hüquqi dövlət, demokratik idarəetmə və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu, azad sahibkarlıq və bazar iqtisadiyyatının formalaşdırılması nəticəsində mümkün olacağını yaxşı bilən müdrik liderimiz ilk növbədə bu münasibətləri tənzimləyən yeni qanunvericilik sisteminin, xüsusən də onun əsasını təşkil edəcək Əsas Qanunun – Konstitusiyanın hazırlanıb qəbul edilməsinə çox böyük önəm verirdi. Bu məqsədlə 1995-ci il mayın 2-də yaradılmış və Prezident Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi Konstitusiya Komissiyasının və İşçi Qrupunun tərkibinə ali və mərkəzi dövlət hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri ilə yanaşı, ictimai xadimlər, elm adamları da daxil idi. İşçi Qrupunun tərkibində Hüquq fakültəsinin müəllimlərinin, hüquqşünas alimlərin olması isə Ulu Öndərin hüquq elminə və alimlərimizə xüsusi inam və etimadının göstəricisidir.

“Konstitusiya yaratmaq üçün şübhəsiz ki, tarixi keçmişimizə nəzər salmalıyıq, amma eyni zamanda ümumbəşəri dəyərlərdən, dünyanın demokratik dövlətlərinin əldə etdiyi nailiyyətlərdən, təcrübədən istifadə etməliyik, bəhrələnməliyik” – deyən Ulu Öndər Heydər Əliyev konstitusionalist alim kimi bu sahədə bütün problemləri öyrənərək və görkəmli mütəfəkkirlərin elmi irsinə mükəmməl yiyələnərək Azərbaycan Respublikasının ilk milli Konstitusiyasını yaratmışdır.

Həqiqətən də, bu akt dünyada nadir konstitusiyalardandır ki, burada demokratik hüquqi dövlətin bütün

prinsipləri – hüququn aliliyi, insan hüquqlarının müdafiəsi, hakimiyyət bölgüsü, konstitusiya nəzarəti prinsipləri təsbit olunmuş, insan hüquqlarının təmini dövlətin ali məqsədi kimi bəyan edilmiş, Konstitusiyamızın üçdə bir hissəsi məhz bu məsələyə həsr edilmişdir.

Xüsusilə, qeyd etməliyik ki, Ulu Öndərin milli dövlətçilik ideyaları uğrunda mübarizəsi hələ 1978-ci il Konstitusiyasının qəbulu zamanından başlamışdı. Həmin Konstitusiyanın qəbul olunmasında müstəsna rolu olmuş Ümummilli Liderimizin tələbi ilə Konstitusiyada dövlət dili kimi Azərbaycan dili müəyyən edilmişdi. Belə ki, 73-cü maddəyə əsasən: “Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının dövlət dili Azərbaycan dilidir. Azərbaycan SSR dövlət orqanlarında və ictimai orqanlarda, mədəniyyət, maarif müəssisələrində və başqa idarələrdə Azərbaycan dilinin işlədilməsini təmin edir və onun hərtərəfli inkişafına dövlət qayğısı göstərir”. Bu Konstitusiyada, həmçinin Dağlıq Qarabağ və onun orqanlarının hüquqi statusu “Yerli dövlət hakimiyyət orqanları” fəslində müəyyən edilmişdi, yəni ona ayrıca, xüsusi önəm verilmirdi. Bu da Ulu Öndərin Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısındakı tarixi xidmətlərindən biri idi. Konstitusiyada, həmçinin bir sıra hüquqlar – vəzifəli şəxslərin hərəkətindən şikayət vermək hüququ, sağlamlığın mühafizəsi hüququ, mənzil hüququ, mədəniyyət nailiyyətlərindən istifadə etmək hüququ, yaradıcılıq azadlığı kimi hüquq və azadlıqlar da təsbit olunmuşdur. İstər dövlət dili ilə bağlı müddəanın, istərsə də Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsinin autentik nüsxələrindən birinin “tam məxfi” qریف ilə SSRİ Xarici İşlər Nazirliyində saxlandığı bir vaxtda insan hüquqları ilə bağlı müddəaların Konstitusiyada təsbit olunması böyük cəsarət tələb edirdi.

Tam əminliklə deyə bilərik ki, müstəqilliyimizin təməli Ulu Öndər tərəfindən hələ SSRİ vaxtı qoyulmağa başlanmışdır. Məhz Ulu Öndərin müstəsna xidmətləri və qətiyyəti sayəsində 1978-ci il Konstitusiyasına milli dövlətçiliyimizə xidmət edən müddəalar daxil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının müasir Konstitusiyası insan hüquqları doktrinasına əsaslanır. Burada ilk dəfə olaraq insan hüquqlarına dair təbii hüquq nəzəriyyəsi öz əksini tapmışdır. 24-cü maddənin II hissəsində göstərilmişdir ki, hər kəsin doğulduğu andan toxunulmaz, pozulmaz və ayrılmaz hüquqları və azadlıqları vardır. Bu müddəanın söykəndiyi fəlsəfəyə görə, insan hüquqları onların normativ təsbitindən kənar və asılı olmayaraq mövcuddur və Konstitusiyamızda öz əksini tapmış əsas hüquq və azadlıqların siyahısına daxil olmaqla insan hüquqlarının qanunvericilikdə, xüsusilə Konstitusiya qaydasında pozitivləşdirməklə onların dəqiq hüquqi prosedurlar vasitəsilə lazımı müdafiəsi üçün prinsiplə əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın dövlət quruculuğu tarixində ilk dəfə idi ki, təbii hüquq nəzəriyyəsi əsas qanunda öz əksini tapırdı.

Konstitusiyanın “Əsas insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları” adlanan 48 maddədən ibarət III fəslinin bütün mətni insana, insan ləyaqətinə, insan hüquqlarına

hörmət ruhunda yazılmışdır. Ona görə də bəşər sivilizasiyasının iki mütərəqqi ideyasının – konstitusion-alizm və insan hüquqlarının müdafiəsi ideyalarının üzvi bağlılığı Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında özünün layiqli ifadəsini tapmışdır.

Konstitusiyada insan ləyaqəti xüsusi diqqət mərkəzinə gətirilir. İnsan ləyaqəti həm ümumbəşəri dəyər, həm konstitusion prinsip, həm də subyektiv hüquq kimi qəbul edilir.

İlk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, ləyaqət insan hüquqlarının əsasını və bünövrəsini təşkil edir. İnsan hüquqları doktrinası bütövlükdə ali dəyər olan insan ləyaqətinə əsaslanır. Ləyaqət – yaşından, cinsindən, di-lindən, dinindən, irqindən, əmlak vəziyyətindən, siyasi mənsubiyyətindən və digər əlamətlərdən asılı olmayaraq hər bir insanın (o cümlədən uşağın, hətta ana bətnində olan uşağın belə) toxunulmaz, pozulmaz və ayrılmaz təbii keyfiyyətidir. Ləyaqətindən imtina etmək hüquq və azadlıqlarından imtina etməyə, hüquq və azadlıqlarından imtina etmək isə ləyaqətindən imtina etməyə bərabərdir. İnsan hüquqları dok-trinasında ləyaqət konsepsiyası mərkəzi yerlərdən birini tutur. İnsan hüquqlarına dair bütün beynəlxalq hüquqi aktlar insan ləyaqətinin toxunulmazlığı və ona hörmət olunması prinsipinə əsaslanır. İnsan hüquqları sahəsində fundamental sənəd olan Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsində bununla bağlı bir sıra nor-malar mövcuddur. Bəyannamənin preambulasına əsasən, bəşər ailəsinin bütün üzvlərinə xas olan ləyaqət hissinin və on-ların bərabər və ayrılmaz hüquqlarının tanınması azadlıq, ədalət və ümumi sülhün əsasıdır. Bəyannamənin 1-ci maddəsinə əsa-sən isə, bütün insanlar ləyaqət və hüquqlarına görə azad və bərabər doğulurlar.

İnsanın hüquq və azadlıqları birbaşa olaraq məhz ləyaqətdən irəli gəlir. İnsanın hüquq və azadlıqlarını qorumaq üçün ilk növbədə onun ləyaqəti dövlət tərəfindən qorunmalıdır. 1975-ci il tarixli Helsinki Yekun Aktında dövlətlərin insan şəxsiyyətinə məxsus ləyaqətdən irəli gələn və insanın azad və hərtərəfli inkişafı üçün əsas olan mülki, siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni və digər hüquq və azadlıqların səmərəli həyata keçirilməsini təşviq və inkişaf etdirəcəkləri qeyd edilir.

Ləyaqət, həmçinin insana dövlət tərəfindən verilən ictimai dəyərdir. Ləyaqətin dövlət tərəfindən qorunması insanın xoşbəxt həyat sürə bilməsi üçün ən vacib şərtlərdən biridir. Ləyaqəti tapdanmış insan xoşbəxtlik hissini itirmiş olur. Ləyaqət konsepsiyasına əsasən, insan ən ali, ən dəyərli, ən dahi varlıqdır. Hələ qədim yunan mütəfəkkiri Sofokl bildirirdi ki, “Yer üzündə ali varlıqlar çoxdur, lakin insandan alisi yoxdur”. Dahi fransız hüquqşünası və filosofu Şarl Lui de Monteskye insan ləyaqətinə böyük önəm verərək yazırdı: “Mən ilk növbədə İnsanam, sonra isə fransızam”. Tanınmış alman filosofu Lüdviq Feyerbaxın fikrincə isə, ləyaqət – insanın böyüklüyü, onun ən ali dəyəridir.

Azərbaycan mütəfəkkirləri ləyaqət konsepsiyasına böyük önəm vermişlər. Dahi Azərbaycan şairi və mütə-

fəkkiri Nizami Gəncəvi təxminən 900 il əvvəl insan ləyaqətinə böyük önəm verərək “Sirlər xəzinəsi”ndə yazırdı:

Sən ey fələklər qədər uca, dəyərli insan!
Nazını çəkməkdədir bu yer, bu göy, kəhkəşan.
Heç xəbərin varmı ki, səsin yetişir hara?
Sənin zənn etdiyindən xeyli ucalıqlara!

Dahi Azərbaycan filosofu İmadəddin Nəsimi təxminən 700 il əvvəl insanı, onun ləyaqətini önə çəkərək yazırdı:

Məndə sığar iki cahan, mən bu cahana sığmazam
Həm sədəfəm, həm inciyəm
Adım Adəmdir, Adəməm mən bu məkanə sığmazam
Zərrə mənəm, günəş mənəm
Şəms mənəm, qəmər mənəm, şəkər mənəm

Ulu Öndər Heydər Əliyev öz fəaliyyətində insan ləyaqətinin toxunulmazlığı və ona hörmət olunması konsepsiyasını rəhbər tuturdu. Ulu Öndər deyirdi: “İnsan ləyaqətinə hörmət Azərbaycan xalqının çoxəsrlik ənənələrindən irəli gəlir”.

Ləyaqət nəinki fəlsəfi-etik, həm də konstitusion-hüquqi kateqoriyadır. XVIII əsrin sonları, XIX əsrin əvvəllərində ləyaqət konstitusion mühafizə obyektinə çevrilməyə başladı. XX əsrdə isə “insan ləyaqəti” kateqoriyası bir çox ölkələrin konstitusiyalarının ayrılmaz elementini təşkil etdi. Almaniya Konstitusiyasının 1-ci maddəsində deyilir: “İnsan ləyaqəti toxunulmazdır. Ona hörmət etmək və onu qorumaq bütün dövlət hakimiyyətinin vəzifəsidir”. İsveçrə Konstitusiyasının 7-ci maddəsinə əsasən, insan ləyaqətinə hörmət edilməlidir və o qorunmalıdır. İtaliya Konstitusiyasının 3-cü maddəsinə görə, bütün vətəndaşlar bərabər ictimai ləyaqətə malikdirlər. İspaniya Konstitusiyasının 10-cu maddəsinə müvafiq olaraq, şəxsiyyətin ləyaqəti siyasi nizamın və ictimai sülhün əsasıdır. Yunanıstan Konstitusiyasının 2-ci maddəsinə əsasən, insan ləyaqətinə hörmət etmək və onu qorumaq dövlətin birinci dərəcəli vəzifəsidir. Polşa Konstitusiyasının 30-cu maddəsində göstərilir: “İnsanın anadangəlmə və ayrılmaz ləyaqəti insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının mənbəyini təşkil edir. O, toxunulmazdır, ona hörmət edilməsi və onun qorunması hakimiyyət orqanlarının vəzifəsidir.”. “Ləyaqət” kateqoriyasının iki aspektini fərqləndirmək olar: insan ləyaqətinə hörmət insan hüquqları hüququnun ümumtanınmış prinsipi kimi və ləyaqət subyektiv hüquq kimi. Bir sıra müasir demokratik-hüquqi konstitusiyalar “ləyaqət” kateqoriyasının birinci aspektini ehtiva edir. Qeyd etmək lazımdır ki, “ləyaqət” kateqoriyasının hər iki aspekti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında öz əksini tapmışdır. Konstitusiyanın 24-cü maddəsinin I hissəsinə əsasən, insan ləyaqəti qorunur və ona hörmət olunur. Konstitusiyanın 46-cı maddəsinə müvafiq olaraq, hər kəsin öz şərəf və ləyaqətini müdafiə etmək hüququ vardır. Bununla da, Azərbaycan Konstitusiyası ləyaqət konsepsiyasını tam şəkildə özündə əks etdirir.

Milli Konstitusiyamızın mühüm xüsusiyyəti kimi burada hüquq və azadlıqların bilavasitəliyinin təsbit olunmasıdır ki, bu prinsip insanın öz hüquqlarını bütün qanuni vasitələrlə qoruya bilməsini təmin edir və dövlət onları tanımağa, riayət etməyə və qorumağa borcludur. Bilavasitəlik prinsipinin əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, hüquq və azadlıqlar birbaşa tanınır, bunun üçün əlavə qanunvericilik tədbirlərinə ehtiyac yoxdur. İnsan hüquq və azadlıqları bütün qanunların mənasını, məzmununu və tətbiqini, o cümlədən qanunvericilik və icra hakimiyyəti də daxil olmaqla bütün dövlət orqanlarının fəaliyyətini müəyyən edir. Eyni zamanda, dövlət insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarını tanımağa, onlara riayət etməyə və müdafiə etməyə, onların müdafiəsini təmin etməyə borcludur. Hər kəs istər dövlət, istərsə də başqa şəxslər tərəfindən törədilən hər hansı pozuntudan qorunmaq üçün öz hüquq və azadlıqlarından birbaşa istifadə edə bilər.

İnsan hüquqları sahəsində beynəlxalq standartları adekvat əks etdirməklə yanaşı, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasında, eyni zamanda, belə bir mütərəqqi müddəə nəzərdə tutulmuşdur: "...Konstitusiyada sadalanan insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun tətbiq edilir" (12-ci maddənin II hissəsi).

Eyni zamanda, insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi kimi bəyan olunması xüsusi qeyd olunmalıdır. Çünki məhz layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi digər hüquq və azadlıqların da maneəsiz həyata keçirilməsini təmin edir. "Layiqli həyat səviyyəsi" müasir inkişaf etmiş cəmiyyətin standartları səviyyəsində maddi təminatı, mədəni dəyərlərə çıxışı, həm işləyənlərin, həm də işləməyənlərin şəxsi və ailə təhlükəsizliyi hüquqlarını təmin edən normalar məcmusudur. Layiqli həyat səviyyəsi bir iqtisadi elementdən deyil, bir çox elementlərdən ibarət olan daha mürəkkəb, əhatəli bir anlayışdır. Daha konkret desək, milli Konstitusiyamız tələb edir ki, dövlət elə zəmin yaratmalıdır ki, hər bir şəxs özünü qorunmuş hiss etsin, dövlətin onun qayğısına qaldığına əmin olsun. Bütün bunlar da Ana Qanunun sosial dövlət ideyalarına söykəndiyini bir daha təsdiq edir.

12-ci maddənin təhlili eyni zamanda onu deməyə əsas verir ki, insan hüquqları sahəsində etatizm doktrinasından imtina edilmiş və bunun əvəzinə mütərəqqi konsepsiya kimi insanın mərkəzdə olduğu humanizm doktrinası rəhbər tutulmuşdur.

İnsan hüquqlarının Konstitusiyanın təsbitinin əsasında duran mühüm prinsiplərdən biri də Konstitusiyanın 25-ci maddəsində əks olunmuş hamının qanun və məhkəmə qarşısında bərabərliyi prinsipidir. Bu müddəanın III fəsilə ön plana çəkilməsi prinsiplə əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, praktikada bərabərlik hüququnu təmin etmədən insanın bütün digər hüquq və azadlıqlarının real qorunmasına nail olmaq mümkün deyildir. Buna görə

də 25-ci maddənin III hissəsində birmənalı şəkildə göstərilmişdir ki, dövlət, irqindən, etnik mənsubiyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verir. İnsan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını irqi, etnik, dini, dil, cinsi, mənşəyi, əqidə, siyasi və sosial mənsubiyyətə görə məhdudlaşdırmaq qadağandır.

Konstitusiyada təsbit olunmuş hüquqlar sırasında yaşamaq hüququnun təminatı xüsusi qeyd edilməlidir. Yaşamaq hüququnun təsbit olunduğu konstitusiya müddəasına əsasən, dövlətə silahlı basqın zamanı düşmən əsgərlərinin öldürülməsi, məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökmünə əsasən ölüm cəzasının tətbiqi və qanunla nəzərdə tutulmuş digər hallar istisna olmaqla, hər bir şəxsin yaşamaq hüququ toxunulmazdır. Yəni, heç kəs özbaşına həyatdan məhrum edilə bilməz.

Ulu Öndər Heydər Əliyev yaşamaq hüququna xüsusi önəm verərək xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəldikdən sonra atdığı ilk addımlardan biri məhz ölüm hökmlərinin icrasının dayandırılması oldu. Bununla bağlı Ulu Öndər deyirdi: "1993-cü ilin iyun ayından biz Azərbaycanda ölüm hökmlərinin icrasını dayandırmışıq. Baxmayaraq ki, o illər bizim üçün çox mürəkkəb, ağır, çətin illər olubdur, Azərbaycan dövlətini, onun müstəqilliyini qoruyub saxlamaq, dövlətçiliyə olan qəsdlərin qarşısını almaq lazım idi. Şübhəsiz ki, bunlar çox çətin addımlar atmaq, tədbirlər görmək, həyata keçirmək tələb edirdi. Biz bunları etmişdik. Ancaq biz humanistliyimizi də itirməmişdik. Məhz ona görə də biz ölüm hökmünün icrasını dayandırmışdıq". Ulu Öndərin Azərbaycan Respublikasında ölüm hökmünün ləğv edilməsi haqqında Milli Məclisə 3 fevral 1998-ci il tarixli müraciətində deyirdi: "Ölüm hökmünün ləğvi ən yüksək dəyər olan insan həyatının qorunmasına təminat verir, cəmiyyətimizi insaniləşdirir, insan ləyaqətinə hörmət və ehtiram nümayiş etdirir. İnsan ləyaqətinə, bütövlükdə insan hüquqları ideyasına zidd olan bu cəzanın tətbiqi, hansı dəlillərlə əsaslandırılmasından asılı olmayaraq demokratik cəmiyyətdə qeyri-insani və amansız tədbir kimi qiymətləndirilir". Bütün bunlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin insan həyatına, onun hüquqlarına və ləyaqətinə verdiyi yüksək qiymətin, xüsusi önəmin bariz göstəricisidir. Beləliklə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə müraciət əsasında qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasında ölüm cəzasının ləğv olunması ilə əlaqədar Cinayət, Cinayət-Prosessual və İslah-Əmək Məcəllələrinə dəyişikliklər və əlavələr edilməsi haqqında" 10 fevral 1998-ci il tarixli qanunla ölüm hökmü tamamilə ləğv edilmişdir. Ulu Öndər ölüm hökmünü ləğv etməklə bəşəri humanizmə və beynəlxalq hüquq normalarına sadiqliyini bir daha nümayiş etdirmişdir.

Şərqdə ilk dəfə olaraq, ölüm cəzasının Azərbaycanda ləğvi ölkəmizin dünyəvi, demokratik, hüquqi dövlət

quruculuğu yolu ilə inamla irəlilədiyini, demokratik prinsiplərin inkişafına xüsusi önəm verdiyini bir daha təsdiqləmiş oldu.

İnsan hüquq və azadlıqlarının real təmin edilməsi üçün həlledici şərtlərdən biri də şəxslərə öz hüquqlarını müdafiə etmək və pozulmuş hüquqlarını bərpa etmək imkanının verilməsidir. Hələ qədim Roma hüququndan bizə belə bir hüquqi aksiom məlumdur ki, hüquq olan yerdə onun müdafiə vasitəsi də olmalıdır (ubi jus ibi remedium). Hüquqi dövlətin bu mühüm tələbi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 26-cı maddəsində birbaşa öz ifadəsini tapmışdır. Həmin maddənin I hissəsində deyilir ki, hər kəsin qanunla qadağan olunmayan üsul və vasitələrlə öz hüquqlarını və azadlıqlarını müdafiə etmək hüququ vardır.

Şəxsiyyətin ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar hüquqlarına təminat verilməsi Konstitusiyanın mühüm müddəalarından biridir. Bu müddəa hüquqi yardım almaq, məhkəmədə müdafiə olunmaq, müdafiəçinin köməyindən istifadə etmək, məhkəmə qərarından şikayət vermək, təqsirsizlik prezumpsiyası hüququnu və başqa hüquqları əhatə edir. Bundan əlavə, Əsas Qanun məhkəmə aidiyyətinin dəyişdirilməsinə, eyni cinayət üstündə təkrar məhkum edilməyə, habelə qohumların əleyhinə ifadə verməyə məcbur etməyə yol vermir. Konstitusiyaya görə, hər bir şəxsin cinayət, hakimyyətdən sui-istifadə, yaxud dövlət orqanlarının və ya vəzifəli şəxslərin qanuna zidd hərəkətləri nəticəsində ona vurulmuş zərərin ödənilməsinə tələb etmək hüququ vardır.

Konstitusiyanın 24-cü maddəsinə əsasən, hüquqlardan sui-istifadəyə yol verilmir. İlk növbədə onu qeyd etmək lazımdır ki, insan hüquqlarının və əsas azadlıqların Konstitusiyada və digər qanunvericilik aktlarında təsbit edilməsi və səmərəli şəkildə təmin edilməsi, müdafiəsi və onlara hörmət olunması nə qədər vacibdirsə, bu hüquq və azadlıqlardan sui-istifadə edilməsi cəmiyyət üçün bir o qədər təhlükəlidir. Hüquqlardan sui-istifadə insan hüquqlarının mənəviyyətə və əxlaq normalarına zidd şəkildə həyata keçirilməsidir. İnsan hüquqlarının həyata keçirilməsinin əsas şərti bu hüquqların qanun çərçivəsində, qanunauyğun şəkildə və qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilməsidir. Hüquqlardan sui-istifadə, həm də, hüquq pozuntusunun xüsusi formasıdır, sui generis hüquq pozuntusudur. Hüquqlardan sui-istifadə nəticəsində insana, cəmiyyətə və dövlətə ciddi zərər dəyir. Hüquqlardan sui-istifadə hüquq və azadlıqların, onların əsl mahiyyətinə və təyinatına zidd olaraq həyata keçirilməklə digər şəxslərin hüquqlarının pozulmasına gətirib çıxarır. Hüquqlardan sui-istifadənin qadağan edilməsi müasir dövrdə beynəlxalq insan hüquqları hüququnun ümumqəbul edilmiş prinsipi kimi nəzərdən keçirilə bilər. İstər milli qanunvericilikdə, o cümlədən konstitusiyada, istərsə də beynəlxalq hüquqi aktlarda, o cümlədən insan hüquqlarına dair fundamental beynəlxalq sənədlər olan Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsində, Mülki və siyasi hüquqlar haqqında

Beynəlxalq Paktda, İqtisadi, sosial və mədəni hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktda, İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında Konvensiyada təsbit edilmiş istənilən hüququn qanuna, insan hüquqlarının mahiyyətinə zidd şəkildə həyata keçirilməsi, yəni bu hüquqlardan sui-istifadə edilməsi qanunla qadağan edilməlidir. Bu, digər şəxslərin hüquq və azadlıqlarının, mənəviyyətin və ictimai qaydanın, qanunçuluğun və təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün olduqca vacibdir. Məhz bu prizmadan çıxış edərək bir sıra demokratik-hüquqi dövlətlərin konstitusiyalarında bu prinsip öz əksini tapmışdır. Yunanıstan Konstitusiyasının 25-ci maddəsinə əsasən, hüquqlardan sui-istifadəyə yol verilmir. Bolqarıstan Konstitusiyasının 57-ci maddəsinə müvafiq olaraq, hüquqlardan sui-istifadə edilməsinə yol verilmir. Niderland Konstitusiyasında hüquqlardan sui-istifadəyə görə məsuliyyət prinsipi öz əksini tapmışdır. Məsələn, ifadə azadlığını və toplaşmaq azadlığını nəzərdə tutan 7-ci və 9-cu maddələrdə bu prinsip birbaşa olaraq təsbit olunmuşdur. Yaponiya Konstitusiyasının 12-ci maddəsində deyilir: "Xalq hüquqlardan və azadlıqlardan hər cür sui-istifadə hallarından çəkinməlidir və onlardan yalnız ictimai rifah maraqları naminə istifadə olunmasına məsuliyyət daşıyır.". Hüquqlardan sui-istifadəyə yol verilməməsi ilə bağlı müddəanın Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında təsbit olunması insan hüquq və azadlıqlarının səmərəli təmininə, hüquq qaydasının mühafizəsinə xidmət edir.

İnsan hüquqları baxımından daha bir mühüm müddəa Konstitusiyanın 60-cı maddəsində öz əksini tapmışdır. Konstitusiyaya əsasən, hər kəsin hüququ var ki, onun işinə qərəzsiz yanaşılsın və həmin işə inzibati icraat və məhkəmə prosesində əqləbatan müddətdə baxılsın. İlk növbədə onu qeyd etmək lazımdır ki, işə əqləbatan müddətdə baxılması hüquqi dövlətin əsasını təşkil edən ədalət mühakiməsinin əsas elementlərindən biridir. Beynəlxalq hüquqda əqləbatan müddətin insan hüquqlarının səmərəli təmin edilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıması ilə bağlı bir sıra mühüm normalar mövcuddur. Beynəlxalq insan hüquqları hüququnun ən mühüm mənbələrindən biri olan Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 6-cı maddəsinə əsasən, hər kəs, onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən və ya ona qarşı hər hansı cinayət ittihamı irəli sürülərkən, qanun əsasında yaradılmış müstəqil və qərəzsiz məhkəmə vasitəsi ilə, əqləbatan müddətdə işinin ədalətli və açıq araşdırılması hüququna malikdir. Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin 1997-ci ildə qəbul etdiyi qətnaməyə əsasən, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin hədsiz ləngiməsi nəinki proses iştirakçılarına ziyan vurur, həm də hüquqi dövlətə təhlükə törədir. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi dəfələrlə vurğulamışdır ki, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin yubadılması onun səmərəliliyini şübhə altına alır. Avropa Məhkəməsi tərəfindən əqləbatan müddətin konkret olaraq rəqəmlə hansı müddəti əhatə etməsi müəyyən edilməmişdir. Avropa Məhkəməsinin mövqeyinə görə bu məsələ situasiyadan asılı olaraq

hər bir işə konkret fərdi yanaşma tələb edir. Ağlabatan müddətin təyin edilməsi üçün Avropa Məhkəməsi tərəfindən 4 kriteriya müəyyən edilmişdir: işin mürəkkəbliyi, milli səviyyədə məhkəmə proseslərində ərizəçinin davranışı, müvafiq işə baxan milli məhkəmə orqanlarının davranışı, ərizəçinin qanuni maraqlarının və hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün vaxt faktorunun əhəmiyyəti. Beləliklə, ağlabatan müddət qeyd olunan kriteriyalar nəzərə alınmaqla işin hallarının öyrənilməsi nəticəsində müəyyən edilir. Ağlabatan müddətlə bağlı müddəalar ayrı-ayrı dövlətlərin konstitusiyalarında da öz əksini tapmışdır. Niderland Konstitusiyasının 15-ci maddəsinə əsasən, işə məhkəmədə baxılmasından əvvəl azadlıqdan məhrum edilmiş şəxsin üzərində məhkəmə ağlabatan müddətdə keçirilməlidir. İsveçrə Konstitusiyasının 29-cu maddəsinə görə, hər kəs məhkəmə və inzibati instansiyalar qarşısında bərabər və ədalətli rəftar, həmçinin qərarın ağlabatan müddətdə çıxarılması hüququna malikdir. Göründüyü kimi, işə istər inzibati icraat, istərsə də məhkəmə prosesində ağlabatan müddətdə baxılması müasir beynəlxalq hüququn tələbi olmaqla yanaşı, bir sıra hüquqi dövlətlərin əsas qanunlarında bilavasitə öz əksini tapmışdır. Məşhur ingilis kəlamında deyildiyi kimi “Gecikmiş ədalət mühakiməsi qüsurludur” (“Justice delayed, justice denied”). Məhz bu baxımdan Konstitusiyada təsbit olunmuş işə inzibati icraat və məhkəmə prosesində ağlabatan müddətdə baxılması ilə bağlı müddəa insan hüquqlarının və əsas azadlıqların məhkəmə təminatını gücləndirməklə hüquqi dövlətin ən mühüm prinsiplərindən olan ədalət mühakiməsinin səmərəli, qərəzsiz və şəffaf həyata keçirilməsi prinsipinin möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Konstitusiyanın insan hüquqları ilə bağlı ən mühüm normalarından biri də “İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təminatı” adlı 71-ci maddəsidir. Həmin maddəyə əsasən, Azərbaycan Respublikası ərazisində insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları birbaşa qüvvədədir. İnsan hüquqları baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edən bu normanı təhlil edərək belə nəticəyə gəlmək olar ki, Konstitusiyada təsbit edilib edilməməsindən asılı olmayaraq fundamental beynəlxalq hüquqi aktlarda öz əksini tapmış, yəni ümumtənzim edilmiş insan hüquq və azadlıqları Azərbaycan ərazisində qüvvədədir və birbaşa tətbiq edilə bilər. Yəni bu hüquqların milli hüquq tətbiq edən orqanlar, məhkəmələr tərəfindən tətbiq edilə bilməsi üçün onların dövlətdaxili hüquqa gətirilməsi mütləq deyil. Konstitusiya imkan verir ki, fundamental, ümumqəbul olunmuş insan hüquqları pozulduğu halda, hətta pozulmuş hüquq (hüquqlar) milli qanunvericilikdə öz əksini tapmasa belə, pozuntuya məruz qalan şəxs məhkəmə orqanlarına pozulmuş hüququn bərpası üçün müraciət etsin.

Beləliklə, Ümummilli lider Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrlərdə ən çox diqqət yetirdiyi sahələrdən biri insan hüquq və azadlıqlarının qorunması olmuşdur. Ulu Öndərin rəhbərliyi altında həyata keçirilmiş islahatlar nəticəsində insan hüquqlarının

səmərəli müdafiəsi təmin edilmiş, bütövlükdə insan hüquqlarının inkişafı üçün münbit şərait yaranmışdır.

Məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən siyasət nəticəsində Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Bu mərhələnin əsas hədəfi insan hüquqlarına hörmətin təmin olunması və işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və çiçəklənməsidir.

Prezident İlham Əliyevin cəmiyyətdə ictimai-siyasi sabitliyin möhkəmləndirilməsi, demokratiyanın inkişafı, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunması istiqamətində fəaliyyəti nəticəsində bu gün Azərbaycan hüquqi dövlət ideyasının reallaşdığı, dövlət, cəmiyyət və şəxsiyyət münasibətlərinin demokratik prinsiplərə əsaslandığı, müxtəlif millətlərin dilinin, dininin, mədəniyyətlərinin qovuşması nəticəsində yaranmış, tolerantlıq prinsiplərinə sadıq, multikultural mühitin formalaşdığı bir məkana çevrilmişdir. Bütövlükdə Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasət məhz insan hüquq və azadlıqlarının səmərəli təminatına yönəlmişdir.

Ulu Öndərin xeyirxahlıq və humanizm missiyası bu gün də liderin adını daşıyan və Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən uğurla davam etdirilir. Fondun həyata keçirdiyi çoxsaylı sosial layihələr, eyni zamanda Fondun Prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın vaxtilə (2013-cü ildə) amnistiya aktının qəbul olunması ilə bağlı Milli Məclisə müraciəti buna əyani sübutdur.

Hazırda respublikamız özünün yeni intibah dövrünü yaşayır. 2020-ci ilin sentyabrın 27-də Ermənistanın Azərbaycana qarşı irimiqyaslı hücumuna cavab olaraq, Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsində təsbit olunmuş özünümüdafiə hüququndan istifadə edərək, öz ərazisində Ermənistana qarşı əks-hücum əməliyyatına başladı. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qəhrəman Azərbaycan Ordusu 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində 30 ilə yaxın davam edən işğala son qoydu. 2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində həyata keçirilən uğurlu anti-terror əməliyyatı nəticəsində isə dövlət suverenliyimiz tam bərpa olundu. Ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməklə Azərbaycan həm də pozulmuş beynəlxalq hüquq normalarını da bərpa etmiş oldu.

Ulu Öndər Heydər Əliyev dövlətin əsas qanunu olan Konstitusiyayı yaratdı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev isə dövlətin əsas sütununu təşkil edən suverenliyi bərpa etdi. Əgər Ulu Öndər Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin banisidirsə, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev qalib Azərbaycan dövlətinin banisidir.

Zaur Əliyev,
Bakı Dövlət Universiteti Hüquq
fakültəsinin dekanı, hüquq elmləri
üzrə fəlsəfə doktoru, dosent.

Valideyn-övlad münasibətləri hüquqi və mənavi müstəvidə

Deyirlər, qocalıq müdrikliyin sübh çağıdır. Çox təəssüf ki, bəzən bu sübh çağı illərlə qorunan isti və doğma ocaqda yox, "Ahıllar evi"ndə açılır. Oğul çiyində son mənzilə getmək istəyən valideyn niyə bu gün "Ahıllar evi"ndə həsrətlə övlad yolu gözləyir? Bəlkə, o da nə vaxtsa öz valideynlik və ya övladlıq borcunu layiqincə yerinə yetirməyib?! Böyük filosof-həkim İbn Sina qeyd edirdi ki, valideynlərinizlə yaxşı rəftar edin ki, uşaqlarınız da sizinlə yaxşı rəftar etsin. Bəli, hər birimizə məhz, inamımıza görə pay düşür. Xoşbəxtlik də insana öz inancına görə çatır. Sözüün gücü isə bizim inamımızdan çox asılıdır.

Valideynlərə qayğı göstərmək cəmiyyəti yaşadan əsas dəyərlərdən biridir. Lakin bəzən yollar nədənsə, "Uşaq evləri"ndən "Ahıllar evi"nə aparır. Axı, bizim min illərin dərinliklərindən süzülüb gələn və başqalarından fərqləndirən ailə dəyərlərimiz olub. Böyüklərə hörməti, kiçiklərə sevgini daşıyan müqəddəs ailə dəyərlərimiz... Bəlkə, buna görə Fyodor Dostoyevski yazırdı: *"Cəhənnəm - insan ürayində sevginin bitdiyi yerdir."*

"Biz nadir bir irsin varisləriyik. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu irsə layiq olmağa çalışaraq böyük bir tarixi keçmiş, zəngin mədəniyyəti, yüksək mənafeviyyatı olan ölkəmizin həm dünəninə, həm bu gününə, həm də gələcəyinə dərin məsuliyyət hissi ilə yanaşmalıdır" – deyən Ulu Öndər Heydər Əliyev mənafeviyyata sahibliyi xalqımızın əxlaqi və milli dəyərlərinə yiyələnməkdə görərək həqiqi vətəndaşlığı bu zəngin mənafeviyyatımızın ümdə əxlaqi kimi dəyərləndirib. Əfsus ki, ağısaqqallıq institutu artıq tarixin tozlu arxivinə yola salınır. Volter isə qeyd edir ki, yaşının müdrikliyinə sahib olmayan biri, *yaşının bütün fəlakətlərini yaşayır.*

Valideyn-övlad münasibətləri, ailə həyatının əsas sütunlarından biridir və uşağın psixoloji, emosional və sosial inkişafında böyük rol oynayır. Bu münasibətlər qarşılıqlı hörmət və anlayış, sevgi və qayğı üzərində qurulmalıdır. Amerikalı yazıçı Ann Brasharesin fikrincə, *"Valideynlərin səni sevməyə məcbur olan yeganə insanlardır. Dünyanın geri qalanından isə bu sevgini qazanmalısan"*. Böyük yazıçı Fyodor Dostoyevski isə qeyd edirdi ki, *"Uşaq, dünyanın ən böyük səadətidir. Uşaqları sevmək həyatı da sevmək"*.

Valideyn-övlad münasibətləri qanuni və ya övladlığa götürmə əsasında yaranır. Bu münasibətlər hüquqi müstəvidə Azərbaycan qanunvericiliyində həm ailə, həm də uşaq hüquqları baxımından tənzimlənir. Əsas normativ sənədlər isə ölkəmizin Konstitusiyası, BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyası, Ailə qanunvericiliyi və "Uşaq hüquqları haqqında" Qanun və digər normativ-hüquqi aktlardır.

Ölkə Konstitusiyasına əsasən cəmiyyətin əsas özəyi kimi ailə dövlətin xüsusi himayəsindədir. Uşaqların qayğısına qalmaq və onları tərbiyə etmək valideynlərin borcudur. Bu borcun yerinə yetirilməsinə dövlət nəzarət edir. Uşaqlar barəsində dövlət siyasəti hər bir uşağın zəruri maddi və məişət şəraitində böyüyüb tərbiyə

olunmasının, mütərəqqi tələblər əsasında təhsil almasının, layiqli vətəndaş kimi formalaşmasının təmin edilməsinə yönəlib. Qanunvericiliyə və milli dəyərlərimizə əsasən hər bir valideyn uşaqların qayğısına qalmağa və onları tərbiyə etməyə borcludur. Bu borcun yerinə yetirilməməsi isə valideynlik hüquqlarından məhrumetmə ilə nəticələnir. Valideynlik hüquqlarını həyata keçirərkən isə valideynlər heç vaxt uşaqların mənafevi inkişafına, fiziki və psixi sağlamlıqlarına xələl yetirməməlidirlər.

Yuxarıda sadalananlar qanunun tələbidir. Mənafeviyyatın və əxlaqın tələbi isə daha da dərinidir. Sosial şəbəkələrdə böyüyən uşaqlar və onları buna məhkum edən valideynlər bunun ağrı və acısını hər zaman çəkəcəklər.

Gəlin biz valideynlər, ilk növbədə isə atalar haqqında xalqımızın təfəkküründə formalaşan dəyərlərə nəzər salaq. Atamız bizim ilk nümunəmizdir. Atalar müəllimlərin ən vacibidir. Onlar övladlarına təkcə bilik deyil, həm də həyatda uğur qazanmağı öyrədirlər. Bəli, ata həm oğlan, həm də qız övladı üçün ilk növbədə kişilik obrazını formalaşdırır. O, övladına təkcə sözü ilə deyil, həm də əməli ilə nümunə olur. Oğlanlar böyüyəndə atası kimi kişi olmaq istəyirlər. Unutmayaq ki, uşaq üçün ata onun həyatda söykənəcəyi ən güclü və ən mühüm dayaqdır. Ancaq çox təəssüf ki, bəzən ailələrin dağılması uşaqları bu təbii arzudan məhrum edir. Valideyn olmaq isə sevgi, fədakarlıq və səbr tələb edən böyük bir məsuliyyətdir. Və bizim illərlə təfəkkürümüzdə formalaşmış düşüncəyə görə, ata çinar kimidir, meyvəsi olmasa da kölgəsi yetər. Atan səni həmişə dəstəkləyən və gücləndirən qaya kimidir. Atalar əlləri ilə deyil, ürəkləri ilə edir. Ata-ana məhəbbəti evin təməlidir. Ancaq indi bu deyimlər deyəsən, sadəcə kitablarda qalıb, bəzi atalar isə sadəcə alimənt ödəməklə öz borclarını bitmiş hesab edirlər. Valideynlərin özləri öz obrazlarını övladlarının həyatında yaradırlar. K.Missin qeyd edir ki, həyat hekayəmiz bədən obrazımıza çevrilir. Bəli, kifayət qədər sevgi görməyən, təmas etməyən və ünsiyyət qurmayan uşaqların fizioloji olaraq da inkişafdan qaldığı artıq elmə də məlumdur. Yəni, uşaqların bədənə və ruhu sevidiyini və güvəndə olduğunu hiss etdikdə inkişaf edir. Yəni, onların ruhunun və bədəninin formalaşması və tənəzzülü duyğularla əlaqəlidir. Gəlin, övladlarımızı bu duyğudan məhrum etməyək.

Ailə qanunvericiliyimizə əsasən valideynlərin və uşaqların hüquq və vəzifələri qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada uşağın mənşəyinin təsdiq olunmasına əsaslanır. Nikahda olmayan şəxslərdən olmuş uşaqlar valideynlərinə və onların qohumlarına münasibətdə, öz aralarında nikahda olan valideynlərin uşaqlarının malik olduqları hüquq və vəzifələri daşıyırlar. Bəli, qanunvericilik bu sahədə hər bir uşağın hüququnu müdafiə edir. Bəs, nikahdan kənar doğulan uşaqların keçirdikləri mənafevi zərbələri nə əvəz edəcək?! Bu suallar isə bir insanın taleyinə də cavab axtarır.

İohann Volfqanq Höte qeyd edir ki, *"Ana, ata yaxşı tərbiyə almışlarsa, uşaqlar da tərbiyəli olar"*. Uşaqlar isə ən çox valideynlərini təqlid edirlər. Ona görə də

valideynlərin davranışları, danışq tərzı və problemlərə yanaşması uşaqqlar üçün birbaşa model rolunu oynayır. Bəzi fikir sahibləri isə qeyd edirlər ki, uşaqqlar valideynlərindən çox zamanələrinə bənzəyirlər. Cəmiyyət bu məsələdə həm irsiyyət nəzəriyyəsini, həm də mühiti qəbul edir. Bəzi valideynlər isə unudurlar ki, bu həyatda hər şeyin öz qiyməti var. Heç nəyi havayı almağa cəhd etməyin. Övladınıza xərclədiyiniz əmək və ya ömür bir gün sənin özünə xərclənəcək. Psixoloqlar qeyd edirlər ki, açıq və dürüst ünsiyyət valideyn-övlad münasibətlərinin sağlam olmasının təməlinə dayanır. Uşağın fikirlərini dinləmək, suallarına cavab vermək və hisslərini ifadə etməsinə imkan yaratmaq onun emosional inkişafına müsbət təsir göstərir.

Qanunvericiliyə əsasən 18 yaşına, yəni yetkinlik yaşına çatmayan və tam fəaliyyət qabiliyyəti əldə etməyən şəxslər uşaq hesab olunurlar. Hər bir uşaq ailədə yaşamaq və tərbiyə almaq, öz valideynlərini tanımaq və onların qayğısından istifadə etmək, uşağın maraqlarına zidd olan hallar istisna olmaqla, onlarla birgə yaşamaq, öz valideynləri tərəfindən tərbiyə olunmaq, öz maraqlarının təmin olunması, hərtərəfli inkişafı, onun ləyaqətinə hörmət olunması hüququna malikdir. Bəli, uşaqqlar valideyn sevgisini hiss etdikdə özlərini güvənli və dəyərli hiss edirlər. Bu, onların özgüvəninin inkişafına və sosial münasibətlərdə daha uğurlu olmasına kömək edən başlıca amildir.

Hər bir uşaq valideynləri, babaları, nənələri, qardaşları, bacıları və başqa qohumları ilə ünsiyyətdə olmaq hüququna malikdir, həmçinin valideynlərinin nikahının pozulması və ya etibarsız sayılması, valideynlərinin ayrı yaşaması uşağın hüquqlarına təsir etmir. Valideynlər ayrı yaşadığında və ya müxtəlif dövlətlərdə yaşadığında uşaq onların hər biri ilə ünsiyyət hüququna malikdir.

Qanunla valideynləri ayrı yaşayan uşağın valideynləri ilə ünsiyyət hüququ vardır. Sürətli informasiyaləşmə əsrində isə bəzən eyni evin içində onların bu hüququ təmin olunmur. Belə ki, normal ailə mühiti hesab olunan ailələrdə də valideyn-uşaq ünsiyyətinin zəif olması bəzi hallarda uşaqqların psixoloji narahatlığı ilə bürüzə verir. Təəssüflər olsun ki, ünsiyyətsizlik xroniki hal alır və gələcəkdə daha ciddi fəsadlara gətirib çıxara bilər.

Həmçinin uşaq öz hüquqlarının və qanuni mənafələrinin müdafiəsi hüququna malikdir. Yetkinlik yaşına çatana qədər tam fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilən şəxslər öz hüquq və vəzifələrini, o cümlədən müdafiə hüququnu müstəqil həyata keçirirlər. Uşağın valideynləri (onları əvəz edən şəxslər) tərəfindən sui-istifadə etmə hallarından müdafiə olunmaq hüququ vardır.

Qanunvericiliyə əsasən uşaq ailədə onun maraqlarına toxunan istənilən məsələnin həlli zamanı öz fikrini bildirmək, habelə məhkəmə istintaqı və inzibati araşdırmaların gedişində dinlənilmək hüququna malikdir. Onun maraqlarına zidd olan hallar istisna olunmaqla, 10 yaşına çatmış uşağın fikri mütləq nəzərə alınmalıdır. Ailə Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmə və ya qəyyumluq və himayə orqanı yalnız 10 yaşına çatmış uşağın razılığı ilə qərar qəbul edə, habelə qərar qəbul edərkən 7 yaşına çatmış uşağın fikrini öyrənə və nəzərə

ala bilər. Bütün hallarda valideynlər övladlarına nəzarət etməli, lakin onları boğmamalıdır. Müəyyən sərbəstlik tanımaq, uşağın məsuliyyət hissini inkişaf etdirir və müstəqil düşünməyi öyrədir.

Amerikalı bir yazıçı Lisa Wingate qeyd edir ki, *“Uşaqqlar Tanrının bəxş etdiyi ən böyük hədiyyə, ruhları isə allərinə verilən ən ağır məsuliyyətdir. Onlarla zaman keçir, onlarda Tanrıya inam yarat. Onların inam bəsləyəcəyi insan ol. Qocalanda etdiyin heç nə o qədər də əhəmiyyətli olmayacaq”*.

Qanunvericiliyə əsasən valideynlər öz uşaqqları barəsində bərabər hüquq və vəzifələrə malikdirlər. Uşaqqlar yetkinlik yaşına çatdıqda, yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər nikah bağladıqda, eləcə də yetkinlik yaşına çatmayan uşaqqlar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hallarda tam fəaliyyət qabiliyyəti əldə etdikdə valideynlərin bu fəsilə göstərilən hüquq və vəzifələrinə xitam verilir. Yetkinlik yaşına çatmayan valideynlər uşaqqlarla birgə yaşamaq və onların tərbiyəsi ilə məşğul olmaq hüququna malikdirlər.

Qanunvericilikdə qeyd olunur ki, valideynlər uşaqqlarını tərbiyə etmək hüququna malikdirlər və uşaqqlarını tərbiyə etməyə borcludurlar. Valideynlər uşaqqlarının tərbiyəsinə, sağlamlığına və onların psixi, fiziki, mənəvi inkişafına görə məsuliyyət daşıyırlar. Uşaqqlara sərhədləri göstərmək vacibdir. Amma qaydalar aydın və məntiqli olmalı, cəzalar isə təhqiramiz yox, öyrədici xarakter daşmalıdır.

Valideyn-övlad münasibətləri dini dəyərlərimizdə də özünə xüsusi yer tutur. Qurani-Kərimdə qeyd olunur ki, *“Rəbbin yalnız Özünə ibadət etməyi və ana-ataya yaxşı davranmağı əmr etmişdir. Əgər onlardan biri və ya hər ikisi sənin yanında yaşlanarsa, onlara: “Uf!” belə demə, onları danlama və onlara xoş söz söylə!”*. İslam peyğəmbəri həzrəti Məhəmməd (s.ə.s) uşaqqlara məhəbbət haqda belə buyurur: *“Uşaqqları sevin və onlarla mərhəmətlə davranın. Hər zaman onlara vədə və söz verdikdə, vədə və sözlərinizə əməl edin.”*

Valideynlər digər şəxslərlə müqayisədə öz uşaqqlarının tərbiyəsində üstün hüquqlara malikdirlər. Çünki, bu həyatda ata ciddiyyətini, ana nəvəzişini əvəz edəcək heç nə yoxdur. Unutmayaq ki, evdə ata olmayanda həmişə bir şeylər əksik olur. Atanın rəftarı övlad üçün tərbiyə məktəbidir. İnsan xarakterinin bütün tərəfləri isə uşaqqlara münasibətdə ortaya çıxır.

Türk ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi Namiq Kamal qeyd edirdi ki, *“Tərbiyə ananın qucağında başlayır. Hər danışılan söz uşağın şəxsiyyətinə qoyulmuş bir kərpicdir”*. Uşağın güvən dolu gələcəyi ata-ananın bugünkü diqqətində gizlidir. Unutmayaq ki, uşaqqları bu dünyaya gətirən valideynlərin borcu onların maddi ehtiyaclarını ödəmək, böyütmək və təhsil verməkdir. Boşanma bizi bu məsuliyyətdən azad etmir. Bir ata-ana uşaqqla maraqlandıqca uşaq özünü daha çox sevilən və dəyərli hesab edir. Uşaq üçün atanın səsi belə güvən deməkdir. Ata maraqlanırsa, uşaq özünü daha güvəndə hiss edir. Valideyn olmaq təkcə maddi təminat vermək deyil. Bəli, keçmişimizə daş atmayaq ki, gələcəyimiz bizi topa tutmasın. Bundan əlavə, valideynlər uşaqqların əsas ümumi təhsil almasını təmin etməyə borcludurlar. Valideynlər uşaqqların ümumi orta təhsil almasına qədər

onların maraqlarını nəzərə almaqla təhsil müəssisəsini və təhsil formasını seçmək hüququna malikdirlər.

Dövlət valideynlərin bu hüquq və vəzifələrinə qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada yalnız uşağın mənafeyi tələb etdiyi hallarda müdaxilə edə bilər.

Valideynlər uşaqların hüquq və mənafeələrini müdafiə etməlidirlər. Valideynlər uşaqlarının qanuni nümayəndəsi kimi onları məhkəmələrdə, habelə hər hansı fiziki, hüquqi şəxslərlə əlaqədar hüquqlarını və maraqlarını buna səlahiyyət almadan müdafiə edə bilərlər.

Valideynlik hüquqları uşaqların mənafeyinə zidd həyata keçirilə bilməz. Valideynlik hüquqlarını həyata keçirərkən valideynlər uşaqların mənavi inkişafına, fiziki və psixi sağlamlığına xələl yetirməməlidirlər. Uşaqların tərbiyəsində onların istismarına, təhqir edilməsinə, mənaviyyatının alçaldılmasına, qəddarlığa, kobudluğa, biganəliyə yol verilə bilməz. Valideynlik hüquqlarını həyata keçirərkən uşaqların hüquq və mənafeələrinə ziyan vuran valideynlər qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Uşaqlardan ayrı yaşayan valideyn onlarla ünsiyyət hüququna, uşaqların tərbiyə və təhsili ilə bağlı məsələlərin həll edilməsində iştirak etmək hüququna malikdir. Uşaqlarla yaşayan valideyn uşağın fiziki, psixi sağlamlığına, onun əxlaqi inkişafına zərər yetirməyən digər valideynlə uşağın ünsiyyətinə mane olmamalıdır.

Baba, nənə, qardaş, bacı və digər qohumlar uşaqla ünsiyyət hüququna malikdirlər. Valideynlər (onlardan biri) uşağın yaxın qohumları ilə ünsiyyətinə etiraz etdikdə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı valideynlərin (onlardan birinin) bu ünsiyyətə mane olmamağını tələb edə bilər.

Valideynlər öz valideynlik vəzifələrini yerinə yetirmədikdə, alimenti qəsdən ödəmədikdə, heç bir üzrlü səbəb olmadan uşağı doğum evindən və yaxud hər hansı sosial xidmət müəssisələrindən götürməkdən imtina etdikdə, valideynlik hüquqlarından sui-istifadə etdikdə, uşaqlara qarşı məişət zorakılığı ilə bağlı hərəkətlər törətdikdə, xroniki alkoqol və narkomaniya xəstəsidirsə, uşaqların və ya ərinin (arvadının) sağlamlığına və ya həyatına qarşı qəsdən edilmiş cinayət törətdikdə və uşaqlara qarşı cinsi istismar və ya cinsi zorakılıqla bağlı cinayət törətdikdə valideynlik hüquqlarından aşağıdakı hallarda məhrum edilə bilərlər. Valideynlik hüquqlarından məhrum edilmiş valideynlər uşağa münasibətdə həmin uşaqla qohumluq faktına əsaslanan bütün hüquqlarını, o cümlədən Ailə Məcəlləsinə əsasən uşaqdan təminat almaq, habelə uşaqlar üçün təyin edilmiş dövlət müavinəti almaq və imtiyazlardan istifadə etmək hüququnu itirirlər.

Məhkəmə valideynlik hüquqlarından məhrum etmədən uşağın mənafeyini nəzərə almaqla, valideynlərdən (onlardan birindən) uşağın alınması barədə qətnamə qəbul edə bilər. Valideynlik hüquqları məhdudlaşdırılan valideynlər uşağın tərbiyəsi ilə şəxsən məşğul olmaq, uşaqlı valideynlər üçün dövlət müavinətləri və imtiyazlarına olan hüquqlarını itirirlər.

Valideynlərin uşaqlarını saxlamaq üçün aliment ödəmək vəzifəsi olduğu kimi, yetkinlik yaşına çatmış övladların da valideynlərini saxlamaq vəzifəsi var. Ailə qanunvericiliyinə əsasən, əmək qabiliyyəti olan yetkinlik yaşına çatmış övladlar maddi yardıma ehtiyacı olan

əmək qabiliyyəti olmayan valideynlərini saxlamağa və onlara qayğı göstərməyə borcludurlar. Aliment ödənilməsi barədə saziş olmadıqda əmək qabiliyyəti olmayan və maddi yardıma ehtiyacı olan valideynlər üçün aliment əmək qabiliyyəti olan və yetkinlik yaşına çatmış övladlardan məhkəmə qaydasında tutulur. Övladların hər birindən tutulan alimentin həcmi məhkəmə tərəfindən valideynlərin və övladların maddi vəziyyəti, ailə vəziyyəti və tərəflərin diqqətəlayiq digər maraqları nəzərə alınmaqla hər ay ödənilməli olan sabit pul məbləğində müəyyən edilir.

Alimentin miqdarı müəyyən olunarkən məhkəmə, tələbin valideynlərin əmək qabiliyyəti olan və yetkinlik yaşına çatmış övladlarından hamısına, birinə və ya bir neçəsinə verildiyindən asılı olmayaraq, onların hamısını nəzərə almağa haqlıdır. Valideynlərin öz valideynlik vəzifələrini yerinə yetirməməsi məhkəmə tərəfindən müəyyən olunarsa, uşaqlar əmək qabiliyyəti olmayan və maddi yardıma ehtiyacı olan valideynlərini saxlamaq vəzifəsindən azad edilə bilərlər. Uşaqlar valideynlik hüquqlarından məhrum edilən valideynlərinə aliment ödəməkdən azad edilirlər.

Psixoloqlar qeyd edirlər ki, dörd yaşından aşağı olan uşaqların yaşadıkları travmalar bədənlərində depolanır və fiziki simptomlar (ağrı, sıxılma və s.) şəklində ortaya çıxır. Uşaq böyüdükdə eyni travmaya bənzər bir vəziyyətlə qarşılaşdıqda, həmin simptomlar yenidən meydana çıxır.

Ailə insanı ən yaxşı mühafizə edən sığınacaqdır. Ailə münasibətləri, xüsusilə qan qohumluğu ailə fərdlərini bir-birinə bağlayan ən güclü vasitədir. Bununla yanaşı, dünyada geniş yayılmış təcrübələrdən biri olan himayədar ailə qayğı modeli valideynlərini itirmiş, valideyn himayəsindən məhrum olmuş, valideynləri tərəfindən müəssisəyə qoyulmuş uşaqların qısa və ya uzun müddət ərzində dövlət nəzarəti altında ödənişli əsaslarla ailə mühitində böyüməsini nəzərdə tutur. Məqsəd həmin uşaqların ailə mühitində yaşamaları və inkişafına şərait yaratmaqdır. Ölkəmizdə də himayədar ailə modeli mövcuddur. Himayədar ailə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə himayədar valideyn olmaq istəyən şəxs (şəxslər) arasında uşağın himayədar ailəyə verilməsinə dair müqavilə əsasında yaranır.

Fyodor Dostoyevski qeyd edirdi ki, *"Hər kəs hər kəsin qarşısında hər şeyə cavabdehdir". Valideynlər bilməlidirlər ki, sevgi və hörmət göstərilməyən məkanda uşaq üçün də yaşamaq mümkün deyil. Uşaq, dünyanın ən böyük səadətidir. Çünki, uşaqları sevən həyatı da sevar.*

Bir söz adamından eşitdiyim və hər bir övladın qəlbindən keçən bu minnətdarlıq sözləri ilə fikirlərimi bitirmək istəyirəm: *"Sizin öyüd və nəsihətləriniz bu gün də mənim həyat yoluma işıq tutur. Əziz Ata və anam! Siz gecəmə ay, gündüzümə günəş oldunuz. Şükürlər olsun ki, Sizin kimi özəl bir Ata və Anaya sahibəm!"*

Faiq SƏFƏROV,
Naxçıvan Muxtar Respublikası
Prokurorluğunun şöbə rəisi,
baş ədliyyə müşaviri
Prokurorluğun fəxri işçisi.

Здоровая семья — основа здорового общества и сильного государства

Актуальность темы обусловлена тем, что в современный период институт семьи играет важнейшую роль в формировании здорового общества и сильного государства. В условиях глобализации, стремительного развития информационных технологий и изменения социальных отношений особую значимость приобретают вопросы сохранения национально-нравственных ценностей, укрепления семейных отношений, защиты прав женщин и детей, предупреждения ранних браков и домашнего насилия.

В последние годы как во всем мире, так и в Азербайджане наблюдается рост числа разводов, семейных конфликтов, случаев бытового насилия и ранних браков, что негативно влияет на психологическое состояние общества, воспитание подрастающего поколения и устойчивость института семьи. Данные проблемы требуют не только правового регулирования, но и усиления просветительской деятельности, совершенствования государственной семейной политики и укрепления механизмов социальной защиты семьи.

Особую актуальность исследованию придает проводимая в Азербайджане государственная политика, направленная на защиту семейных ценностей, обеспечение гендерного равенства, охрану прав женщин и детей, а также укрепление института семьи как основы общества. В этой связи изучение вопросов формирования здоровой семьи, предотвращения негативных социальных явлений и сохранения национально-духовных ценностей имеет важное научное и практическое значение.

В Азербайджане семья всегда считалась самым священным краеугольным камнем общества. Семья формирует первоначальное представление о людях и нации, к которой принадлежит. Семья также является воплощением и носителем национальных и духовных ценностей. Здоровая семья – здоровое общество. 15 мая – Международный день семьи – это важная дата, ежегодно отмечаемая для того, чтобы подчеркнуть значение института семьи. Он был учрежден Генеральной Ассамблеей ООН в 1993 году. Азербайджан присоединился к этой традиции с 2008 года. Празднование семейного праздника в нашей Республике с целью сохранения семейных ценностей и передачи их будущим поколениям, воспитания молодежи в духе уважения к старшим, продвижения культуры мира и терпимости в семье, а также здорового образа жизни является наглядным воплощением государственной политики в отношении женщин. 15 мая – Международный день семьи – имеет большое значение с точки зрения предотвращения домашнего насилия, искоренения негативных факторов, влияющих на психологическое состояние семьи, особенно детей и молодежи, и привлечения внимания общества к сохранению семейных ценностей. Главная цель учреждения Международного дня семьи – вновь привлечь внимание всех людей, живущих на нашей планете, к решению семейных проблем. Одним из приоритетных направлений

государственной политики Азербайджанской Республики является семейная политика. Семья всегда считалась священной, и сегодня, как ядро общества, она находится под особой защитой государства. Каждый член семьи должен выполнять возложенные на него функции, делать все возможное для благополучия семьи, проявлять уважение и заботу о членах семьи, вместе переживать радости и печали семьи и быть верным общим традициям и правилам, существующим в этой сфере. Потому что без семьи общество не может развиваться. Развитие общества зависит от развития семьи. Сила института семьи создает основу для укрепления и развития общества и государства. Празднование Международного дня семьи имеет большое значение с точки зрения продвижения семейных ценностей, укрепления института семьи и активизации совместной деятельности в этой сфере. Семейная модель, сформировавшаяся в Азербайджане, основана на таких высоких моральных принципах, как взаимное уважение, верность, любовь, честность и уважение к родителям. Защита и развитие семейных ценностей в нашей стране является одним из приоритетных направлений государственной политики. Основу этой политики заложил Национальный лидер азербайджанского народа Гейдар Алиев. Национальный лидер нашего народа Гейдар Алиев, защищая национальные и духовные ценности азербайджанского народа, всегда ставил во главу угла защиту прав женщин и детей, обеспечение гендерного равенства, имел собственное отношение и подход к семейным критериям, всегда придавал большое значение священной роли семьи в обществе, защите института семьи и традиций как гаранта наших национальных и духовных ценностей.

С его возвращением к руководству Азербайджаном был сделан решающий поворот в области совершенствования правовых основ семейных отношений, защиты прав женщин и детей, а также укрепления социального обеспечения. К судьбе каждой азербайджанской семьи подходили с особой чуткостью и заботой, и была проделана важная работа по сохранению и надлежащему сохранению наших семейных ценностей. Потому что развитие общества и государства основано на семье. «Семья — это особый, сложный мир человеческих отношений. Здесь необходимы большая учетливость, чуткость, уважение и почтение к достоинству личности и интересам семьи», — говорил Национальный лидер Гейдар Алиев, создавая все возможности и условия для достойного продолжения семейных традиций в Азербайджане и не жалея поддержки народа в этом вопросе. Гейдар Алиев считал семью краеугольным камнем общества и носителем национальных и духовных ценностей. Он всегда высоко ценил принципы, присущие азербайджанской семье, такие как гуманизм, взаимное уважение и уважение к старшим и пожилым людям. Формирование государственной семейной политики в Азербайджане, а также сохранение наших национальных моральных ценностей,

как и во всех областях, связано с именем нашего Национального Вождя Гейдара Алиева, который вошел в вечность благодаря своим исключительным заслугам. Подчеркивая важность сохранения национальных моральных ценностей, великий вождь сказал: «Одна из национальных традиций азербайджанского народа заключается в том, что забота о детях всегда была главным долгом каждой семьи, каждого человека, основополагающей частью нашей нравственности». /1/ («Гейдар Алиев и семейные ценности», uluses.az, 6 февраля 2026 г.)

Государственная забота о молодых семьях в Азербайджане – это политика, ориентированная на будущее и успехи, эта политика служит формированию здорового и интеллектуального поколения. Семья всегда считалась священной в азербайджанском обществе. Сегодня семья в нашей стране находится под особой защитой государства как основное ядро общества, и государство основывает свою политику на социальной защите семьи и заботе о молодых семьях. Семья — один из важных институтов общества. Ее построение, ее сохранение требует развития как в зрелом, так и в психологическом плане. Сегодня нам следует искать последствия и результаты ранних браков и домашнего насилия в причинах роста числа разводов и самоубийств, увеличения числа детей в интернатах и роста числа женщин, ставших жертвами торговли людьми. Для решения таких проблем крайне важна активная просветительская работа. Неоспоримы гендерная политика, заложенная Великим Вождем Гейдаром Алиевым и успешно реализуемая в нашей стране сегодня, меры в области защиты прав и свобод женщин и предотвращения домашнего насилия.

Конституция Азербайджанской Республики, принятая в 1995 году, создала правовую основу для активного участия женщин в процессе демократического государственного строительства на равных с мужчинами. Статья 25 Конституции, формирующая надежную основу для защиты прав женщин, недвусмысленно устанавливает равенство всех перед законом и судом, а также равные права и свободы мужчин и женщин. Третья часть этой статьи, помимо гарантии равенства прав и свобод каждого человека, независимо от пола, также запрещает ограничение прав и свобод человека и гражданские права по признаку пола.

Семейная политика великого лидера Гейдара Алиева до сих пор целенаправленно реализуется и развивается в Азербайджане. Глава государства Ильхам Алиев и первый вице-президент, президент Фонда Гейдара Алиева Мехрибан Алиева уделяют большое внимание и заботу защите прав семьи и национальных и духовных ценностей Азербайджана.

По инициативе Мехрибан Алиевой, которая сосредоточена на проблемах азербайджанской семьи, успешно реализуются проекты, направленные на благополучие наших семей, и создается уникальная духовная среда, призывающая людей к внутреннему богатству и духовной чистоте, идеальная модель семьи, вытекающая из личного примера Великого Лидера. Эти успешные, образцовые семьи, которыми мы гордимся, являются гарантами будущего Азербай-

джана. Успехи, достигнутые нашей страной во всех областях, подтверждаются и в развитии института семьи. Сегодня тот факт, что празднование Международного дня семьи стало традицией в Азербайджане, следует рассматривать как особое внимание, уделяемое государством этой сфере на основе принципов международного сотрудничества. Сегодня в нашей стране предпринимаются важные меры для дальнейшего улучшения благополучия семей. Государственная семейная политика, указы и распоряжения, подписанные Президентом Ильхамом Алиевым, ряд государственных программ, а также успехи, достигнутые нашей страной во всех областях, подтверждаются и в развитии института семьи. Проведены правовые реформы, направленные на укрепление семьи и защиту прав женщин и детей. К числу наиболее успешных шагов на пути к равенству прав относятся законы Азербайджанской Республики «О гарантиях гендерного равенства», «О предотвращении домашнего насилия». Основой института семьи в Азербайджане являются уважение к старшим, верность главе семьи, взаимная любовь и другие ценности. Однако перемены времени, современное развитие, глобализация, несомненно, оказали влияние на азербайджанские семьи, которые можно считать образцом малого государства. Сегодня число разводов увеличилось во всем мире. Одна из главных причин этого – недостаток знаний молодых пар о настоящей семье. Также одним из факторов, приводящих к распаду семей, является внешнее вмешательство в жизнь молодых семей. Для защиты молодых семей, являющихся нашей социальной опорой, каждый из нас должен должным образом выполнять свои обязанности. Для того чтобы семьи жили здорово и счастливо, необходимы искренние, культурные отношения между их членами, а также правильно выстроенные отношения между родителями и детьми. Азербайджанская семья должна, прежде всего, сохранять наши национальные обычаи и традиции. наших детей необходимо воспитывать в соответствии с нашими национальными и духовными ценностями с самого рождения. Уважение к старшим и приверженность национальным ценностям являются основой этого воспитания. Культура, взаимное уважение и правила поведения, вытекающие из этого уважения, являются фундаментом семейной морали. Те, кто защищает свою семью, будут защищать свою землю, а те, кто желает стабильности в семье, будут желать мира на Родине. Позитивный морально-психологический климат, привитый в семье, также проникает в социальную среду. Семья – это институт, который всегда находится в тесном контакте с обществом и эпохой, в которой он существует. Глобализация, стремительное развитие информационных технологий и проникновение интернета во все аспекты жизни, наряду с рядом позитивных тенденций, иногда играют негативную роль. Продвижение идей и моделей поведения, чуждых и нетипичных для нашей нации, порой сбивает подрастающее поколение с пути истинного. Иногда в семейных отношениях происходят нежелательные трансформации. Общество, каждый гражданин, должен решительно противодействовать этим чуждым тенденциям и при-

лагать усилия для защиты и предотвращения утраты национальных ценностей. Ранние браки – одна из актуальных в мире социальных проблем. Эта негативная тенденция не обошла стороной и нашу страну. Ранние браки и домашнее насилие являются факторами, негативно влияющими на формирование здоровой семьи. Соответствующие учреждения в этой области должны работать скоординированно, прежде всего, необходимо еще больше повысить интенсивность просветительской работы, расширить ее охват и проводить регулярные и последовательные встречи. Ранние браки приводят к конфликтам в семьях, разводам и, как следствие, к увеличению числа социально уязвимых групп. Ранние браки оказывают серьезное негативное влияние на здоровье и будущую жизнь подростков в возрасте до 18 лет. Ранние браки и домашнее насилие являются факторами, негативно влияющими на формирование здоровой семьи. Прежде всего, необходимо еще больше повысить интенсивность просветительской работы в этой области. Семья является важным инструментом формирования и развития общества и государства. Физически и духовно здоровая семья – это основа здорового общества и сильного государства. Семья – это институт, всегда тесно связанный с обществом и эпохой, в которой оно существует. Семья, являясь важным инструментом формирования и развития здорового общества и сильного государства, представляет собой высшую ценность, необходимую людям всех возрастов. Глобализация, стремительное развитие информационных технологий и проникновение интернета во все аспекты жизни играют ряд позитивных, но иногда и негативных ролей. Продвижение чуждых, нетипичных для нашей нации идей и моделей поведения порой сбивает с пути подрастающее поколение. Иногда в семейных отношениях происходят нежелательные трансформации. Общество и каждый гражданин должны решительно противодействовать этим чуждым тенденциям и прилагать усилия для защиты национальных ценностей и предотвращения их утраты. Сегодня проблемы, связанные с домашним насилием, торговлей женщинами и преступлениями, совершаемыми женщинами, входят в число наиболее обсуждаемых тем в мире. Хотя такие случаи очень малы по масштабу, они существуют и в нашей стране. Нежелательно, чтобы девочек-подростков отстраняли от образования и вступали в ранние браки под влиянием ложных религиозных стереотипов. В результате, первостепенное значение приобретают негативные ситуации, такие как изоляция женщин от общественной жизни, ограничение их возможностей для работы и построения карьеры. Необходимо усилить работу в этом направлении. Неправильное формирование семей, браки людей, не готовых к семейной жизни, серьезное влияние внешнего вмешательства на членов семьи, тот факт, что каждый в семейной жизни думает больше о себе и пренебрегает семьей, непонимание семейной ответственности и другие важные факторы приводят к увеличению числа разводов. Исследования показывают, что все больше женщин обращаются в соответствующие органы с заявлением о разводе. Столкнувшись с такими ситуациями, как домашнее

насилие, вредные привычки и т. д., они принимают решение о разводе ради жизни в нормальной психологической семейной обстановке, думая о своем будущем и, конечно же, о будущем своих детей. Одной из важнейших проблем современного общества является домашнее насилие, которое во многих странах считается серьезной социальной проблемой. Число таких случаев насилия растет. Домашнее насилие составляет основную часть насилия. 80% жертв домашнего насилия — женщины. /2/ («Журнал «Семья и женщина», апрель 2025 г.)

Семейная политика великого лидера Гейдара Алиева сегодня целенаправленно реализуется и развивается в Азербайджане. Глава государства Ильхам Алиев и первый вице-президент, президент Фонда Гейдара Алиева Мехрибан Алиева уделяют большое внимание и заботу защите национальных и духовных ценностей Азербайджана.

Проекты, направленные на благополучие наших семей, успешно реализуются по инициативе Мехрибан Алиевой, которая уделяет особое внимание проблемам азербайджанской семьи, а уникальная духовная среда, созданная в обществе, призывает людей к внутреннему богатству и духовной чистоте, идеальной модели семьи, вытекающей из личного примера Великого Лидера. Эти успешные, образцовые семьи, которыми мы гордимся, являются гарантами будущего Азербайджана.

Успешно реализованные социально-экономические проекты в нашей стране способствуют улучшению благополучия семей и укреплению их социальной защиты. Семья является одним из важнейших институтов общества. Создание, сохранение и развитие семьи с учетом возраста и психологии требуют развития. Сегодня следует рассматривать последствия ранних браков и домашнего насилия в причинах роста числа разводов и самоубийств, увеличения числа детей в интернатах и роста числа женщин, ставших жертвами торговли людьми. Для решения таких проблем крайне важна активная просветительская работа. К сожалению, в последние годы семьи сталкиваются с рядом временных и постоянных проблем. Среди них – домашнее насилие, ранние браки и прогулы, самоубийства. Некоторые разведенные женщины лишаются права на жилье и имущество, испытывают экономические трудности, не выплачиваются алименты. Для укрепления института семьи крайне важно проводить последовательную и систематическую просветительскую работу в области правильного понимания существующих законов, а также ежегодно укреплять законодательную базу. Для этого необходимо проводить семинары в школах, высших учебных заведениях, семьях и воинских частях по вопросам формирования семейных отношений и позитивного и негативного влияния новых качеств. /3/ («Основатель государственной семейной политики» “sesqazeti.az” 27 апреля 2025 г.)

Доктор юридических наук, профессор Исахан Велиев в своем учебнике «Семейное право» отмечает, что для предотвращения ранних браков, наряду с правовыми и социальными мерами, необходимо расширять просветительскую работу, укреплять механизмы психологической поддержки и строить институт семьи,

права человека и права детей на прочных основах. Необходимо усиливать правовой контроль за обстоятельствами, создающими условия для ранних браков, и принимать серьезные меры против нарушений закона. В учебнике профессор, основываясь на правовых принципах, утверждает, что брак должен заключаться на основе добровольности, равенства прав и установленного законом возраста. Здоровая семья должна строиться не только на правовых основаниях, но и на взаимном уважении, зрелости и социальной ответственности. Поскольку ранние браки противоречат этим принципам, они считаются серьезной социальной проблемой для современного общества. /4/ Велиев Исахан. Учебник «Семейное право», 2-е издание. Баку. Наука и образование-2025 - 414 с.

Семья – ядро любого общества. Помимо своего существования, она также является носителем национальных и духовных ценностей. Столпами института семьи в Азербайджане являются уважение к старшим, верность главе семьи, взаимная любовь и другие ценности. Основой здоровой семьи, основанной на национальных и духовных ценностях, являются взаимное уважение, любовь и искренние отношения. Наши земли были освобождены от оккупации во время 44-дневной Отечественной войны. Сегодня мы обязаны не только нашим мученикам и ветеранам, но и семьям, которые воспитали их как истинных героев.

Сегодня дух патриотизма очень высок среди молодежи Азербайджана. Отрадно, что в нашей стране сформировалось молодое поколение в этом духе. Наша страна, в которой молодежь растет в здоровой семье, обладает интеллектуальным и сильным патриотическим духом, способна достичь больших успехов во всех областях под руководством президента Ильхама Алиева. Семья становится священной, Семья становится сильной и вечной, когда две главные силы в ней могут установить чрезвычайно дружеские и искренние отношения друг с другом. Семья развивается и растет, когда дарит миру новых детей. Семья – это избранная семья, из которой в мир придут дети с национальным чувством, любовью к родине и гуманистическим мышлением. В Азербайджане есть и всегда будут такие образцовые семьи. Азербайджан одерживает новые победы именно благодаря этим семьям. В настоящее время началось возвращение на наши земли, освобожденные от оккупации. Традиции, которые когда-то существовали на этих землях, также возвращаются и будут возвращаться семьями, которые когда-то были изгнаны с этих земель и которые сохраняют эти традиции. Эти семьи снова превращают Шушу и Карабах в колыбель культуры.../5/ (Xezerinfo.az, июнь 2025 г.)

Аннотация: В статье рассматривается значение семьи как основы здорового общества и сильного государства. Анализируются основные направления государственной семейной политики в Азербайджанской Республике, вопросы сохранения национально-нравственных ценностей, защиты прав женщин и детей, укрепления института семьи и профилактики семейно-бытового насилия. Особое внимание уделяется

проблемам ранних браков, разводов, социально-психологических последствий семейных конфликтов, а также роли просветительской деятельности в формировании здоровой семьи. Отмечается значение политики Общенационального лидера Heydar Aliyev и современного государственного курса под руководством İlham Aliyev в укреплении семейных ценностей и развитии семейного института.

Ключевые слова: Семья, семейная политика, семейные ценности, ранние браки, бытовое насилие, права женщин, права детей, государственная защита семьи, национально-нравственные ценности, просветительская деятельность.

Улдуз Мусаева,
Старший преподаватель кафедры
"Правовое обеспечение государственного
управления" Академии государственного
управления при Президенте Азербайджанской
Республики, доктор философии по праву

Библиография

1. Конституция Азербайджанской Республики: принята на всенародном референдуме 12 ноября 1995 года. – Баку: Qanun, 2023. – 64 с.
2. Велиев Исахан. Семейное право: учебник. 2-е изд. — Баку: Наука и образование, 2025. – 414 с.
3. «Гейдар Алиев и семейные ценности». – uluses.az, 6 февраля 2026 г.
4. «Журнал "Семья и женщина"». – апрель 2025 г.
5. «Основатель государственной семейной политики». – sesqazeti.az, 27 апреля 2025 г.
6. Xezerinfo.az. – июнь 2025 г.

Xülasə: Məqalədə ailənin sağlam cəmiyyətin və güclü dövlətin əsası kimi rolu araşdırılır. Azərbaycan Respublikasında dövlət ailə siyasətinin əsas istiqamətləri, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, qadın və uşaq hüquqlarının müdafiəsi, ailə institutunun möhkəmləndirilməsi və məişət zorakılığının qarşısının alınması məsələləri təhlil olunur. Erkən nikahlar, boşanmalar, ailədaxili münaqişələrin sosial-psixoloji nəticələri, həmçinin sağlam ailənin formalaşdırılmasında maarifləndirmə işinin əhəmiyyəti xüsusi vurğulanır. Ümummilli Lider Heydar Aliyev tərəfindən əsası qoyulan ailə siyasətinin və İlham Aliyev rəhbərliyi ilə həyata keçirilən müasir dövlət siyasətinin ailə dəyərlərinin qorunmasında mühüm rolu qeyd edilir.

Açar sözlər: Ailə, ailə siyasəti, ailə dəyərləri, erkən nikahlar, məişət zorakılığı, qadın hüquqları, uşaq hüquqları, ailənin dövlət müdafiəsi, milli-mənəvi dəyərlər, maarifləndirmə.

Bibliografiya

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası: 12 noyabr 1995-ci ildə ümumxalq referendumunda qəbul edilmişdir. – Bakı: Qanun, 2023. – 64 s.
2. Vəliyev İsaخان. Ailə hüququ: Dərslik. 2-ci nəşr. Bakı: Elm və Təhsil, 2025. 414 səhifə.
3. "Heydər Əliyev və Ailə Dəyərləri." – uluses.az, 6 fevral 2026.
4. "Ailə və Qadın" Jurnalı. – Aprel 2025.
5. "Dövlət Ailə Siyasətinin Banisi." – sesqazeti.az, 27 aprel 2025.
6. Xezerinfo.az. – İyun 2025.

Esse yazmağın (hüquqi yazı vərdişlərinin formalaşdırılmasının ilk addımı kimi) xarakterik cəhətləri

Hüquqi yazı vərdişlərinin formalaşması hüquqşünasın peşəkar fəaliyyətində mühüm yer tutur. Bu baxımdan esse yazmaq yalnız akademik bir addım deyil, həm də hüquqi düşüncənin, məntiqi təhlil qabiliyyətinin və fikirlərin sistemli şəkildə ifadə olunmasının ilkin mərhələsi kimi çıxış edir. Esse vasitəsilə hüquq sahəsində olan anlayışlar daha dərinlən qavranılır, normativ hüquqi aktlara münasibət bildirmək və onları təhlil etmək bacarığı inkişaf etdirilir. "Hüquqi yazı vərdişlərinin ilk addımı kimi esse yazmağın xarakterik cəhətləri" mövzusu bu baxımdan xüsusi aktualıq kəsb edir. Çünki hüquqi esse yazmaq təkcə məlumatın təqdim edilməsi deyil, həm də arqumentlərin əsaslandırılması, obyektiv mövqenin formalaşdırılması və hüquqi terminologiyadan düzgün istifadə olunmasını tələb edir.

Yazı mədəniyyəti olmadan gələcək nəsillərə heç nəyi ötürmək mümkün deyildir. Bizim hər birimiz keçmiş haqqında nəyi biliriksə, yazıya borcluyuq. Vaxtilə yazı mədəniyyəti hər bir kəsin, xüsusilə, ziyalıların səviyyəsinin göstəricisi olub. Ziyalı hesab olunan hər bir kəsin bir göstəricisi də onun yazı mədəniyyəti ilə ölçülüb. Yazı mədəniyyətini isə insanlar birdən-birə əxz etməyib, uzun müddət bu istiqamətdə təcrübə keçiblər. İmla, ifadə, inşa, əməli yazılar və s. yazıblar. Bu yazı bacarıqlarının əsası məktəbdə qoyulmuşdur. Nitqimizin mənalı, zəngin və rəngarəng olması üçün nitq mədəniyyətinin tələb etdiyi kimi, qrammatik cəhətdən düzgün, məntiqi cəhətdən səlis və ana dilində danışmağı bacarmalıyıq.

"Esse" – fransız dilindən tərcümədə oçerk və ya eskiz mənasını verir. Esse müəllifin bu və ya digər məsələyə münasibətini ifadə edir. Tədqiqat işlərinin bir növüdür və tələbələr tərəfindən yerinə yetirilən digər tədqiqat işlərindən əsasən "azad yaradıcılıq" ruhu ilə fərqlənir. Lakin burada diqqətə almaq lazımdır ki, azadlığın geniş olması məsuliyyəti də proporsional olaraq artırır. Belə ki, essenin yazılması zamanı işin strukturu da müəllif tərəfindən sərbəst şəkildə müəyyən edilir və struktur işin məqsədi, forması, tipi və həcmindən çox asılıdır. Esse müəyyən bir suala tam cavab vermir, müəllifin mülahizələrini təqdim edir. Esselərin yazılması müəllifdən məntiq, öz fikirini arqumentləşdirmə və məlumatın savadlı şəkildə təqdim edilməsi bacarıqlarını tələb edir. [3. s.1]

Essenin ilkin mənası "götür-qoy edərək mühakimə yürütmək" deməkdir. Söz bu mənanı, demək olar, indi də saxlamaqdadır. Yəni müasir anlamda esse müəllifin konkret mövzu ilə bağlı faktları, təəssüratları, fərdi düşüncələri ölçüb-biçərək mühakimə yürütdüyü

kiçik həcmli, sərbəst kompozisiyalı yetkin əsərdir. Essədə problem sərbəst şəkildə qoyulur, seçilən problem təhlil və izah edildikdən sonra müəyyən nəticəyə gəlinir. [1. s.1, 2] Esse ciddi elmi yazılardan fərqli olaraq daha sərbəst bir üsluba malikdir və müəllifin subyektiv fikirlərini əks etdirir. Əsas məqsəd mövzuya dair şəxsi baxışları oxucuya çatdırmaqdır. [4] Esse qarşıya qoyulmuş sualın bazisi və ya baxılan məsələnin təkzibedilməz mənbəyi rolunda çıxış etmək iddiasında deyil. Buna görə də yazı taktikası, müraciət forması tövsiyə xarakteri daşıyır. Göründüyü kimi, esse sərbəst, yaradıcı yazıdır. Essenin məqsədi şəxsin şəxsi mühakimə qabiliyyətini, ən əsası isə hadisələrə, obyektlərə, fikirlərə öz münasibətini, mövqeyini ifadə etməyi formalaşdırmaqdır. [5. s. 9]

Esselərin müxtəlif növlərindən asılı olaraq məqsədləri müxtəlif ola bilər. Belə ki, hüquqi yazı vərdişlərinin ilkin addımı kimi esselər əsasən akademik xarakter daşıyır. Akademik esse, təhsilverənlər çox vaxt öyrənmələri müəyyən predmet üzərində dərin düşünməyə cəlb etmək və onların biliklərini yoxlamaq üçün bu essədən istifadə edirlər. Buna görə də akademik essədə rəsmi dil və intonasıyadan istifadə edilir, buraya mənbələrin göstərilməsi və bioqrafiya daxil edilə bilər. Akademik esse mövzusu olaraq problematik sual verilir. Essenin məqsədi oxucuları sübutlarla əsaslandırılmış ideyaya inandırmaqdır. Burada tezisnin isbatı və arqumentləşdirmə olmalıdır. Mətnə hər hansı bir mövzuda təqdimat olur və ya müzakirə aparılır: tezisnin mühakimə və sübutlarla inkişafı izlənilir. Akademik essədə nümunələr, dəlillər və ya informasiyalar akademik mətnlər və ya etibarlı mənbələrdən seçilir. [5. s. 50-51]

Akademik esse yazmaq sadəcə yazı bacarığı deyil — bu, xüsusilə hüquq kimi sahələrdə düşüncə tərzini formalaşdıran əsas alətlərdən biridir. Onun əhəmiyyəti bir neçə əsas istiqamətdə özünü göstərir:

1. Analitik və tənqidi düşüncənin inkişafı: Akademik esse yazarkən şəxs müxtəlif fikirləri müqayisə edəcək, arqumentləri təhlil edəcək və nəticə çıxaracaq. Bu proses şəxsə hadisələrə tənqidi yanaşma qabiliyyəti formalaşdırır.

2. Hüquqi arqumentasiya bacarığının güclənməsi: Esse yazmaq şəxsə fikirlərini əsaslandırmağı, sübutlarla çıxış etməyi və məntiqi nəticə çıxarmağı öyrədir.

3. Elmi üslubun və yazı mədəniyyətinin formalaşması: Akademik esse şəxsə rəsmi və elmi dildə yazmağı öyrədir. Fikirləri sistemli, ardıcıl və aydın şəkildə təqdim etmə bacarığı yaranır.

4. Məlumatlarla işləmək və araşdırma aparmaq bacarığı: Esse yazmaq üçün müxtəlif mənbələrdən istifadə edilir. Bu da şəxsə düzgün mənbə seçməyi, məlumatları analiz etməyi və onları uyğun şəkildə istifadə etməyi öyrədir. [8, 11]

Hüquqi məzmunlu esse yazarkən müəyyən prinsiplərə riayət olunması yazının keyfiyyətini və elmi səviyyəsini birbaşa müəyyən edir. Bu prinsiplər hüquqşünasın fikirlərini dəqiq, əsaslandırılmış və məntiqi şəkildə ifadə etməsinə imkan yaradır.

İlk növbədə, məntiqilik və ardıcılıq prinsipi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hüquqi esse təsadüfi fikirlərin toplusu deyil, bir-biri ilə əlaqəli və sistemli şəkildə qurulmuş mülahizələrdən ibarət olmalıdır. Fikirlər girişdən nəticəyə doğru ardıcıl inkişaf etməli, hər bir arqument əvvəlkinə tamamlamalıdır.

Digər mühüm prinsip dəqiqlik və konkretlikdir. Hüquqi yazıda ümumi və qeyri-müəyyən ifadələrdən istifadə yolverilməz hesab olunur. Hər bir fikir konkret faktlara, hüquqi normalara və ya real nümunələrə əsaslanmalıdır.

Hüquqi terminologiyanın düzgün istifadəsi də əsas prinsiplərdən biridir. Hüquq sahəsinə aid terminlər düzgün və yerində işlədilməli, onların mənası təhrif olunmamalıdır.

Bundan əlavə, obyektivlik və əsaslandırma prinsipi xüsusi vurğulanmalıdır. Müəllif irəli sürdüyü fikirləri qanunvericilik aktları, məhkəmə təcrübəsi və ya elmi mənbələrlə əsaslandırılmalıdır. Akademik yazı ümumən obyektiv tonla xarakterizə olunub, yəni şəxsi və emosional ifadələrə yol verilməməli, bunun əvəzinə sübutlara və məntiqi əlaqələrə diqqət yetirilməlidir. Bu zaman Piter Elbonun "inam oyunu" adlandırdığı prinsipin tətbiqi zərurətdir, yəni qarşı tərəfin arqumentini qərəzsiz və obyektiv anlamaq. [7. S.31, 10. S.22]

Nəhayət, akademik etikaya riayət prinsipi də mühüm yer tutur. Başqa müəlliflərin fikirlərindən istifadə edilərkən mütləq istinad verilməli, plagiatı yol verilməməlidir. Bu prinsip hüquqi yazının etibarlılığını və müəllifin peşəkarlığını göstərir. Bu zaman şəxs plagiatın böyük bir hissəsini fırıldaqçılıq istəyindən yox, mənbələrə necə istinad ediləcəyini və düzgün parafraz etməyi bacarmamaqdan qaynaqlanır. Uğurlu bir parafraz bir neçə sözü sinonimlə dəyişdirmək deyil, orjinal mənasını saxlamaqla mətnin strukturunu tamamilə yenidən qurmağı tələb edir. [9. S.24,65]

İstənilən tədqiqat işi kimi, esse də girişdən başlayır. "Giriş" və "nəticə" dedikdə ilk və son abzas nəzərdə tutulur. Birinci abzas və ya birinci hissə oxucuya işin məğzini anlatmalı, essenin həsr edildiyi problemə gətirməlidir. Geniş girişə ehtiyac yoxdur. Bir və ya iki lokanik abzas bu hissə üçün kifayət

edir. Yaxşı yazılmış giriş oxucunu maraqlandırır və essenin axıradək oxumağa sövq edir. Giriş hissə problemin qoyuluşunu və məğzini, ritorik sualı, sitatı və s. Özündə əks etdirir. Əsas məsələ oxucunu qoyuluş problemə maraqlandırmadır. Təxminən 3-5 cümlədən ibarət giriş hissədə şagird mövzuda gizlənmiş problemin mahiyyətini, onun açıqlanmasını müəyyənləşdirir, fikrin izahı üçün sanki qapı açır. Mətnin birinci abzası oxucunu essenin həsr olunduğu mövzu ilə tanış edir. Uzun girişə ehtiyac yoxdur – bir və ya iki abzas kifayət edər. Mətnin, adətən, giriş hissəsində qarşıya qoyulmuş problemlə bağlı tezis irəli sürülür, arqumentlər gətirilir. [1. s.2, 3. s.2, 5. s. 12,]

Əsas hissə daha çox diqqət tələb edən hissədir. Müəllif burada öz fikrini əsaslandırır. Verilmiş mövzunun tutumundan və şəxsin yaş və təhsil səviyyəsindən asılı olaraq essenin əsas hissəsi tezis-arqument formasında qurula bilər. İki arqumentdən istifadə etmək daha yaxşıdır: bir arqument oxucunu inandırmaya bilər, üç və daha çox arqument isə üslubu ağırlaşdırar. Hər tezis və onun arqumentlərlə əsaslandırılması bir abzas təşkil edir. Essenin abzasları arasında da məntiqi əlaqənin olması vacibdir. [5. s. 12, 1. s.2] Əsas hissə müxtəlif struktura malik ola bilər:

1. Tezis - arqumentləşmə. Bu zaman mülahizə (fikir) qeyd olunur və sonradan arqumentlərin köməyi ilə isbat edilir. "Tezis" dedikdə müəllifin diqqətə çatdırmaq istədiyi bitmiş kiçik fikir başa düşülür. "Arqument" isə tezisi isbat edən mülahizələr, faktlardır. Arqumentlər kimi xəbər, hər hansı bir alimin mülahizəsi, elmi nəzəriyyə, isbat edilmiş elmi fakt qəbul olunur.

2. Əks struktur (fakt-nəticə). Belə yanaşmada şərait təsvir olunur və ya fakt göstərilir, sonradan nəticələr müəyyənləşdirilir. Bu, bir neçə dəfə təkrar olunur.

3. Tezis və bir neçə arqument (fakt). Belə halda bir fikir bir neçə təsvirlə və ya faktla təsdiqlənir. Tezis bu təsvirlərin əvvəlində və ya sonunda göstərilə bilər. İdeal halda bir tezis iki arqument vasitəsilə isbat olunur. Belə ki, bir arqument oxucuya tam olaraq inam hissi aşılamaya bilər, üç arqument isə onu yora bilər. Lakin qeyd edilməlidir ki, müəllifin mütləq mənada yalnız iki arqument istifadə etməsi ilə bağlı məhdudiyyət yoxdur, başqa sözlə, esse yazan zaman tezisi çox sayda arqumentlərlə isbat etmək olar. Yanaşmanın seçilməsi məqsəd, məntiq, həcm və plandan asılıdır. Vacib olan məsələ məntiqin, izahatın ardıcılığını, lakonikliyin və mətnin nümunəviliyinin təmin edilməsidir. [3. s. 3, 4]

Bu hissəsə, bir qayda olaraq, essədə qeyd edilənlər ümumiləşdirilir, Müəllif oxucu ilə birgə nəticələr

müəyyənləşdirir. Əsas diqqət ona yönəldilməlidir ki, nəticələr şisirdilmiş, qeyri-müəyyən olmasın. Nəticədə yalnız oxucunun işin əsas hissəsinin oxuduqdan sonra gələ biləcəyi mülahizələr göstərilməlidir. Nəticədə əldə olunmuş bütün arqumetlər üzrə müəyyən edilmiş qərarları özündə əks etdirir. Oxucu bu arqumentlər əsasında hər tezis üzrə müəyyən nəticəyə gəlməlidir. Nəticə bölməsində problem yenidən qoyulur və ümumiləşmə aparılır. Əgər giriş hissəsinin məqsədi oxucunu maraqlandırmaqdırsa, nəticənin məqsədi ümumi mənzərini tamlığını təmin etmək, oxucunun yaddaşında qeyd etmək və düşünməyə vadar etməkdir. [3. s.4]

Yazının nəticə hissəsində girişə və əsas hissəyə yekun vurulur, araşdırılan problemin indiki vəziyyəti göstərilir. Yekun qənaət girişdə və əsas hissədə verilmiş fikirləri təkzib etməməli, yaxud yeni fikirlərə yol açmamalıdır.[5. s. 12, 1. s.2]

Essenin mövzusu müxtəlif üsullarla müəyyən etmək olar. Əsas iki yanaşma tətbiq edilir. Birinci, konkret esse mövzuları müəyyən edilir və müəllif onlar arasında birini seçir.

İkincisi sərbəst yanaşmanı nəzərdə tutur, başqa sözlə, müəllif essenin ünvanlanacağı auditoriyaya uyğun mövzu seçməlidir. Bu zaman müxtəlif variantlar mövcud olur: əgər esse müəllimə təhvil verilməsi üçün hazırlanırsa, bu zaman diqqət yetirilməlidir ki, qiymətləndirmə zamanı hansı keyfiyyətlərə diqqət yetiriləcək. Mövzu elə seçilməlidir ki, yoxlayan şəxsin gözlədiyi həmin keyfiyyətlər (qabiliyyətlər): orijinallıq, cümlələrin məntiqi qurulması bacarığı, savad, peçə keyfiyyətləri və s. önə çıxmış olsun. Əgər esse mövcud siyahı üzrə seçilsə, onda xüsusi əhəmiyyəti olan və marq doğuran mövzulara üstünlük verilir.[3. s.6]

Essenin planı ilkin olaraq ideal şəkildə tərtib olunmaya bilər və iş prosesində həmin planı təkmilləşdirmək mümkündür. Ümumiyyətlə, esse yazan zaman mütləq plan olmalıdır tələbi müəyyən olunmamışdır. Eyni tələb ilkin qurulmuş plana riayət edilmə ilə bağlı da mövcud deyil.

Qeyd olunduğu kimi, bu tədqiqat növünün üstünlüyü məhdudiyyət və çərçivələri olmamasıdır. Əgər müəllim qurulmuş plana riayət etməyə üstünlük verirsə, onda planın hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir. [3. s.7]

Esse sərbəst, lakin məntiqi cəhətdən qurulmuş yazı forması olub, müəllifin müəyyən bir mövzu üzrə fikirlərini əsaslandırılmış şəkildə ifadə etməsinə xidmət edir. Hüquqi sahədə isə esse sadəcə fikir bildirmək vasitəsi deyil, hüquqi təfəkkürün formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi üçün mühüm bir alət kimi çıxış edir. Bu baxımdan esse anlayışı hüquqi yazı ilə sıx və ayrılmaz əlaqəyə malikdir.

Hüquqi yazı konkret qaydalar, struktur və dəqiqlik tələb edən peşəkar fəaliyyət sahəsidir. Esse isə bu sahəyə giriş mərhələsi kimi hüquqşünasa ilkin bacarıqları qazandırır. Belə ki, esse yazmaqla hüquq tələbəsi və ya hüquqşünas öz fikirlərini sistemli şəkildə qurmağı, hüquqi normaları təhlil etməyi və arqumentlərini əsaslandırmağı öyrənir. Bu proses gələcəkdə iddia ərizələri, məhkəmə çıxışları və hüquqi rəylər kimi daha mürəkkəb yazı formalarının hazırlanmasına zəmin yaradır. Eyni zamanda, esse hüquqi düşüncənin inkişafında mühüm rol oynayır. Hüquq yalnız qanunları əzbərləmək deyil, onları düzgün şərh etmək və tətbiq etmək bacarığı tələb edir. Esse yazarkən müəllif müxtəlif hüquqi yanaşmaları müqayisə edir, fərqli mövqeləri qiymətləndirir və nəticə etibarilə öz hüquqi mövqeyini formalaşdırır. Bu isə tənqidi və analitik düşüncənin inkişafına səbəb olur.

Hüquqi esse həm də hüquqi terminologiyanın mənimsənilməsində və düzgün istifadəsində əhəmiyyətlidir. Yazı prosesində terminlərin yerində və dəqiq işlədilməsi hüquqi dilə yiyələnməni gücləndirir. Bununla yanaşı, esse yazmaq hüquqi arqumentasiya bacarığını inkişaf etdirir, yəni müəllif öz mövqeyini hüquqi əsaslarla müdafiə etməyi öyrənir.

Mahiyyət baxımından digər bir fərqlə diqqət yetirmək lazımdır. Esse daha sərbəst və müəllifin şəxsi yanaşmasını əks etdirən yazı formasıdır. Burada müəllif müəyyən mövzuya münasibətini bildirir, fikirlərini arqumentlərlə əsaslandırır və müəyyən nəticəyə gəlir. Hüquqi yazı isə daha rəsmi və normativ xarakter daşıyır. O, qanunvericiliyə, hüquqi qaydalara və müəyyən edilmiş formalara uyğun şəkildə hazırlanır. Məsələn, məhkəmə qərarı, iddia ərizəsi və ya hüquqi rəy sərbəst deyil, konkret hüquqi çərçivəyə tabedir.

Məqsəd baxımından müqayisə etdikdə, esse əsasən təhlil və düşüncə qabiliyyətini inkişaf etdirməyə xidmət edir. O, öyrənmə və fikir formalaşdırma vasitəsidir. Hüquqi yazının məqsədi isə daha praktikdir — hüquqi mövqeni ifadə etmək, hüquq normalarını tətbiq etmək və konkret hüquqi nəticə əldə etməkdir. Yəni esse daha çox hazırlıq mərhələsi, hüquqi yazı isə tətbiq mərhələsidir.

Struktur baxımından da fərqlər mövcuddur. Esse adətən giriş, əsas hissə və nəticədən ibarət sadə struktura malik olur. Hüquqi yazı isə daha mürəkkəb və formal struktura sahibdir. Burada faktların təqdimatı, hüquqi əsaslandırma, normativ aktlara istinad və nəticə hissəsi xüsusi qaydalarla qurulur. Bununla yanaşı, bu iki anlayış arasında oxşarlıqlar da mühümdür. Həm esse, həm də hüquqi yazı məntiqilik, ardıcılıq və əsaslandırma tələb edir.

Hər iki halda müəllif fikirlərini sübut etməli, arqumentlərini əsaslandırmalı və oxucunu inandırmalıdır.

Akademik yazı üslubu zamanla inkişaf edən bir bacarıqdır. Şəxs özündə olan esse yazma bacarıqlarını aşağıdakılara əsasən inkişaf etdirə bilər:

1. Məqsədin müəyyənləşdirilməsi: Oxuculara yazını oxumaqla nə əldə edəcəklərini anlatmaq esse müəllifinin vəzifəsidir. Onlar nə öyrənəcəklər? Sizin cavablandırma biləcəyiniz hansı sualları olacaq?

2. Gündəlik həyatdan ilham almaq: Yazmaqda çətinlik çəkdikdə, bunun əvəzinə gündəlik həyatınız haqqında düşünün. Həyatımız iqtisadiyyat, siyasət və ədalət kimi akademik mövzularla əlaqəsiz görünə bilər. Əksər akademik mövzuları bir şəkildə gündəlik həyatla əlaqələndirmək mümkündür. [2]

3. Konkret olmaq: Akademik yazı faktları müzakirə etməyi, keçmiş ideyaları şərh etməyi və öz arqumentlərinizi yaratmağı tələb edir. Əgər mövzunuzun əhatə dairəsi çox genişdirsə, həddindən artıq araşdırma etdiyinizi və nəticədə esseyi daraltmağın çətinləşdiyini görə bilərsiniz. Hər yazı layihəsində fərqli olsa da, akademik yazı spesifik bir aspekt və ya yanaşma ilə məhdudlaşdıqda daha uğurlu olur. Şübhə etdiyiniz zaman, mövzunuzun əhatə dairəsinin uyğun olub-olmadığını yazı məsləhətçiləri və ya professorlarla müzakirə edin. [2]

4. Ana dilini mənimsənilməsi: Həm bədii, həm də qeyri-bədii olmaqla bacardığınız hər şeyi oxuyun. Akademik yazarlar özləri bədii əsərlər yazmaya bilər, lakin bədii ədəbiyyat yazara ritm və gərginlik yaratmağı öyrədir. Müəlliflərin dildən necə məharətlə və yaradıcı şəkildə istifadə etdiklərinə diqqət yetirin. Siz həmçinin audiokitablari və musiqiləri dinləyə, filmlərə və sənədli filmlərə baxa bilərsiniz. Dilinizi davamlı olaraq müxtəlif vasitələrlə mənimsəmək dili daha yaxşı qavramağınıza kömək edə bilər. [2]

5. Qısa cümlələrlə yazılması: Oxucular hədsiz uzun, rəsmi və mürəkkəb cümlələrin içində boğulmaq istəməzlər. Əksinə, daha qısa və danışiq dilinə yaxın cümlələri oxumaq daha asandır. Lakin bu, həmişə təbii alınmaya bilər, ona görə də əvvəlcə uzun cümlələr yazıb, sonra onları daha sadə hissələrə bölməyi düşünün.

Tədqiqatın nəticəsi olaraq qeyd etmək olar ki, esse yazmaq yalnız akademik bir tapşırıq deyil, həm də hüquqi təfəkkürün və peşəkar yazı vərdişlərinin formalaşmasında təməl daşı rolunu oynayır. Aparılan təhlillər göstərir ki, hüquqi esse hüquqşünas tələbələrə fikirlərini sistemli şəkildə qurmağı, hüquqi normaları təhlil etməyi və arqumentlərini qanunvericilik aktları və elmi mənbələrlə əsaslandırmağı öyrədir.

Məqalədə vurğulanan əsas məqamlar bir daha təsdiq edir ki, esse hüquqşünasın gələcək fəaliyyətində istifadə edəcəyi daha mürəkkəb yazı formaları —

iddia ərizələri, məhkəmə çıxışları və hüquqi rəylər üçün zəruri olan bazanı yaradır. Bu proses təkcə məlumatın ötürülməsi deyil, həm də hadisələrə tənqidi yanaşma və fərdi hüquqi mövqeyin formalaşdırılması bacarığını inkişaf etdirir. Hüquqi essenin struktur xüsusiyyətlərinə (giriş, əsas hissə, nəticə) və etik prinsiplərə (plagiata yol verməmək, istinad mədəniyyəti) riayət edilməsi müəllifin akademik və peşəkar məsuliyyətini artırır.

Beləliklə, esse yazmaq hüquqşünas üçün öz biliklərini praktikaya tətbiq etməyin ilk addımıdır. Bu vərdişə yiyələnmək gələcək peşəkar fəaliyyətdə daha səlis, məntiqli və hüquqi baxımdan əsaslandırılmış sənədlərin hazırlanmasını təmin edən ən effektiv vasitələrdən biridir.

Rəna Abbaszadə,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası,
Hüquqşünaslıq ixtisası üzrə III kurs tələbəsi.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Ağayeva H. Ağşükür qızı. «Esse və inşa yazılarında dil-üslub xüsusiyyətləri» adlı məqalə. file:///C:/Users/ASUS/Downloads/1640871129_elm-tedqat-0401_11-14.pdf
2. «Akademik yazı bacarıqlarının inkişafı üçün 9 tövsiyə» adlı məqalə. <https://www.timeshighereducation.com/student/advice/9-tips-improve-your-academic-writing> <https://tehsil.com.az/esse-nedir/>
3. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti. Mühazirə mətnləri. Mövzu 12. «Essenin yazılma qaydası». <https://www.scribd.com/document/653978917/UNEC-1685277411>
4. GLC veb-sayt. «Esse nədir?» <https://glc.edu.az/esse-nedir>
5. Könül Aydın Nəhmətova. ESSE: yazı tiplərinə görə növləri Bakı, "Elm və təhsil", 2022, 140 səh. <https://arti.edu.az/wp-content/uploads/2023/07/ESSE-V%C6%8FSAIT-1.pdf>
6. Təhsil.com.az veb-sayt. «Esse nədir?» <https://tehsil.com.az/esse-nedir/>
7. Graff, G., & Birkenstein, C. (2018). They say/ I say (4th ed.) <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3014127>
8. «Harvard University Writing Center» materials <https://writingcenter.fas.harvard.edu/pages/resources>
9. Pecorari, D. (2013) Teaching to avoid plagiarism: How to promote good source use. Open University Press. https://www.scribd.com/document/327200625/Teaching-To-Avoid-Plagiarism-How-To-Promote-Good-Source-Use-1st-Edition#google_vignette
10. Swales, J.M., & Feak, B.B. (2012). Academic writing for graduate students (3rd ed.). <https://atgender.eu/wp-content/uploads/sites/207/2022/03/Academic-Writing-for-Graduate-Students-PDFDrive-.pdf>
11. «University of Oxford Academic Writing Guide» <https://www.ox.ac.uk/students/academic/guidance/skills/essay>

Этапы становления и развития деятельности органов прокуратуры в Республике Узбекистан

Аннотация:

В данной статье рассматриваются исторические этапы формирования деятельности органов прокуратуры Республики Узбекистан, тенденции их развития, а также проводится анализ Закона Азербайджанской Республики «О прокуратуре».

Ключевые слова: прокуратура, сотрудники прокуратуры, социальная защита, документы прокурорского надзора.

Формирование прокуратуры Республики Узбекистан прошло через несколько исторических этапов

Изначально, в 1887 году, по приказу министра юстиции России были организованы окружные прокуратуры при областных судах в Сирдарьинской, Ново-Маргиланской, Самаркандской и Верненской областях. Хотя данные прокуроры входили в состав областных судов, административно они подчинялись министру юстиции России. На должность прокурора могли назначаться только лица русской национальности и православного вероисповедания.

Согласно новому «Положению об управлении Туркестанским краем», вступившему в силу с 1 января 1887 года, прокуратура была выведена из под административного подчинения. В соответствии с Положением, судебная власть была отделена от административной, учреждены областные суды, введены должности народных судей (кади и биев), следователей, прокуроров и их помощников.

В мае 1899 года в Туркестанском крае были проведены судебные реформы. Вместо областных прокуратур были созданы окружные прокуратуры, что привело к формированию двухуровневой системы прокуратуры.

На основании приказа прокурора Узбекской ССР от 30 марта 1945 года была учреждена прокуратура города Ташкента, приравненная по статусу к областной прокуратуре.

Для этого периода были характерны недостаток кадров в органах прокуратуры, низкий уровень правовой грамотности сотрудников, вмешательство партийного аппарата в деятельность прокуратуры, отсутствие возможности контроля над органами, осуществлявшими репрессии, а также использование прокуратуры в качестве инструмента репрессий.

Важным шагом в обеспечении независимости органов прокуратуры стало преобразование прокуратуры Узбекской ССР в прокуратуру Республики Узбекистан на основании Указа Президента Республики Узбекистан №313 от 8 января 1992 года «Об органах прокуратуры Республики Узбекистан».

Создание национальной прокуратуры Узбекистана непосредственно связано с обретением государством независимости и является важной вехой в истории нашей страны.

Принятая 8 декабря 1992 года Конституция Республики Узбекистан юридически закрепила статус и полномочия органов прокуратуры. Конституционная обязанность осуществлять надзор за точным и единообразным исполнением законов была возложена на Генерального прокурора Республики Узбекистан и подчинённых ему прокуроров.

Принятие 9 декабря 1992 года Закона «О прокуратуре» обеспечило реальную независимость прокуратуры. Таким образом, прокуратура заняла ключевое место в обеспечении верховенства закона в процессе построения правового демократического государства и гражданского общества, а также в процессе коренных преобразований общественной жизни.

Следующий этап реформирования системы прокуратуры был связан с совершенствованием правовой базы, регулирующей деятельность прокуратуры, а также с внесением ряда изменений в её правовой статус и полномочия. В соответствии с новой редакцией Закона Республики Узбекистан «О прокуратуре», принятой 29 августа 2001 года, в систему прокурорского надзора были внесены серьезные изменения.

Так, с исключением функции надзора за соблюдением законодательства со стороны граждан из перечня полномочий прокуратуры, в общественном сознании была устранена концепция прокуратуры как «карательного органа».

Прокуратура стала в полном смысле органом, защищающим права и законные интересы граждан, а также требования закона.

Особо стоит отметить, что в закон были включены новые нормы, направленные на повышение ответственности и подотчетности сотрудников органов прокуратуры. Согласно этим изменениям, оценка деятельности прокуроров осуществляется исходя из того, насколько эффективно обеспечивается защита прав и свобод граждан, а также интересов общества и государства.

Важное значение имела также реализация комплекса мер по созданию эффективного механизма общественного контроля над деятельностью прокуратуры. Особенно актуальным стало обеспечение прозрачности в работе прокуратуры, что позволило активно вовлекать общественность в борьбу с преступностью и правонарушениями, их предупреждение и профилактику.

Одним из самых действенных и значимых инструментов общественного контроля стало внедрение практики заслушивания отчетов Генерального прокурора в Сенате Олий Мажлиса.

Однако требования времени диктуют необходимость дальнейшего ускорения этой работы, внедрения новых форм и методов деятельности.

В целом можно выделить несколько ключевых факторов, определяющих тенденции развития прокуратуры. Среди них – внедрение информационных технологий, повышение требований к кадровому составу, реализация реформ в области совершенствования законодательства, возложение на прокуратуру новых задач, формирование новых структур. Все это оказывает непосредственное влияние на развитие современной системы прокуратуры.

Прошло уже более 10 лет с момента принятия действующей редакции Закона Республики Узбекистан «О прокуратуре». За это время в системе органов прокуратуры были созданы новые подразделения, что обуславливает необходимость принятия закона в новой редакции.

Прокуратура выявляет недостатки в обеспечении исполнения законов Эв деятельности каждого органа, учреждения или организации, а также принимает меры по их устранению. Это имеет важное значение для обеспечения прав человека.

Сегодня значение прокуратуры в обществе чрезвычайно велико, и именно отношение народа к этому органу во многом определяет его место в будущем.

Одним словом, уровень взаимодействия прокуратуры с населением в настоящее время свидетельствует о росте ее авторитета и об увеличении доверия со стороны граждан.

На сегодняшний день высказывание Президента Республики Узбекистан Шавката Мирзиёева о том, что «государственные органы должны служить не себе, а народу», стало основным девизом деятельности прокуратуры.

Как известно, за последние пять лет в стране были проведены масштабные преобразования в интересах народа. Одним из наиболее значимых шагов стало создание Народных приемных, направленных на решение проблем граждан, где отбор кадров проводился, в том числе, из числа работников органов прокуратуры. Это свидетельствует о высоком уровне доверия к прокуратуре.

Кроме того, органы прокуратуры организуют не только приемы граждан в своих зданиях, но и проводят выездные приемы, что способствует повышению эффективности защиты прав граждан.

Бугунги прокуратура ўзининг фаолиятига тубдан ўзгача ёндошган ҳолда чинакам халқ прокуратурасига айланиб бормоқда. Прокуратура органлари ходимлари ўзларига бириктирилган вазифаларни ҳудудларга чиққан ҳолда мавжуд муаммоларни

жойида ўрганган ҳолда тезкорлик билан ҳал этишга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Органы прокуратуры Республики Узбекистан внедрились новые методы работы в вопросах приема обращений граждан и их рассмотрения, организуя выездные приемы на местах. В ходе таких приемов граждане нашей страны добиваются решения своих проблем.

Осуществляя свою деятельность по защите прав граждан в нескольких направлениях, органы прокуратуры стремятся повысить ее эффективность.

В этой связи целесообразным является устранение ряда проблем, препятствующих повышению результативности. В частности, как отмечалось выше, в действующем Законе Республики Узбекистан «О прокуратуре» отсутствуют некоторые функции, которые на практике уже реализуются органами прокуратуры. Включение этих функций в законодательно закреплённый перечень будет способствовать повышению эффективности деятельности прокуратуры.

Также практика показывает необходимость совершенствования взаимоотношений между судами и прокуратурой в сфере защиты прав человека.

В процессе совершенствования законодательства, регулирующего деятельность прокуратуры, важно изучить правоприменительную практику и правовые системы развитых стран, с целью имплементации положительных аспектов в национальное законодательство.

В этой связи представляет интерес содержание Закона Азербайджанской Республики «О прокуратуре», принятого 7 декабря 1999 года. В статье 4 данного закона перечислены основные направления деятельности органов прокуратуры, которые во многом совпадают с направлениями деятельности прокуратуры Республики Узбекистан.

В статье 21 закона Азербайджана указаны виды актов прокурорского надзора: предостережение, представление, постановление, письменное указание, исковое заявление и протест на судебные решения.

Важно отметить, что протест в законодательстве Азербайджана применяется исключительно в отношении судебных решений.

В то время как в статье 37 Закона Республики Узбекистан «О прокуратуре» предусмотрены 5 видов актов прокурорского надзора: заявление, предостережение, протест, постановление и представление.

Из этого можно сделать вывод, что существуют различия между двумя странами: например, в Узбекистане не предусмотрено письменное указание как форма прокурорского акта.

Следует также отметить, что в соответствии с узбекским законодательством протест подается прокурором в тот орган, который издал противозаконный акт, либо в вышестоящий орган. Анало-

гичная процедура применяется и в отношении неправомερных решений должностных лиц.

В Азербайджане же протест может быть подан только на судебные решения.

Одной из положительных сторон законодательства Азербайджана является то, что все нормы, регулирующие деятельность прокуратуры, собраны в одном законе. В нем охвачены такие важные вопросы, как ответственность сотрудников, социальная защита, требования к кадрам и т.д.

Однако при изучении и заимствовании зарубежного опыта необходимо учитывать национальные особенности, менталитет и ценности каждого государства. Иначе некритическое копирование может привести к снижению эффективности реформ.

Например, изменения, внесенные в законодательство Республики Узбекистан в части участия прокурора в гражданском судопроизводстве, привели к значительному сокращению его участия в суде.

Согласно поправкам в Гражданский процессуальный кодекс, на сегодняшний день прокурор участвует в рассмотрении лишь тех дел, которые возбуждены им самим, либо в которых участие прокурора прямо предусмотрено законом. Однако на практике поступает множество обращений граждан с просьбой обеспечить участие прокурора в судебных процессах.

При разъяснении правовых оснований отказа в участии прокурора в конкретном деле, граждане нередко выражают недовольство.

Важно подчеркнуть, что участие прокурора в суде направлено не на защиту какой-либо стороны, а на обеспечение точного и единообразного применения закона, а также устранение допущенных нарушений правовыми средствами. Такое участие никак не нарушает принцип независимости суда. Напротив, оно способствует выявлению и недопущению в будущем случаев сознательного или неосознанного нарушения закона со стороны судебных органов.

Кроме того, поскольку прокуратура является государственным органом, она всегда должна стоять на страже государственных интересов. В этой связи необходимо закрепить обязательное участие прокурора в делах, рассматриваемых в интересах государства.

Следует также отметить, что в настоящее время участие прокурора в гражданских делах предусмотрено только в случаях поступления соответствующего обращения. Основное взаимодействие между судами и прокуратурой в практике проявляется именно в процессе истребования гражданских дел и их предоставления. Однако в связи с тем, что механизм этих взаимоотношений не урегулирован на законодательном уровне, в прак-

тике возникают проблемы с получением дел из суда в установленные сроки. В частности, в законодательстве отсутствует норма, устанавливающая, в какой срок суд обязан передать гражданское дело в прокуратуру с момента поступления ходатайства прокурора об истребовании дела. Для решения данной проблемы необходимо либо подписать совместную инструкцию между судом и органами прокуратуры о порядке передачи гражданских дел, либо четко закрепить этот порядок в Гражданском процессуальном кодексе Республики Узбекистан.

Следует также подчеркнуть, что в некоторых странах прокуроры осуществляют свою деятельность в строго ограниченных рамках.

В Республике Узбекистан же прокуроры действуют в значительно более широком спектре. Например, в прокуратуре Южной Кореи прокуроры и следователи также работают в узкой специализации – например, есть прокуроры, специализирующиеся исключительно на расследовании преступлений, связанных с несовершеннолетними. Аналогично, в таких странах, как Германия, Франция и Испания, прокуроры специализируются по отдельным отраслям и работают строго в рамках своей компетенции.

Если обратить внимание на систему прокуратуры Узбекистана, то можно увидеть, что сегодня на одного молодого следователя, работающего в районе, возложено ведение сразу нескольких направлений. Особенно это проявляется в случае помощников районного прокурора: им поручается представительство в нескольких судах одновременно, в результате чего нередко судебные заседания назначаются на одно и то же время, что не позволяет обеспечить их полноценное участие во всех процессах – и это является одной из ключевых проблем.

Кроме того, на одного помощника районного прокурора возложен надзор за исполнением законодательства в таких сферах, как налоги, коммунальное хозяйство, экономика и социальная сфера, что также требует от одного сотрудника охвата сразу нескольких направлений деятельности.

Если, по примеру развитых зарубежных стран, предусмотреть возможность работы сотрудников органов прокуратуры Республики Узбекистан по узкой специализации – в рамках одного направления, а не нескольких – это, безусловно, будет способствовать повышению качества и эффективности защиты прав граждан.

Матлуба Аминжонова,
Заведующая кафедрой социально-гуманитарных наук Правоохранительной академии
Республики Узбекистан, д.ю.н., профессор.

Veteran prokurorluq işçisi Yusub Ağayev təbrik edilib

Aprel 9-da Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Ağayev Yusub Heydər oğlunun 75 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd ediblər.

Yusub Ağayev 1981-ci ildə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olmuş, əvvəllər Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun müstəntiqi və böyük müstəntiqi, Salyan rayon prokurorluğunun müstəntiqi, Cəlilabad rayon prokurorunun böyük köməkçisi, Qobustan rayon prokurorunun müavini, Xızı rayon prokuroru, Bakı şəhər prokurorluğunun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbəsinin prokuroru və digər vəzifələrdə işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçib, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Əbülfət Ələsgərov təbrik edilib

Aprel 14-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Ələsgərov Əbülfət Əlif oğlunun 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd edib.

Əbülfət Ələsgərov 1993-cü ildə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olmuş, əvvəllər Bakı şəhəri Suraxanı rayon prokurorluğunun müstəntiqi, Bakı şəhəri Qaradağ rayon prokurorluğunun prokuror-kriminalisti, Bakı şəhər prokurorluğunun İstintaq idarəsinin Kriminalistika şöbəsinin prokuroru, Bakı şəhər prokurorluğunun Prokurorluqda istintaqa nəzarət şöbəsinin prokuroru, Bakı şəhər prokurorluğunun İstintaq idarəsinin Kriminalistika şöbəsinin böyük prokuroru və digər vəzifələrdə işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçib, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Ələkbər Əkbərov təbrik edilib

Aprel 27-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Əkbərov Ələkbər Məhərrəm oğlunun 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd ediblər.

Ələkbər Əkbərov 1993-cü ildə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olmuş, əvvəllər Gəncə şəhər prokurorluğunun prokuror-kriminalisti, Ağdaş rayon prokurorluğunun müstəntiqi, Qazax rayon prokurorluğunun prokuror-kriminalisti, Bakı şəhər prokurorluğunun İstintaq idarəsinin prokuror-kriminalisti, Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə istintaq idarəsinin Kriminalistika şöbəsinin prokuroru və digər vəzifələrdə işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçib, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Mahir Qəhrəmanov təbrik edilib

Mayın 1-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Qəhrəmanov Mahir Məmmədیار oğlunun 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd edib.

Mahir Qəhrəmanov 1993-cü ildə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olub, əvvəllər Bakı aviasiya prokurorluğunun müstəntiqi, Aviasiya-nəqliyyat prokurorluğunun müstəntiqi, İmişli rayon prokurorunun köməkçisi, Bakı şəhəri Səbail rayon prokurorluğunun müstəntiqi, Bakı şəhər prokurorluğunun DİO-nun istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin prokuroru, Bakı şəhər prokurorluğunun istintaq idarəsinin böyük prokuroru və digər vəzifələrdə işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçmiş, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Arif Sevdimaliyev təbrik edilib

Mayın 12-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Sevdimaliyev Arif Cəbrayıl oğlunun 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd edib.

Arif Sevdimaliyev 1992-ci ildən prokurorluq orqanlarına işə qəbul edilərək, Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun dəftərxana rəisi, Hərbi Prokurorluğun Ərizə və məktublara baxılması şöbəsinin rəisi, sonradan isə Müraciətlərə baxılması şöbəsinin böyük prokuroru vəzifələrində işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçmiş, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Həsən İbrahimov təbrik edilib

Mayın 25-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı İbrahimov Həsən İbrahim oğlunun 75 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd edib.

Həsən İbrahimov 1982-ci ildən prokurorluq orqanlarına işə qəbul edilərək, Sumqayıt şəhər, Abşeron, Qax, Tovuz, Qəbələ rayonlarında prokurorunun köməkçisi və böyük köməkçisi, habelə Sumqayıt şəhər prokurorunun müavini vəzifələrində işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçən, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçləri təbrik edilib

İyunun 2-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranları Sabir Rəcəbovun 80, Vüqar Kazımovun isə 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından onlara təbrik məktubları təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokurorlar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən prokurorluq orqanlarına göstərilən diqqət və qayğı nəticəsində prokurorluğun maddi-texniki bazasının möhkəmləndiyini, həmçinin prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd ediblər.

Sabir Rəcəbov 1967-ci ildə prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbul olunub, əvvəllər Bakı şəhərinin Yasamal, Səbail, Nəsimi, Nərimanov rayonları, eləcə də İsmayıllı və Şamaxı rayon prokurorluqlarında, Bakı şəhər prokurorluğunda müstəntiq, böyük müstəntiq və prokuror köməkçisi, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında xüsusilə mühüm işlər üzrə müstəntiq, Baş Prokurorluğun müxtəlif idarə və şöbələrində prokuror vəzifələrində işləyib.

Vüqar Kazımov 1979-cu ildə prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbul olunub, əvvəllər Rusiya Federasiyası Perm vilayəti prokurorluğunda müstəntiqi və böyük müstəntiq, Perm vilayəti prokurorluğunun Cinayət işlərinə məhkəmələrdə baxılması üzərində nəzarət şöbəsinin prokuroru, Perm vilayəti Berezniqi şəhər prokurorunun müavini vəzifələrində çalışıb, daha sonra keçirilmə qaydasında Azərbaycan Prokurorluğuna işə qəbul edilərək Respublika Prokurorluğunun müxtəlif idarə və şöbələrində prokuroru, habelə Astara rayon prokuroru vəzifələrində işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçmiş, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Füzuli Musayev təbrik edilib

İyunun 5-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Musayev Füzuli Həmid oğlunun 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd edib.

Füzuli Musayev 1992-ci ildə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul edilib, əvvəllər Daşkəsən, Samux və Tovuz rayon prokurorluğunda müstəntiq və böyük müstəntiq, Zaqatala və Sabirabad rayon prokurorluqlarında prokuror müavini, Sabirabad və Şamaxı rayon prokuroru, eləcə də digər vəzifələrdə işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçmiş, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçisi Seyfəddin Abdullayev təbrik edilib

İyunun 11-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranı Abdullayev Seyfəddin Mansır oğlunun 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokuror xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd edib.

Seyfəddin Abdullayev 1987-ci il tarixdə prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olmuş, əvvəllər Bakı şəhərinin Səbail və Sabunçu rayon prokurorluğunun müstəntiqi və böyük müstəntiqi, Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə istintaq idarəsinin xüsusilə mühüm işlər üzrə müstəntiqi, Baş Prokurorluğun Prokurorluqda istintaqa nəzarət idarəsinin rəis müavini, Bakı şəhər prokurorluğunun Prokurorluqda istintaqa nəzarət şöbəsinin rəisi, Ağdaş rayon prokuroru və digər vəzifələrdə işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçmiş, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Veteran prokurorluq işçiləri təbrik edilib

İyunun 16-də Azərbaycan Prokurorluğunun veteranları Məmmədov Fəxrəddin Tahir oğlunun 75, Məmmədov Hafız Məmməd oğlunun isə 70 illik yubileyinin tamam olması ilə əlaqədar Baş prokuror Kamran Əliyevin adından təbrik məktubu təqdim edilib.

Görüş zamanı veteran prokurorlar xatirələrini bölüşərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən göstərilən qayğı nəticəsində prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, prokurorluq işçilərinin və onun veteranlarının maddi və sosial rifahının yüksəlməsini qeyd ediblər.

Fəxrəddin Məmmədov 1992-ci ildən prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olunaraq Bakı şəhəri Binəqədi rayon prokurorunun köməkçisi, Baş Prokurorluğun Təşkilat-nəzarət idarəsinin prokuroru və böyük prokuroru vəzifələrində işləyib.

Hafız Məmmədov 1980-ci ildən prokurorluq orqanlarında qulluğa başlayaraq, Bakı şəhəri Nərimanov rayon prokurorunun köməkçisi, həmin rayon prokurorluğunun böyük müstəntiqi, Respublika Prokurorluğunun Mülki işlərə məhkəmələrdə baxılması üzərində nəzarət şöbəsinin prokuroru və həmin şöbənin rəis müavini, Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi, Abşeron rayon prokurorunun müavini, Baş Prokurorluğun Daxili işlər orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin böyük prokuror-metodisti, Baş Prokurorluğun Kadrlar idarəsinin rəis müavini və Ağsu rayon prokuroru vəzifələrində işləyib.

Söhbət zamanı dövlətçilik maraqlarının keşiyində hər zaman mətinliklə duran, şərəfli inkişaf yolu keçmiş, prokurorluğun adını daim uca tutan veteranlarımızın ömür yolunun gənc nəsil prokurorluq işçiləri üçün örnək olması vurğulanıb.

Prokurorluğun veteranı Abisalam Heydərovun “Azərbaycan Prokurorluğu” jurnalına müsahibəsi

Heydərov Abisalam Tərxan oğlu 1957-ci ildə Yardımlı rayonunun Zəngəran kəndində anadan olmuşdur. 1976–1981-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Hüquqşünaslıq ixtisası üzrə ali təhsil almışdır.

24.09.1981-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul olunaraq, Kəlbəcər rayonu prokurorluğunun stajoru vəzifəsinə təyin edilmiş, 1982-ci ildən etibarən 19 il ərzində Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində (Kəlbəcər rayonu, Biləsuvar rayonu, Masallı rayonu) müstəntiq, baş müstəntiq və prokuror köməkçisi vəzifələrində çalışmışdır.

2001–2004-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun Daxili İşlər Orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsində prokuror, 2004–2005-ci illərdə Təşkilat-analitik idarəsinin rəis müavini, 2005–2009-cu illərdə Ağsu rayonunun prokuroru, 2009–2014-cü illərdə Qazax rayonunun prokuroru, 2014–2017-ci illərdə Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin Ağır cinayətlər məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbəsinin prokuroru, 2017-ci ildən isə həmin şöbənin böyük prokuroru vəzifəsində işləmişdir.

2018-ci ildə prokurorluqda qulluqda olmanın yaş həddinə çatdığına görə tutduğu vəzifədən azad edilmişdir.

Abisalam Heydərov prokurorluq orqanlarında qulluq etdiyi müddətdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29.09.2006-cı il tarixli Sərəncamı ilə Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə medalı ilə təltif edilmişdir.

Bununla yanaşı Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müxtəlif əmrləri ilə təşəkkür elan edilməklə, pül mükafatı, qiymətli hədiyyə, vaxtından əvvəl növbəti xüsusi rütbə və Fəxri fərman verilməklə həvəsləndirilmişdir.

Abisalam müəllim, Sizi hüquq sahəsinə gətirən əsas amillər nə olub?

Hüquqşünaslığa maraq məndə orta məktəbin yuxarı sinflərində yarandı. Kitablardan tanış olduğum obrazlar və o zaman rayonumuzda işləyən hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşları barədə eşitdiyim söhbətlər məndə bu sahəyə maraq yaratdı.

Səmimi deyim ki, həmin arzumun gerçəkləşməsi yalnız o zaman Azərbaycana rəhbərlik edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin ali məktəblərə qəbul zamanı neqativ halların aradan qaldırılması, imtahanların şəffaf və ədalətli keçirilməsi ilə bağlı gördüyü qətiyyətli addımlar sayəsində mümkün oldu.

O vaxtlar tələbələr arasında prokurorluq orqanlarında işləmək istəyənlər çox, yerlər isə məhduddu idi. Yenə də Ulu öndərin bölgü zamanı şəffaflığın

təmin olunması barədə müvafiq orqanlara göstərişləri mənim həmin orqanda işə qəbul olunmağıma şərait yaratdı.

1981-ci ildə Prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbul olunmusuz. İşə başladığınız ilk günü necə xatırlayırsınız və peşəkar işçi kimi formalaşmağınızda hansı həmkarınızın rolunu qeyd etmək istərdiniz?

1981-ci ilin sentyabr ayının 25-də Kəlbəcər rayon prokurorluğunun stajor müstəntiqi vəzifəsinə təyinat aldım. Təbii ki, sevinc hissi keçirirdim, amma həmdə həyəcanlı idim. Öhdəsindən gələ biləcəyəmmi, göstərilən etimadı doğrulda biləcəyəmmi? – deyə düşünürdüm.

Bakıdan avtobusla təxminən 11 saata Kəlbəcəre yol gəldim, səhəri gün prokurorluğun kollektivi ilə tanış oldum. Rayon prokuroru Tapdıq Seyidov idi. Allah ona rəhmət eləsin, qayğıkeş insan idi, istintaq işini gözəl bilirdi. Həm mənim ilk prokurorum, həm də ilk istintaq müəllimim oldu. İstintaqı ondan öyrəndim. Kəlbəcərin füsunkar təbiətini, zəhmətkeş, qonaqpərvər insanlarını sevdim. 5 ilə yaxın həmin rayonda qalıb işlədim.

Prokurorluq işçisi kimi yetişməyimdə çox insanın rolu olub. Xatirimdədir, respublikada tanınmış müstəntiq Ağaverdi Abbasovla və onun tamamladığı cinayət işinin materialları ilə tanışlığım məndə böyük təəsürat yaratmışdı. Respublika Prokurorluğunda cinayət işlərinin müzakirəsi zamanı Hüseyn Nəsirovun işə münasibəti, işdə olan sübutların qiymətləndirilməsi, əməlin tövsiyi ilə bağlı yazılı və şifahi göstərişləri məni heyran qoyurdu. Əzizəğa Həsənov və İlham Abbasovun adlarını xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Prokuror işini onlardan öyrəndim. Allah hamısına rəhmət eləsin.

Bununla bağlı bir xatirəmi bölüşüm. Masallı rayon prokurorunun köməkçisi vəzifəsinə yenidən təyinat almışdım. Əlimdə olan nümunələrə uyğun təqdimat hazırlayıb prokuror İlham Abbasovun yanına getdim. Təqdimatı oxudu və bir kənara qoydu. Başladı mənə izah etməyə ki, təqdimat yazarkən əvvəl hansı sahədə, nəyi yoxladığınızı, həmin yoxlamanın aktuallığını, zəruri edən səbəbləri göstərsən. Sonra yoxlama zamanı aşkar edilən qanun pozuntularını və bununla normativ hüquqi aktların hansı tələblərinin pozulmasını ardıcılıqla qeyd edirsən. Apardığın təhlillərə əsasən həmin qanun pozuntularının nəyə görə mümkün olduğunu göstərsən. Sonda təqdimatı ünvanladığın şəxsə həmin pozuntuların aradan qaldırılması və təkrarlanmaması üçün konkret təkliflər verirsən. İdeal plan idi və fəaliyyətimdə həmişə istifadə etdim.

Cəmi 25 yaşınızda müstəntiq kimi peşə fəaliyyətinizə başlamısınız. Cinayət işlərinin istintaqı aparan gənc bir müstəntiq üçün ən çətin məqamlar nə olmuşdur?

Müstəntiq peşəsi kifayət qədər çətin peşədir. Yalnız peşəni ürəkdən sevənlər, onun əziyyətinə qatlaşanlar və peşə üçün zəruri olan xüsusi bilik və bacarıqları olanlar bu sahədə uğur qazana bilirlər.

Müstəntiq kimi fəaliyyətə başladığım ilk vaxtlar yaxşı yadımdadır. İcraatıma bir neçə cinayət işi verilmişdi, ən çox çətinliyim prosesual sənədlərin tərtibi ilə bağlı idi. Prokurorun köməkliyi ilə bu maneələri aşırıdım. Xatirimdə yaxşı qalıb Kəlbəcərin Soltan Heydər yaylağında təsərrüfatlardan birinin çobanı digər təsərrüfatın çobanını odlu silahla qəsdən öldürmüşdü. Həmin işin ibtidai istintaqını aparanda hələ stajorluq müddətini bitirməmişdim. Cinayətin baş vermə hallarına görə iş xeyli mürəkkəb idi. Əməlin tövsifi ilə bağlı məsələlər xüsusi peşəkarlıq tələb edirdi. Rayon prokuroru Tapdıq Seyidovun köməkliyi ilə həmin işin ibtidai istintaqını tamamladım. Cinayəti törətmiş şəxs Ali Məhkəmənin hökmü ilə, qanunsuz olaraq odlu silah əldə etməyə və saxlamağa, quldurluğa, quldurluqla bağlı qəsdən adam öldürməyə görə o vaxtki CM-nin

müvafiq maddələri ilə təqsirli bilinib ən yüksək cəzaya – güllələnmə cəzasına məhkum edildi.

Düzünü deyim ki, hökm barədə məlumat alanda çox pis oldum. Düzü belə ağır cəzanın veriləcəyini gözləməirdim. Sonralar da istintaqını tamamladığım daha iki iş üzrə ölüm hökmləri çıxarıldı. Deyim ki, mən həmişə həmin cəzanın əleyhinə olmuşam. Nə yaxşı ki, Ulu öndər Heydər Əliyev uzaqgörənliklə əvvəlcə ölüm cəzasının icrasını dayandırdı, sonra isə həmin cəza Cinayət Məcəlləsindən çıxarıldı.

Siz 19 il ərzində ölkəmizin müxtəlif bölgələrində müstəntiq və prokuror köməkçisi kimi çalışmışınız. Bu, həqiqətən böyük və təsirli bir peşə yoludur. Həmin illər ərzində istintaq etdiyiniz hansı cinayət işləri yaddaşıңызda daha dərin iz buraxıb və nə üçün? Elə hadisələr olubmu ki, onların istintaqı Sizə yalnız peşəkar deyil, həm də insani baxımdan güclü təsir göstərüb?

19 il ərzində çoxlu sayda cinayət işlərinin ibtidai istintaqını aparmışam. Düzünü deyim ki, arxivim yoxdu, amma yaddaşımda qalan və mənə bir insan kimi təsir edən işlər də çox olub.

Biləsuvar rayonunda müstəntiq işləyəndə qışlaqda, qoyun fermasında Məmməd (ad şərtidir) odlu silahla qəsdən öldürülmüşdü. Ailəsi naməlum şəxslərin evə basqın edib pul tələb etdiyini, pul tapa bilməyəndə odlu silahla Məmmədi öldürüb qaçdıqlarını bildirirdilər. Hadisə yerinin müayinəsi zamanı aydın görünürdü ki, hadisədən sonra otaqda təmizlik aparılıb, güllə və gilzlər süpürülüb kənara atılıb və sairə. Otaqdan yorğanın içərisində gizlədilmiş 52000 manat pul tapıldı. Hadisə yeri sanki deyirdi ki, ailə qatili tanıyır və onu qoruyur. Həqiqətən də belə oldu, istintaqla müəyyən edildi ki, cinayəti ailənin böyük oğlu dayısı oğlu ilə birlikdə törədib. Hər iki şəxs Ali Məhkəmənin hökmü ilə müxtəlif müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edildilər. İnsan kimi təsirlənməmək mümkün deyildi. Bir tərəfdə kifayət qədər pulu olduğu halda oğluna pul vermədiyinə görə qətlə yetirilən ata, digər tərəfdə pula görə atasını qətlə yetirən övlad və əri öldürüləndən sonra oğluna pul verib Rusiyaya yola salan ana. Bu bir ailə faciəsi idi. Təəs-

süf ki, icraatımda sevgilisinə görə qardaşını qətlə yetirən qardaş, tamah məqsədilə bacısını birlikdə qətlə yetirən qardaş və bacı barəsində cinayət işləri də olubdur.

1991-ci ilin əvvəlində Sovet İttifaqının dağılması ilə bağlı baş verən hadisələr hüquq sisteminə və cinayət işlərinin istintaqı praktikasına necə təsir göstərdi? Sizcə, SSRİ dövrünün və müstəqil Azərbaycan dövrünün cinayət istintaqı sistemləri arasında ən mühüm və prinsipial fərqlər nədən ibarət idi?

Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra qısa zaman kəsiyində beynəlxalq standartlara uyğun 200-dən çox qanunvericilik aktları hazırlanıb qəbul edildi. İslahatlar Cinayət və Cinayət Prosesual Məcəllələrindən də yan keçmədi. Tam yeni Məcəllələr qəbul olundu və 2000-ci ilin sentyabr ayından qüvvəyə mindi.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin istintaq sisteminin əvvəlki istintaq sistemindən ən əsas fərqləri birincisi qanunvericiliyin yenilənməsi ilə bağlıydı. Müstəqillik dövründə cinayət mühakimə icraatı daha çox insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı təmin edilməsini ön

barədə vəsatətləri üzrə təqdimatlar hazırlayır, ittiham aktları ilə daxil olan işləri öyrənir və təsdiq üçün Baş prokurorun birinci müaviniyə məruzə edirdim.

Yeri gəlmişkən həmin dövrdə Baş prokurorun daxili cərəncamı ilə mənə həm də onun birinci müaviniyə köməkçi funksiyalarını icra etməyim tapşırılmışdı. Baş Prokurorluğa Respublikanın kənd rayonlarından ittiham aktı ilə daxil olan ağır və xüsusilə ağır cinayətlərə dair bütün işləri öyrənib, Baş prokurorun Birinci müaviniyə məruzə edirdim. Bu fəaliyyət mənim istintaq və məhkəmə praktikasını dərinlən öyrənməyimdə, peşəkar istintaqçı kimi yetişməyimdə çox böyük rol oynadı.

Sizi həmçinin bir müddət ərzində Təşkilat-analitik idarəsinin rəis müavini vəzifəsinə təyin ediblər. Çətin qərarlar qəbul edərkən hansı prinsiplərə əsaslanmısınız?

Təşkilat-analitik idarədə fəaliyyətim əvvəlki işlərimdən xeyli fərqli idi və ən çox prokurorluqda işin təşkili, prokurorluq işçilərindən daxil olan şikayətlərin araşdırılması, əməllərin hazırlanması, daxil olan sənədlərə rəy verilməsi və sairə kimi çox sahəli bir fəaliyyət idi.

Ora həqiqətən məktəb idi, o məktəbi keçən şəxs prokuror işində çətinlik çəkməsinə inanmıram. Mənim üçün orada işin çətinliyi həmkarlarımla bağlı qərarların qəbul edilməsi ilə bağlıydı. Tam ədalətli qərarlar qəbul edilsə də, yenə heyfşilənirdim.

2005-ci ildən etibarən Siz Ağsu rayonu və Qazax rayonunun prokuroru vəzifələrində çalışmışınız. Doqquz il ərzində rayon səviyyəsində qanunun aliliyinin təmin olunması, vətəndaşların hüquqlarının qorunması və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi kimi son dərəcə məsuliyyətli bir vəzifəni yerinə yetirmisiniz. Bu yüksək məsuliyyətin öhdəsindən necə gəlirdiniz?

Rayon prokuroru çox mühüm postdur, müstəqil və məsuliyyətli bir vəzifədir. Həmin vəzifəyə təyin olunanda prokurorluqda kifayət qədər təcrübəm var idi. Dərk edirdim ki, mən həm kollektivə rəhbərlik etməli, prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin təşkilni həyata

plana çəkir, qanunvericilik cinayət prosesinin iştirakçılarının hüquq və vəzifələrini, səlahiyyətlərini daha dəqiq müəyyən edirdi. Digər bir fərqi isə kriminalistika elminin inkişafı və məhkəmə ekspertizasının imkanlarının artması ilə bağlıdır.

2001-ci ildə Siz Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunda peşə fəaliyyətinizi davam etdirmisiniz. Bu dövr ölkəmizin müasir tarixində mühüm mərhələ idi. Daxili işlər orqanlarında aparılan istintaq və təhqiqat üzrə prokuror nəzarətini həyata keçirirdiniz. O illər barədə ətraflı danışmağınızı xahiş edərdik.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Daxili işlər orqanlarında istintaq və təhqiqata nəzarət idarəsinin prokuroru kimi mənim kurasiyama DİN-nin bir neçə xüsusilə mühüm işlər üzrə müstəntiqi verilmişdi. Onların icraatında olan cinayət işlərini öyrənir, əməli köməklik göstərir, prosesual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqi

keçirməli, digər hüquq mühafizə orqanları ilə birgə cinayətkarlığa qarşı mübarizə aparmalı, rayonda qanunun aliliyini təmin etməli, həm də rayonda ictimai-siyasi prosesləri diqqətlə izləyib nəzarətdə saxlamalı idim. Ən əsası ədalətli qərarlarımla insanların illərlə formalaşmış prokurorluğa inamını, güvənini qoruyub daha da artırmalı idim. İşimi də bu istiqamətdə qurdum. Hesab edirəm ki, mənə göstərilən etimadı doğrulda bildim. Hər iki rayonda qəbuluma gələn hər kəsi gözlətmədən qəbul etdim, müraciətlərini səbrlə sona kimi dinlədim, vəziyyəti və qanununun tələblərini izah etdim, bəzən anlayışla qəbul edilməsə belə həmişə həqiqəti söylədim, kimsəyə yalan vəd vermədim. Təzyiq altında qərar qəbul etmədim, həmişə doğru bildiyim qərarları qəbul etdim. Qərarlarımla razılaşmayanlara şikayət qaydasını izah etdim və məhkəmədə mübahisələndirməyə yönəltdim.

Prokuror kimi əsasən gənclərlə işləyirdim. Prokurorluqda qulluğa şəffaf şəraitdə keçirilən müsabiqə yolu ilə çox istedadlı gənclər qəbul ediləblər. Mənimlə çiyin-çiyinə çalışan gənclər çox istedadlı, işgüzar və əzmkar idilər. Bu gün həmin gənclərin hamısı rəhbər vəzifələr tuturlar – şöbə rəisi, rəis müavini, rayon prokurorları, prokuror müavinləri, idarə prokurorlarıdır. Onlarla qürur duyur, vəzifədə irəli çəkilmələrinə çox sevinirəm.

4 il ərzində Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsində çalışmısınız. Prokurorluq orqanlarında uzunmüddətli fəaliyyətinizə yekun vuraraq, dövlət ittihamçısı kimi xidmətlə istintaq sahəsindəki işi müqayisə edə bilərsinizmi? Hansı istiqamətdə fəaliyyət göstərmək Sizə daha xoş gəlirdi?

Məhkəmələrdə dövlət ittihamının müdafiəsi prokurorluğun əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biridir. Bu sahədə fəaliyyətimdən danışanda ən birinci onu deməliyəm ki, Dövlət ittihamı idarəsində çox gözəl kollektiv var idi. Nizam-intizam yüksək səviyyədə idi, sənədlərin tərtibinə xüsusi diqqət yetirilirdi. Hər həftənin bir günü tədrisə həsr olunur, qanunvericilikdə olan dəyişikliklər, mübahisəli hüquqi məsələlər, məhkəmə təcrübəsi və sairə müzakirə olunur, hər kəs öyrənirdi. Məndə öyrəndim və təcrübə

qazandım, xüsusilə cəza təyini və məhkəmələrdə işin icraatı ilə bağlı hüquqi məsələləri.

İbtidai istintaqdan fərqli olaraq məhkəmə istintaqı açıq məhkəmə iclaslarında müdafiə tərəfi ilə çəkişmə şəraitində məhkəmənin sədrliyi ilə keçirilir. Dövlət ittihamçısı hazırlıqlı, məsələlərə dərhal reaksiya verə bilən, sübutları təhlil edib qiymətləndirməyi və məhkəməyə təqdim etməyi bacaran, natiqlik bacarığı, olan, soyuqqanlı, təmkinli, ekstremal şəraitdə davranmağı və qərar qəbul etməyi biən biri olmalıdır. Çətin, amma olduqca maraqlı işdir. Həmin idarədə topladığım təcrübəyə görə deyirəm ki, nə yaxşı orada işləmişəm.

Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə medal və digər təltiflər Sizin üçün nə ifadə edir? Bu mükafatları alarkən hansı hissləri keçirmişiniz?

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif olunmağım mənim üçün çox böyük şərəfdir. Cənab Prezidentə və əməyi olan hər bir şəxsə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Həmin mükafatı aldığım günü həyatımın ən xoş anlarından biri kimi xatırlayıram və xoş hisslər keçirirəm.

Bu gün geriye baxanda prokurorluq orqanlarında keçdiyiniz xidmət yolunu necə dəyərləndirirsiniz? Peşəkar və obyektiv bir müstəntiq üçün hansı keyfiyyətlər və şəxsi xüsusiyyətlər ən vacib hesab edirsiniz?

Bu gün geriye baxanda prokurorluq orqanlarında keçdiyim xidmət yolunu xoş hisslərlə xatırlayıram. Peşmançılıq çəkdiyim qərarlar qəbul etməmişəm. Prokurorluq işçisi olmağımla həmişə qürur duymuşam. Bu gün də qürur duyuram.

Sizin sualınız mənim yadıma bir əhvalatı saldı. Sovetlər dövründə Respublika Prokurorluğunun kadrlar idarəsinə yuxarı prokurorluqdan vəzifəli şəxs ezamiyyəyə gəlir. Ona tanınmış müstəntiq Ağaverdi Abbasovun şəxsi işini göstərib, tərifləyirlər, irəli çəkib rayon prokuroru təyin etdiklərini bildirirlər. O, şəxsi işlə tanış olub deyir ki, çox nahaq, rayon prokuroru işləməyə onlarla kadr tapa bilərsiz, amma onun kimi müstəntiq tapa bilməzsiz. Bizdə ibtidai istintaqda ixtisaslaşma yoxdur, müstəntiqlər səlahiyyətlərinə aid olan istənilən qəbildən cinayət işlərini istintaq edirlər. Məsələn, qətl hadisəsini istintaq edən müstəntiqdən daha çox kriminalistik biliklər, təsərrüfat işlərini aparandan isə həmin sahəyə dair biliklər və mühasibat uçotu sənədləri ilə işləmək bacarıqları tələb olunur. Şəxsi keyfiyyətlərə gəldikdə, operativ, intuisiyanı güclü, məntiqi düşünmə və anında doğru qərar vermək, dindirdiyi şəxslərlə kontakta girmək bacarığı olanlar daha uğurlu müstəntiqlərdir.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Abisalam müəllim, bir daha bu maraqlı, geniş və səmimi müsahibəyə görə jurnalın redaksiya heyəti adından Sizə təşəkkürümüzü bildiririk!

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (II kitab), maddə 251 (Cild I); 2024, № 1, maddələr 8, 18, № 3, maddə 250, № 7, maddə 772, № 11, maddə 1189, № 12 (II kitab), maddələr 1330, 1350; 2025, № 1, maddə 1, № 2, maddələr 98, 99, № 3, maddələr 217, 221, № 4 (I kitab), maddə 322, № 5, maddə 434, № 6, maddə 538, № 7, maddələr 607, 626, № 11, maddə 1013; 2026, № 1, maddələr 16, 19; Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 3 mart tarixli 373-VIIQD nömrəli Qanunu) 308-1-ci maddəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Adında “və ya büdcədənəkar dövlət fondlarının” sözləri “, büdcədənəkar dövlət fondlarının və ya dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 308-1.1-ci maddə üzrə:

2.1. dispozisiyada “və ya büdcədənəkar dövlət fondlarının” sözləri “, büdcədənəkar dövlət fondlarının və ya dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin” sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. sanksiyada “doqquz min manatdan on üç min manatadək miqdarda” sözləri “cinayətin predmetinin dəyərinin (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaitin) yüz faizi miqdarında” sözləri ilə əvəz edilsin.

3. 308-1.2-ci maddənin sanksiyasına “üç ilədək” sözlərindən əvvəl “cinayətin predmetinin dəyərinin (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaitin) yüz faizi miqdarında cərimə edilməklə, üç ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması, yaxud” sözləri əlavə edilsin.

4. “Qeyd” hissəsinin mətni 1-ci bənd hesab edilsin və həmin hissəyə aşağıdakı məzmununda 2-ci və 3-cü bəndlər əlavə edilsin:

“2. Bu maddədə “dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər” dedikdə bu Məcəllənin 195-2-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsindəki anlayış nəzərdə tutulur.

3. Bu maddədə nəzərdə tutulmuş əməlləri ilk dəfə törətmiş şəxs cinayətin predmetinin dəyərini (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaiti) tamamilə ödədikdə cinayət məsuliyyətindən azad olunur.”.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 aprel 2026-cı il

№ 386-VIIQD

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (II kitab), maddə 251 (Cild I); 2024, № 1, maddələr 8, 18, № 3, maddə 250, № 7, maddə 772, № 11, maddə 1189, № 12 (II kitab), maddələr 1330, 1350; 2025, № 1, maddə 1, № 2, maddələr 98, 99, № 3, maddələr 217, 221, № 4 (I kitab), maddə 322, № 5, maddə 434, № 6, maddə 538, № 7, maddələr 607, 626, № 11, maddə 1013; 2026, № 1, maddələr 16, 19; Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 3 mart tarixli 373-VIIQD nömrəli Qanunu) 308-1-ci maddəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Adında “və ya büdcədənəkar dövlət fondlarının” sözləri “, büdcədənəkar dövlət fondlarının və ya dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 308-1.1-ci maddə üzrə:

2.1. dispozisiyada “və ya büdcədənəkar dövlət fondlarının” sözləri “, büdcədənəkar dövlət fondlarının və ya dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin” sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. sanksiyada “doqquz min manatdan on üç min manatadək miqdarda” sözləri “cinayətin predmetinin dəyərinin (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaitin) yüz faizi miqdarında” sözləri ilə əvəz edilsin.

3. 308-1.2-ci maddənin sanksiyasına “üç ilədək” sözlərindən əvvəl “cinayətin predmetinin dəyərinin (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaitin) yüz faizi miqdarında cərimə edilməklə, üç ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması, yaxud” sözləri əlavə edilsin.

4. “Qeyd” hissəsinin mətni 1-ci bənd hesab edilsin və həmin hissəyə aşağıdakı məzmununda 2-ci və 3-cü bəndlər əlavə edilsin:

“2. Bu maddədə “dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər” dedikdə bu Məcəllənin 195-2-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsindəki anlayış nəzərdə tutulur.

3. Bu maddədə nəzərdə tutulmuş əməlləri ilk dəfə törətmiş şəxs cinayətin predmetinin dəyərini (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaiti) tamamilə ödədikdə cinayət məsuliyyətindən azad olunur.”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 21 aprel 2026-cı il
№ 386-VIIQD

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində və “Terrorçuluğa qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 17-ci və 20-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (II kitab), maddə 251 (Cild I); 2024, № 1, maddələr 8, 18, № 3, maddə 250, № 7, maddə 772, № 11, maddə 1189, № 12 (II kitab), maddələr 1330, 1350; 2025, № 1, maddə 1, № 2, maddələr 98, 99, № 3, maddələr 217, 221, № 4 (I kitab), maddə 322, № 5, maddə 434, № 6, maddə 538, № 7, maddələr 607, 626, № 11, maddə 1013; 2026, № 1, maddələr 16, 19; Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 3 mart tarixli 373-VIIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 214-1-ci və 214-2-ci maddələrin dispozisiyalarına “214-3,” rəqəmlərindən sonra “214-4,” rəqəmləri əlavə edilsin;

1.2. aşağıdakı məzmununda 214-4-cü maddə əlavə edilsin:

“Maddə 214-4. Terror təşkilatı yaratma, ona rəhbərlik etmə və ya onun fəaliyyətində iştirak etmə

214-4.1. Bu Məcəllənin 102, 214, 214-1, 214-3, 215, 219, 219-1, 219-2, 226, 227, 227-1, 270-1, 277, 278, 280 və 282-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllərin törədilməsi məqsədilə terror təşkilatı yaratma, yaxud həmin təşkilata və ya onun struktur bölməsinə rəhbərlik etmə –

on ildən on dörd ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

214-4.2. Terror təşkilatına üzv olma və ya onun fəaliyyətində iştirak etmə –

yeddi ildən on iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Qeyd: Bu Məcəllənin 214-4.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan əməli törətmiş şəxs hakimiyyət orqanlarını vaxtında xəbərdar etməklə və ya başqa üsulla cinayət əməllərinin qarşısının alınmasına, terror təşkilatını yaratmış, ona rəhbərlik etmiş, fəaliyyətində iştirak etmiş və ya onu maliyyələşdirmiş şəxslərin aşkar edilməsinə yardım etdikdə və onun əməlində başqa cinayətin tərkibi olmadıqda, cinayət məsuliyyətindən azad edilir.”;

1.3. 282-ci maddə üzrə:

1.3.1. 282.1-ci və 282.2-ci maddələrin dispozisiyaları aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“282.1. Azərbaycan Respublikasının müdafiə qabiliyyətini, iqtisadi təhlükəsizliyini və elmi-texniki potensialını zəiflətmək məqsədilə əhalinin həyat təminatı və kritik informasiya infrastrukturunu obyektlərinin, enerji və nəqliyyat infrastrukturunun, telekommunikasiya şəbəkələrinin, müəssisələrin, qurğuların məhv edilməsinə, zədələnməsinə və ya normal fəaliyyətinin pozulmasına, əhalinin sağlamlığına və ətraf mühitə zərər vurulmasına yönəldilən partlayış, yanğın törətmə, kütləvi zəhərləmə, yoluxucu xəstəliklər yayma, yaxud eyni məqsədlə əməli süni intellekt texnologiyalarından, habelə xüsusi proqram təminatlarından istifadə etməklə törətmə və ya digər hərəkətlər etmə –”;

“282.2. Eyni əməllər:

282.2.1. mütəşəkkil dəstə və ya cinayətkar birlik tərəfindən törədildikdə;

282.2.2. fəvqəladə və ya hərbi vəziyyət, sosial xarakterli fəvqəladə mühit rejimi, habelə kütləvi iğtişaşlar zamanı törədildikdə;

282.2.3. şəxs tərəfindən öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə törədildikdə;

282.2.4. ehtiyatsızlıqdan insan ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda –”;

1.3.2. aşağıdakı məzmununda “Qeyd” hissəsi əlavə edilsin:

“Qeyd: Bu Məcəllənin 282-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulan əməlin hazırlanmasında iştirak etmiş şəxs hakimiyyət orqanlarını vaxtında xəbərdar etməklə və ya başqa üsulla bu cür əməlin qarşısının alınmasına yardım etdikdə və onun əməlində başqa cinayətin tərkibi olmadıqda, cinayət məsuliyyətindən azad edilir.”.

Maddə 2. “Terrorçuluğa qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 8, maddə 475 (Cild I) 1-ci maddəsinin birinci hissəsinin on birinci abzasına “214-3,” rəqəmlərindən sonra “214-4,” rəqəmləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 27 aprel 2026-cı il
№ 395-VIIQD

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 62-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan “axırncı yaşayış yeri” və 522.6-cı maddəsində nəzərdə tutulan “sonuncu yaşayış yeri” anlayışlarının “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1, 2, 3 və 5-ci maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSİYA MƏHKƏMƏSİ PLENUMUNUN QƏRARI

Bakı şəhəri,

10 aprel 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Humay Əfəndiyeva, Rauf Quliyev, Otari Qvaladze, Fikrət Məmmədov (məruzəçi-hakim), İsa Nəcəfov, Rəşid Rzayev, Fərhad Tutayuk və Xanlar Vəliyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə, “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiya icraatının yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusu əsasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 62-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan “axırncı yaşayış yeri” və 522.6-cı maddəsində nəzərdə tutulan “sonuncu yaşayış yeri” anlayışlarının “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1, 2, 3 və 5-ci maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh olunmasına dair konstitusiya işinə baxdı.

İş üzrə hakim F.Məmmədovun məruzəsini, maraqlı subyektlər Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusunu və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizəsini, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası tərəfindən təqdim olunmuş mütəxəssis mülahizələrini, ekspertlər Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Cinayət prosesi kafedrasının müdiri, hüquq elmləri doktoru F.Abbasovanın və həmin kafedranın müəllimi, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru L.Məmmədovanın rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

MÜƏYYƏN ETDİ:

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu (bundan sonra – Prokurorluq) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiya Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək Azərbaycan

Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra – Konstitusiya) 62-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət-Prosessual Məcəllə) 74.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş “axırncı yaşayış yeri” və 522.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş “sonuncu yaşayış yeri” anlayışlarının “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra – “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanun) 1, 2, 3 və 5-ci maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh olunmasını xahiş etmişdir.

Sorğuda göstərilmişdir ki, cinayət-prosessual qanunvericilikdə ibtidai araşdırma mərhələsində işlərin ərazi aidiyyəti məsələlərini ətraflı tənzimləyən müddəalar nəzərdə tutulmamış, Cinayət-Prosessual Məcəllənin 216-cı maddəsində isə yalnız ümumi şəkildə ibtidai araşdırmanın cinayətin törədildiyi yer üzrə aparıldığı qeyd olunmuşdur. Bu səbəbdən təcrübədə ibtidai araşdırma mərhələsində işlərin ərazi aidiyyətinin müəyyən edilməsi Cinayət-Prosessual Məcəllənin ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətini nəzərdə tutan 74-cü maddəsinə əsasən həyata keçirilir. Bununla belə, qeyd olunan maddədə mövcud tənzimetmə hüquq tətbiqetmədə yaranmış qeyri-müəyyənliyin tam aradan qaldırılmasına imkan vermir.

Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3-cü maddəsinə istinadən Prokurorluq qeyd etmişdir ki, xaricdə törədilməsi ehtimal olunan cinayət üzrə işə təqsirləndirilən şəxsin Azərbaycan Respublikasında axırncı yaşayış yeri üzrə fəaliyyət göstərən məhkəmə tərəfindən baxılır.

Həmçinin həmin Məcəllənin 522.6-cı maddəsinə görə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru və ya onun müavini xarici dövlətlərin məhkəmələrinin hökmələrinin və ya digər yekun qərarlarının tanınması barədə təqdimatı, barəsində hökmün və ya digər yekun qərarın çıxarıldığı şəxsin sonuncu yaşayış yeri üzrə, bu məlum olmadıqda isə hökmün və qərarın tanınmasının hüquq və mənafələrinə təsir göstərə biləcəyi digər maraqlı şəxslərin sonuncu yaşayış yeri üzrə, hökmün və ya digər yekun qərarın icrası əmlakla bağlı olduqda isə həmin əmlakın yerləşdiyi yer üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsinə verir.

Sorğuya əsasən göstərilən maddələrdə öz əksini

tapmış “axırıncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışlarının özündə nəyi ehtiva etməsi ilə bağlı müxtəlif mövqelər mövcuddur.

Belə ki, bir sıra hüquq tətbiqedənlərin qənaətinə görə, şəxs bir neçə yaşayış yerində daimi və ya müvəqqəti yaşaya, eyni zamanda yaşayış yerini mütəmadi olaraq dəyişdirə bilər. Buna görə də, “axırıncı yaşayış yeri” və ya “sonuncu yaşayış yeri” qismində şəxsin yaşadığı yer kimi onun qeydiyyatı alındığı yer başa düşülməlidir.

Digər yanaşma isə ondan ibarətdir ki, şəxsin yaşadığı yer üzrə harada qeydiyyatı alınmasından asılı olmayaraq, faktiki olaraq sonuncu daimi yaşayış yeri “axırıncı yaşayış yeri” və ya “sonuncu yaşayış yeri” hesab olunmalıdır. Çünki bir sıra hallarda şəxslər daimi olaraq başqa ünvanda yaşasalar da, həmin yer üzrə qeydiyyatı düşmərlər və qeydiyyatda olduqları yaşayış yerləri ilə faktiki olaraq hər hansı bağlılıqları və ya əlaqələri olmur.

Göstərilənlərlə əlaqədar Prokurorluq belə qənaətə gəlmişdir ki, qanunvericilik normalarının eyni qaydada tətbiqinin və hüquqi müəyyənlik prinsipinin təmin edilməsi məqsədilə sorğuda qeyd olunan normaların Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəfindən şərh olunması zəruridir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu sorğuda qaldırılan məsələnin həlli ilə əlaqədar aşağıdakıların qeyd olunmasını vacib hesab edir.

Konstitusiyanın 62-ci maddəsinə əsasən hər kəsin onun işinə qanunla müəyyən edilmiş məhkəmədə baxılması hüququ vardır. Şəxsin razılığı olmadan onun işinə başqa məhkəmədə baxılmasına yol verilmir.

Bu normada qeyd olunan “qanunla müəyyən edilmiş məhkəmə” müddəası işlərin aidiyyət qaydalarını, qanuni məhkəmə tərkibinin mövcudluğunu və s. elementləri ehtiva edir.

“Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinə əsasən işlərin Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş məhkəmə aidiyyətinin dəyişdirilməsi və ya əsassız olaraq qanuni hakimin icraatından alınması qadağandır.

Məhkəmə aidiyyəti məhkəmə müdafiəsi hüququnun tam həcmdə həyata keçirilməsi və pozulmuş hüquqların ədalət mühakiməsinin əsas prinsiplərinin tələblərinə cavab verən şəkildə bərpa edilməsi üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vacib təminatlardan biridir. Bu baxımdan məhkəmə aidiyyətini müəyyən edən normaların hüquqi müəyyənlik prinsipinin tələblərinə cavab verməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Aidiyyət qaydalarını müəyyən edən normaların dəqiqliyi hüquqi qeyri-müəyyənliyin, aidiyyət üzrə mübahisələrin qarşısını almaqla ədalət mühakiməsinə əlçatanlığı və işə məhkəmələr tərəfindən qanunla müəyyən edilmiş müddətlərə ciddi riayət edilməklə baxılmasını təmin etmiş olur.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu əvvəlki qərarlarında da qeyd etmişdir ki, məhkəmələrin aidiyyət meyarları cinayət-prosessual qanunvericilikdə dəqiq müəyyən edilməlidir, əks təqdirdə məhkəmə, tərəflər və prosesin digər iştirakçıları qarşısında bu və ya digər işin hansı məhkəmədə baxılması məsələsində qeyri-müəyyənlik yaranmış olar. Belə qeyri-müəyyənlik işə baxılmasını ləngidə, bununla da şəxsin işinə məhkəmə

tərəfindən ağlabatan müddətdə baxılması hüququnu poza bilər. İşlərin aidiyyət qaydalarına riayət edilməməsi isə işlərə səlahiyyətli məhkəmə tərəfindən baxılması tələbini, eləcə də məhkəmə müdafiəsi hüququnu pozmuş olar (“Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 512.2 və 519.0.4-cü maddələrinin şərh edilməsinə dair” 2012-ci il 10 fevral tarixli Qərar).

Cinayət-Prosessual Məcəllənin aidiyyətlə bağlı normalarının təhlilindən əvvəl Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu qeyd etməyi vacib hesab edir ki, qanunvericiliklə ərazi üzrə aidiyyət qaydaları formal yanaşma əsasında deyil, müvafiq mühakimə icraatının vəzifələrindən irəli gələn, proses iştirakçılarının hüquq və qanuni mənafələrinin real və effektiv təmin olunmasına yönəlmiş meyarlar əsasında müəyyənləşdirilir. Odur ki, cinayət-prosessual qanunvericiliyin aidiyyət qaydalarını müəyyən edən normaları, eləcə də bu normalarda istifadə edilən anlayışlar məhz cinayət mühakimə icraatının vəzifələri və prinsiplərinə xidmət edəcək məzmununda şərh və tətbiq edilməlidir.

Qanunvericiliyə əsasən ibtidai araşdırma cinayətin törədildiyi yer üzrə (inzibati ərazi vahidi üzrə) aparılır və cinayət işinə və digər materiala cinayətin törədildiyi yerin yurisdiksiyasına aid olan birinci instansiya məhkəməsində baxılır (Cinayət-Prosessual Məcəllənin 216.1 və 74.1-ci maddələri).

Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.1-ci maddəsi ilə bağlı Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu qeyd etməyi vacib hesab edir ki, həmin maddədə cinayət işinə “cinayətin törədildiyi yerin yurisdiksiyasına aid olan məhkəmə”də baxıldığı göstərilə də, bu müddəa normayaratma texnikası baxımından tam uğurlu ifadə olunmamışdır. Belə ki, ərazi yurisdiksiyası hər hansı yerə deyil, məhkəməyə aid olmaqla, onun səlahiyyətlərinin şamil olduğu ərazini ifadə edir. Bu baxımdan həmin normanın məzmunu cinayət işinə cinayətin törədildiyi yer üzrə yurisdiksiyaya malik olan birinci instansiya məhkəməsində baxılmalı olmasını nəzərdə tutur.

Məhkəmə və istintaq aidiyyətinin cinayətin törədildiyi yer üzrə müəyyənləşdirilməsinə dair ümumi qayda ondan irəli gəlir ki, cinayətin törədildiyi yer sübutların toplanması, şahidlərin dindirilməsi, cinayət işinin tam və hərtərəfli araşdırılması baxımından ən münasib yer olmaqla, ədalətli məhkəmə araşdırması hüququnun təmin olunmasına xidmət edir.

Bununla belə, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 12-ci maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının hüddurlarından kənarda törədilən cinayət əməlləri ilə bağlı da ölkə ərazisində istintaqın aparılması və cinayət işinə yerli məhkəmələrdə baxılması mümkündür.

Xaricdə törədilməsi ehtimal olunan cinayətlər üzrə işlərə cinayətin törədildiyi yer üzrə baxılması mümkün olmadığından, bu cür işlərə dair, habelə xarici dövlətlərin məhkəmələrinin hökmlərinin və ya digər yekun qərarlarının tanınması barədə təqdimatlarla bağlı ərazi üzrə aidiyyət xüsusi qaydada tənzimlənmişdir və müvafiq şəxslərin sonuncu (axırıncı) yaşayış yerinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

Bir çox normativ hüquqi aktlarda istifadə olunan və həmin aktlarla tənzimlənən münasibətlərin hüquqi məqsəd və xarakterindən asılı olaraq müxtəlif məzmun daşıyan “yaşayış yeri” anlayışı eyni zamanda prosessual hüquqi kateqoriya kimi çıxış edir. Bu anlayış, həmçinin digər qanunvericilik aktlarında, o cümlədən “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunda nəzərdə tutulmuş “şəxsin olduğu yer” anlayışından da fərqlənir. Belə ki, həmin Qanunun 2-ci maddəsinin birinci və ikinci hissələrinə əsasən şəxsin yaşayış yeri dedikdə tam həcmdə fəaliyyət qabiliyyətli şəxsin mülkiyyətçi kimi, icarə və kirayə müqaviləsi üzrə, yaxud Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş digər əsaslarla daimi və ya daha çox yaşadığı ev, mənzil, xidməti yaşayış sahəsi, yataqxana, ahıllar və əlilliyi olan şəxslər üçün sosial xidmət müəssisələri, xüsusi təhsil müəssisələri və digər bu kimi yaşayış yerləri başa düşülür.

Şəxsin olduğu yer isə onun yaşayış yeri sayılmayan, müvəqqəti yaşadığı mehmanxana, sanatoriya, istirahət evi, pansiyat, kempinq, turist bazası, xəstəxana və digər belə ictimai yerlər, habelə yaşayış binasıdır (özünün, qohumunun, tanışının və b.).

Göründüyü kimi, şəxsin olduğu yer müvəqqəti xarakter daşıdığı və tez-tez dəyişə bildiyi halda, yaşayış yeri onun daimi və sabit xarakter daşıyan faktiki bağlılığının olduğu, daha çox yaşadığı məkandır.

Nəzərə alınmalıdır ki, qanunvericinin ərazi aidiyyətini tənzimləyərkən şəxsin olduğu yer deyil, bilavasitə yaşayış yeri anlayışından istifadə etməsi bir sıra mühüm prosessual və digər hüquqi məqsədlərlə şərtlənir. Belə ki, yaşayış yeri bir tərəfdən barəsində icraat aparılan şəxsin müdafiə hüququnun səmərəli təşkil və təmin edilə bildiyi, digər tərəfdən isə həmin şəxsin dövlət orqanları üçün əlçatanlığını təmin edən, məhkəmənin real nəzarət imkanlarına malik olduğu, cinayət mühakimə icraatının fasiləsiz şəkildə aparılmasına və ədalət mühakiməsinin effektivliyinə şərait yaradan ərazidir. Həmçinin belə tənzimetmə işin müxtəlif məhkəmələr arasında ötürülməsinin, mübahisələrin və icraatın süni şəkildə uzadılmasının qarşısını alır.

Yuxarıda göstərilənlər baxımından şəxsin daimi bağlılığının olduğu yaşayış yerinin hüquqi cəhətdən qabaqcadan müəyyən olması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir ki, belə müəyyənlik məhz yaşayış yerinin qeydiyyatı vasitəsilə təmin edilir.

Belə ki, “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunun 1-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikasında yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyata alınmalıdırlar. Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyatın məqsədi Azərbaycan Respublikasında yaşayan həmin şəxslərin uçota alınması, onların başqa şəxslər, dövlət və cəmiyyət qarşısında vəzifələrinin icra edilməsi, insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının həyata keçirilməsi (sosial müdafiə, pensiya təminatı, hərbi xidmətə çağırış, məhkəmə qərarlarının icrası və s.) üçün zəruri şərait yaratmaqdır.

Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat icazə

xarakteri daşımır və yalnız Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş hallarda hüquqi nəticəyə səbəb ola bilər.

Həmin Qanunun 5-ci maddəsinə müvafiq olaraq yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olmayan vətəndaşa ilk dəfə Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi verilmədən o, yaşayış yeri üzrə qeydiyyata alınır. Yaşayış yerini dəyişdirmiş vətəndaş yeni yaşayış yerinə gəldikdən sonra 10 gündən gec olmayaraq qeydiyyata alınması üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanına müraciət edərək müvafiq ərizə-anketlə birlikdə həmin maddədə göstərilən sənədləri təqdim etməli, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı isə yaşayış yerinin dəyişdirilməsi ilə bağlı müvafiq sənədləri təqdim etmiş vətəndaşı dərhal yaşayış yeri üzrə qeydiyyata almalıdır.

Yaşayış yerinin hansı sənədlərlə müəyyən edildiyi isə “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunun 3-cü maddəsində öz əksini tapmışdır.

Nəzərə alınmalıdır ki, vətəndaşın (qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda əcnəbinin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsin) yaşayış yerinə dair dövlət orqanlarına məlumat verməsi və həmin məlumatın rəsmi uçota alınması mexanizmi olan yaşayış yeri üzrə qeydiyyat insan hüquq və azadlıqlarının məhdudlaşdırılmasına deyil, onların reallaşdırılmasına yönəlmişdir.

Yaşayış yeri üzrə qeydiyyata alınma dövlətin idarəetmə funksiyalarının icrasına xidmət etməklə, Qanunda da göstəriləndiyi kimi icazə xarakteri daşımır və şəxslərin özünə başqa yaşayış yerini azad seçmək hüququnu məhdudlaşdıran əsas kimi çıxış etmir. Qanunverici hər hansı bir şəxsin yaşayış və olduğu yerin müəyyən olunması üçün heç bir məhdudiyyət qoymadan onun əsas diqqətini özünə daimi və ya müvəqqəti yaşamaq üçün seçdiyi ünvan üzrə qanunla müəyyən olunmuş qaydada qeydiyyatdan keçmək zərurətinə yönəldir (Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5-ci maddəsinin və “Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi nümunəsinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Şəxsiyyət vəsiqəsinin təsviri”nin müddələrinin şərh olunması barədə” 2003-cü il 31 yanvar tarixli Qərarı).

Belə qeydiyyatın əsas məqsədi şəxsin ölkə ərazisində daimi (və ya daha çox) yaşadığı yer barədə dövlət orqanlarında vahid və düzgün məlumatın formalaşdırılması yolu ilə hüquq münasibətlərində müəyyənliyin və sabitliyin təmin edilməsidir. Vətəndaşların yaşayış yerlərinin qeyri-müəyyən olması dövlət orqanlarının üzərinə düşən inzibati, nəzarət və digər vəzifələrin icrasında ləngimələrə və səmərəsizliyə gətirib çıxara bilər. Bu səbəbdən qanunvericilik yaşayış yerinin dəyişdirilməsi halında müvafiq qeydiyyata düşməyi vətəndaşın vəzifəsi kimi müəyyən edir. Qeydiyyatda olduğu ünvanla artıq daimi bağlılığı olmayan, lakin bu barədə müvafiq qaydada məlumat vermək vəzifəsini icra etməyən şəxs isə həmin uyğunsuzluqdan irəli gələn hüquqi nəticələrlə bağlı (o cümlədən aidiyyətin müəyyən edilməsi ilə) riski daşımış olur.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu əvvəlki qərar-

larında da qeyd etmişdir ki, hər bir şəxsin yaşadığı yer üzrə qeydiyyatla alınması ilə bağlı qanunvericiliyin tələbi şəxslə dövlət arasındakı qarşılıqlı öhdəliklərin icrasına lazımı şərait yaradılmasına xidmət edir. Bu tələbin icra edilməməsi “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunun güddüyü məqsədə zidd olmaqla seçki və sosial təminat hüquqlarının realizəsi, hərbi xidmətə çağırış, məhkəmə qərarlarının icrası və s. kimi məsələlərdə çətinliklər yarada bilər. Məhz bunun qarşısının alınması məqsədi ilə qanunverici Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 563-cü maddəsində yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında qanunvericiliyin pozulmasını inzibati xəta kimi müəyyən edərək inzibati məsuliyyət nəzərdə tutmuşdur (“Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinin birinci hissəsinin bəzi müddələrinin şərh edilməsinə dair” 2020-ci il 24 sentyabr tarixli Qərar).

Odur ki, vətəndaşların yaşayış yerini dəyişərkən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatda düşmək vəzifəsini yerinə yetirməsi həm dövlətin inzibati funksiyalarının icrası, həm də şəxsin öz mənafeyi baxımından əhəmiyyətlidir.

Göstərilənlərə əsasən Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu hesab edir ki, Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3 və 522.6-cı maddələrində nəzərdə tutulan “axırncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışları şəxsin “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunla müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatla alındığı yaşayış yerini nəzərdə tutur. Şəxs hər hansı səbəbdən qeydiyyatdan çıxdıqda isə məhkəmə aidiyyəti həmin şəxsin sonuncu dəfə qeydiyyatla alındığı yaşayış yeri üzrə müəyyən edilir.

Oxşar hüquqi mövqe Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 129.1.3-cü maddəsinin şərh olunmasına dair” 2020-ci il 4 noyabr tarixli Qərarında da ifadə edilərək göstərilmişdir ki, inzibati xəta haqqında iş üzrə qərardan verilən şikayətə baxmağa hazırlıq zamanı ərazi üzrə məhkəmə aidiyyəti, barəsində qərar çıxarılmış şəxsin “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunun 3-cü maddəsində əks olunan yaşayış yerinin müəyyən edilməsi barədə sənədlərdə və (və ya) onların elektron daşıyıcısında göstərilən yaşayış yeri üzrə müəyyən edilir.

Belə tənzimləmə məhkəmə aidiyyətinin proqnozlaşdırıla bilən olmasına və onun cinayət prosesinin iştirakçıları tərəfindən öz istəklərinə görə əsassız dəyişdirilməsi imkanının aradan qaldırılmasına şərait yaradır. İstintaq orqanı tərəfindən şəxsin qeydiyyat ünvanı ilə faktiki yaşayış yerinin eyni olub-olmamasının müəyyənəlməsi, fərqlilik aşkar edildiyi halda isə faktiki yaşadığı ünvanın və həmin yerlə daimi bağlılığı faktının sübuta yetirilməsi məhkəmə aidiyyəti institutunun prosesual qənaət prinsipinin, işlərə məhkəmədə əqlabətən müddətdə baxılmasının, pozulmuş hüquqların qısa müddətdə bərpasının təmin edilməsinə yönəlmiş məqsədləri ilə uyğunsuzluq təşkil etmiş olardı.

O da qeyd edilməlidir ki, “Normativ hüquqi aktlar

haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun (bundan sonra – “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyaya Qanunu) hüquqi müəyyənlik prinsipinin realizəsinə xidmət edən müddələrinə əsasən, normativ hüquqi aktın mətnində istifadə edilən termin və anlayışlar aydın və birmənalı olmalı, eyni terminlər bir mənada işlədilməli və vahid formaya malik olmalıdır. Normativ hüquqi aktın mətnində eyni mənada müxtəlif anlayışlar (terminlər)dan istifadəyə yol verilmir (25.5, 54.2 və 56.0.2-ci maddələr).

Şərh olunan maddələrdə əksini tapan “axırncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışları isə eyni mənada daşınmasına baxmayaraq, müxtəlif ifadələrdən istifadə edilməklə formalaşdırılmışdır.

Odur ki, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyaya Qanununun sadalanan normalarının tələbləri nəzərə alınmaqla terminoloji ardıcılığın və anlayışların vahid formaya malik olmasının təmin edilməsi baxımından göstərilən maddələrdə müvafiq düzəlişlərin edilməsi məqsədəuyğun olardı.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu onu da qeyd etməyi vacib hesab edir ki, Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3-cü maddəsi ilə ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətinin təqsisləndirilən şəxsin Azərbaycan Respublikasındakı axırncı yaşayış yerinə görə müəyyənəlməsinə baxmayaraq, bəzi hallarda təqsisləndirilən şəxsin (məsələn əcnəbi və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsin) ölkə ərazisində ümumiyyətlə yaşayış yeri üzrə qeydiyyatla olmaya bilər. Bu kimi hallarda məhkəmə aidiyyəti məsələsi qeyri-müəyyən qalmaqla, qanunvericilikdə boşluq kimi qiymətləndirilməlidir. Belə boşluq isə məhkəmədə işlərə əqlabətən müddətdə baxılması prinsipinin pozulmasına səbəb ola, son nəticədə Konstitusiyada təsbit edilmiş müvafiq insan hüquq və azadlıqlarının həyata keçirilməsi üçün məhdudiyyətlər yarada bilər.

Bu baxımdan Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu hesab edir ki, Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş məhkəmə aidiyyətinin qanunvericilik qaydasında təkmilləşdirilməsi məqsədəmüvafiqdir.

Göstərilənlərə əsasən Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı nəticələrə gəlir:

– Konstitusiyanın 62-ci maddəsinin hüquqi təyinatından və “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunun 1-ci maddəsinin tələblərindən irəli gələrək, Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3 və 522.6-cı maddələrində ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətini müəyyən edən “axırncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışları “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Qanunun 3-cü maddəsində əks olunan sənədlərdə göstərilən yaşayış yerini ehtiva edir.

Şəxs hər hansı səbəbdən yaşayış yeri üzrə qeydiyyatdan çıxdıqda məhkəmə aidiyyəti həmin şəxsin sonuncu dəfə qeydiyyatla alındığı yaşayış yeri üzrə müəyyən edilir.

– Konstitusiyanın 62-ci maddəsinin, hüquqi müəyyənlik prinsipinin tələbləri və bu Qərarın təsviri-əsaslandırıcı hissəsində əks olunmuş hüquqi mövqələr nəzərə alınmaqla:

– təqsirləndirilən şəxs Azərbaycan Respublikasında yaşayış yeri üzrə qeydiyyatata alınmadığı halda xaricdə törədilməsi ehtimal olunan cinayətə dair işin ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3-cü maddəsinin təkmilləşdirilməsi;

– Cinayət-Prosessual Məcəllənin 74.3 və 522.6-cı maddələrində nəzərdə tutulan “axırıncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışlarının, həmçinin 74.1-ci maddəsində əks olunmuş “cinayətin törədildiyi yerin yurisdiksiyasına aid olan” ifadəsinin “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiya Qanununun 25.5, 54.2 və 56.0.2-ci maddələrinin tələblərinə uyğunlaşdırılması məqsədilə həmin maddələrdə müvafiq dəyişikliklərin edilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə olunmalıdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsini, “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65–67 və 69-cu maddələrini və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 41-1-ci maddəsinə rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

QƏRARA ALDI:

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 62-ci maddəsinin hüquqi təyinatından və “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1-ci maddəsinin tələblərindən irəli gələrək, Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.3 və 522.6-cı maddələrində ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətini müəyyən edən “axırıncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışları “Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsində əks olunan sənədlərdə göstərilən yaşayış yerini ehtiva edir.

Şəxs hər hansı səbəbdən yaşayış yeri üzrə qeydiyyatdan çıxdıqda məhkəmə aidiyyəti həmin şəxsin sonuncu dəfə qeydiyyatata alındığı yaşayış yeri üzrə müəyyən edilir.

2. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 62-ci maddəsinin, hüquqi müəyyənlik prinsipinin tələbləri və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun bu Qərarının təsviri-əsaslandırıcı hissəsində əks olunmuş hüquqi mövqelər nəzərə alınmaqla:

– təqsirləndirilən şəxs Azərbaycan Respublikasında yaşayış yeri üzrə qeydiyyatata alınmadığı halda xaricdə törədilməsi ehtimal olunan cinayətə dair işin ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.3-cü maddəsinin təkmilləşdirilməsi;

– Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 74.3 və 522.6-cı maddələrində nəzərdə tutulan “axırıncı yaşayış yeri” və “sonuncu yaşayış yeri” anlayışlarının, həmçinin 74.1-ci maddəsində əks olunmuş “cinayətin törədildiyi yerin yurisdiksiyasına aid olan” ifadəsinin “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Qanununun 25.5, 54.2 və 56.0.2-ci maddələrinin tələblərinə uyğunlaşdırılması məqsədilə həmin maddələrdə müvafiq dəyişikliklərin edilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilsin.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

4. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və “Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Məlumatı”nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr Fərhad Abdullayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 76-cı maddəsinin I hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 321-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsinin həmin Məcəllənin 321.1-ci maddəsi, Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 606.3-cü maddəsi və 606-cı maddəsinin “Qeyd” hissəsinin 2-ci bəndi, habelə “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 45-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİ PLENUMUNUN QƏRARI

Bakı şəhəri,

14 aprel 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Humay Əfəndiyeva, Rauf Quliyev, Otari Qvaladze, Fikrət Məmmədov, İsa Nəcəfov, Rəşid Rzayev, Fərhad Tutayuk və Xanlar Vəliyevdən (məruzəçi-hakim) ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə, “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Kons-

titusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiya icraatının yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusu əsasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 76-cı maddəsinin I hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 321-ci maddəsinin "Qeyd" hissəsinin həmin Məcəllənin 321.1-ci maddəsi, Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 606.3-cü maddəsi və 606-cı maddəsinin "Qeyd" hissəsinin 2-ci bəndi, habelə "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 45-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiya işinə baxdı.

İş üzrə hakim X.Vəliyevin məruzəsini, maraqlı subyektlər Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusunu və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizəsini, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi, Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi, Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi və Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası tərəfindən təqdim olunmuş mütəxəssis mülahizələrini, ekspert Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Cinayət hüququ və kriminologiya kafedrasının müdiri, hüquq elmləri doktoru, professor Ş.Səmədovanın rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

MÜƏYYƏN ETDİ:

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu (bundan sonra – Prokurorluq) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiya Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra – Konstitusiya) 76-cı maddəsinin I hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət Məcəlləsi) 321-ci maddəsinin "Qeyd" hissəsinin həmin Məcəllənin 321-ci maddəsi, Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin (bundan sonra – İnzibati Xətlər Məcəlləsi) 606.3-cü maddəsi və 606-cı maddəsinin "Qeyd" hissəsinin 2-ci bəndi, habelə "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra – "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Qanun) 45-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsini xahiş etmişdir.

Sorğuda göstərilmişdir ki, Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsində qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırışdan və ya səfərbərlik üzrə çağırışdan boyun qaçırma əməlinə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən edilir.

Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 27 dekabr tarixli Qanunu ilə Cinayət Məcəlləsinin 321-ci maddəsinə əlavə edilmiş "Qeyd" hissəsinə görə, həmin maddədə "çağırışdan boyun qaçırma" dedikdə vətəndaşların üzlü səbəblər olmadan tibbi müayinəyə (tibbi şəhadətləndirilməyə), müddətli həqiqi hərbi xidmətə, toplanışlara və

səfərbərlik üzrə hərbi xidmətə çağırış üzrə gəlməməsi başa düşülür.

Sorğuverən hesab edir ki, Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsinin dispozisiyasında qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün toplanışlara çağırışdan boyun qaçırmağa görə cinayət məsuliyyəti müəyyən olunmadığı halda, həmin Məcəllənin 321-ci maddəsinin "Qeyd" hissəsində vətəndaşların üzlü səbəblər olmadan toplanışlara çağırış üzrə gəlməməsi də çağırışdan boyun qaçırma kimi nəzərdə tutulur.

Prokurorluq onu da qeyd etmişdir ki, İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 606.3-cü maddəsinə əsasən, çağırışçıların və hərbi vəzifəliyərin bu Məcəllənin 604-cü maddəsində nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla, qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda həqiqi hərbi xidmətə çağırış, tibbi müayinə (tibbi şəhadətləndirilmə), hərbi hissələrə təhkim edilmə, müvafiq toplanışlarla əlaqədar çağırış üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına üzlü səbəblər olmadan gəlməməsinə görə inzibati məsuliyyət müəyyən edilmişdir.

Həmin maddənin "Qeyd" hissəsinin 2-ci bəndinə görə isə bu Məcəllənin 606.3-cü maddəsində göstərilən əməl qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırış və ya səfərbərlik üzrə çağırış ilə bağlı törədildikdə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

Sorğuverənin qənaətinə görə, İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 606.3-cü maddəsində müvafiq toplanışlarla əlaqədar çağırış üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına üzlü səbəblər olmadan gəlməməyə görə inzibati məsuliyyət müəyyən edildiyi halda, Məcəllənin 606-cı maddəsinin "Qeyd" hissəsinin 2-ci bəndində yalnız qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırış və ya səfərbərlik üzrə çağırışdan boyun qaçırmamanın cinayət məsuliyyətinə səbəb olduğu müəyyən edilmişdir. Bu baxımdan qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün tibbi müayinəyə (tibbi şəhadətləndirilməyə) və ya müvafiq toplanışlarla əlaqədar çağırış üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına gəlməmənin cinayət məsuliyyətinə səbəb olub-olmaması qeyri-müəyyəndir.

Prokurorluq hüquq tətbiq etmə təcrübəsindəki qeyri-müəyyənliliyin aradan qaldırılması, qanunvericilik normalarının eyni qaydada tətbiqinin və hüquqi müəyyənlilik prinsipinin təmin edilməsi məqsədilə müvafiq normaların əlaqəli şəkildə şərh olunmasının zəruriliyi qənaətinə gəlmişdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu sorğu ilə əlaqədar aşağıdakıları qeyd edir.

Konstitusiyanın Preambulasında Azərbaycan xalqının bəyan edilən niyyətlərindən birincisi Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyini, suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qorumaqdan ibarətdir.

Bu məqsədlə vətəndaşların Konstitusiyanın IV fəslində nəzərdə tutulan əsas vəzifələrindən biri vətəni müdafiədir.

Konstitusiyanın 76-cı maddəsinin I hissəsinə görə, vətəni müdafiə hər bir vətəndaşın borcudur. Qanunla müəyyən edilmiş qaydada vətəndaşlar hərbi xidmət keçirlər.

Hərbi xidmət keçmənin qaydaları “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanun, Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 3 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Hərbi xidmətkeçmə haqqında” Əsasnamə (bundan sonra – “Hərbi xidmətkeçmə haqqında” Əsasnamə) və s. qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuşdur.

“Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunun 2.0.1-ci maddəsinə əsasən hərbi vəzifə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hərbi qeydiyyatı, çağırışa qədərki hazırlığı, hərbi xidmətə çağırışı (o cümlədən tibbi müayinədən keçməsi (tibbi şəhadətləndirilməsi), çağırış üzrə və könnüllü hərbi xidmət keçməsi, ehtiyatda olması, toplanışlara çağırışı və toplanış keçməsi, səfərbərlik üzrə vəzifələrin yerinə yetirilməsindən ibarətdir.

Hərbi xidmət dövlət qulluğunun xüsusi növü olmaqla Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş digər dövlət orqanlarında (dövlət orqanlarının strukturuna daxil olan qurumlarda) qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətlərdə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin həyata keçirdikləri xidməti fəaliyyətdir və həqiqi hərbi xidmətdən və ehtiyatda xidmətdən ibarətdir (“Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunun 2.0.2 və 24-cü maddələri).

Ehtiyatda xidmət toplanışlar keçməkdən və müharibə zamanı səfərbərlik üzrə çağırış qaydalarını yerinə yetirməkdən ibarət xidməti fəaliyyətdir (“Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunun 2.0.3-cü maddəsi).

Eləcə də “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunun 27-ci maddəsinə uyğun olaraq toplanışa çağırılmış hərbi vəzifəli toplanışlar keçərkən hərbi xidmət vəzifələrinin icrasında sayılırlar.

“Hərbi xidmətkeçmə haqqında” Əsasnamənin 3-cü maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hərbi xidməti Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrində həqiqi hərbi xidmətdən və ehtiyatda xidmətdən ibarətdir.

Həqiqi hərbi xidmətdə olan vətəndaşlar hərbi qulluqçular, ehtiyatda xidmətdə olanlar isə hərbi vəzifəli adlanırlar.

Beləliklə, qeyd olunan normativ aktlar bir-birini tamamlayaraq vahid hüquqi tənzimləmə mexanizmini formalaşdırır və hərbi xidmət anlayışının məzmununu müəyyən edir.

“Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunun 45.1 və 45.5-ci maddələrinə əsasən hərbi vəzifəli ehtiyatda olduqları dövrdə hərbi təlim, hərbi yoxlama və xüsusi toplanışlara çağırılırlar. Toplanışların müddətləri və vaxtı bu Qanuna uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilir.

Göründüyü kimi, Konstitusiyanın 76-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş vətənin müdafiəsi üzrə borc yalnız həqiqi hərbi xidmət keçmə ilə məhdudlaşmır, həmçinin hərbi hazırlıq, təlim və toplanışlarda iştirak kimi vəzifələri də özündə ehtiva edir. Bu baxımdan, hərbi toplanışlarda iştirak vətənin müdafiəsi üzrə konstitusion borcun tərkib hissəsidir.

Qeyd edilməlidir ki, hüquq tətbiqetmədə vətəndaşların müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan və hərbi xidmətdə olub təxris olunmuş hərbi vəzifəli sərəfərbərlik üzrə çağırışdan boyun qaçırmasının hüquqi nəticələri ilə bağlı hər hansı qeyri-müəyyənlik mövcud deyildir.

Müvafiq olaraq Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsinə əsasən qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq məqsədilə növbəti hərbi xidmətə çağırışdan və ya səfərbərlik üzrə çağırışdan boyun qaçırma cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

Lakin həmin maddənin “Qeyd” hissəsində “çağırışdan boyun qaçırma” anlayışına maddənin dispozisiyasından fərqli olaraq digər əməllər, yəni vətəndaşların üzrlü səbəblər olmadan tibbi müayinəyə (tibbi şəhadətləndirilməyə), müddətli həqiqi hərbi xidmətə, toplanışlara və səfərbərlik üzrə hərbi xidmətə çağırış üzrə gəlməməsi də daxil edilmişdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu hesab edir ki, tibbi müayinə (tibbi şəhadətləndirilmə) müddətli həqiqi hərbi xidmətə və ya səfərbərlik üzrə hərbi xidmətə çağırışın zəruri şərti olmaqla belə çağırış üzrə tibbi müayinədən (tibbi şəhadətləndirilmədən) boyun qaçırmanın cinayət məsuliyyəti yaradan davranış kimi qiymətləndirilməsi qeyri-müəyyənlik doğurmur.

Vətəndaşların üzrlü səbəb olmadan toplanışlara gəlməməsinin Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsi ilə məsuliyyətə səbəb olub-olmamasına dair Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu qeyd edir ki, vətənin müdafiəsi üzrə Konstitusiyada təsbit olunmuş borcun tərkib hissəsi olaraq ehtiyatda olan hərbi vəzifəli toplanışlara cəlb edilməsinin əsasları və qaydaları qanunvericilikdə dəqiq tənzimləndiyi kimi, həmin toplanışlar üzrə çağırışdan boyun qaçırmağa görə hüquqi məsuliyyətin əsasını təşkil edən normalar da aydın, dəqiq və ziddiyyətsiz şəkildə müəyyən edilməlidir.

Belə ki, İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 606.3-cü maddəsində çağırışçıların və hərbi vəzifəli toplanışların bu Məcəllənin 604-cü maddəsində nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla, qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda həqiqi hərbi xidmətə çağırış, tibbi müayinə (tibbi şəhadətləndirilmə), hərbi hissələrə təhkim edilmə, müvafiq toplanışlarla əlaqədar çağırış üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına üzrlü səbəblər olmadan gəlməməsinə görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmuşdur.

Həmin Məcəllənin 606-cı maddəsinin “Qeyd” hissəsinin 2-ci bəndi bu Məcəllənin 606.3-cü maddəsində göstərilən əməlin qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırış və ya səfərbərlik üzrə çağırış ilə bağlı törədilməsinə görə şəxs Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsi üzrə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasının mümkünlüyünü nəzərdə tutur.

Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsinin dispozisiyasında isə “toplanışlara çağırışdan boyun qaçırma” ayrıca və konkret şəkildə cinayət əməli kimi nəzərdə tutulmamış, yalnız həmin maddənin “Qeyd” hissəsində “toplanışlara çağırış üzrə gəlməmə” də “çağırışdan boyun qaçırma”nın anlayışına daxil edilmişdir.

Beləliklə, İnzibati Xətlər Məcəlləsində hərbi toplanışlara üzrlü səbəblər olmadan gəlməməyə görə inzibati

məsuliyyət aydın şəkildə müəyyən edilsə də, hərbi xidmətdən yayınmaq məqsədi ilə toplanışlara çağırışdan boyun qaçırmanın cinayət-hüquqi qiymətləndirilməsinin Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsində birbaşa, aydın və kifayət qədər dəqiq ifadə edilməməsi həmin normanın tətbiqi zamanı müxtəlif hüquqi yanaşmaların formalaşmasına səbəb olur. Bu isə hüquqi müəyyənlik prinsipinin pozulması ilə nəticələnir.

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 30-cu maddəsinə əsasən normativ hüquqi aktların məzmunu müxtəlif struktur elementlər vasitəsilə ifadə olunur. Belə struktur elementlərindən biri normativ hüquqi aktın maddəsidir ki, hissələri özündə birləşdirməklə tamamlanmış normativ müddəanı əks etdirir. Cinayət qanununun belə struktur elementlərindən olan maddəsinin cinayət hüquqi məsuliyyətə səbəb olan hüquqazidd davranış qaydasının müəyyən edildiyi hissəsi dispoziisiya adlanır. Cinayət tərkibinin əlamətləri cinayət qanununun müvafiq maddəsinin dispoziisiyasında əks etdirilir.

Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 244.1-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair” 2011-ci il 17 mart tarixli Qərarında qeyd edilmişdir ki, cinayət tərkibi ictimai təhlükəli əməli konkret cinayət kimi xarakterizə edən cinayət qanunu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və subyektiv əlamətlərin məcmusudur.

Həmin Konstitusiyası Qanununun 35.1-ci maddəsinə görə normativ hüquqi aktların struktur elementləri kimi sətirləti qeydlər nəzərdə tutula bilər. Həmin qeydlər normativ hüquqi aktın mətnində birbaşa yerləşdirilməsi məqsəduyğun hesab olunmayan və ya texniki baxımdan ayrıca ifadə edilməsi zəruri hesab olunan müddəaları əks etdirə bilər.

Bu struktur elementlər arasında dispoziisiya hüquq normasının əsas məzmununu təşkil edir və hansı davranışın nə kimi hüquqi nəticələr doğurduğunu müəyyən edir.

Cinayət Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin müxtəlif maddələrinin “Qeyd” hissələri iki əsas funksional istiqamət üzrə təzahür edir:

- izahverici (şərhedici) xarakter daşıyan qeydlər;
- cinayət məsuliyyətindən azad etmənin xüsusi şərtlərini müəyyən edən (stimullaşdırıcı) qeydlər.

Birinci halda “Qeyd” hissələri cinayət tərkibinin elementlərinə aydınlıq gətirir, anlayışları konkretləşdirir, kəmiyyət və ya digər obyektiv meyarları müəyyən edir. Bu cür qeydlər maddənin dispoziisiyasının düzgün tətbiqi üçün zəruri olan normativ meyarları formalaşdırır və cinayət hüquqi qiymətləndirmənin həddlərini müəyyən edir.

İkinci halda isə “Qeyd” hissələri cinayət məsuliyyətinin diferensiasiyası məqsədilə müəyyən hallarda şəxsin cinayət məsuliyyətindən azad olunmasının xüsusi şərtlərini təsbit edir. Bu növ qeydlər maddənin tətbiqi mexanizminin bir hissəsi olmaqla, dispoziisiya və sanksiya ilə birlikdə vahid normativ tənzimləməni təşkil edir.

Beləliklə, normativ hüquqi aktın struktur elementi olan “Qeyd” hissəsi müstəqil hüquq norması yaratmır,

maddənin əsas normativ məzmununu müəyyən edən dispoziisiyanı əvəz etmir, əksinə mövcud normanın tətbiq dairəsini dəqiqləşdirən və konkretləşdirən yardımçı xarakter daşıyır.

Odur ki, cinayət məsuliyyətinin əsasını təşkil edən əməlin əlamətləri normanın dispoziisiyasında aydın və birmənalı şəkildə müəyyən edilməli, normativ aktın digər struktur elementləri vasitəsilə dispoziisiyanın genişləndirici şərh yolu ilə tətbiqindən qaçınılmalıdır.

Yuxarıda da göstəriləyi kimi, Cinayət Məcəlləsinin 321.1-ci maddəsinin dispoziisiyasında məhz qanuni əsas olmadan hərbi xidmətdən yayınmaq üçün növbəti hərbi çağırışdan və ya səfərbərlik üzrə çağırışdan boyun qaçırma əməlinə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən edilir.

Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 264-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 2012-ci il 10 aprel tarixli Qərarında qeyd etmişdir ki, cinayət qanunvericiliyi sahəsində hüquqi müəyyənlik prinsipi Konstitusiyanın 71-ci maddəsinin VIII hissəsindən və “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyanın 7-ci maddəsindən irəli gəlir. Konstitusiyanın 71-ci maddəsinin VIII hissəsindəki müddəa Əsas qanunda qanunçuluq prinsipini ifadə edərək, cinayət və cəzanın qanuna əsaslanmasını tələb etməklə yanaşı (nullum crimen sine lege və nulla poena sine lege prinsipləri), cinayət qanununun genişləndirici təfsirinin qadağan edilməsi (lex stricta) və cinayət qanunvericiliyinin aydın və müəyyən olmasını da (lex certa) tələb edir.

Oxşar hüquqi mövqə Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasında hərbi xidmətə çağırışın əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 21-ci maddəsinin və Azərbaycan Respublikasının Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 180.3-cü maddəsinin müddəalarının şərh edilməsinə dair” 2008-ci il 22 sentyabr tarixli Qərarında da ifadə olunmuşdur.

Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu qeyd edir ki, normativ hüquqi aktların şərh zamanı cinayət məsuliyyətini ağırlaşdırən və ya məsuliyyətin tətbiq dairəsini genişləndirən yanaşma yalnız qanunvericinin açıq iradəsindən irəli gəldiyi halda mümkündür. Bu mövqə, cinayət hüquq normalarının şərhində analogiyanın və genişləndirici təfsirin yolverilməzliyinə dair ümumi konstitusion yanaşmanın ifadəsi kimi çıxış edir.

Nəzərə alınmalıdır ki, Konstitusiyanın 76-cı maddəsində vətəni müdafiənin hər bir vətəndaşın borcu olması təsbit edilsə də, hərbi xidmətin qanunla müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirildiyi göstərilmişdir. Yəni, Konstitusiyanın bu müddəası hərbi xidmət borcunun mövcudluğunu təsbit etməklə yanaşı, həmin borcun həyata keçirilməsi və bu borcun pozulmasına görə məsuliyyətin yalnız qanunla müəyyən edilmiş aydın və birmənalı çərçivədə tənzimlənməsini tələb edir. Odur ki, bu borcun mövcudluğu cinayət məsuliyyətinin sərhədlərinin qeyri-müəyyən və genişləndirici qaydada şərh edilməsinə əsas verə bilməz.

Belə ki, Konstitusiyanın 80-ci maddəsində nəzərdə tutulan “qanunla müəyyən edilən” müddəası məsuliyyətə

səbəb olan əməlin və onun hüquqi nəticələrinin qanunda göstərilməsi ilə yanaşı, aydın və birmənalı şəkildə müəyyən edilməli olmasını da nəzərdə tutur. Məsuliyyətlə bağlı hüquqi tənzimləmələr hüquqi müəyyənlik prinsipinin tələblərinə uyğun olaraq elə şəkildə həyata keçirilməlidir ki, şəxs qabaqcadan üzərinə düşən öhdəlikləri görməklə davranışını tənzimləyə və əməllərinin hansı hüquqi nəticəyə səbəb olacağını müəyyən edə bilsin.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hüquqi müəyyənlik prinsipinin məzmununu açıqlayaraq dəfələrlə qeyd etmişdir ki, hüquqi məsuliyyət yaradan normalar xüsusilə dəqiq və proqnozlaşdırıla bilən olmalıdır (Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 264-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 2012-ci il 10 aprel tarixli, “Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 107.4-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsinin I hissəsinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair” 2012-ci il 31 may tarixli və s. Qərarları).

Bu baxımdan, əməlin hüquqazidd davranışın ən ağır forması kimi cəzalandırılması bunun üçün kifayət qədər hüquqi və faktiki əsasların olmasını tələb etdiyi kimi, cinayət məsuliyyətinin əsasını təşkil edən əməlin əlamətlərinin normanın dispozisiyasında aydın və birmənalı şəkildə müəyyən edilməsi zərurəti qanunçuluq prinsipinin əsas elementlərindən olan hüquqi müəyyənlik prinsipindən irəli gəlir.

Beləliklə Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab edir ki, Cinayət Məcəlləsinin 321-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsi həmin maddənin dispozisiyası ilə uyğunsuzluq təşkil etməklə hərbi xidmətdən yayınmaq məqsədi ilə toplanışlara çağırışdan boyun qaçırmamanın səbəb olacağı hüquqi nəticəyə dair qanunvericinin iradəsini aydın və birmənalı şəkildə ifadə etmir. Bu baxımdan, qeyd olunan məsələnin qanunvericilik qaydasında aydın və birmənalı şəkildə tənzimlənməsinə ehtiyac vardır.

Göstərilənlərə əsasən Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı nəticəyə gəlir:

– Konstitusiyanın 76-cı maddəsinin I hissəsi və 80-

ci maddəsinin hüquqi təyinatından, o cümlədən hüquqi müəyyənlik və qanunçuluq prinsiplərindən, bu Qərarın təsviri-əsaslandırıcı hissəsində ifadə olunmuş hüquqi mövqelərdən irəli gələrək Cinayət Məcəlləsinin 321-ci maddəsinin cinayət tərkibinin aydın və birmənalı şəkildə müəyyənləşdirilməsi istiqamətində təkmilləşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsini və “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65–67 və 69-cu maddələrini, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 41-1-ci maddəsinə rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

QƏRARA ALDI:

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 76-cı maddəsinin I hissəsi və 80-ci maddəsinin hüquqi təyinatından, o cümlədən hüquqi müəyyənlik və qanunçuluq prinsiplərindən, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun bu Qərarının təsviri-əsaslandırıcı hissəsində ifadə olunmuş hüquqi mövqelərdən irəli gələrək Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 321-ci maddəsinin cinayət tərkibinin aydın və birmənalı şəkildə müəyyənləşdirilməsi istiqamətində təkmilləşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilsin.

2. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

3. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və “Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Məlumatı”nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

4. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr Fərhad Abdullayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 125-ci maddəsinin VII hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1.7 və 139-cu maddələrinin Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 141.1.3 və 142-ci maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSİYASI MƏHKƏMƏSİ PLENUMUNUN QƏRARI

Bakı şəhəri,

5 may 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Humay Əfəndiyeva, Rauf Quliyev, Otari Qvaladze, Fikrət Məmmədov, İsa Nəcəfov, Rəşid Rzayev, Fərhad Tutayuk (məruzəçi-hakim) və Xanlar Vəliyevdən ibarət tərkibdə, məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə, “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiya icraatının

yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusu əsasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 125-ci maddəsinin VII hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1.7 və 139-cu maddələrinin Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 141.1.3 və 142-ci maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiya işinə baxdı.

İş üzrə hakim F.Tutayukun məruzəsini, maraqlı subyektlər Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusunu və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizəsini, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi, Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi və Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası tərəfindən təqdim edilmiş mütəxəssis mülahizələrini, ekspert Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Konstitusiya hüququ kafedrasının baş müəllimi, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru G.Cəbinin rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

MÜƏYYƏN ETDİ:

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu (bundan sonra – Prokurorluq) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiya Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək məhkəmə qərarının preyardisiallığı prinsipi baxımından Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin (bundan sonra – İnzibati Xətalər Məcəlləsi) 53.1.7 və 139-cu maddələrinin Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra – Cinayət-Prosessual Məcəllə) 141.1.3, 142-ci maddələri və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra – Konstitusiya) 125-ci maddəsinin VII hissəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsini xahiş etmişdir.

Sorğuda göstərilmişdir ki, Gəncə Şəhər Prokurorluğuna daxil olmuş müraciət əsasında araşdırma zamanı “Gəncə Memorial Hospital” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətində (bundan sonra – MMC) C.İbrahimovun 01.11.2024-15.11.2024-cü il tarixlərində əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən tibb qardaşı kimi əməyə cəlb edilməsi faktı müəyyən edilmiş və buna görə MMC-nin direktoru barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərar qəbul edilərək baxılması üçün aidiyyəti üzrə Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin Gəncə- Daşkəsən Regional Şöbəsinə göndərilmişdir.

Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin Gəncə-Daşkəsən Regional Şöbəsinin qərarı ilə MMC-nin vəzifəli şəxsi (direktoru) İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 192.1-ci maddəsi ilə təqsirli bilinib inzibati tənbeh edilmiş, həmin qərardan verilən şikayət Gəncə Şəhər Məhkəməsinin qərarı ilə təmin edilməmiş və mübahisələndirilən qərar dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə birinci instansiya məhkəməsinin sözügedən qərarı dəyişdirilmədən saxlanılmış və qərarla göstərilmişdir ki, hazırkı iş üzrə məhkəmə iclasında araşdırılan sübutlarla işə

götürən (direktor) tərəfindən işçinin müvafiq əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi faktı öz təsdiqini tapmışdır.

Həmin C.İbrahimovun əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən MMC-də 01.11.2024-15.11.2024-cü il tarixlərində tibb qardaşı vəzifəsində işlərin görülməsinə cəlb edilməsi faktı üzrə MMC barəsində də İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 192.1-ci maddəsi ilə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata başlanması haqqında qərar qəbul edilərək baxılması üçün aidiyyəti üzrə Gəncə Şəhər Məhkəməsinə göndərilmiş və məhkəmənin qərarı ilə MMC qeyd edilən maddə üzrə təqsirli bilinərək, barəsində inzibati tənbeh tədbiri tətbiq edilmişdir.

Qərardan verilən apellyasiya şikayətinə baxan Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə MMC-nin əməlinə inzibati xəta tərkibi müəyyən edilmədiyindən inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata xitam verilmişdir. Apellyasiya instansiyası məhkəməsi qərarını onunla əsaslandırırmışdır ki, iş materiallarında olan sübutlarla C.İbrahimovun qərarda göstərilən müddətlərdə MMC-də işlərin görülməsinə cəlb edilməsi sübut edilməmişdir.

Sorğunun verilməsini zəruri edən hal kimi MMC-nin İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 192.1-ci maddəsi ilə inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsinə dair material üzrə Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi tərəfindən məcburilik və preyardisiallıq xüsusiyyətlərini əmələ gətirən qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktı ilə müəyyən edilmiş faktların preyardisial qüvvəsinin nəzərə alınmaması, artıq araşdırılaraq qiymətləndirilmiş halların yenidən mübahisələndirilməsi və təkzib edilməsinin mümkünüyü, bu baxımdan inzibati xəta haqqında işə baxan məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarında araşdırılaraq qiymətləndirilmiş faktların həmin işdə iştirak edən şəxslər tərəfindən başqa məhkəmə prosesində mübahisələndirilməsi və yenidən sübut edilməsi məsələsi ilə bağlı qeyri-müəyyənliyin olduğu göstərilmişdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu məsələ ilə bağlı aşağıdakıların qeyd olunmasını zəruri hesab edir.

Konstitusiyanın 12-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi dövlətin ali məqsədidir. Konstitusiyanın 60-cı maddəsinə uyğun olaraq hər kəsin hüquq və azadlıqlarının məhkəmə müdafiəsinə təminat verilir.

Konstitusiyanın 125-ci maddəsinin VII hissəsində məhkəmə icraatının həqiqətin müəyyən edilməsini təmin etməli olduğu təsbit edilmişdir. Lakin həqiqətin müəyyən edilməsi prinsipi hüquqi müəyyənlik prinsipi ilə uzlaşdırılmalıdır.

Hüquqi müəyyənlik prinsipi hüquqi dövlətin əsas elementlərindən biri olmaqla, qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının sabitliyini və məcburiliyini nəzərdə tutur. Qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının hüquqi nəticələri yalnız konkret mübahisənin həlli ilə məhdudlaşmır, həm də həmin qərarlarda müəyyən edilmiş faktların müəyyən hədlər daxilində sonrakı icraatlar üçün hüquqi əhəmiyyət kəsb etməsini şərtləndirir.

Məhkəmə qərarının preyardisiallığı institutu hüquqi müəyyənlik prinsipinin təmin edilməsinə xidmət edir və qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarında müəyyən edilmiş faktların sonrakı icraatlarda yenidən sübut edilməsindən azad olunmanı nəzərdə tutur.

Hüquqi anlayış kimi preiudisiya (lat. *praejudicium*) hələ Roma hüququnda yaranmış və bir çox dövlətlərin hüquq sistemlərinin formalaşmasına təsir göstərmişdir. İctimai həyatda və hüquq sistemlərində baş verən dəyişikliklər preiudisiyanın mahiyyətinə təsir göstərsə də, onun əsas məqsədi iki istiqamətdə olmuşdur: məhkəmə orqanlarının fəaliyyətində ziddiyyətlərin qarşısını almaq; məhkəmə işlərinin operativ həllini təmin etmək.

Qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının hüquqi qüvvəsi və məcburiliyi hüquqi dövlət prinsipinin tərkib elementlərindəndir. Məhkəmə qərarının qanuni qüvvəyə minməsi həmin qərarın yalnız konkret mübahisəni həll etməsi ilə məhdudlaşmır, həm də müəyyən hüquqi nəticələrin yaranmasına səbəb olur. Bu nəticələrdən biri məhkəmə qərarının preiudisiallıq xüsusiyyətidir.

Preiudisiya institutu məhkəmə aktlarına yenidən baxılmasının qarşısının alınmasına, məhkəmə təcrübəsində eyniliyin, sabitliyin və hüquqi müəyyənliyin təmin edilməsinə yönəlmişdir. Preiudisiallıq tənzim edən normalar sübut etmə prosesini sadələşdirməyə, işlərə baxılma müddətinin qısaldılmasına, məhkəmələrin, eləcə də məhkəmə prosesi iştirakçılarının vəsaitinə qənaət edilməsinə yönəlmişdir (Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 82.3-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair" 2016-cı il 23 fevral tarixli Qərarı).

İnzibati Xətalər Məcəlləsində bilavasitə preiudisiyanın anlayışı verilməsə də, qüvvədə olan məhkəmə aktlarının preiudisial əhəmiyyət kəsb etməsini nəzərdə tutan bəzi normalar təsbit olunmuşdur.

Həmin Məcəllənin 33.1.2 və 33.3-cü maddələrinə əsasən inzibati xəta görə inzibati tənbeh almış şəxsin eyni xətanı inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törətməsi inzibati tənbeh tətbiq edilərkən, məsuliyyəti ağırlaşdıran hal hesab edilir. Bu Məcəllənin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddəsində inzibati xəta tərkibinin əlaməti kimi nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti ağırlaşdıran hal, inzibati tənbeh tətbiq edilərkən təkrar nəzərə alın bilməz.

Təkrar törədilmiş inzibati xəta görə daha ağır tənbeh təyin etmək üçün inzibati tənbeh tətbiq etmək barədə ilk qəti və qüvvəyə minmiş qərarın olması zəruridir. İkinci qərar qəbul edilərkən birinci işin halları yenidən nəzərdən keçirilmir və sübut olunmur.

Bundan başqa, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1.7-ci maddəsinə görə barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan şəxsə aid eyni fakt üzrə inzibati tənbeh etmək haqqında hakimin, səlahiyyətli orqanın (vəzifəli şəxsin) qərarı olduqda, yaxud inzibati xəta haqqında işə xitam verilməsi barəsində ləğv edilməmiş qərar, habelə həmin fakt üzrə cinayət işi başlamaq haqqında qərar olduqda inzibati xətalər haqqında iş üzrə icraat başlanıla bilməz, başlanmış icraata isə xitam verilir. Bu maddə ilə qanunverici eyni subyekti barəsində eyni fakt üzrə artıq hüquqi qiymət verilmiş məsələnin yenidən icraat predmetinə çevrilməsini istisna etməyi məqsəd qoymuşdur.

Eyni zamanda nəzərə alınmalıdır ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1.7-ci maddəsində istifadə olunan "barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan şəxsə aid eyni fakt" ifadəsi normanın tətbiq dairəsinin

müəyyən edilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Həmin norma eyni fakt üzrə təkrar icraatın qarşısının alınmasına yönəlmiş olmaqla hüquqi müəyyənlik və məhkəmə qərarlarının sabitliyi prinsiplərinin təmin edilməsinə xidmət edir. Normanın məzmunundan göründüyü kimi, burada həm faktın eyniliyi, həm də subyektin müəyyənliyi elementi nəzərdə tutulmuşdur. Beləliklə, normanın tətbiqi zamanı "eyni fakt" anlayışının hüquqi məzmunu və "barəsində icraat aparılan şəxs" meyarı qarşılıqlı əlaqədə qiymətləndirilməlidir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 139-cu maddəsinə əsasən inzibati xəta haqqında iş üzrə qərarın icrası bütün dövlət orqanları, bələdiyyələr, vəzifəli şəxslər, fiziki və hüquqi şəxslər üçün məcburidir və qərar qanuni qüvvəyə mindiyi vaxtdan dərhal icra olunmalıdır.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin yuxarıda qeyd edilən maddələrinin əlaqəli təhlili onu göstərir ki, qanunverici eyni subyekti barəsində eyni fakt üzrə təkrar hüquqi qiymətləndirmənin qarşısının alınmasını və qanuni qüvvəyə minmiş qərarların sabitliyinin təmin edilməsini nəzərdə tutmuşdur.

Bundan başqa, Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun formalaşdırdığı hüquqi mövqeyə görə cinayət-prosessual qanunvericiliyin analogiya üzrə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat prosesində tətbiqi istisna edilmir. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 6.3-cü maddəsi inzibati xətalər qanunvericiliyinin analogiya üzrə tətbiqinə məhdudiyyət qoysa da, bu həmin hüquq sahəsinin maddi hüquq normalarına (məsuliyyəti müəyyən edən normalara) aiddir ("Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 128.1-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair" 2016-cı il 2 noyabr tarixli Qərar).

Cinayət-Prosessual Məcəllənin 141.1.3-cü maddəsinə əsasən məhkəmə üçün preiudisial qaydada məcburi qüvvəyə malik qərarla müəyyən edilmiş hallar cinayət təqibi üzrə icraatın materiallarından istifadə edilmədən sübut edilmiş hallar hesab olunur.

Cinayət-Prosessual Məcəllənin 142-ci maddəsində isə preiudisiya ilə bağlı məsələlər daha ətraflı tənzimlənərək qeyd olunur ki, cinayət təqibi üzrə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökmü cinayət təqibi üzrə icraatda həm müəyyən olunmuş hallara, həm də onların hüquqi qiymətinə görə təhqiqatçı, müstəntiq, prokuror və ya məhkəmə üçün məcburidir. Mülki iş, kommersiya və ya inzibati mübahisə üzrə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmənin qərarı cinayət işi üzrə icraatda təhqiqatçı, müstəntiq, prokuror və ya məhkəməyə yalnız hadisənin yaxud hərəkətin olub-olmaması hissəsində məcburidir və təqsirləndirilən şəxsin təqsirli olub-olmaması nəticəsini əvvəlcədən həll etmir.

Preiudisiya institutunun prosessual mexanizm kimi çıxış etməsi və onun Cinayət-Prosessual Məcəllədə daha aydın və sistemli şəkildə tənzimlənməsi nəzərə alınaraq müvafiq cinayət prosessual normalardan inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatda analoji prosessual münasibətlərin tənzimlənməsi məqsədilə istifadə edilə bilər.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu "Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 142-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair" 2020-ci il 8 yanvar tarixli Qərarında qeyd etmişdir ki, qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının preiudisial əhəmiyyətinin tanınması

üçün preyardisiallığın obyektiv və subyektiv hədlərinin məcmusu müəyyən edilməlidir. Preyardisiyanın subyektiv hədləri cinayət prosesində tərəf olaraq məhkəmədə öz mövqeyini bildirən və həmin mövqeyin əsaslandırılması üçün sübutlarını təqdim edən şəxslərin dairəsi ilə müəyyən edilir. Qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmünün preyardisiallığının həmin cinayət prosesində təqsirləndirilən şəxs statusunda iştirak etməyən şəxslərə şamil edilməsi sonuncuları cinayət-prosessual qanunvericiliyi ilə müəyyən edilən təminatlardan, o cümlədən məhkəmə icraatında müdafiə (Konstitusiyanın 127-ci maddəsinin VIII hissəsi) və təqsirsizlik prezumpsiyası hüquqlarından (Konstitusiyanın 63-cü maddəsi) məhrum etməklə onların Konstitusiyanın 60-cı maddəsində təsbit edilmiş hüquq və azadlıqların məhkəmə müdafiəsi hüququnun pozulması ilə nəticələnə bilər.

Qeyd edilənlər nəzərə alınaraq Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu yuxarıda göstərilən 2020-ci il 8 yanvar tarixli Qərarında qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmünün preyardisiallığının, həmin hökmün çıxarıldığı şəxslərin dairəsi ilə məhdudlaşdırılması barədə nəticəyə gəlmişdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab edir ki, eyni yanaşma qanuni qüvvəyə minmiş inzibati xəta haqqında iş üzrə məhkəmə qərarlarına da tətbiq edilməlidir.

Belə ki, preyardisiya institutu hüquqi müəyyənlik prinsipinin təminat mexanizmlərindən biri kimi çıxış etsə də, mütləq xarakter daşımır və onun tətbiqi müəyyən hüquqi şərtlərin mövcudluğundan asılıdır. Preyardisiallığın tətbiqi zamanı, ilk növbədə, əvvəlki məhkəmə qərarının qanuni qüvvəyə minmiş olması müəyyən edilməlidir. Qanuni qüvvəyə minmə məhkəmə qərarının formal sabitliyini və məcburiliyini təmin edir.

Qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarında müəyyən edilmiş faktların digər icraatlarda nəzərə alınması həmin qərarın preyardisial təsirinin mövcudluğunu göstərsə də, bu hal sonrakı icraat üzrə bütün hüquqi məsələlərin əvvəlcədən həll edilməsi kimi qiymətləndirilə bilməz. Bu baxımdan, sonrakı icraatda araşdırılan məsələlərin predmeti və həmin icraatın iştirakçıları nəzərə alınmaqla, əvvəlki məhkəmə qərarının preyardisial təsirinin hüdudları müəyyən edilməlidir.

Preyardisiallığın obyektiv həddi əvvəlki məhkəmə qərarında müəyyən edilmiş konkret faktın sonrakı icraat üzrə sübutetmə predmetinə aid olub-olmaması ilə müəyyən edilir. Preyardisiallığın subyektiv həddi isə həmin qərarın yalnız əvvəlki icraatda iştirak etmiş eyni şəxslərə münasibətdə məcburi hüquqi nəticə doğurması ilə xarakterizə olunur.

Eyni faktiki vəziyyətlə bağlı müxtəlif subyektlər barəsində aparılan icraatlarda yalnız "hadisənin eyni olması" arqumenti ilə əvvəlki məhkəmə aktının nəticələrinin digər subyektə bütövlükdə və şərhəşiz şamil edilməsi düzgün hesab edilə bilməz. Çünki subyekt tərkibi və onların hüquqi statusu fərqli olduqda, əvvəlki aktla müəyyən edilmiş hallar yeni icraat üçün eyni hüquqi məna və eyni həcmdə bağlayıcılıq yaratmır.

Bu baxımdan, bir subyekt barəsində qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarının mövcudluğu digər subyekt

barəsində iş üzrə sübutetmə predmetinə aid halların müstəqil şəkildə araşdırılmasını və sübutların yenidən qiymətləndirilməsini istisna etmir, hətta söhbət eyni hadisədən getsə belə. Əks yanaşma fərqli subyektlər barəsində müdafiə hüququnun məhdudlaşdırılmasına, təqsirsizlik prezumpsiyasının pozulmasına, eləcə də dolaylı məsuliyyətin formalaşmasına gətirib çıxara bilər ki, bu da ədalət mühakiməsinin mahiyyəti ilə uzlaşmır.

Beləliklə, qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarları ilə müəyyən edilmiş sübutetmə predmetinə aid hallar yalnız eyni subyektlərə münasibətdə preyardisial əhəmiyyət daşıyır, fərqli subyektlər barəsində isə məsuliyyət məsələsi müstəqil qaydada araşdırılmalı və qiymətləndirilməlidir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu vurğulayır ki, Prokurorluğun sorğusunda qaldırılan məsələnin yaranması səbəbləri İnzibati Xətalər Məcəlləsinin hüquqi şəxslərin inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi qaydasını müəyyən edən müddəalarının düzgün tətbiq edilməməsi ilə bağlıdır. Məsələnin düzgün hüquqi qiymətləndirilməsi məqsədilə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin bir sıra maddələrinin kompleks şəkildə təhlil edilməsinə ehtiyac vardır.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 99.4, 114, 134 və 137-ci maddələrinə əsasən inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat müvafiq protokolun tərtib edilməsi, inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata başlama haqqında prokuror tərəfindən qərarın qəbul edilməsi, yaxud bu Məcəllənin 102-ci maddəsində nəzərdə tutulan inzibati araşdırılma tələb olunduğu hallarda inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata başlama haqqında qərardadın (qərarın) qəbul edilməsi ilə başlayır və müvafiq qərarın qüvvəyə minməsi ilə bitir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 40–44-cü maddələrində inzibati xətalər haqqında işlərə baxmağa səlahiyyəti olan orqanların (vəzifəli şəxslərin) dairəsi və aidiyyət məsələləri müəyyən edilir.

Aidiyyət meyarlarının inzibati xətalər qanunvericiliyində dəqiq müəyyən edilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Əks təqdirdə inzibati xəta haqqında işə müvafiq icra hakimiyyəti orqanında və ya məhkəmədə baxılması məsələsində qeyri-müəyyənlik yaranmış olar. Belə qeyri-müəyyənlik şəxsin məhkəmə müdafiəsi hüququnun pozulmasına da səbəb ola bilər.

Məhkəmə müdafiəsi hüququnun tam həcmdə həyata keçirilməsi və pozulmuş hüquqların ədalət mühakiməsinin əsas prinsiplərinin tələblərinə cavab verən şəkildə bərpa edilməsi üçün qanunvericilikdə xüsusi təminatlar nəzərdə tutulmuşdur. Bu təminatlardan biri də hər hansı bir məhkəmə işinə çevik şəkildə peşəkar hakim tərəfindən baxılması məqsədi ilə qanunvericiliklə dəqiq müəyyən edilən məhkəmə aidiyyətidir. Qanunvericilikdə mübahisələrin məhkəmə aidiyyəti məsələsinin aydın və dəqiq göstərilməsi insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının məhkəmə təminatı baxımından olduqca əhəmiyyətlidir (Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası İnzibati Prosessual Məcəlləsinin 2-ci və Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 25-ci maddələrinin inzibati xətalər haqqında işlər üzrə ic-

raata aidiyyəti baxımından şərh edilməsinə dair” 2012-ci il 4 oktyabr tarixli Qərarı).

Qeyd olunmalıdır ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 43-cü maddəsində və həmin Məcəllənin 40.0.3-cü maddəsinə müvafiq olaraq qəbul edilmiş “Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 fevral tarixli 795 nömrəli Fərmanında inzibati xətalər haqqında işlərə məhkəmələr və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən baxılması dəqiq müəyyən edilmişdir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin bəzi maddələrində (157, 272.1, 333.1, 479-cu və bir sıra digər maddələr) nəzərdə tutulmuş inzibati xətalər haqqında işlərə baxmaq hüququ həm məhkəməyə, həm də müvafiq icra hakimiyyəti orqanına verilsə də, bu hallarda da qanunverici tərəfindən məhkəmələr və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyət bölgüsü dəqiq aparılıb. Belə hallarda İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 43.3-cü maddəsinə əsasən icraatında inzibati xətalər haqqında iş olan səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs) inzibati xətanın xarakterini, inzibati xəta törədən şəxsiyyətini, onun təqsirinin dərəcəsini, məsuliyyəti ağırlaşdıran halların və müsadirə olunmalı malların mövcudluğunu nəzərə alaraq, şəxs barəsində müvafiq maddənin sanksiyasında nəzərdə tutulan xəbərdarlıq və ya cərimə inzibati tənbeh tədbirlərindən daha ağır tənbeh tədbirinin tətbiqi üçün əsasların olması qənaətinə gəldikdə, inzibati xəta haqqında protokolu baxılmaq üçün məhkəməyə göndərir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddəsində nəzərdə tutulan hər hansı inzibati xəta haqqında iş üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyəti olan vəzifəli şəxsi tərəfindən qərar çıxarıldıqdan sonra həmin işə yenidən baxılması yalnız həmin Məcəllənin 17-ci fəslində müəyyən edilmiş inzibati xəta haqqında iş üzrə qərara yenidən baxılma proseduru çərçivəsində mümkündür. Yəni, bu prosedur istisna olmaqla, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddəsində nəzərdə tutulan hər hansı inzibati xəta haqqında işə həmin xətanın subyektinin hüquqi və (və ya) vəzifəli şəxs olduğuna görə iki dəfə (həm məhkəmə, həm də müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyəti olan vəzifəli şəxsi tərəfindən) baxılması Məcəllədə nəzərdə tutulmayıb.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin bir çox maddəsinin sanksiya hissəsində subyekt kimi həm hüquqi, həm də vəzifəli şəxslər nəzərdə tutulub. Hüquqi şəxslərin inzibati məsuliyyətinin yaranması vəzifəli şəxslərin əməlləri ilə bağlı olduğu üçün İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.2-ci maddəsində bu məsuliyyətin əsası kimi həmin əməllərin hüquqi şəxsin xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün törədilməsi göstərilmişdir.

Eyni zamanda hüquqi şəxsin inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi həmin əməli törətmiş və ya onun törədilməsində hər hansı şəkildə iştirak etmiş vəzifəli şəxsin inzibati məsuliyyətini istisna etmir (İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.3-cü maddəsi).

İnzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın səlahiyyətli

orqanlar (vəzifəli şəxslər) tərəfindən başlandığını nəzərə alaraq qanunverici hüquqi şəxsin inzibati məsuliyyətinin əsaslarının olub-olmaması məsələsini ilkin qiymətləndirmə səlahiyyətini həmin orqanlara (vəzifəli şəxslərə) verir. Belə ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.6 və 18.7-ci maddələrinə əsasən səlahiyyətli orqanlar (vəzifəli şəxslər) bu Məcəllənin 18.2-ci maddəsində müəyyən edilmiş əsasların olması qənaətinə gəldikdə, inzibati xəta haqqında protokolu baxılmaq üçün məhkəməyə göndərilər, belə əsaslar olmadıqda, səlahiyyətli orqanlar (vəzifəli şəxslər) inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar qəbul edir.

Bu tənzimləmə inzibati orqanlarla məhkəmələr arasında səlahiyyət bölgüsünün təmin edilməsinə və inzibati məsuliyyət məsələlərinin qanunla müəyyən edilmiş qaydada həll olunmasına yönəlmişdir. Bununla qanunverici inzibati xəta ilə bağlı faktiki halların ilkin olaraq səlahiyyətli inzibati orqan tərəfindən müəyyən edilməsini, lakin inzibati tənbehin tətbiqi ilə bağlı qərarın məhkəmə tərəfindən qəbul edilməsini təmin edən prosessual mexanizm müəyyən etmişdir.

Göründüyü kimi, qanunverici səlahiyyətli orqanlara (vəzifəli şəxslərə) hüquqi şəxsin inzibati məsuliyyətinin əsaslarının olub-olmaması məsələsini ilkin qiymətləndirdikdən sonra yalnız iki imkan verir:

1) hüquqi şəxsin inzibati məsuliyyətinin əsaslarının olması qənaətinə gəldikdə, inzibati xəta haqqında protokolu baxılmaq üçün məhkəməyə göndərmək;

2) hüquqi şəxsin inzibati məsuliyyətinin əsasları olmadıqda, inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar qəbul etmək (İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.5-ci maddəsi nəzərə alınaraq vəzifəli şəxslər barəsində).

Konstitusiyanın 71-ci maddəsinin X hissəsinə görə dövlət orqanları yalnız bu Konstitusiya əsasında, qanunla müəyyən edilmiş qaydada və hüdudlarda fəaliyyət göstərə bilərlər.

Hüququn aliliyi prinsipinə əsaslanan qanunçuluq prinsipi, digər məsələlərlə yanaşı, dövlət orqanlarının qanunla müəyyən edilmiş səlahiyyətlərinə uyğun olaraq, bu hüdudlar və müddətlər çərçivəsində hərəkət etmək vəzifəsini də nəzərdə tutur. Buna müvafiq olaraq, qanunla müəyyən edilmiş səlahiyyətverici əsas olmadan dövlət orqanı tərəfindən edilən hər hansı bir hərəkət qeyri-legitim sayılmalıdır (Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 54.3-cü maddəsinin və “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 4, 21 və 27-ci maddələrinin bəzi müddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair” 2021-ci il 23 fevral tarixli Qərarı).

Səlahiyyətli orqanlar tərəfindən vəzifəli şəxs barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar qəbul edildikdən sonra eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı hüquqi şəxs barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə göndərilməsi İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmayıb. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.3, 18.6 və 18.7-ci maddələrinin mənasına görə, hüquqi şəxsin inzibati məsuliyyətinin əsasları vəzifəli şəxslərin əməlləri ilə bağlı olduğu üçün hüquqi şəxslə yanaşı vəzifəli şəxsin də əməllərində inzibati xə-

ta tərkibi müəyyən edildikdə, hər iki subyekt barədə inzibati xəta haqqında protokollar baxılması üçün məhkəməyə göndərilə bilər.

Oxşar prosedur İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 127-3-cü maddəsində də müəyyən edilib. Belə ki, Məcəllənin 127-3.2, 127-3.6 və 127-3.7-ci maddələrinə əsasən müvafiq inzibati xətalər dövlət informasiya sistemləri (ehtiyatları) vasitəsilə aşkar edildikdə, vəzifəli şəxslər (hüquqi şəxs barəsində elektron protokol tərtib edilmədiyi halda) barəsində birbaşa inzibati tənbeh vermə haqqında elektron qərar çıxarılır, hüquqi şəxslər, o cümlədən onların vəzifəli şəxsləri barəsində inzibati xəta haqqında elektron protokol tərtib olunur. Barəsində inzibati xəta haqqında elektron protokol tərtib edilmiş hüquqi şəxs, o cümlədən onun vəzifəli şəxsi qeyd olunan inzibati cəriməni həmin protokol barədə bu Məcəllənin 57-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada məlumatlandırıldığı vaxtdan on gün müddətində ödədikdə protokolla razılaşmış olur və həmin protokol eyni məzmunlu inzibati tənbeh vermə haqqında elektron qərar hesab edilir. Hüquqi şəxs, o cümlədən onun vəzifəli şəxsi qeyd olunan müddətdə cəriməni ödəmədikdə həmin protokol baxılması üçün iki gün müddətində səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs) tərəfindən məhkəməyə göndərilir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 71-ci maddəsinin I və X hissələri baxımından Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.5, 18.6, 43.3-1, 54.2 və 103-cü maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair" 2023-cü il 11 oktyabr tarixli Qərarında qeyd etmişdir ki, qanunverici prokuror tərəfindən qəbul edilən inzibati xətalər haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarla protokolda əks olunmalı olan eyni məlumatların göstərilməsini təsbit etməklə, bu sənədləri mahiyyət etibarlı ilə eyni prosessual sənədlər olaraq tanıyırdı. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun bu mövqeyindən irəli gələrək İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.6 və 18.7-ci maddələri ilə bağlı yuxarıda qeyd olunanlar prokurora da şamil edilir. Yəni, eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı prokuror tərəfindən inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarlar tərtib edilərək həm məhkəməyə (hüquqi şəxs barəsində), həm də səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxs barəsində) göndərilməlidir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 18.3, 18.6 və 18.7-ci maddələrinin mənasına görə eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı hüquqi şəxslə yanaşı onun xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün hərəkət və ya hərəkətsizlik edən vəzifəli şəxsin əməllərində də inzibati xəta tərkibinin olmasına dair kifayət qədər əsaslar mövcud olduqda isə hər iki subyekt barəsində eyni vaxtda inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarlar tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə göndərilə bilər.

Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 17, 18.2 və 18.3-cü maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh olunmasına dair" 2023-cü il 12 yanvar tarixli Qərarında vurğulanmışdır ki, inzibati xəta haqqında işin mühüm əhəmiyyət kəsb edən bütün hallarını hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırmaqla müvafiq xəyata görə həm hüquqi, həm də vəzifəli

şəxsin inzibati tənbeh edilməsinin məqsədamüvafiqliyi məsələsi inzibati xətalər qanunvericiliyinin vəzifələri və prinsipləri, həmçinin inzibati tənbehin məqsədləri baxımından məhkəmələr tərəfindən həll edilməlidir. Hüquqi şəxslərin inzibati xəyata görə məsuliyyətə cəlb edilib-edilməməsi məsələsinin həlli zamanı məhkəmələr tərəfindən hüquqi şəxsin baş vermiş inzibati xətanın qarşısının alınması üçün imkanlarının olub-olmaması, onun tərəfindən nəzarətin lazımı qaydada həyata keçirilib-keçirilməməsi müəyyən edilməlidir. Əks yanaşma hüquqi şəxslərə münasibətdə obyektiv təqsirləndirmə halı yaratmış olar.

Hüquqi şəxsin və vəzifəli şəxsin törətdiyi inzibati xəta ilə bağlı məsuliyyət məsələsi bir-biri ilə əlaqəli olsa da, həmin subyektlərin inzibati məsuliyyətə cəlb olunmasının hüquqi əsasları və prosessual qaydası fərqlidir (İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 17 və 18-ci maddələri).

Vəzifəli şəxs öz vəzifə öhdəliklərini yerinə yetirməməsi və ya lazımcı yerinə yetirməməsinə görə inzibati məsuliyyət daşıyır, hüquqi şəxs isə məhz onun xeyrinə və ya maraqlarının qorunması üçün təmsilçilik, qərar qəbul etmə və fəaliyyətə nəzarət səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxsinin və ya bu vəzifəli şəxslərin nəzarəti həyata keçirməməsi nəticəsində işçisinin törətdiyi əməllərə görə məsuliyyətə cəlb olunur.

Hüquqi şəxsin inzibati xəyata görə məsuliyyətə cəlb edilib-edilməməsi məsələsinin həlli zamanı işin bütün halları, xüsusilə əməlin onun xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün törədilib-törədilməməsi müvafiq icraat çərçivəsində ətraflı araşdırılmalı və qiymətləndirilməlidir.

Həmçinin İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 31.3-cü maddəsinə uyğun olaraq hüquqi şəxslər barəsində inzibati tənbeh tətbiq edilərkən inzibati xəta nəticəsində hüquqi şəxsin əldə etdiyi xeyrin həcmi və ya onun maraqlarının təmin edilməsinin xarakteri və dərəcəsi, hüquqi şəxsin maliyyə və əmlak vəziyyəti də nəzərə alınmalıdır.

Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun yuxarıda qeyd olunan 2023-cü il 12 yanvar tarixli Qərarında əks olunmuş hüquqi mövqeyə əsasən, inzibati xətanın subyektləri fərqli, yəni fiziki, vəzifəli və hüquqi şəxslər olduğundan, bu sahədə qanunvericiliyin ümumi prinsipləri həmin subyektlərin özünəməxsus xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla realizə olunur. Belə ki, hüquqi şəxs müvafiq psixoloji elementlərə malik olmadığından, onun təqsiri fiziki və vəzifəli şəxslərin təqsirindən fərqlənir. "Arzu etmək", "şüurlu" kimi kateqoriyalar hüquqi şəxs üçün səciyyəvi olmadığından, inzibati xətanın subyektiv cəhətinin zəruri əlaməti kimi hüquqi şəxsin təqsiri onun vəzifəli şəxslərinin təqsiri ilə əlaqədə müəyyən edilir.

Vəzifəli şəxsin törətdiyi inzibati xəta ilə bağlı hallar hüquqi şəxsin məsuliyyəti məsələsinin həlli üçün də əhəmiyyət kəsb edir. Bu səbəbdən həmin subyektlər barəsində aparılan icraatların qarşılıqlı əlaqəsi nəzərə alınmalıdır.

Oxşar münasibəti tənzimləyən Cinayət-Prosessual Məcəllənin 487-2.2-ci maddəsində hüquqi şəxs barəsində cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə icraatın və Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 99-

4.1.1–99–4.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş fiziki şəxsin şübhəli və ya təqsirləndirilən şəxs qismində tanındığı cinayət işi üzrə ibtidai istintaqın (fiziki şəxs barəsində cinayət işinə xitam verildiyi hallar istisna olmaqla) bir icraatda aparılmalı olduğu təsbit edilmişdir.

Cinayət-Prosessual Məcəllənin 487–2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan yanaşma göstərir ki, hüquqi şəxslə onun xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün hərəkət və ya hərəkətsizlik edən fiziki şəxs arasında mövcud olan hüquqi və faktiki əlaqə qanunverici tərəfindən nəzərə alınmış və buna görə həmin subyektlər barəsində aparılan icraatların ayrılıqda deyil, vahid icraat çərçivəsində həyata keçirilməsi üstün tutulmuşdur.

Bu yanaşma hüquqi şəxsin xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün hərəkət və ya hərəkətsizlik edən şəxsin məsuliyyəti məsələsinin həllində faktiki halların eyni icraat çərçivəsində araşdırılmasının əhəmiyyətini göstərir. Bu baxımdan, analoji hüquqi münasibətlərin mövcud olduğu inzibati xətlər sahəsində də hüquqi şəxs və onun vəzifəli şəxsi arasında mövcud olan hüquqi və faktiki əlaqə nəzərə alınaraq, iş üzrə halların tam və obyektiv araşdırılmasının təmin edilməsi, prosessual qənaət prinsipinin gözlənilməsi və ziddiyyətli qərarların qarşısının alınması üçün onların inzibati məsuliyyətinə dair məsələlərə məhkəmələrdə bir icraat daxilində baxılması məqsədmüvafiqdir.

Göstərilənlərə əsasən Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı nəticələrə gəlir:

- Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun əvvəlki qərarlarında və bu Qərarında formalaşdırdığı hüquqi mövqelərə əsasən inzibati xəta haqqında iş üzrə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının preyardisiallığı, barəsində qərar çıxarılan şəxslərin dairəsi ilə məhdudlaşır;

- səlahiyyətli orqanlar tərəfindən vəzifəli şəxs barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar qəbul edildikdən sonra eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı hüquqi şəxs barəsində inzibati xəta haqqında protokol (inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərar) tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə, həmçinin eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarlar tərtib edilərək həm məhkəməyə (hüquqi şəxs barəsində), həm də səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxs barəsində) göndərilməsini Konstitusiyanın 71-ci maddəsinin X hissəsinin və İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 18.6 və 18.7-ci maddələrinin tələbləri istisna edir;

- İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 18.3, 18.6 və 18.7-ci maddələrinin mənasına görə, eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı hüquqi şəxslə yanaşı onun xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün hərəkət və ya hərəkətsizlik edən vəzifəli şəxsin də əməllərində inzibati xəta tərkibinin olmasına kifayət qədər əsaslar mövcud olduqda, hər iki subyekt barəsində eyni vaxtda inzibati xəta haqqında protokollar (inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarlar) tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə göndərilə bilər.

Belə hallarda inzibati xəta haqqında işin tam və obyektiv araşdırılmasının təmin edilməsi, prosessual qənaət prinsipinin gözlənilməsi və ziddiyyətli qərarların qarşısının

alınması məqsədi ilə hüquqi və vəzifəli şəxsin inzibati məsuliyyətinə dair məsələlərə məhkəmələrdə bir icraat daxilində baxılmalıdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV və IX hissələrini, “Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65–67 və 69-cu maddələrini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu

QƏRARA ALDI:

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun əvvəlki qərarlarında və bu Qərarında formalaşdırdığı hüquqi mövqelərə əsasən inzibati xəta haqqında iş üzrə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarının preyardisiallığı, barəsində qərar çıxarılan şəxslərin dairəsi ilə məhdudlaşır.

2. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 71-ci maddəsinin X hissəsinin və Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 18.6 və 18.7-ci maddələrinin tələbləri:

- səlahiyyətli orqanlar tərəfindən vəzifəli şəxs barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar qəbul edildikdən sonra eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı hüquqi şəxs barəsində inzibati xəta haqqında protokol (inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərar) tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə göndərilməsini;

- eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarlar tərtib edilərək həm məhkəməyə (hüquqi şəxs barəsində), həm də səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxs barəsində) göndərilməsini istisna edir.

3. Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 18.3, 18.6 və 18.7-ci maddələrinin mənasına görə, eyni inzibati xəta hadisəsi ilə bağlı hüquqi şəxslə yanaşı onun xeyrinə və ya onun maraqlarının qorunması üçün hərəkət və ya hərəkətsizlik edən vəzifəli şəxsin də əməllərində inzibati xəta tərkibinin olmasına kifayət qədər əsaslar mövcud olduqda, hər iki subyekt barəsində eyni vaxtda inzibati xəta haqqında protokollar (inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın başlanması haqqında qərarlar) tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə göndərilə bilər.

Belə hallarda inzibati xəta haqqında işin tam və obyektiv araşdırılmasının təmin edilməsi, prosessual qənaət prinsipinin gözlənilməsi və ziddiyyətli qərarların qarşısının alınması məqsədi ilə hüquqi və vəzifəli şəxsin inzibati məsuliyyətinə dair məsələlərə məhkəmələrdə bir icraat daxilində baxılmalıdır.

4. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

5. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və “Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Məlumatı”nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

6. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr Fərhad Abdullayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 80-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 79-cu maddəsinin həmin Məcəllənin 41.2-ci maddəsi və Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173-cü maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSİYA MƏHKƏMƏSİ PLENUMUNUN QƏRARI

Bakı şəhəri,

25 may 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Fərhad Abdullayev (sədr), Humay Əfəndiyeva, Rauf Quliyev, Otari Qvaladze, Fikrət Məmmədov, İsa Nəcəfov, Rəşid Rzayev, Fərhad Tutayuk (məruzəçi-hakim) və Xanlar Vəliyevdən ibarət tərkibdə,

məhkəmə katibi Fəraid Əliyevin iştirakı ilə,

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə, "Konstitusiya Məhkəməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.2 və 32-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, xüsusi konstitusiya icraatının yazılı prosedur qaydasında keçirilən məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 80-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 79-cu maddəsinin həmin Məcəllənin 41.2-ci maddəsi və Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173-cü maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair konstitusiya işinə baxdı.

İş üzrə hakim F.Tutayukun məruzəsini, maraqlı subyektlər Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusunu və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının mülahizəsini, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi, Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası tərəfindən təqdim edilmiş mütəxəssis mülahizələrini, ekspert Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Cinayət hüququ və kriminologiya kafedrasının dosenti M.Bayramovanın rəyini və iş materiallarını araşdırıb müzakirə edərək, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

MÜƏYYƏN ETDİ:

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə (bundan sonra – Konstitusiya Məhkəməsi) sorğu ilə müraciət edərək Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra – Konstitusiya) 80-ci maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin

(bundan sonra – Cinayət Məcəlləsi) 79-cu maddəsinin həmin Məcəllənin 41.2-ci maddəsi və Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin (bundan sonra – Cəzaların İcrası Məcəlləsi) 173-cü maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə xahiş etmişdir.

Sorğuda Cinayət Məcəlləsinin 79.1-ci maddəsinə istinadən göstərilmişdir ki, şəxsiyyət əleyhinə ağır və ya xüsusilə ağır cinayət törətməyə görə beş ildən çox müddətə azadlıqdan məhrum etməyə məhkum edilmiş şəxslər istisna olmaqla, məhkəmə məhkum edilmiş hamilə qadınlar və ya on dörd yaşına qədər uşağı olan qadınlar, habelə on dörd yaşına çatmamış uşağını təbşasına böyükdən kişilər tərəfindən uşaq on dörd yaşına çatanadək cəzanın çəkilməsini təxirə sala bilər.

Həmin Məcəllənin 79.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş şəxslər, məhkum edilmiş şəxslər üzərində nəzarəti həyata keçirən müvafiq dövlət orqanının xəbərdarlığından sonra uşaqdan imtina etdiyi və ya uşağı tərbiyə etməkdən boyun qaçırmada davam etdiyi halda, məhkəmə həmin orqanın təqdimatı əsasında cəzaçəkmənin təxirə salınmasını ləğv edə və məhkumu cəzanı çəkmək üçün hökmə müəyyən olunmuş yərə göndərə bilər. Uşaq on dörd yaşına çatdıqda, məhkəmə məhkum edilmiş şəxsi cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad edir və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsini daha yüngül cəza növü ilə əvəz edir (Cinayət Məcəlləsinin 79.2 və 79.3-cü maddələri).

Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsində isə göstərilmişdir ki, uşaq on dörd yaşına çatdıqda və ya uşaq vəfat etdikdə məhkəmə məhkumun davranışını, uşağın tərbiyəsinə münasibətini nəzərə alaraq, onun cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad edilməsi və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi, yaxud cəzaçəkmə müəssisələrinə göndərilməsi məsələsini həll edir. Məsələyə baxarkən məhkəmə icra məmurunun mülahizəsini nəzərə alır.

Sorğuverən qeyd etmişdir ki, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsində uşağın vəfat etməsi məhkumun cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad edilməsi və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi, yaxud cəzaçəkmə müəssisələrinə göndərilməsi üçün əsas kimi nəzərdə

tutulduğu halda, Cinayət Məcəlləsinin 79-cu maddəsində bu məsələ açıq qalmışdır.

Digər tərəfdən cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun hamiləliyinin pozulması halında cəzanın təxirə salınmasının hansı hüquqi nəticələrə səbəb olması məsələsi hər iki Məcəllədə öz həllini tapmamışdır.

Sorğuya əsasən hamilə qadınların və azyaşlı uşaqları olan şəxslərin cəzalarının çəkilməsinin təxirə salınması Cinayət Məcəlləsinin 9-cu maddəsində nəzərdə tutulan humanizm prinsipinə əsasən hamiləlik zamanı dölün sağlam inkişafına, uşağın psixoloji, sosial və fiziki inkişafının qorunmasına xidmət edir. Odur ki, hamiləliyin pozulmasının uşağın on dörd yaşına çatması və ya ölümü ilə eyni hüquqi nəticələrə səbəb olması Cinayət Məcəlləsinin 6-cı maddəsində müəyyən edilən qanun qarşısında bərabərlik prinsipinə və həmin Məcəllənin 41.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan cəzanın sosial ədalətin bərpası, məhkumun islah edilməsi və həm məhkumlar, həm də başqa şəxslər tərəfindən yeni cinayətlərin törədilməsinin qarşısını almaq məqsədinə ziddir.

Sorğuverənin qənaətinə görə yuxarıda göstərilən məsələlərlə əlaqədar qanunvericilik normalarının eyni qaydada tətbiqinin və hüquqi müəyyənlik prinsipinin, o cümlədən şəxslərin Konstitusiyaya ilə bəyan edilmiş hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi məqsədilə müvafiq maddələrin şərh olunmasına zərurət yaranmışdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu sorğuda qaldırılan məsələlərlə əlaqədar cinayət hüququnun mühüm institutlarından olan cəzanın çəkilməsinin təxirə salınması institutunun hüquqi mahiyyətinin, bununla bağlı Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun hüquqi mövqelərinin bir daha nəzərdən keçirilməsini vacib bilir.

Cəzanın çəkilməsinin təxirə salınması cinayət-hüquqi məsuliyyətin qanunvericilikdə müəyyən edilmiş hallarda və əsaslarla tətbiq edilən güzəştli formasıdır. Qanunverici humanizm prinsipindən çıxış edərək şəxsin cəzanı real olaraq çəkmədən də islah oluna biləcəyini nəzərə alaraq bu cinayət-hüquqi vasitədən istifadənin mümkünlüyünü müəyyən etmişdir.

Oxşar hüquqi mövqe Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18-ci maddəsinin həmin Məcəllənin 70 və 79-cu maddələri baxımından şərh edilməsinə dair" 2021-ci il 8 dekabr tarixli Qərarında da ifadə edilmişdir.

Hamilə qadınlar və azyaşlı uşaqları olan şəxslərin cəzasının çəkilməsinin təxirə salınmasının tətbiqi əsasları kimi məhkum edilmiş şəxsi cəmiyyətdən təcrid etmədən cəzanın məqsədlərinə nail olmaqla yanaşı uşaqların maraqlarının qorunmasına dair konstitusion prinsipin həyata keçirilməsi çıxış edir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun bununla bağlı ifadə etdiyi hüquqi mövqeyinə görə hamilə qadınlar və azyaşlı uşaqları olan şəxslərin cəzasının çəkilməsinin təxirə salınmasında dövlətin məqsədi azyaşlı uşaqların

qayğısına qalmaq, ailəni qoruyub saxlamaq və azyaşlı uşaqları zəruri valideyn qayğısı və tərbiyəsi ilə təmin etməkdir. Cəzanın çəkilməsinin təxirə salınması məsələsini həll edərkən məhkəmə bir sıra halları nəzərə almalıdır. Bu hallar sırasına məhkumun şəxsiyyəti, cəzanın çəkilməsi müddətində davranışı, əməyə münasibəti, uşağa zəruri şəraiti təmin etmək imkanı, cinayət əməli törədilənədək uşağın tərbiyəsinə olan münasibəti və s. aiddir. Bütün bu hallar təxirə salmanın məqsədinə, yəni uşağa valideyn qayğısının təmin olunmasına nail olmaq imkanını təsdiq etməlidir. Bu hallar olmadıqda isə təxirə salma üçün zəruri olan əsaslar olsa belə, məhkəmə cəzanın çəkilməsinin təxirə salmaya bilər. Belə ki, cəzanın çəkilməsinin təxirə salınması məhkəmənin vəzifəsi deyil, səlahiyyətidir ("Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 512.2 və 519.0.4-cü maddələrinin şərh edilməsinə dair" 2012-ci il 10 fevral tarixli Qərar).

Məlum olduğu kimi, valideynin tərbiyə prosesindən kənarlaşdırılması uşağın inkişafına və kiçik yaşda şəxsiyyət kimi formalaşmasına mənfi təsir göstərməsi ilə nəticələnə bilər. Odur ki, bu institut məsuliyyətin ləbüdlüyü prinsipi ilə uşaq maraqları arasında ağlabatan tarazlığın təmin edilməsinə yönəlməklə cəzası təxirə salınmış valideyndə şəxsi məsuliyyəti (valideynlərin uşaqları tərbiyə etmək, uşaqların icbari ümumi orta təhsil almasını təmin etmək və uşaqları saxlamaq öhdəliyi) inkişaf etdirərək onun cəmiyyətə qaytarılması və uşağın maraqlarının qorunması məqsədi daşıyır.

Qeyd olunmalıdır ki, Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 1 oktyabr tarixli Qanunu ilə Cinayət Məcəlləsinin 79.1-ci maddəsində "uşağı olan qadınlar" sözlərindən sonra, "habelə səkkiz yaşına (hal-hazırda on dörd yaşına) çatmamış uşağını təkbaşına böyüdən kişilər" sözləri əlavə edilmişdir. Cəzasının çəkilməsi təxirə salınan şəxslərin sırasına azyaşlı uşaqları təkbaşına böyüdən kişilərin əlavə edilməsi bu institutun qadının fizioloji vəziyyəti ilə yox, məhz uşaqların mənafeyi ilə bağlı olduğunu bir daha təsdiq edir.

Cinayət Məcəlləsinin 79.1-ci maddəsinin mənasına görə qanunverici cəzanın çəkilməsinin təxirə salınmasını müəyyən edərkən cəzası təxirə salınmış şəxsdə məsuliyyət hissini inkişaf etdirərək onun cəmiyyətə qayıtması, həmçinin valideynin məhkum olunmasından mənfi təsirlənən uşağın mənafeyinin qorunmasını rəhbər tutmuşdur. Bununla da, məhkum olunmuş şəxs övladının böyüdülməsi və tərbiyəsi ilə məşğul olmağa təşviq edilir ki, nəticədə on dörd yaşına çatmamış uşaq ana və ata himayəsindən məhrum olmamaqla psixi və fiziki cəhətdən sağlam böyümək və təhsil almaq fürsəti əldə edərək sağlam mühitdə yetişir, uşaqların müdafiəsi və inkişafı, onların hüquqlarının qorunması ilə bağlı dövlətin sosial siyasətinin məqsədlərinə də nail olunur.

Uşaqların müdafiəsi Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətinin tərkib hissəsi olmaqla Konstitusiyanın 17-ci maddəsinin VI hissəsində uşaq hüquqlarının

həyata keçirilməsinə dövlətin nəzarət etməsi təsbit edilmişdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 85.3 və 85.4-cü maddələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 17-ci maddəsinin V hissəsinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair" 2021-ci il 23 aprel tarixli Qərarında da qeyd edilmişdir ki, uşaqların hüquq və azadlıqlarının qorunması, uşaqların keyfiyyətli təhsil və yüksək standartlara cavab verən tibbi xidmətlərlə təmin edilməsi, onların qayğı ilə əhatə olunması, yüksək mənəvi və sosial mühitdə böyüməsi üçün zəruri şəraitin yaradılması, hərtərəfli şəxsiyyət və layiqli vətəndaş kimi formalaşması Azərbaycan Respublikasının dövlət uşaq siyasətinin prioritet istiqamətlərini təşkil edir.

Göstərilənlərlə yanaşı, Konstitusiyanın 17 və 34-cü maddələrində cəmiyyətin əsas özəyi kimi ailənin dövlətin xüsusi himayəsində olması təsbit edilməklə yanaşı, uşaqların qayğısına qalmaq və onları tərbiyə etmək valideynlərin həm hüququ, həm də borcu kimi müəyyən edilmişdir.

Konstitusiyada təsbit olunan həmin müddəalardan irəli gələrək Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsi (bundan sonra – Ailə Məcəlləsi) uşaqların ailə tərbiyəsinin üstünlüyü, onların rifahına və inkişafına qayğı, ailənin yetkinlik yaşına çatmayan və əmək qabiliyyəti olmayan üzvlərinin hüquq və mənafelərinin müdafiəsinin təmin olunması prinsipləri əsasında valideyn və uşaqların qarşılıqlı hüquq və vəzifələrini müəyyən edir.

Belə ki, hər bir uşaq ailədə yaşamaq və tərbiyə almaq, öz valideynlərini tanımaq və onların qayğısından istifadə etmək, uşağın maraqlarına zidd olan hallar istisna olmaqla, onlarla birgə yaşamaq hüququna malikdir. Uşaq öz valideynləri tərəfindən tərbiyə olunmaq, öz maraqlarının təmin olunması, hərtərəfli inkişafı, onun ləyaqətinə hörmət olunması hüququna malikdir (Ailə Məcəlləsinin 49.2 və 49.3-cü maddələri).

"Uşaq hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 10, 15 və 36-cı maddələrinə uyğun olaraq dövlət orqanları (qurumları) və yerli özünüidarəetmə orqanları öz fəaliyyətində uşaqların hüquq və azadlıqlarını üstün tutmalı, onların hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasına şərait yaratmalıdırlar. Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktları və dövlət orqanlarının (qurumlarının) qərarları uşaq mənafelərinə zidd olmamalı və onların icrası uşaqların həyatına, inkişafına və tərbiyəsinə zərər vurmamalıdır. Hər bir uşağın hərtərəfli inkişaf etmək, milli və ümumbəşəri dəyərlərə uyğun, humanizm və əxlaqi prinsiplər əsasında tərbiyə almaq və ailədə valideynləri ilə birgə yaşamaq, onlardan qayğı görmək hüquqları vardır.

Hamilə qadınlara və azyaşlı uşaqları olan məhkumlara cəzanın çəkilməsinin təxirə salınmasını tətbiq etməklə dövlət uşağın ailə mühitində tərbiyə olunması ilə bağlı maraqlarını, valideynin azadlıqda, birgə yaşayış və ümumi məişət şəraitində uşağını böyütmək imkanına

malik olmasını təmin etməyə çalışır. Bununla da, ailə institutunun möhkəmləndirilməsi şəraitində uşağın ənənəvi ailə dəyərlərini mənimsəməsi təmin edilmiş olur.

Sadalanıqlar əsasında Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu belə nəticəyə gəlir ki, qanunverici tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 79-cu maddəsində göstərilən şəxslərə münasibətdə xüsusi qaydanın müəyyənləşdirilməsi məhz uşaqların müdafiəsi, onların hüquqlarının realizəsinə imkan yaradılması ilə bağlıdır.

Cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun hamiləliyinə pozulmasının hüquqi nəticələrinə dair cinayət və cəza-icra qanunvericiliyində hər hansı bir müddəanın göstərilməməsi ilə bağlı Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakıları qeyd etməyi vacib hesab edir.

Hamilə qadınların cəzasının çəkilməsinin təxirə salınmasında dövlətin güddüyü məqsəd məhz doğrulacaq uşağın fiziki-psixi sağlamlığının təmin edilməsi olduğundan, hamiləliyin pozulduğu halda cəzanın çəkilməsinin təxirə salınma şərti aradan qalxmış olur və nəticədə həmin şəxs digər qadın məhkumlarla eyni hüquqi vəziyyətə düşür.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun yuxarıda qeyd olunan 2012-ci il 10 fevral tarixli Qərarında ifadə etdiyi hüquqi mövqeyinə görə cinayət qanunu cəzanın çəkilməsinin təxirə salınmasını bir neçə əsaslarla şərtləndirmişdir:

- bu institut ancaq hamilə qadınlara, müəyyən yaşa qədər uşağı olan qadınlara və həmin yaşda uşağı təkbaşına böyüdən kişilərə tətbiq edilir;
- şəxsiyyət əleyhinə ağır və ya xüsusilə ağır cinayət törətməyə görə təyin edilmiş azadlıqdan məhrum etmə cəzasının müddəti beş ildən artıq olan şəxslərə tətbiq edilmir;
- şəxs uşağının tərbiyəsi ilə məşğul olmalıdır.

Cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun uşaqdan imtina etdiyi və ya uşağı tərbiyə etməkdən boyun qaçırmada davam etdiyi hallar təxirə salınmanın ləğvi üçün əsasdır (Cinayət Məcəlləsinin 79.2-ci maddəsi).

Hamilə qadınlar və azyaşlı uşaqları olan şəxslərin cəzasının çəkilməsinin təxirə salındığı dövr üçün qanunvericiliyin əsas tələbi məhkumun uşağın tərbiyəsi ilə məşğul olması və yeni hüquq pozuntusu törətməkdən çəkinməsi ilə bağlıdır.

Belə ki, Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan müddətə (uşaq on dörd yaşına çatanaqədər) cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkum yeni cinayət törətmədikdə və uşağın tərbiyəsi ilə bağlı yuxarıda qeyd edilən tələbləri pozmadıqda məhkəmə həmin şəxsi cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad edir və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsini daha yüngül cəza növü ilə əvəz edir.

Həmin maddədə nəzərdə tutulan müddət ərzində (uşaq on dörd yaşına çatanaqədər) yuxarıda qeyd edilən tələblərin yerinə yetirilməsinin məhkumun üzərinə və-

zifə kimi qoyulduğunu nəzərə alaraq həmin müddət “sınaq müddəti” kimi qiymətləndirilməlidir.

Lakin hamiləliyin pozulması nəticəsində uşaq doğulmadığı üçün uşağın tərbiyəsi ilə bağlı sosial məqsəd reallaşmamaqla yanaşı, cəzanın çəkilməsinin təxirə salınmasının əsas şərtlərindən biri olan uşağın tərbiyəsi ilə məşğul olma məsələsinin “sınaq müddəti”ndə qiymətləndirilməsi də mümkünsüz olur.

Nəzərə alınmalıdır ki, cəzanın icrası prosesi cəzanın qanunauyğun surətdə çəkilməsinə və onun məqsədlərinin həyata keçirilməsinə xidmət etdiyindən, həvəsləndirici normaların tətbiqi cəzanın icra mexanizminin tərkib hissəsi kimi çıxış edir. Təsadüfi deyildir ki, məhkəmə məhz məhkumun davranışını və uşağın tərbiyəsinə münasibətini nəzərə alaraq, onun cəzadan vaxtından əvvəl azad edilməsi və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi məsələsini həll edir.

Odur ki, məhkumun cəzadan vaxtından əvvəl azad edilməsi və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi məsələsinə münasibətdə hamiləliyin pozulmasının uşağın on dörd yaşına çatması və ya vəfat etməsi ilə bərabər tutulması cəza siyasətinin mahiyyəti, cinayət qanunvericiliyinin başlıca prinsipləri olan qanunçuluq, ədalət prinsipləri və Konstitusiyanın 80-ci maddəsindən irəli gələn məsuliyyətin labüdlüyü prinsipi ilə uyğunsuzluq təşkil etmiş olar.

O da qeyd edilməlidir ki, məsuliyyətin labüdlüyü prinsipi cəzadan yayınmaq üçün istifadə edilə bilən “leqal sxem”in olmasını istisna edir. Əks yanaşma hamiləliyin pozulmasından sonra “cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad etmə”yə yol açmaqla sui-istifadə riskini artırmış və bununla da cəzadan yayınmaq üçün şərait yaratmış olar. Belə ki, bu sxemdən istifadə edərək hətta ağır və xüsusilə ağır cinayət törətməyə görə məhkum edilmiş qadın bir neçə ay “hamilə” statusunda qalmaqla ona təyin edilmiş cəzadan yayına bilər.

Qeyd edilməlidir ki, bir sıra xarici, o cümlədən Avropa ölkələrində hamiləliyə görə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının təxirə salınması sui-istifadə hallarına səbəb olduğundan qanunvericilikdə və məhkəmə təcrübəsində bu amil vaxtaşırı nəzərdən keçirilir. Belə ki, 2024-cü ildə İtaliya Respublikası cinayət qanunvericiliyində dəyişiklik edərək hamiləliklə bağlı qadınların azadlıqdan məhrum etmə cəzasının məcburi təxirə salınması institutundan imtina etmişdir.

Cinayət törətmiş şəxs haqqında tətbiq edilən cəza və ya digər cinayət-hüquqi xarakterli tədbirlər ədalətli olmalıdır, yəni cinayətin xarakterinə və ictimai təhlükəlilik dərəcəsinə, onun törədilməsi hallarına və cinayət törətməkdə təqsirli bilinən şəxsin şəxsiyyətinə uyğun olmalıdır. Cəza sosial ədalətin bərpası, məhkumun islah edilməsi və həm məhkumlar, həm də başqa şəxslər tərəfindən yeni cinayətlərin törədilməsinin qarşısını

almaq məqsədi ilə tətbiq edilir (Cinayət Məcəlləsinin 8.1 və 41.2-ci maddələri).

Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 509.1-ci maddəsinin həmin Məcəllənin 520.7-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair” 2025-ci il 18 iyun tarixli Qərarında cəzanın sosial ədalətin bərpası məqsədilə bağlı qeyd edilmişdir ki, cinayət cəmiyyət tərəfindən qəbul edilən dəyərlər sistemini pozan ictimai təhlükəli hərəkət olduğundan bu nəticələri aradan qaldırmaq sosial ədalətin bərpasına xidmət edir. Sosial ədalətin bərpası cəmiyyətin şüurunda hüquq pozuntusunun nəticəsiz qalmayacağına dair inamı formalaşdırmaqla, onun hüquqa olan etimadını gücləndirir, habelə cəmiyyətdə dövlətin cinayət törətmiş şəxsi cəzalandırmağa qadir olmasına dair əminliyi təmin etmiş olur.

Göstərilənlərə əsasən cəzanın çəkilməsinin təxirə salındığı dövrdə hamiləliyin pozulması halı məhkəmə tərəfindən cəzaçəkmənin təxirə salınmasının ləğvi üçün əsas kimi çıxış edir və hamiləliyin pozulması istər cəzanın məqsədləri, istərsə də cəzaların icrası qanunvericiliyinin prinsipləri baxımından məhkumun cəzadan vaxtından əvvəl azad edilməsini və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsini şərtləndirən hal kimi qiymətləndirilə bilməz.

Eyni zamanda, məhkəmə tərəfindən məsələyə baxılarkən cəzanın çəkilməsinin təxirə salınması üçün başqa əsasın, yəni hamiləliyi pozulmuş qadının himayəsində on dörd yaşınadək digər uşağının olub-olmaması nəzərə alınmalıdır.

Həmçinin Cinayət Məcəlləsinin 78-ci maddəsində (xəstəliyə görə cəzanı çəkməkdən azad etmə) və 80-1-ci maddəsində (zərərçəkmiş şəxslə barışmaqla, cinayət nəticəsində vurulmuş ziyanı və ya əldə edilmiş gəliri tamamilə ödəməklə bağlı cəza çəkməkdən azad etmə) nəzərdə tutulmuş əsaslardan hər hansı biri olduğu təqdirdə, hamiləliyi pozulmuş qadının həmin əsasla cəza çəkməkdən azad edilməsinin mümkünlüyü istisna edilmir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu onun da qeyd edilməsini vacib hesab edir ki, Cinayət Məcəlləsinin 79-cu maddəsi ilə Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsi arasında aşkar uyğunsuzluq (kolliziya) mövcuddur.

Belə ki, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsində uşağın vəfat etməsinin hüquqi nəticələri nəzərdə tutulsa da, Cinayət Məcəlləsinin 79-cu maddəsində bu məsələ tənzimlənməmişdir.

Bundan başqa Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü maddəsində uşağı on dörd yaşına çatmış məhkumun cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad edilməsi imkanı nəzərdə tutulduğu halda, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsində isə vaxtından əvvəl azad etmənin şərti olaraq həyata keçirilməsi müəyyən edilmişdir.

Uşağın on dörd yaşına çatmasının hüquqi nəticələri də cinayət və cəzaların icrası qanunvericiliyində fərqli tənzimlənmişdir.

Belə ki, Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 1 may tarixli Qanunu ilə Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü maddəsindən “yaxud məhkum edilmiş şəxsi cəzanın qalan hissəsini çəkmək üçün müvafiq müəssisəyə göndərir” sözləri çıxarılmışdır. Lakin bununla əlaqədar Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsində hər hansı dəyişiklik edilməmişdir.

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun (bundan sonra – “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyası Qanunu) 10.5-ci maddəsinə əsasən yeni normativ hüquqi akt eyni məsələ üzrə həmin dövlət orqanı tərəfindən əvvəllər qəbul edilmiş normativ hüquqi akta münasibətdə daha yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir.

Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsində müvafiq dəyişiklik edilməsə də, yeni normativ hüquqi aktla qanunverici uşağı on dörd yaşına çatmış məhkumun cəzasının qalan hissəsini çəkmək üçün müvafiq müəssisəyə göndərilməsini istisna etmişdir.

Həmin dəyişikliyə uyğun olaraq uşağı on dörd yaşına çatanaqədək məhkum cəzasını çəkmək üçün hökmə müəyyən olunmuş yerə yalnız Cinayət Məcəlləsinin 79.2, 79.4 və 79.5-ci maddələrində müəyyən edilmiş davranış qaydalarını pozduqda göndərilə bilər.

Yuxarıda da qeyd edildiyi kimi, uşağın on dörd yaşına çatması cəzanın çəkilməsinin təxirə salınmasında “sınaq müddəti”nin bitməsi kimi qiymətləndirilir. Ədalət və humanizm prinsiplərindən irəli gələrək qanunverici “sınaq müddəti”ndə hər hansı qanun pozuntusuna yol verməmiş məhkum barəsində yalnız cəzanın yüngülləşdirilməsini və ya bu cəzadan tamamilə azad edilməsini mümkün hesab etmişdir.

Lakin cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun uşağı vəfat etdikdə “sınaq müddəti” vaxtından əvvəl kəsildiyi üçün məhkəmə məhkumun davranışını, uşağın tərbiyəsinə münasibətini nəzərə alaraq iki yox, üç qərardan birini qəbul edə bilər: cəzadan azad edilməsi, cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi və ya cəzaçəkmə müəssisəsinə göndərilməsi barədə.

Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü maddəsindən fərqli olaraq Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsinə görə vaxtından əvvəl azad etmənin şərti olaraq həyata keçirilməsi ilə bağlı Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakıların qeyd olunmasını zəruri hesab edir.

Cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun cəzadan azad olunması və ya cəzasının daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsinin şərti kimi “sınaq müddəti”ndə (uşaq on dörd yaşına çatanaqədək) yeni cinayət törətməməsi və uşağın tərbiyəsi ilə bağlı vəzifələrinin yerinə yetirilməsi çıxış edir. Yəni hamilə qadınların və azyaşlı uşaqları olan şəxslərin cəzasının təxirə salınmasının davamlılığı müəyyən vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə şərtləndirilmişdir. Bu baxımdan uşaq on

dörd yaşına çatanaqədək qeyd edilən tələblərə riayət etmiş məhkumun cəzadan azad edilməsi şərti olaraq həyata keçirilə bilməz.

Təsədüfi deyildir ki, Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 519.1.3-cü maddəsində də cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun cəzadan şərti yox, tam azad edilməsinin prosessual qaydası müəyyən olunur.

Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü maddəsi və Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddəsi kimi əlaqəli normaların müxtəlif məzmununda müəyyən edilməsi hüquqi müəyyənlik və qanunçuluq prinsiplərinin tələblərinin pozulmasına səbəb olmaqla, hüquq və azadlıqların müdafiəsinin dövlət təminatını zəiflədən ziddiyyətli hüquq tətbiqetmə təcrübəsinin yaranması ilə nəticələnlə bilər.

Hüquqi müəyyənlik prinsipi hüququn aliliyinin əsas xüsusiyyətlərindən biri kimi çıxış edir. Hər bir qanunun və ya onun hər hansı bir müddəasının hüquqi müəyyənlik prinsipinə cavab verməsi olduqca vacibdir. Bunun təmin edilməsi üçün hüquq normaları birmənalı və aydın olmalıdır. Bu isə öz növbəsində hər kəsin onun hüquq və azadlıqlarının müdafiə ediləcəyinə, hüquq tətbiq edən hərəkətlərinin isə proqnozlaşdırıla bilən olacağına əminlik verməlidir (Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 107.4-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsinin I hissəsinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair” 2012-ci il 31 may tarixli Qərarı).

Hüquqi müəyyənlik konstitusiyası prinsipinə uyğun olaraq normativ hüquqi aktların və onların struktur elementlərinin forması və mətninə xüsusi tələblər irəli sürülmüşdür.

Belə ki, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyası Qanununun 8-ci maddəsində normayaratma fəaliyyətinin əsas prinsipləri sırasında “mütənəsbilik”, “normativ hüquqi aktların ziddiyyətsizliyi”, “ictimai münasibətlərin hüquqi tənzimlənməsinin sistemliliyi və kompleksliyi” kimi prinsiplər yer almışdır. Həmin Konstitusiyası Qanununun 25.1-ci maddəsinə əsasən, normativ hüquqi aktlar daxilən uzlaşdırılmalı və məntiqli qurulmalıdır.

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyası Qanununun 12.3-cü maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsi normativ hüquqi aktın şərhini və bağlı qəbul etdiyi qərarında normativ hüquqi aktların kolliziyasını təsdiqləyərsə, həmin kolliziyanı aradan qaldırmaq məqsədi ilə bu Konstitusiyası Qanununun 12.1.1–12.1.3-cü maddələrində göstərilən tədbirlər görülməlidir.

Bundan başqa qeyd olunmalıdır ki, Cinayət Məcəlləsinin 5.1-ci maddəsinə əsasən əməlin (hərəkət və ya hərəkətsizliyin) cinayət sayılması və həmin əmələ görə cəza və digər cinayət-hüquqi xarakterli tədbirlər yalnız bu Məcəllə ilə müəyyən edilir.

Cinayət Məcəlləsinin 2.2-ci maddəsinə müvafiq olaraq cinayət qanunu həmin Məcəllənin 2.1-ci maddəsində göstərilən vəzifələri həyata keçirmək üçün cinayət məsuliyyətinin əsaslarını və prinsiplərini, şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət üçün təhlükəli olduğuna görə cinayət sayılan əməllərin dairəsini və həmin cinayətlərin törədilməsinə görə tətbiq edilən cəzaların növlərini, həddini və həcmi, habelə digər cinayət-hüquqi xarakterli tədbirləri müəyyən edirsə, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 2.2 və 2.3-cü maddələrinə əsasən bu Məcəllə Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş cəzaların icrasının ümumi müddəa və prinsiplərini, cəzaların icrası və çəkilməsi, habelə cinayət-hüquqi xarakterli digər tədbirlərin tətbiqi qaydalarını və şərtlərini və bununla əlaqədar bir sıra digər məsələləri müəyyən edir.

Cəzaların İcrası Məcəlləsinin məqsədi Cinayət Məcəlləsinin 41.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş cəzanın məqsədilə eynidir. Bu onunla izah olunur ki, Cəzaların İcrası Məcəlləsi üçün maddi əsası Cinayət Məcəlləsi təşkil edir. Cəzaların İcrası Məcəlləsinin vəzifəsi Cinayət Məcəlləsinə müvafiq olaraq təyin olunmuş cəzaların icrası və çəkilməsi, habelə cinayət-hüquqi xarakterli digər tədbirlərin tətbiqi qaydalarını və şərtlərini tənzimləməkdən, məhkumların islah edilmə vasitələrini müəyyən etməkdən, məhkumların hüquq və azadlıqlarını, qanuni mənafelərini qorumaqdan ibarətdir (Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 28 və 71-ci maddələrinin II hissəsi baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 167-ci maddəsinə münasibətdə şərh edilməsinə dair” 2023-cü il 1 sentyabr tarixli Qərarı).

Bu səbəbdən, Cəzaların İcrası Məcəlləsinə cinayət qanununda müəyyən olunmuş təxirə salınmanın ləğv edilməsinin maddi əsaslarını, yaxud uşağın on dörd yaşına çatmasının və ya vəfat etməsinin hüquqi nəticələrini dəyişdirən normalar daxil edilməməlidir.

Eyni zamanda, cəzası təxirə salınmış məhkumun hamiləliyin pozulmasının və ya uşağın vəfat etməsinin hüquqi nəticələrinin Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmaması həmin Məcəllədə boşluq kimi qiymətləndirilməli və “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiya Qanununun 93.2-ci maddəsinin tələbinə əsasən bu boşluq aradan qaldırılmalıdır.

Bununla əlaqədar Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab edir ki, Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü və Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddələrində müvafiq dəyişikliklərin edilməsi məqsədmüvafiqdir.

Göstərilənlərə əsasən Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı nəticələrə gəlir:

– Konstitusiyanın 80-ci maddəsinin, həmçinin Cinayət Məcəlləsinin 5.1, 8.1, 41.2-ci və Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddələrinin tələbləri baxımından cəzanın çəkilməsinin təxirə salındığı dövrdə

hamiləliyin pozulması halı məhkəmə tərəfindən cəza-çəkmənin təxirə salınmasının ləğvi üçün əsasdır. Bu hal məhkumun cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad edilməsinə və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz olunmasını şərtləndirə bilməz;

– “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiya Qanununun 12.3-cü maddəsinə və Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun bu Qərarının təsviri-əsaslandırıcı hissəsində əks olunmuş hüquqi mövqelərə əsasən Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü və Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddələrinin təkmilləşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV və IX hissələrini, “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 60, 62, 63, 65–67 və 69-cu maddələrini və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsinin 41-1-ci maddəsinə rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu

QƏRARA ALDI:

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 80-ci maddəsinin, həmçinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 5.1, 8.1, 41.2-ci və Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddələrinin tələbləri baxımından cəzanın çəkilməsinin təxirə salındığı dövrdə hamiləliyin pozulması halı məhkəmə tərəfindən cəzaçəkmənin təxirə salınmasının ləğvi üçün əsasdır. Bu hal məhkumun cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad edilməsinə və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz olunmasını şərtləndirə bilməz.

2. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Qanununun 12.3-cü maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun bu Qərarının təsviri-əsaslandırıcı hissəsində əks olunmuş hüquqi mövqelərə əsasən Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 79.3-cü və Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 173.4-cü maddələrinin təkmilləşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə edilsin.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

4. Qərar Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetlərində və “Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Məlumatı”nda dərc edilsin, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi internet saytında yerləşdirilsin.

5. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və ya rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədr Fərhad Abdullayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ BAŞ PROKURORLUĞU

Ə M R
№ 150/71

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 27 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal inkişafın sürətləndirilməsinə dair 2026-2028-ci illər üçün Fəaliyyət Planı”nın icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası prokurorluq orqanlarının 2026-cı il üçün rəqəmsallaşma, süni intellekt, innovasiya və kibertəhlükəsizlik üzrə Yol Xəritəsinin təsdiq edilməsi haqqında

Bakı şəhəri

09.04.2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 27 fevral tarixli Sərəncamı ilə “Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal inkişafın sürətləndirilməsinə dair 2026-2028-ci illər üçün Fəaliyyət Planı” təsdiq edilmişdir.

Fəaliyyət Planının əsas məqsədi ölkədə rəqəmsal inkişaf sahəsində mövcud vəziyyətə və global aparıcı ünsürlərə əsaslanaraq müəyyənləşdirilən prioritet istiqamətlər və tədbirlər planı vasitəsilə sözügedən sahədə strateji məqsədlərə və göstəricilərə nail olmaqdır.

Fəaliyyət planında dövlət orqanları (qurumları) tərəfindən rəqəmsallaşma, süni intellekt, innovasiya və kibertəhlükəsizlik üzrə yol xəritələrinin hazırlanması (əsas fəaliyyət göstəriciləri qeyd edilməklə) və icrasının təmin edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd edilənləri və “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsini rəhbər tutaraq,

ƏMR EDİRƏM:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 27 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal inkişafın sürətləndirilməsinə dair 2026-2028-ci illər üçün Fəaliyyət Planı”nın icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası prokurorluq orqanlarının 2026-cı il üçün rəqəmsallaşma, süni intellekt, innovasiya və kibertəhlükəsizlik üzrə Yol Xəritəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Yol Xəritəsinin icrasına nəzarət Baş prokurorun birinci müavini, müavinləri və Baş Prokurorluğun Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinə həvalə edilsin.

3. Yol Xəritəsində nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası barədə aylıq məlumatların hər növbəti ayın 10-dək Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsi tərəfindən Təşkilat və icraya nəzarət idarəsi ilə razılaşdırılmaqla Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə və İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinə təqdim edilməsi təmin edilsin.

4. Əmr elan və icra olunması üçün Baş Prokurorluğun struktur qurumlarına və bütün tabe prokurorluqlara göndərilsin, “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalında dərc edilsin və “Prokurorluğun Normativ Reyestri”nə daxil edilsin.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri
Kamran Əliyev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ BAŞ PROKURORLUĞU

Ə M R
№ 150/72

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kollegiyasının 30 iyul 2020-ci il tarixli 02 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilərək Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 30 iyul 2020-ci il tarixli 10/82 nömrəli əmri ilə icraya yönəldilmiş Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun “İşin Təşkili Qaydaları”nda dəyişikliklərin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun növbədənəkar Kollegiyasının 10 aprel 2026-cı il tarixli 02 nömrəli qərarının icrasının təmin edilməsi barədə

Bakı şəhəri

16.04.2026-cı il

Baş Prokurorluqda idarəçilik, icra və əmək intizamı, kadrlarla iş, sənəd dövriyyəsi, prosessual rəhbərlik və nəzarət fəaliyyətinin təşkili məsələlərini, habelə Baş Prokurorluğun struktur qurumları və prokurorluq sisteminə daxil olan digər qurumlar arasında, o cümlədən tabe prokurorluqlarla münasibətləri, tabe prokurorluqlarda işin təşkili və iş bölgüsünün əsaslarını tənzimləyən Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun “İşin təşkili Qaydaları” Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kollegiyasının 30 iyul 2020-ci il tarixli 02 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş və Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 30 iyul 2020-ci il tarixli 10/82 nömrəli əmri ilə icraya yönəldilmişdir.

Qaydaların tətbiqi prosesində yaranan çətinliklər onların daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə normayaratma fəaliyyətinin mütənəsiblik, sistemlilik və digər prinsiplərinə uyğun olaraq müvafiq dəyişikliklərin edilməsini zəruri etmişdir.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, Baş Prokurorluğun 10 aprel 2026-cı il tarixli növbədənəkar Kollegiya iclasında “İşin təşkili Qaydaları”na edilmiş dəyişikliklər təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun növbədənəkar Kollegiya iclasının qərarının icrasını təmin etmək məqsədilə, “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10 və 11-ci maddələri rəhbər tutularaq:

ƏMR EDİRƏM:

1. Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kollegiyasının 30 iyul 2020-ci il tarixli 02 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilərək Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 30 iyul 2020-ci il tarixli 10/82 nömrəli əmri ilə icraya yönəldilmiş Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun “İşin Təşkili Qaydaları”nda Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun növbədənəkar Kollegiyasının 10 aprel 2026-cı il tarixli 02 qərarı ilə təsdiq edilmiş dəyişikliklər qüvvəyə minsin və bütün prokurorluq orqanlarında tətbiq edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun “İşin Təşkili Qaydaları”nda təsdiq edilmiş dəyişikliklərə uyğun olaraq qısa müddət ərzində Azərbaycan Respublikasının Hərbi, Naxçıvan Muxtar Respublikası prokurorluqları tərəfindən “İşin Təşkili Qaydaları”nda dəyişikliklərin hazırlanıb təsdiq olunması, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Bakı şəhər prokurorluğu tərəfindən isə müvafiq dəyişikliklərin hazırlanıb təsdiq üçün təqdim olunması təmin edilsin.

3. Əmrin icrasına nəzarət Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun birinci müavini və müavinlərinə, Baş Prokurorluğun Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinə həvalə edilsin.

4. Əmr elan olunması üçün Baş Prokurorluğun struktur qurumlarına və bütün tabe prokurorluqlara göndərilsin, “Azərbaycan Prokurorluğu” jurnalında dərc edilsin və “Prokurorluğun Normativ Reyestri”nə daxil edilsin.

**Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri
Kamran Əliyev**

Dərc olunması üçün jurnala material göndərmək istəyənlərin diqqətinə!

***Redaksiyaya göndərilən materialların (əlyazmaların)
tərtibatı aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:***

1. Əlyazma kağız və elektron daşıyıcılarda birbaşa, yaxud elektron poçt vasitəsilə aşağıda göstərilən ünvana (Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu Elm-Tədris Mərkəzinin ünvanına) təqdim edilir (WinWord mətnində).
2. Mətn, haşiyələr də daxil olmaqla, Times New Roman şrifti (Yunikod) ilə yığılmalıdır.
3. Haşiyələr ardıcılıqla düzülməli və nömrələri səhifələrdəki istinadlara uyğun olmalıdır. Bibliografiya bloku ГОСТ Р 7.0.5 – 2008 standartına uyğun olaraq tərtib edilməlidir.
4. Məqalələrin həcmi 12 səhifədən çox olmamalıdır. Digər materialların həcmi redaksiya heyəti ilə razılaşdırılmalıdır.
5. Əlyazma müəllif tərəfindən imzalanmalıdır.
6. Müəllifin adı, soyadı, atasının adı, vəzifəsi, rütbəsi, elmi dərəcəsi, telefon nömrələri, elektron poçt ünvanı və digər əlaqə vasitələri barədə məlumat ya ayrıca, ya da məqalənin bir hissəsində əks olunmalıdır.
7. Materiala əlavə olunmuş fotosəkillər yüksək keyfiyyətli olmalıdır.
8. Əlyazmalardakı məlumatların və haşiyələrdə göstərilən mənbələrin həqiqiliyinə müəllif cavabdehlik daşıyır.
9. Əlyazma (fotosəkil) bu tələblərə cavab vermədikdə, material (fotosəkil) çap edilmir, yaxud müəllifə mətnə düzəlişlərin aparılması təklif olunur.
10. Materialların çapı üçün müəllifdən ödəniş tələb olunmur.

**Materiallar Baş Prokurorluğun
Elm-Tədris Mərkəzinə göndərilə bilər.**

